

СЛУЖБЕН ВЕСНИК НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Број 61 год. LXVII

29 април 2011, петок

Цената на овој број е 450 денари.

www.slvesnik.com.mk

contact@slvesnik.com.mk

СОДРЖИНА

	Стр.		Стр.
1625. Одлука за потврдување на Финансискиот план за 2011 година на Агенцијата за поттикнување на развојот на земјоделството.....	2	1631. Правилник за начинот и постапката за оцена на сообразност на тип на мерила на брзина на возилата во сообраќајот на патиштата.....	4
1626. Одлука за потврдување на Годишната пресметка за 2010 година на Агенцијата за поттикнување на развојот на земјоделството.....	2	1632. Правилник за научни и технички капацитети за експериментални, научноистражувачки, селекциони или развојни работи(*).....	8
1627. Одлука за воспоставување на централна канцеларија за истраги во областа на сузбивањето на фалсификувањето на пари.....	3	1633. Правилник за специјализациите и субспецијализациите на здравствениите работници и здравствените соработници со високо образование.....	16
1628. Одлука за изменување на Одлуката за престанок на користење на недвижна ствар - земјиште од Министерството за одбрана.....	3	1634. Правилник за формата и содржината на потврдата за регистрација на самостоен постапувач со отпадни батерии и акумулатори.....	295
1629. Одлука за влегување и престојување на странски вооружени сили на територијата на Република Македонија заради изведување на вежбовната активност „MEDCEUR 2011“.....	3	1635. Правилник за формата и содржината на образецот на потврдата за ослободување од плаќање на надоместок за управување со отпадни батерии и акумулатори.....	297
1630. Решение за именување на овластен претставник на Република Македонија во Комитетот за финансиски прашања на сукцесијата.....	4	1636. Правилник за формата и содржината на обрасците за евидентирање на податоците за јавните службеници.....	299

	Стр.		Стр.
1637. Правилник за формата и содржината на Годишниот извештај за податоците од Регистарот на јавни службеници....	310	1644. Одлука на Уставниот суд на Република Македонија, У.бр. 209/2010 од 20 април 2011 година.....	333
1638. Правилник за формата и содржината на образецот за оценување на јавниот службеник.....	310	1645. Одлука за издавање на лиценца за вршење на енергетска дејност производство на електрична енергија.....	335
1639. Правилник за формата и содржината на Извештајот за извршените оценувања на јавните службеници.....	314	1646. Одлука за издавање на лиценца за вршење на енергетска дејност трговија со електрична енергија.....	335
1640. Правилник за содржината и формата на Годишниот извештај за изречените мерки за утврдена дисциплинска и материјална одговорност на јавните службеници.....	317	1647. Одлука за издавање на лиценца за вршење на енергетска дејност транспорт на сурова нафта или нафтени деривати преку нафтоводи, односно продуктоводи.....	337
1641. Правилник за содржината на Годишниот план за соодветна и правична застапеност на заедниците.....	323	1648. Одлука за изменување и дополнување на Листата на лекови кои паѓаат на товар на Фондот за здравствено осигурување на Македонија.....	341
1642. Правилник за начинот на спроведување на пробната работа, полагањето на стручен испит и начинот на оценување на пробната работа на јавните службеници.....	325	1649. Правила за изменување на правила за условите за користење на Технолошко индустриската развојна зона „Скопје 1” - Скопје.....	342
1643. Правилник за начинот на селектирање и вработување на јавните службеници преку јавен оглас.....	325	1650. Тарифник за надоместоци за извршени услуги на корисник на технолошка индустриска развојна зона.....	344
		Огласен дел	1-96

ВЛАДА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

1625.

Врз основа на член 9 од Законот за основање на Агенцијата за поттикнување на развојот на земјоделството („Службен весник на Република Македонија“ бр. 3/1998), Владата на Република Македонија, на седницата одржана на 26.4.2011 година, донесе

О Д Л У К А

ЗА ПОТВРДУВАЊЕ НА ФИНАНСИСКИОТ ПЛАН ЗА 2011 ГОДИНА НА АГЕНЦИЈАТА ЗА ПОТТИКНУВАЊЕ НА РАЗВОЈОТ НА ЗЕМЈОДЕЛСТВОТО

1. Владата на Република Македонија го потврдува Финансискиот план за 2011 година на Агенцијата за поттикнување на развојот на земјоделството бр. 02-80/4 од 12.4.2011 година, донесен од Управниот одбор на Агенцијата за поттикнување на развојот на земјоделството, на седницата одржана на 12.4.2011 година.

2. Оваа одлука влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

Бр. 51-123/1
26 април 2011 година
Скопје

Заменик на претседателот
на Владата на Република
Македонија,
м-р **Зоран Ставрески**, с.р.

1626.

Врз основа на член 9 од Законот за основање на Агенцијата за поттикнување на развојот на земјоделството („Службен весник на Република Македонија“ бр. 3/98), Владата на Република Македонија, на седницата одржана на 26.4.2011 година, донесе

О Д Л У К А

ЗА ПОТВРДУВАЊЕ НА ГОДИШНАТА ПРЕСМЕТКА ЗА 2010 ГОДИНА НА АГЕНЦИЈАТА ЗА ПОТТИКНУВАЊЕ НА РАЗВОЈОТ НА ЗЕМЈОДЕЛСТВОТО

1. Владата на Република Македонија ја потврдува Годишната пресметка за 2010 на Агенцијата за поттикнување на развојот на земјоделството, бр. 02-80/3 од 12.4.2011 година, донесена од Управниот одбор на Агенцијата за поттикнување на развојот на земјоделството, на седницата одржана на 12.4.2011 година.

2. Оваа одлука влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

Бр. 51-1534/1
26 април 2011 година
Скопје

Заменик на претседателот
на Владата на Република
Македонија,
м-р **Зоран Ставрески**, с.р.

1627.

Врз основа на член 36 став 3 од Законот за Владата на Република Македонија („Службен весник на Република Македонија“ бр. 59/00, 12/03, 55/05, 37/06, 115/07, 19/08, 82/08 и 10/10), а во врска со член 12 од Меѓународната конвенција за сузбивање на фалсификување на валутата, донесена во Женева на 20 април 1929 година, Владата на Република Македонија, на седницата одржана на 26.4.2011 година, донесе

О Д Л У К А

ЗА ВОСПОСТАВУВАЊЕ НА ЦЕНТРАЛНА КАНЦЕЛАРИЈА ЗА ИСТРАГИ ВО ОБЛАСТА НА СУЗБИВАЊЕТО НА ФАЛСИФИКУВАЊЕТО НА ПАРИ

1. Со оваа одлука се воспоставува Централна канцеларија за истраги во областа на сузбивањето на фалсификувањето на пари (во натамошниот текст: Канцеларијата) во Одделот за финансиски криминал во Центарот за сузбивање на организиран и сериозен криминал во Централните полициски служби во Бирото за јавна безбедност во Министерството за внатрешни работи.

2. Канцеларијата остварува координација на меѓусебната соработка во истрагата во областа на сузбивањето на фалсификување на пари, на следниве органи за спроведување на законот:

- Министерство за внатрешни работи,
- Министерство за финансии – Царинска управа,
- Министерство за финансии – Управа за финансиско полицаји и
- Народна банка на Република Македонија.

3. Канцеларијата, покрај координацијата од точката 2 од оваа одлука, остварува и соработка со сродни меѓународни организации и национални централни канцеларии кои постапуваат во врска со прашањето за фалсификување на пари, со преземање на координирани заеднички истраги, размена на информации и размена на соодветни аналитички продукти.

4. Канцеларијата по добивање на оперативно сознание дека се подготвува, е во тек или е извршено кривично дело поврзано со фалсификување на пари, го известува Јавното обвинителство на Република Македонија.

5. Заради остварување на активностите утврдени во точките 2 и 3 од оваа одлука, органите од точката 2 од оваа одлука, назначуваат контакт лица.

6. Во вршењето на активностите од точките 2, 3 и 4 од оваа одлука се применуваат прописите од областа на заштитата на личните податоци и безбедноста на класифицираните информации.

7. Органите од точката 2 од оваа одлука ќе склучат меморандуми за соработка за определување на начинот на остварување координација на меѓусебната соработка.

8. Оваа одлука влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

Бр.51-1665/1
26 април 2011 година
Скопје

Заменик на претседателот
на Владата на Република
Македонија,
м-р **Зоран Ставрески**, с.р.

1628.

Врз основа на член 20 став 1 од Законот за користење и располагање со стварите на државните органи („Службен весник на Република Македонија“ бр. 8/2005 и 150/2007), Владата на Република Македонија, на седницата одржана на 26.4.2011 година, донесе

О Д Л У К А

ЗА ИЗМЕНУВАЊЕ НА ОДЛУКАТА ЗА ПРЕСТАНОК НА КОРИСТЕЊЕ НА НЕДВИЖНА СТВАР - ЗЕМЈИШТЕ ОД МИНИСТЕРСТВОТО ЗА ОДБРАНА

Член 1

Во Одлуката за престанок на користење на недвижна ствар – земјиште од Министерството за одбрана, (објавена во Службен весник на Република Македонија бр. 42/2011) согласно Извадокот од Нацрт записник бр. 51-1410/1 од 22.03.2011 година, во членот 1 зборовите: „168.412 м²“ се заменуваат со зборовите: „20.000 м²“.

Член 2

Оваа одлука влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

Бр.51-2445/1
26 април 2011 година
Скопје

Заменик на претседателот
на Владата на Република
Македонија,
м-р **Зоран Ставрески**, с.р.

1629.

Врз основа на член 19 став 1 точка 5 од Законот за одбрана („Службен весник на Република Македонија“ бр.42/2001, 5/2003, 58/2006 и 110/2008) Владата на Република Македонија, на седницата одржана на 26.4.2011 година, донесе

О Д Л У К А

ЗА ВЛЕГУВАЊЕ И ПРЕСТОЈУВАЊЕ НА СТРАНСКИ ВООРУЖЕНИ СИЛИ НА ТЕРИТОРИЈАТА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА ЗАРАДИ ИЗВЕДУВАЊЕ НА ВЕЖБОВНАТА АКТИВНОСТ „MEDCEUR 2011“

1. Се одобрува влегување и престојување на 179 (сто седумдесет и девет) вооружени припадници од активниот состав на Армијата на Соединетите Американски Држави, Република Словенија, Република Бугарија, Република Србија, Република Црна Гора и Босна

и Херцеговина на територијата на Република Македонија, заради изведување на заедничката вежбовна активност "MEDCEUR 2011" со припадници на Армијата на Република Македонија, која ќе се одржи на полигонот Криволак и ЦО Пепелиште, во период од 06 до 15 јуни 2011 година.

2. На вежбовната активност покрај припадници на Армијата на Република Македонија и претставници од Министерството за одбрана, ќе учествуваат и претставници од Министерството за здравство, Министерството за внатрешни работи, Дирекцијата за заштита и спасување, Центарот за управување со кризи и Црвениот крст.

3. Финансиските трошоци за реализација на вежбовната активност, во кои влегуваат транспортот, сместувањето, исхраната и логистичката поддршка на учесниците во вежбовната активност дел ги обезбедуваат Министерството за одбрана на Република Македонија и Амбасадата на Соединетите Американски Држави, а дел ги обезбедуваат самите учесници.

4. Подготовките и организацијата на единиците на армиите учеснички во вежбовната активност, ќе ги изврши Министерството за одбрана на Република Македонија односно Генералштабот на Армијата на Република Македонија.

5. По завршувањето на вежбовната активност, Министерството за одбрана поднесува извештај пред Владата на Република Македонија.

6. Оваа одлука влегува во сила со денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

Бр.51-2551/1
26 април 2011 година
Скопје

Заменик на претседателот
на Владата на Република
Македонија,
м-р **Зоран Ставрски**, с.р.

1630.

Врз основа на член 36 став 6 од Законот за Владата на Република Македонија („Службен весник на Република Македонија“ бр. 59/00, 12/03, 55/05, 37/06, 115/07, 19/08, 82/08, 10/10 и 51/11), а во врска со член 6 од Анекс В-Финансиска актива и пасива од Договорот за прашања на сукцесија („Службен весник на Република Македонија-Меѓународни договори“ бр. 12/02), Владата на Република Македонија, на седницата одржана на 26.4.2011 година, донесе

РЕШЕНИЕ

ЗА ИМЕНУВАЊЕ НА ОВЛАСТЕН ПРЕТСТАВНИК НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА ВО КОМИТЕТОТ ЗА ФИНАНСИСКИ ПРАШАЊА НА СУКЦЕСИЈАТА

1. За овластен претставник на Република Македонија во Комитетот за финансиски прашања на сукцесијата се именува Виолета Стојановска-Петровска, државен советник за прашања од финансиски систем во Министерството за финансии.

2. Со донесување на ова решение престанува да важи Решението за именување на овластен претставник на Република Македонија во Комитетот за финансиски прашања на сукцесијата, донесено од Владата на Република Македонија под бр. 19-3217/1 од 30.6.2009 година.

3. Ова решение влегува во сила со денот на донесувањето, а ќе се објави во „Службен весник на Република Македонија“.

Бр.51-2543/1
26 април 2011 година
Скопје

Заменик на претседателот
на Владата на Република
Македонија,
м-р **Зоран Ставрски**, с.р.

МИНИСТЕРСТВО ЗА ЕКОНОМИЈА

1631.

Врз основа на член 19 од Законот за метрологија („Службен весник на Република Македонија“ бр. 55/2002, 84/2007 и 120/2009 година), министерот за економија, донесе

ПРАВИЛНИК

ЗА НАЧИНОТ И ПОСТАПКАТА ЗА ОЦЕНА НА СООБРАЗНОСТ НА ТИП НА МЕРИЛА НА БРЗИНА НА ВОЗИЛАТА ВО СООБРАЌАЈОТ НА ПАТИШТАТА

I. Општи одредби

Член 1

Со овој правилник се пропишува начинот и постапката за оцена на сообразност на тип на мерила на брзина на возилата во сообраќајот на патиштата (во понатамошниот текст: мерила на брзина на возила).

Член 2

Одделни изрази употребени во овој правилник го имаат следново значење:

1) **Мерило на брзина на возила** е мерило за мерење на брзината на возилата во сообраќај на патиштата во состав со опрема за запис.

2) **Опрема за запис** е уред кој ги регистрира параметрите на возењето (почеток, крај, време, измерена брзина и должина на изминат пат и регистарски број на контролираното возило), за кои е задолжително да се издаде документ кој може да биде отпечатен на хартија, фотографија, видео или некој друг уред за документирање на брзината на контролираното возило.

3) **Контролирано возило** е возило на кое се мери брзината на движење во сообраќајот.

4) **Радарско мерило** е мерило за мерење на брзина кое мери на принцип на одредување (пресметување) на разликата од измерените фреквенции меѓу емитиран и рефлектиран сигнал во микробраново подрачје, на возилата на кои се мери брзината (Доплеров ефект).

5) **Ласерско мерило на брзина на возило (LIDAR)** е мерило кое мери на принцип на последователно мерење на растојанијата на контролираното возило од местото каде се наоѓа мерилото за мерење на брзина на возило и мерење на изминатото време помеѓу две последователни мерења со обработка на измерените резултати.

6) **Мерило за мерење брзина на возила** со фиксни вградени сензори е мерило кое го мери времето за изминување помеѓу две или повеќе фиксно вградени сензори на точно измерено растојание и со обработка на резултатите ја пресметува брзината на контролираното возило.

7) **Стационарно мерење на брзина на возило** е мерење кое се изведува со помош на мерило поставено на статив или на соодветен прибор за негово прицврстување на подлога (или трonoжец) или на возило кое не се движи, односно со помош на цврсто вградени мерила на одредено место. Мерењето се извршува без ракувач со примена на опрема за запис.

8) **Нестационарно мерење на брзина на возило** е мерење од рака на ракувачот со радарски или ласерски мерила за брзина на возило.

9) **Мерило за мерење на брзина на возило со следење** е мерило на брзина кое се извршува од возило во движење со уред за мерење на брзина од возило во движење кое го следи контролираното возило.

(Мерење на брзина на возило со возило во движење со следење е мерење на брзина на контролирано возило кое се извршува од возило во движење со мерило, односно уред за мерење на брзина од возило во движење.

10) **Безбедносна разлика** се бројни вредности на брзината изразена во SI мерна единица за брзина во km/h кои мораат да се одбијат од измерената вредност на брзината со мерило на брзина на возилата во сообраќајот на патиштата за презентација на резултатите од мерење на брзината за да се обезбеди сигурност на резултатот заради грешките на брзиномерот во контролираното возило, односно применетата мерна метода.

Член 3

Во постапката за оценка на сообразност на тип на мерила на брзина на возилата, оценка се врши на следните мерила:

- 1) Радарско мерило;
- 2) Ласерско мерило LIDAR;
- 3) Мерило со фиксни вградени сензори и
- 4) Мерило за мерење на брзина на возило од возило во движење.

Принципот на работа на мерилата од став 1, точки 1) и 4) од овој член се темели врз мерење на разликата на фреквенцијата односно Доплеров ефект.

Принципот на работа на мерила на брзина на возила од точките 2), 3) и 4) од овој член се темели врз мерење на изминат пат во одреден временски период.

II. Начин и постапка за оценка на сообразност на тип на мерила на брзина на возила

Член 4

Сообразност на мерила на брзина на возила се оценува на права делница на пат во должина од најмалку 100 m на еден од следните начини:

- 1) Стационарно мерење;
- 2) Нестационарно мерење и
- 3) Мерење со следење.

Член 5

Оцена на сообразност на тип на мерила (испитување на тип на мерила) се спроведува според Правилникот за начинот на кој се врши испитување на типот на мерило.

Член 6

Постапката за оценка на сообразност на мерилото се спроведува во однос на следните барања:

1. Метролошки барања;
2. Конструктивни барања и
3. Натписи и ознаки.

1. Метролошки барања

Член 7

Резултатите од мерењата, мерилата на брзина на возило треба да ги покажуваат во бројни вредности изразени во SI мерна единица за брзина во километри на час (km/h).

Член 8

Брзина на контролираното возило може да се мери во двете насоки, како во заминување така и во доаѓање, во однос на мерилото на брзина на возилата.

Долната граница на мерниот опсег на мерилата на брзина на возила не треба да биде поголема од 30 km/h, а горната граница на мерниот опсег на мерилата на брзина на возила не треба да биде помала од 150 km/h.

Член 9

Границите на дозволените грешки на мерилата на брзина на возилата се дадени во Табела 1:

Табела 1. Максимално дозволени грешки за мерила на брзина на возила

Видови на мерила	Брзина (v во km/h)	Максимално дозволена грешка	
		Типско испитување	Прва и периодична верификација
Стационарни/нестационарни радарски и ласерски мерила на брзина на возило	$v \leq 100$	± 2 km/h	± 3 km/h
	$v > 100$	$\pm 1\%$	$\pm 3\%$
Мерила со фиксно вградени сензори за мерење на брзина на возило	$v \leq 100$	± 2 km/h	± 3 km/h
	$v > 100$	$\pm 2\%$	$\pm 3\%$
Мерила за мерење брзина на возило со следење	$v \leq 100$	± 2 km/h	± 3 km/h
	$v > 100$	$\pm 2\%$	$\pm 3\%$
Мерила за стационарно мерење на брзина (без оператор)	$v \leq 100$	± 2 km/h	± 3 km/h
	$v > 100$	$\pm 2\%$	$\pm 3\%$

Член 10

Оцена на сообразност на тип на мерила на брзина на возила се врши во следните референтни услови:

1: Референтни услови за испитување на тип и при верификација

- температура на околина: $23\text{ }^{\circ}\text{C} \pm 2\text{ }^{\circ}\text{C}$
- релативна влажност на воздухот: $55\% \pm 15\%$
- напојување: номинална вредност на напојување $\pm 2\%$;

2: Работни услови

- температура на околина: најмалку во опсегот од $-10\text{ }^{\circ}\text{C}$ до $+50\text{ }^{\circ}\text{C}$
- напојување: номинална вредност на напојување $\pm 10\%$;

3: Услови за складирање: $-25\text{ }^{\circ}\text{C}$ до $70\text{ }^{\circ}\text{C}$.

Мерилото на брзина на возило кое работи без ракувач (автоматски режим), треба да има уред кој ќе овозможи автоматски да се исклучи мерилото доколку температурата на работната околина и напојувањето излезе надвор од пропишаниот опсег за работните услови.

Член 11

При мерење на брзина треба да се земат предвид безбедните разлики дадени во Табела 2:

Табела 2. Безбедни разлики при мерењето на брзината

брзина на контролирано возило	Безбедни разлики [km/h]
до 100 km/h и 100 km/h	6
над 100 km/h до 200 km/h	8
над 200 km/h	12

При мерење на брзина со следење треба да се земат предвид безбедните разлики дадени во Табела 3.

Табела 3. Безбедни разлики при мерењето на брзината со следење

За најкратко растојание во [m]	200	500	1000	2000
Вид на мерење	Безбедни разлики [km/h]			
Со следење во [km/h]	14	9	7	5

При мерење на брзина со фиксно вградени сензори треба да се земат предвид безбедните разлики дадени во Табела 4:

Табела 4. Безбедни разлики при мерењето на брзината со фиксно вградени сензори

За најкратко растојание во [m]	200	500	1000	2000
Вид на мерење	Безбедни разлики [km/h]			
со фиксно вградени сензори	13	8	6	4

Вкупната безбедна разлика се добива со собирање на вредностите од табелите 2 и 3 или од табелите 2 и 4 од овој член, зависно од начинот на мерењето на брзината. При презентација на крајниот резултат, од измерената брзина на контролираното возило секогаш треба да се одземе добиената вкупна безбедна разлика.

Член 12

Оцена на сообразност на тип на мерила на брзина на возила со следење на возило, со возило во движење се врши во следните услови:

– мерното возило во моментот на мерењето не смее да го престигне контролираното возило;

– на крајот на мерењето треба да се контролира растојанието меѓу мерното возило и контролираното возило кое треба да е еднакво или поголемо од тоа на почетокот на мерењето;

– мерилото за мерење на брзина на возило треба да врши мерење на најмалку 200 m во должина од патот.

При мерењето на брзината со следење, измерената брзина е средна аритметичка вредност на брзината во текот на целото мерење.

Во зависност од најголемата дозволена брзина, мерењето може да се изврши на дел од патот чија права делница не смее да биде помала од:

- 200 m во деловите на патот со максимална дозволена брзина до вклучително и 80 km/h

- 500 m во деловите на патот со максимална дозволена брзина над 80 km/h;

Ако при мерењето на брзината со следење се употребуваат видео-системи со објектив со променлива фокусна далечина - зум (zoom), тој во текот на мерењето не смее да се менува.

Член 13

При оцена на сообразност на тип на мерилата на брзина на возила со следење и користење на опрема за запис на изминатиот пат (тахометар) од текот на мерењата треба да се изработи фотографија и запис на кои се забележени: регистарскиот број на контролираното возило, времето на почетокот на мерењето, завршетокот на мерењето, измерената брзина на измерената отсечка од патот и изминатиот пат за време на мерењето како и поставеност на зумот.

Член 14

Ако оцената на сообразност на тип на мерилата на брзина на возила се врши на две мерила на брзина на возила поставени на различни места, надвозници или столбови истовремено може да се користат двете мерила доколку:

- 1) Нивните фреквенции на работа се различни,
- 2) Нивните фреквенции на работа се исти, а насоките на нивните снопови се спротивни еден на друг,

3) Нивните фреквенции на работа се исти, а насоките на нивните снопови се свртени еден кон друг, ако должината меѓу двете места на мерење е најмалку 100 m.

Мерниот сноп при мерење на брзина со мерило на брзина на возила треба да го опфати средишниот преден или заден дел на контролираното возило.

Мерилата треба да се употребуваат од работ на коловозот или од надвозникот така да аголот што го зафаќа правецот на мерилото при мерењето и оската на патот треба да е што помал но не поголем од 250, а корекции на мерниот резултат не може да се вршат.

Мерилата на брзина на возила не може да се употребуваат преку стакло од возило кое стои или од возило кое се движи.

Член 15

Дозволената оддалеченост за употреба на мерилото на брзина на возила од контролираното возило за поединечните типови мерила е утврдена во решението за оцена на сообразност на тип на мерило.

Член 16

Како резултати од мерењето на брзината на контролираното возило се сметаат само оние резултати запишани на хартија, фотографија, видео или некој друг уред за документирање на брзината на контролираното возило заедно со другите пропишани податоци, освен во случаи во кои резултатот од мерењето на брзината е можно веднаш да му се покаже на возачот на контролираното возило.

Член 17

Со стационарните мерила на брзина со фиксно вградени сензори, се пресметува брзината на контролираното возило со помош на автоматско мерење на времето за кое контролираното возило го изминува патот меѓу двата сензори поставени на однапред измерено фиксно растојание.

Пресметувањето на вредностите на брзината треба недвосмислено да се однесува на контролираното возило, односно треба да има можност за дополнителни реконструкции на резултатите од мерењата со користење на две фотографии, видео снимка, односно други методи за документирање.

2. Конструктивни барања

Член 18

Во постапката на оцена на сообразност на тип на мерила на брзина на возила треба да се утврди дали сите склопови на мерилото на брзина на возила се заштитени со кукиште од механички удари и електромагнетски пречки.

Мерилото на брзина на возила ќе се смета дека мерно исправно ако има важечка верификација во смисла на член 23 од овој правилник и е поставено и се употребува во согласност со упатството за употреба дадено од производителот на мерилото.

Мерилата на брзина на возила треба да имаат вградена функција за самотестирање кое се изведува при секое вклучување на мерилото. Мерилото на брзина на возила треба да има вградена функција за оневозможување на неговата неисправна работа (или предупредување) во случај на дефект или употреба во неисправна состојба.

Сите делови на мерилото на брзина на возила што влијаат врз мерните карактеристики, како и записот на податоците треба на соодветен начин да бидат заштитени од намерно или ненамерно неправилно ракување.

Барањата кои се однесуваат на софтвер за мерила на брзина на возила треба да ги исполнуваат општите барања за софтвер и контролирање на мерилата во согласност со препораката D31, 2008 од OIML - Меѓународната организација за законска метрологија.

Член 19

Мерилата на брзина на возила треба да ги исполнуваат и барањата утврдени со Правилникот за електромагнетна компатибилност на електротехничка опрема и Правилникот за електротехничка опрема наменета за работа во определено напонско подрачје.

Член 20

Дополнителна опрема и прибор кон мерилата на брзина на возило кои се приклучени на нив, треба да бидат наведени во решението за оцена на сообразност на тип на мерило на брзина на возило.

Член 21

Опремата за запис на брзина на возила треба да ги регистрира следните податоци:

- 1) Датум и време на мерењето;
- 2) Измерена брзина на контролираното возило;
- 3) Регистарски број на контролираното возило и
- 4) Насока на движење на контролираното возило (ако е применливо).

3. Натписи и ознаки

Член 22

Во постапката на оцена на сообразност на тип на мерило треба да се утврди дали натписите и ознаките кои се поставени на мерилата на брзина на возилата се испишани на македонски јазик.

На видливо место на мерилото треба да се постави натписна плочка на која се нанесени на неизбришлив начин натписите и ознаките што треба да се добро видливи.

Натписната плочка од став 2 на овој член треба да ги содржи следниве податоци:

- 1) Назив на производител или негова ознака;
- 2) Сериски број и година на производство;
- 3) Ознака на типот на мерилото;
- 4) Регистарски број од уписот на регистарот во Бирото за метрологија и
- 5) Опсег на мерење на брзината на возилото.

Ако уредот за мерење на брзина на возилата се состои од повеќе делови, истите треба да бидат означени со идентификациски број.

III. Преодни и завршни одредби

Член 23

Мерилата на брзина на возила коишто на денот на влегување во сила на овој правилник се употребуваат и имаат важечка прва верификација врз основа на Правилникот за метролошките услови за Доплеровите радари и кои што ги исполнуваат барањата од наведениот правилник, може да се поднесат на периодична или вонредна верификација ако ги исполнуваат границите на дозволени грешки дадени во член 9 Табела 1 од овој правилник.

Член 24

Со денот на влегувањето во сила на овој правилник престанува да се применува Правилникот за метролошките услови за Доплеровите радари („Службен лист на СФРЈ“ бр. 3/1985).

Член 25

Овој правилник влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

Бр. 25-293/8
14 април 2011 година
Скопје

Министер за економија,
Фатмир Бесими, с.р.

МИНИСТЕРСТВО ЗА ЗЕМЈОДЕЛСТВО, ШУМАРСТВО И ВОДОСТОПАНСТВО

1632.

Врз основа на член 16 став 5 од Законот за здравјето на растенијата („Службен весник на Република Македонија“ бр. 29/05, 81/08, 20/09, 57/10 и 17/11) министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство, донесе

П РА В И Л Н И К ЗА НАУЧНИ И ТЕХНИЧКИ КАПАЦИТЕТИ ЗА ЕКСПЕРИМЕНТАЛНИ, НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКИ, СЕЛЕКЦИОНИ ИЛИ РАЗВОЈНИ РАБОТИ (*)

Член 1

Со овој правилник се пропишуваат условите за научни и технички капацитети кои треба да ги исполнуваат научни и истражувачки установи за експериментални, научноистражувачки, селекциони или развојни работи.

* Со овој правилник се врши усогласување со одредбите на Директивата на Комисијата бр. 2008/61/ЕС на 17 Јуни 2008 за утврдување на условите под кои одредени штетни организми, растенија, растителни производи и други објекти наведени во анексите од I до V Директивата на Советот 2000/29/ЕС може да се внесат во или движат во рамките на Заедницата или одредени заштитени зони од него, за експерименти или научни цели и за работа на сортната селекција, број 32008L0061.

Член 2

(1) Научните и истражувачките установи за вршење на истражувачка дејност на материјалот треба да ги исполнат општите услови за научни и технички капацитети.

(2) Научните и истражувачките установи може да вршат истражувачка дејност на материјалот кој е наменет за експериментални, научноистражувачки, селекциони или развојни работи за:

- материјали кои содржат штетни организми наведени во Листите на штетни организми, растенија, растителни производи и други објекти и предмети (¹);

- материјали кои содржат други видови штетни организми кои не се наведени во Листите, а за кои што е издадено одобрение за внесување или движење на штетни организми, растенија, растителни производи и други објекти и предмети наменети за експериментални, научноистражувачки, селекциони или развојни работи од Фитосанитарната управа и не постои опасност по здравјето на растенијата на територијата на Република Македонија.

(3) Научните и истражувачките установи треба да имат научна и стручна оспособеност на персоналот, соодветна за видот на истражувачката дејност, а при тоа земајќи ги во предвид и:

- постапките за време на вршење на истражувачката дејност, нивното траење и завршување;

- научното име на материјалот, вклучувајќи го и името на штетниот организам (кога тоа е потребно);

- вид на материјалот;

- количество на материјалот;

- место на потекло на материјалот (ако материјалот се внесува од трети земји, потребно е кон барањето да се приложи соодветна потврда за потекло на материјалот);

- постапките за времетраењето на истражувачката дејност, природата и целите за предвидените истражувачки активности, вклучувајќи ја содржината, резимето на работа и спецификацијата на истражувачката дејност;

- место на првото складирање или првото садење на материјалот, после службеното одобрено пуштање на материјалот, вклучувајќи го времето, местото, видот и количеството на одобрениот материјал;

- предложениот метод за уништување или третирање на материјалот, по завршување на дозволените истражувачки дејности, вклучувајќи време, место и начин на уништување, како и видот и количеството на уништениот материјал, под надзор на фитосанитарниот инспектор и

- предложено место за влез на материјалот, кој се планира да се увезува од трети земји.

(4) Научните и истражувачките установи потребно е да обезбедат карантински услови на просторите и објектите, како и на местата во кои ќе се извршуваат истражувачките дејности и треба да гарантираат без-

бедна работа со материјалот, односно штетните организми да останат во карантин, така што да не постои опасност од нивно ширење, што подразбира:

- физичка изолација од сите други растенија или штетни организми, вклучувајќи ја и контролата на околната вегетација;
- назначување на лице за контакт, одговорно за истражувачките дејности;
- ограничен пристап до просториите, објектите и околното подрачје, освен на одговорниот персонал;
- соодветна идентификација на просториите, објектите кои што укажуваат на видот на активностите и одговорниот персонал;
- водење на евиденција за извршените истражувачки дејности и работните постапки, прирачник за работни процедури, вклучувајќи ги процедурите и постапките во случај на ненамерно испуштање на штетен организам од карантинот;
- соодветен безбедносен и алармен систем;
- соодветни контролни мерки за да се спречи внесување и ширење на штетни организми во просториите;
- контролирани постапки на земање примероци и движење на материјалот меѓу просториите и објектите;
- соодветна контрола на отпадот, почвата и водата, ако тоа е потребно;
- соодветни хигиенски и дезинфекциски постапки за персоналот, објектот и опремата;
- соодветни постапки, мерки и објекти за заштита на материјалот;
- соодветни мерки и објекти за отстранување на експерименталниот материјал и
- соодветни објекти и постапки за индексирање (вклучувајќи и тестирања).

(5) Формата и содржината на одобрението за увоз за внесување или движење на штетни организми, растенија, растителни производи и други објекти и предмети наменети за експериментални, научноистражувачки, селекциони или развојни работи е дадена во Прилог 2 напишан на македонски и англиски јазик.

Член 3

(1) Научните и истражувачките установи за вршење на истражувачка дејност на материјалот треба да ги исполнат посебните услови за научни и технички капацитети.

(2) Научните и истражувачки установи, покрај општите услови наведени во член 2, треба да обезбедат:

1. обемот и целите на истражувачката дејност, за која материјалот се внесува или движи, требаат да бидат во согласност со концептот на експериментални или научни цели или за потребите на сортна селекција;
2. количеството на материјалот треба да биде ограничено, на количество кое е доволно за изведување на дозволените истражувачки дејности и не треба да го надмине количеството кое било одредено врз основа на расположливите карантински објекти;

3. за истражувачката дејност, Фитосанитарната управа утврдува опасност од ширење на штетни организми, кои се чуваат во карантински услови, земајќи ги во предвид видот на материјалот и предвидените истражувачки дејности, биологијата на штетниот организам, начинот на негово ширење, негова интеракција со околната и другите важни фактори поврзани со опасноста која се однесува на материјалот. Врз основа на проценка на ризик, Управата одредува кои од наведените карантински мерки е потребно да се спроведат, со оглед на видот на материјалот и неговата специфична биологија и епидемиологија, во однос на дозволените истражувачки активности за:

- одржување на објекти во кои пристапот на персоналот е овозможен низ двојна врата,
- одржување под негативен воздушен притисок,
- чување во заштитени садови со соодветна големина на решетката/мрежата и други прегради (на пример: водени прегради за грињи, затворени почвени контејнери за нематоди, електрични стапици за инсекти),
- одржување на материјалот во изолација од други штетни организми и материјали (на пример: вирулентен материјал од растителна храна, материјал од домаќин),
- одржување на материјалот за одгледување, во комори/кафези, за одгледување, опремени со соодветна манипулациска опрема,
- спречување на вкрстување на штетните организми со автохтони соеви или видови,
- избегнување на одржувањето на постојани култури на штетните организми,
- одржување под услови во кои строго се контролира размножувањето на штетните организми (на пример: под режим во околината која спречува појава на дијапауза),
- чување на таков начин со кој се спречува ширење од пропагули (делови на живите организми со кои тие се размножуваат, чуваат или шират). Треба да се избегнат воздушни струења,
- постапки за проверување на чистота на културата од штетни организми, слободни од присуство на паразити или други штетни организми,
- соодветни програми за контрола на материјалот, поради отстранување на можните вектори на штетните организми,
- за *in vitro* активности, работа на материјалот под посебни стерилни услови: опременост на лабораториите за изведување на стерилни постапки и одржување на стерилни услови,
- чување на штетните организми кои се пренесуваат со вектори, во услови кои спречуваат ширење на тие вектори (на пример: контролирана големина на решетка/мрежа, контрола и изолација на почвата) и
- сезонска изолација, односно истражувачката дејност да се спроведува во време кога е помала опасноста по здравјето на растенијата.

Член 4

(1) Научните и истражувачки установи треба да обезбедат услови, материјалот кој се увезува, при внесување или движење да биде во карантински услови и веднаш да биде транспортиран до наведеното место, за да не доведе до ненамерното испуштање на штетни организми.

(2) Научните и истражувачки установи треба во текот на вршењето на истражувачката дејност да обезбедат карантински услови, кои се дадени во Прилог 1 од овој правилник.

Член 5

(1) По завршување на дозволените истражувачки дејности, установите се обврзани, материјалот кој не е наменет за службено одобрено пуштање (вклучувајќи ги и штетните организми), како и целиот материјал за кој е утврдено дека во текот на истражувачката дејност е заразен, да се уништи, стерилизира, дезинфицира или соодветно третира. Тоа се врши согласно Правилникот за мерките и начинот на спроведување на мерките за уништување или отстранување на штетните организми и мерките и начинот на спроведување на дезинфекција, дезинсекција или дератизација на штетните организми⁽²⁾.

(2) Растенија, растителни производи и други објекти и предмети за кои е утврдено дека постои присуство на штетни организми од став (1) на овој член, после спроведување на карантинските мерки треба да се уништат. Треба да се изврши ерадикација или да се подложат на соодветно тестирање, поради спречување на понатамошно ширење на штетни организми. Наведените мерки треба да се спроведат и на сите останати растенија, растителни производи и други објекти и предмети, кои биле во допир со тој материјал или постои веројатност дека се заразени.

(3) Просториите или објектите каде што се вршеле дозволените истражувачки дејности на материјалот од став (1) на овој член, во зависност од потребата, треба да се стерилизираат или исчистат, на начин кој го одредува фитосанитарниот инспектор, согласно правилникот од став (1) на овој член.

Член 6

Овој правилник влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

Бр. 17-210/5
13 април 2011 година
Скопје

Министер за земјоделство,
шумарство и водостопанство,
Љупчо Димовски, с.р.

(¹) Листи на штетни организми, растенија, растителни производи и други објекти и предмети согласно Анексите од I до V според Директивата на Советот бр. 2000/29 од 8 мај 2000 година за заштитните мерки против воведување во Заедницата на организми штетни за растенијата или растителните производи и против нивното ширење во Заедницата, број 32000L0029;

(²) Со овој правилник се врши усогласување со одредбите на Директивата на Советот бр.2000/29/EЗ од 8 мај 2000 година за заштитните мерки против воведување во Заедницата на организми штетни за растенијата или растителните производи и против нивното ширење во Заедницата, број 32000L0029; изменета и дополнета со Директивата на Комисијата бр.2001/33/EЗ од 8 мај 2001 година, број 32001L0033; изменета и дополнета со Директивата на Комисијата бр.2002/28/EЗ од 19 март 2002 година, број 32002L0028; изменета и дополнета со Директивата на Комисијата бр.2002/36/EЗ на 29 април 2002 година, број 32002L0036; изменета и дополнета со Директивата на Советот бр.2002/89/EЗ од 28 ноември 2002 година, број 32002L0089; изменета и дополнета со Директивата на Комисијата бр.2003/22/EЗ од 24 март 2003 година, број 32003L0022; изменета и дополнета со Регулјативата на Советот бр.806/2003(EЗ) од 14 април 2003 година, број 32003R0806; изменета и дополнета со Директивата на Комисијата бр.2003/47/EЗ на 4 јуни 2003 година, број 32003L0047; изменета и дополнета со Директивата на Комисијата бр.2003/116/EЗ од 4 декември 2003 година, број 32003L0116; изменета и дополнета со Директивата на Комисијата бр.2004/31/EЗ од 17 март 2004 година, број 32004L0031; изменета и дополнета со Директивата на Комисијата бр.2004/70/EЗ од 28 април 2004 година, број 32004L0070; изменета и дополнета со Директивата на Комисијата бр.2004/102/EЗ на 5 октомври 2004 година, број 32004L0102; изменета и дополнета со Директивата на Советот бр. 2005/15/EЗ од 28 февруари 2005 година, број 32005L0015; изменета и дополнета со Директивата на Комисијата бр.2005/16/EЗ на 2 март 2005 година, број 32005L0016; изменета и дополнета со Директивата на Комисијата бр.2005/77/EЗ од 11 ноември 2005 година, број 32005L0077; изменета и дополнета со Директивата на Комисијата бр.2006/14/EЗ од 6 февруари 2006 година, број 32006L0014; изменета и дополнета со Директивата на Комисијата бр.2006/35/EЗ од 24 март 2006 година, број 32006L0035; изменета и дополнета со Директивата на Комисијата бр. 2007/41/EЗ од 28 јуни 2007 година, број 32007L0041; изменета и дополнета со Директивата на Комисијата бр. 2008/64/EЗ од 27 јуни 2008 година, број 32008L0064; изменета и дополнета со Директивата на Комисијата бр.2008/109/EЗ од 28 ноември 2008 година, број 32008L0109; изменета и дополнета со Директивата на Комисијата бр. 2009/7/EЗ на 10 февруари 2009 година, број 32009L0007; изменета и дополнета со Директивата на Комисијата бр.2009/118/EЗ на 9 септември 2009 година, број 32009L0118; изменета и дополнета со Директивата на Советот бр.2009/143/EЗ од 26 ноември 2009 година, број 32009L0143; изменета и дополнета со Директивата на Комисијата бр.2010/1/EУ од 8 јануари 2010 година, број 32010L0001; Директивата на Советот бр.2006/91/EЗ од 7 ноември 2006 година за сузбивање на *Quadraspidiotus perniciosus* Comst., број 32006L0091; Директива на Советот бр.74/647/EЗ од 9 декември 1974 година за сузбивање на каранфиловите лисни свиткувачи, број 31974L0647.

Прилог 1

КАРАНТИНСКИ МЕРКИ ВКЛУЧУВАЈЌИ ТЕСТИРАЊЕ НА РАСТЕНИЈА, РАСТИТЕЛНИ ПРОИЗВОДИ И ДРУГИ ОБЈЕКТИ НАМЕНЕТИ ЗА ПУШТАЊЕ ОД КАРАНТИН**ДЕЛ А**

Карантински мерки за одредени растенија, растителни производи и други објекти и предмети, наведени во Листа III од Листи на штетни организми, растенија, растителни производи и други објекти и предмети.

Дел I: Растенија од *Citrus* L., *Fortunella* Swingle, *Poncirus* Raf. и негови хибриди, со исклучок на плодови и семе

1. Растителниот материјал се подложува на одредени терапевтски постапки, кои се пропишани во Техничките упатства на FAO/IPGRI, а по кои треба да постапува установата.

2. Растителниот материјал после терапевтска постапка спроведена во согласност со точка 1, на овој дел, се подложува на постапка на индексирање. Целиот растителен материјал, вклучувајќи и растенија за индексирање, се чува во одобрени објекти, во карантински услови наведени во членовите 2 и 3. Растителен материјал, наменет за одобрено службено пуштање, ќе се одржува под услови погодни за нормален циклус на вегетативно растење. На него се врши визуелна инспекција, поради откривање на знаци и симптоми на присуство на штетни организми, вклучувајќи ги и сите штетни организми наведени во Листа I и II и тоа во соодветно време, по пристигнување или подоцна во текот на постапката на индексирање.

3. За целите одредени во точка 2 од овој дел, растителниот материјал се индексира за штетни организми (тестирање и идентификација), со следните постапки:

3.1 За испитување се користат соодветни лабораториски методи и по потреба растенија индикатори вклучувајќи *Citrus sinensis* (L.) Osbeck, *C. aurantifolia* Christm. Swing, *C. medica* L., *C. reticulata* Blanco и *Sesamum* L, со цел детектирање барем некој од следните штетни организми:

- (a) *Citrus greening bacterium*,
- (b) *Citrus variegated chlorosis*,
- (c) *Citrus mosaic virus*,
- (d) *Citrus tristeza virus* (сите изолати)
- (e) *Citrus vein enation woody gall*,
- (f) *Leprosis*

- (g) Naturally spreading psorosis,
- (h) *Phoma tracheophila* (Petri) Kanchaveli & Gikashvili,
- (i) Satsuma dwarf virus,
- (j) *Spiroplasma citri* Saglio et al.,
- (k) Tatter leaf virus,
- (l) Witches broom (MLO),
- (m) *Xanthomonas campestris* (сите патогени соеви за родот *Citrus*)

3.2 За болести како што е пламеницата и сличните болести на неа (Blight and Blight-like), за кои не постојат краткорочни постапки на индексирање, мора по пристигнување на растителниот материјал да се изврши одделување на врвниот изданок од подлогата/ садница одгледана на стерилна култура, како што е пропишано во Техничкото упатство на FAO/IPGRI. И така одгледаното растение треба да биде подложено на терапевтска постапка од точка 1 на овој дел.

4. Растителниот материјал, кој што е прегледан визуелно во согласност со точка 2 од овој дел, а на кој се забележани симптоми на болеста или присуство на штетни организми, ќе биде предмет на истражување, со цел што е можно побргу да се детерминира причинителот на појавените симптоми.

Дел II: Растенија од *Cydonia* Mill., *Malus* Mill., *Prunus* L., *Pyrus* L. како и нивните хибриди, *Fragaria* L., наменета за садење, со исклучок на семе

1. Растителниот материјал се подложува на одредени терапевтски постапки, кои се пропишани во Техничките упатства на FAO/IPGRI, а по кои треба да постапува установата.

2. Растителниот материјал после терапевтска постапка, спроведена во согласност со точка 1 од овој дел, во целост подлежи на постапката за индексирање. Целиот растителен материјал, вклучувајќи ги и растенијата за индексирање, се чува во одобрени објекти, во карантински услови наведени во членовите 2 и 3. Растителниот материјал, наменет за службено одобрено пуштање, ќе се одржува под услови погодни за нормален циклус на вегетативно растење. Врз него ќе се врши визуелна инспекција поради откривање на симптоми за присуство на штетни организми, вклучувајќи ги и сите штетни организми наведени во Листа I и II и тоа во соодветно време, веднаш по пристигнување, но и подоцна во текот на постапката на индексирање.

3. За целите кои се одредени во точка 2 од овој дел, растителниот материјал се индексира за штетни организми (со тестирање и идентификација) со следните постапки:

3.1. Во случај на *Fragaria* L., без оглед на земјата на потекло на растителниот материјал, при тестирање се користи соодветна лабораториска метода и по потреба растенија индикатори, вклучувајќи ги: *Fragaria vesca*, *Fragaria virginiana* и *Chenopodium* spp. со цел за детектирање барем некој од следните штетни организми:

- (a) Arabics mosaic virus,
- (b) Raspberry ringspot virus,
- (c) Strawberry crinkle virus,
- (d) Strawberry latent C virus,
- (e) Strawberry latent ringspot virus,
- (f) Strawberry mild yellow edge virus,
- (g) Strawberry vein banding virus,
- (h) Strawberry witches' broom mycoplasma,
- (i) Tomato black ring virus,
- (j) Tomato ringspot virus,
- (k) Colletotrichum acutatum Simmonds,
- (l) Phytophthora fragariae (Hickman) var. fragariae Wilcox and Duncan,
- (m) Xanthomonas fragariae Kennedy and King,

3.2. За *Mallus* Mill.:

1. каде растителниот материјал потекнува од земја за која не е познато дека е слободна од било кој од следните штетни организми:

- (a) Apple proliferation mycoplasma,
- (b) Cherry rasp leaf virus (американски сој),

за тестирања се користат соодветни лабораториски методи и по потреба растенија индикатори поради откривање на наведените штетни организми.

2. Без оглед од која земја потекнува растителниот материјал, за тестирања се користат соодветни лабораториски методи и по потреба растенија индикатори со цел за детектирање барем некој од следните штетни организми:

- (a) Tobacco ringspot virus,
- (b) Tomato ringspot virus,
- (c) Erwinia amylovora (Burr.) Winsl. et al.

3.3 За *Prunus* L., по потреба за сите видови од родот *Prunus*:

1. каде растителниот материјал потекнува од земја за која не е познато дека е слободна од било кој од следните штетни организми:

- (a) Apricot chlorotic leafroll mycoplasma;
- (b) Cherry rasp leaf virus;
- (c) Pseudomonas syringae pv. persicae (Prunier et al.)

за тестирања се користат соодветни лабораториски методи и по потреба растенија индикатори поради детекција на наведените штетни организми.

2. Без оглед од која земја потекнува растителниот материјал, за тестирања се користат соодветни лабораториски методи и по потреба растенија индикатори со цел за детектирање барем некој од следните штетни организми:

- (a) Little cherry pathogen,
- (b) Peach mosaic virus (Американски сој),
- (c) Peach phony rickettsia,
- (d) Peach rosette mosaic virus,
- (e) Peach rosette mycoplasma,
- (f) Peach X-disease mycoplasma,
- (g) Peach yellows mycoplasma
- (h) Plum line pattern virus (Американски сој),
- (i) Plum pox virus,
- (j) Tomato ringspot virus,
- (k) Xanthomonas campestris pv. pruni (Smith) Dye.

3.4. За *Cydonia* Mill. и *Pyrus* L.,

Без оглед од која земја потекнува растителниот материјал, за тестирања се користат соодветни лабораториски методи и по потреба растенија индикатори со цел за детектирање барем некој од следните штетни организми:

- (a) Erwinia amylovora (Burr.) Winsl. et al.
- (b) Pear decline mycoplasma.

4. Растителниот материјал, кој што е прегледан визуелно во согласност со точка 2 од овој дел, а на кој се забележани симптоми на болеста или присуство на штетни организми, ќе биде предмет на истражување, со цел што е можно побргу да се детерминира причинителот на појавените симптоми

Дел III: Растение *Vitis* L., со исклучок на плодови

1. Растителниот материјал се подложува на одредени терапевтски постапки, кои се пропишани во Техничките упатства на FAO/IPGRI, а се достапни во надлежната управа по кои треба да постапува установата.

2. Растителниот материјал после терапевтска постапка, спроведена во согласност со точка 1 од овој дел, во целост подлежи на постапката за индексирање. Целиот растителен материјал, вклучувајќи ги и растенијата за индексирање, се чува во одобрени објекти, во карантински услови наведени во членовите 2 и 3. Растителниот материјал, наменет за службено одобрено пуштање, ќе се одржува под услови погодни за нормален циклус на вегетативно растење. Врз него се врши визуелна инспекција, поради откривање на симптоми за присуство на штетни организми, вклучувајќи ја и *Daktulosphaera vitifoliae* (Fitch), како и сите штетни организми наведени во Листата I и II, и тоа во соодветно време, по пристигнување и подоцна во текот на постапката за индексирање.

3. За целите кои се одредени во точка 2 на овој дел, растителниот материјал се индексира за штетни организми (тестирање и идентификација) со следните постапки:

3.1 Кога растителниот материјал потекнува од земји за кои не е познато дека се присутни следните штетни организми:

1. Болеста Ajinashik,

Тестирањето се врши со пропишана лабораториска метода. Доколку резултатите се негативни, растителниот материјал се индексира на сорта од винова лоза - Коша или слична сорта и се чува за следење најмалку два вегетативни циклуса;

2. Grapevine stunt virus

Тестирањето се врши врз соодветни растенија индикатори, вклучувајќи ја сортата винова лоза - Campbell Early или слична сорта и надзорот се спроведува во текот на една година;

3. Summer mottle,

Тестирањето се врши врз соодветни растенија индикатори, вклучувајќи ги сортите од винова лоза - Sideritis, Cabernet Franc и Mission или слична сорта.

3.2 Без оглед од која земја потекнува растителниот материјал, за тестирања се користат соодветни лабораториски методи и по потреба растенија индикатори за детектирање барем некој од следните штетни организми:

- (a) Blueberry leaf mottle virus,
- (b) Grapevine flavescence doree MLO,
- (c) Peach rosette mosaic virus,
- (d) Tobacco ringspot virus,
- (e) Tomato ringspot virus ("yellow wein" и други соеви),
- (f) Xylella fastidiosa (Well and Raju),
- (g) Xylophilus ampelinus (Panagopoulos) Willems et al.

4. Растителниот материјал, кој што е прегледан визуелно во согласност со точка 2 од овој дел, а на кој се забележани симптоми на болеста или присуство на штетни организми, ќе биде предмет на истражување, со цел што е можно побргу да се детерминира причинителот на појавените симптоми

Дел IV: Растенија од видовите на родот Solanum L. кои формираат кртоли или нивни изданоци, наменети за садење.

1. Растителниот материјал се третира со одредени терапевтски постапки, кои се пропишани во Техничките упатства FAO/IPGRI, по кои треба да постапува установата.

2. Растителниот материјал по завршување на терапевтските постапки спроведени согласно со точка 1 од овој дел, треба да одговара со постапката на индекси-

рање. Целиот растителен материјал, вклучувајќи ги и растенијата за индексирање, се чува во одобрени објекти, во карантински услови наведени во членовите 2 и 3, наменети за одобрено службено пуштање. Се одржува под услови погодни за нормален циклус на вегетативно растење. Врз него се врши визуелна инспекција, поради откривање на знаци на присуство на штетни организми (вклучувајќи ги и сите штетни организми наведени во Листа I и II и Potato yellow vein disease) во соодветно време по пристигнување или подоцна, во текот на нивното индексирање.

3. Постапките на индексирање наведени во точка 2 од овој дел треба да се спроведуваат според техничките одредби пропишани во точка 5 од овој дел, со цел да се детектира барем некој од следниве штетни организми:

- Бактерии:

- (a) *Clavibacter michiganensis* (Smith) Davis et al.spp. *sepedonicus* (Spicekermann et Kotthoff) Davis et al.,
- (b) *Ralstonia solanacearum* Smith/Yabuuchi et.al.

- Вириси и организми слични на вириси :

- (a) Andean potato latent virus,
- (b) Potato black ringspot virus,
- (c) Potato spindle tuber viroid,
- (d) Potato yellowing alfamovirus,
- (e) Potato virus T,
- (f) Andean potato mottle virus,
- (g) вообичаени вириси на компирот A,M,S,V,X и Y (вклучувајќи ги и Y^e, Yⁿ, Y^c) и Potato leaf roll virus.

Кај семенскиот компир, во ботаничка смисла, постапките на индексирање се врши со цел да се детектира присуство на најмалку еден од вирусите и организми слични на нив, кои се наведени во точка 3(b) во алинеите од 1 до 5.

4. Растителниот материјал, кој што е прегледан визуелно, во согласност со точка 2 од овој дел, а на кој се забележани симптоми на болеста или присуство на штетни организми, ќе биде предмет на истражување, со цел што е можно побргу да се детерминира причинителот на појавените знаци и симптоми.

5.Технички одредби од точка 3 на овој дел се :

- Бактерии:

1. За кртоли на компирот се тестира окцето на секоја кртола. Стандардната големина на примерикот е 200 кртоли. Постапката може да се спроведе и на примероци кои содржат помалку од 200 кртоли.

2. За младите растенија, изданоци (резанки) вклучувајќи и микро-растенија, се тестира долниот дел на стеблото, а ако е потребно и коренот на секоја единица од растителниот материјал.

3. За тестирања на потомството од кртоли, или на основата на стеблата за не-кртоловидни видови, се препорачува еден нормален циклус на вегетативно растење, после тестирањето наведено во точките 1 и 2 на овој дел.

4. За материјалот наведен во алинеја 1 на оваа точка, методата на тестирање на *Clavibacter michiganensis* (Smith) Davis et al. spp. *sepedonicus* (Spieckermann et Kotthoff) Davis et al. се спроведува во согласност со наредбата за *Clavibacter michiganensis* (Smith) Davis et al. spp. *sepedonicus* (Spieckermann et Kotthoff) Davis et al. и согласно методот на Заедницата во Анекс I од Директивата на Советот 93/85/ЕЕС, изменета и дополнета со Директивата на Комисијата бр. 2006/56/ЕЗ. Оваа метода може да се употреби и кај материјалот наведен во алинеја 2 на оваа подточка;

5. За материјалот наведен во алинеја 1 на оваа подточка, методата на тестирање на *Ralstonia solanacearum* Smith/Yabuuchi et al. се спроведува во согласност со наредбата за *Ralstonia solanacearum* Smith/Yabuuchi et al. и согласно тест шемата од Анекс II од Директивата на Советот 98/57/ЕЗ, изменета и дополнета со Директивата на Комисијата бр. 2006/63/ЕЗ. Оваа метода може да се спроведе и на материјалот наведен во алинеја 2 од оваа подточка.

- Вируси и организми слични на вируси, освен *Potato spindle tuber viroida*

1. Минималното тестирање на растителниот материјал (кртоли, млади растенија, изданоци – резанки и микро-садници) опфаќа серолошко тестирање, кое се врши за време на цветање или блиску до цветањето, за секој специфициран штетен организам во листата на штетени организми, со исклучок на *Potato spindle tuber viroida*. Ако серолошкиот тест е негативен, следи биолошко тестирање. За *Potato spindle tuber viroida* треба да се направат две серолошки тестирања;

2. Минимално тестирање на семето во ботаничка смисла се врши со серолошко тестирање, а биолошки се тестира ако серолошкото тестирање е негативно. Препорачливо е повторно тестирање на дел од негативните примероци или на граничните резултати со други методи;

3. Серолошките и биолошките тестирања наведени во алинеја 1 и 2 на оваа подточка, се вршат на растенија одгледани во оранжерии/стакленици, од каде примероци се земаат од најмалку две места од секое стебло, вклучувајќи и млади целосно развиени листови на врвот од секое стебло и постари листови од средина на стеблото. Секое стебло е примерок поради можност од несистематска инфекција. Во текот на серолошкото тестирање, листовите не смеат да се подготвуваат како збирни примероци од повеќе растенија, освен ако бројот на подпримероците во збирниот примерок е важечки за методата која се употребува, освен ако тоа не е оправдано како метода која се користи. При биолошко тестирање може да се спојуваат примероци од најмногу пет растенија, при што се инокулираат минимум две растенија индикатори.

4. Соодветни растенија индикатори користени при биолошко тестирање наведени во алинеја 1 и 2 од оваа подточка, дадени се во Европска и медитеранска организација за заштита на растенија (EPPO) или со други официјално потврдени растенија индикатори, за кои е потврдено дека ги детектираат вирусите.

5. Само материјал кој е директно тестиран се пушта од карантин. Таму кај што е направено индексирање на окцата, се пуштаат само новонастанатите кртоли на испитаните окца, односно само потомството од тестираните окца. Кртолите не смеат да се пуштат ако постојат можни проблеми со несистематски инфекции.

- *Potato spindle tuber viroid*

1. Растенијата кои се одгледувани во оранжерии/стакленици, треба да се тестираат кога се добро вкоренети, но тоа да се направи пред времето на цветање и пред создавањето на поленот. Тестирањето на окца од кртоли, растенија одгледани *in vitro* или микро-садници се смета како прелиминарно тестирање;

2. Примероците се подготвуваат со целосно растворени листови, од врвот на секое стебло на растението ;

3. Материјалот наменет за испитување треба да се одгледува на дневна светлина(фотопериодизам) најмалку 16 часа и на температура не пониска од 18 °C (но најпогодно е да е повисока од 20 °C),

4. Тестирањето се врши со радиоактивно или нерадиоактивно означена cDNA или RNA-проби, со повратен R-PAGE (боење со сребро) или RT-PCR,

5. Максималната стапка за собирање на проби со сонда и повратниот R-PAGE најмногу е 5. Користењето на такви збирни примероци треба да се валидни.

Прилог 2

 Република Македонија Министерство за земјоделство, шумарство и водостопанство Republic of Macedonia Ministry of agriculture, forestry and water supply Фитосанитарна управа Phytosanitary directorate	Државен инспекторат за земјоделство Фитосанитарна инспекција State inspectorate for agriculture Phytosanitary inspection
ОДОБРЕНИЕ / Letter of Authority	
1. Име и адреса на испраќачот / Name and address of consignor:	ОДОБРЕНИЕ за внесување или движење на штетни организми, растенија, растителни производи и други објекти и предмети наменети за експериментални, научноистражувачки, селекциони или развојни работи Letter of Authority for the introduction or movement of harmful organisms, plants, plant products and other objects intended for trial or scientific purposes and for work on varietal selections Број на Одобрение / Number of Letter of authority: Фитосанитарна управа / Phytosanitary directorate
2. Име и адреса на примачот и одговорното лице за вршење на дозволената истражувачка дејност / Name and address of recipient and person responsible for the approved activities:	3. Назив на надлежниот орган на земјата на издавање / Организација за заштита на растенија од земјата на потекло / Name of the authority of the issuing / Organization for Plant Protection in the country of origin:
4. Адреса и опис на определеното место на кое се обезбедени карантински услови / Address and description of the specific site or sites for quarantine containment:	5. Место на потекло / приложена потврда со материјалот со потекло од трета земја / Place of origin / documentary evidence attached for material originating in a third country:
7. Пријавено место за влез на материјалот кој се внесува од трета земја / Declared point of entry for material introduced from a third country:	6. Број на фитосанитарен сертификат / Phytosanitary certificate number: или Број на пасошот за растенија / or Plant passport number:
8. Научен термин на материјалот вклучувајќи ги и штетните организми / Scientific name(s) of the material, including the harmful organisms concerned:	9. Декларирана количина на материјал / Quantity of material:
10. Вид на материјалот / Type of material:	
11. Дополнителна изјава-„Материјалот се внесува заради експериментални, научноистражувачки, селекциони или војни работи“ / Additional declaration-“Material entered for experimental, research, selection or development work”:	
12. Дополнителни информации / Additional information::	
13. Фитосанитарна управа / Phytosanitary directorate Место на издавање / Place of endorment: Дата / Date: Име и потпис на овластено лице / Name and signature of authorized officer: печат / Stamp:	14. Државен инспекторат за земјоделство Фитосанитарна инспекција / State inspectorate for agriculture Phytosanitary inspection Место на прием / Place of issue: Дата / Date: Име и потпис на овластено лице / Name and signature of authorised officer: печат / Stamp :

1633.

Врз основа на член 146 став 3, член 148 став 4 и член 149-а став 6 од Законот за здравствената заштита ("Службен весник на Република Македонија" бр. 38/91, 46/93, 55/95, 10/04, 84/05, 111/05, 65/06, 5/07, 77/08, 67/09, 88/10 и 44/11), министерот за здравство донесе

П Р А В И Л Н И К
ЗА СПЕЦИЈАЛИЗАЦИИТЕ И СУБСПЕЦИЈАЛИЗАЦИИТЕ
НА ЗДРАВСТВЕНИТЕ РАБОТНИЦИ И ЗДРАВСТВЕНИТЕ
СОРАБОТНИЦИ СО ВИСОКО ОБРАЗОВАНИЕ

I. ОПШТА ОДРЕДБА

Член 1

Со овој правилник се пропишуваат гранките на специјализациите, односно субспецијализациите на здравствените работници и здравствените соработници со високо образование, времето на нивното траење и деловите на стажот на специјализациите, односно субспецијализациите, поблиските услови во однос на просторот, опремата и кадарот кои треба да ги исполнуваат здравствените установи во кои се спроведуваат деловите на стажот од специјализациите, односно субспецијализациите, начинот на спроведувањето на стажот на специјализациите, односно субспецијализациите, критериумите во однос на образованието и искуството во соодветната област на специјализациите односно субспецијализациите за овластениот здравствен работник (ментор), начинот на полагање на специјалистичкиот, односно субспецијалистичкиот испит, како и образецот на книшката за специјализација и на книгата за евиденција за спроведените постапки и интервенции во текот на стажот на специјализациите односно субспецијализациите.

II. ГРАНКИ, ВРЕМЕ НА ТРАЕЊЕ И ДЕЛОВИ НА СТАЖОТ ОД СПЕЦИЈАЛИЗАЦИИТЕ И СУБСПЕЦИЈАЛИЗАЦИИТЕ НА ЗДРАВСТВЕНИТЕ РАБОТНИЦИ

Член 2

Здравствените работници со завршен Медицински факултет можат да специјализираат во следните гранки на медицината, со следното време на траење и со следните делови на стажот:

1.	Акушерство и гинекологија	60 месеци
	надворешни турнуси	12 месеци
	– абдоминална хирургија	5 месеци
	– урологија	2 месеци

	– неонатологија – патологија – онкологија – хумана генетика – анестезија – трансфузиологија	1 месец 1 месец 1 месец 1 месец 0,5 месеци 0,5 месеци
	внатрешни турнуси	48 месеци
	– гинекологија – акушерство – хумана репродукција – диспанзер – дијагностика и терапија на патолошки процеси на дојка – гинеколошка цитодијагностика – клиничка лабораторија	17 месеци 19 месеци 6 месеци 3 месеци 2 месеци 0,5 месеци 0,5 месеци
2.	<u>Анестезиологија со интензивно лекување</u>	60 месеци
	– општа анестезија – специјална анестезиологија – третман на болка – интензивна медицина со ургентни состојби – интензивно лекување во гранични гранки	16 месеци 16 месеци 4 месеци 18 месеци 8 месеци
3.	<u>Васкуларна хирургија</u>	72 месеци
	Општ дел на хируршка специјализација	24 месеци
	– дигестивна хирургија – трауматологија – општа хирургија – ургентни хируршки состојби – изгореници – интензивна терапија и реанимација – анестезиологија (во операциона сала)	7 месеци 6 месеци 5 месеци 3 месеци 1 месец 1 месец 1 месец
	Напреднат дел на хируршка специјализација	48 месеци
	– васкуларна хирургија – кардиохирургија – градна хирургија – кардиологија – хематологија – радиодијагностика – неврологија – нефрологија – ендокринологија – анестезиологија со интензивно лекување	30 месеци 6 месеци 1 месец 2 месеци 1 месец 2 месеци 1 месец 1 месец 1 месец 3 месеци
4.	<u>Градна хирургија</u>	72 месеци
	Општ дел на хируршка специјализација	24 месеци
	– дигестивна хирургија – трауматологија	7 месеци 6 месеци

	– општа хирургија – ургентни хируршки состојби – изгореници – интензивна терапија и реанимација – анестезиологија (во операциона сала)	5 месеци 3 месеци 1 месец 1 месец 1 месец
	Напреднат дел на хируршка специјализација	48 месеци
	– градна хирургија – кардиохирургија – васкуларна хирургија – оториноларингологија – пулмологија – онкологија – гастроентерохепатологија – анестезиологија со интензивно лекување	30 месеци 3 месеци 1 месец 2 месеци 4 месеци 3 месеци 3 месеци 2 месеци
5.	<u>Дерматовенерологија</u>	<u>36 месеци</u>
	– кожни и венерични болести – физикална терапија – интерни болести – инфективни болести – неврологија – рентген и радиотерапија – диспансер за кожни и вен. болести – основи на бактериологија, паразитологија и серологија	22 месеци 1 месец 2 месеци 1 месец 1 месец 2 месеци 3 месеци 4 месеци
6.	<u>Детска хирургија</u>	<u>72 месеци</u>
	Општ дел на хируршка специјализација	24 месеци
	– дигестивна хирургија – трауматологија – општа хирургија – ургентни хируршки состојби – изгореници – интензивна терапија и реанимација – анестезија (во операциона сала)	7 месеци 6 месеци 5 месеци 3 месеци 1 месец 1 месец 1 месец
	Напреднат дел на хируршка специјализација	48 месеци
	– ембриологија – детски болести ○ интензивна нега и терапија ○ туморска патологија, генетски, метаболни и ендокрини заболувања во врска со детската хирургија – радиодијагностички процедури кај деца – градна и васкуларна хирургија – дигестивна хирургија – урологија – детска хирургија	1 месец 3 месеци 1 месец 2 месеци 1 месец 1 месец 1 месец 1 месец 40 месеци

7.	<u>Дигестивна хирургија</u>	72 месеци
	Општ дел на хируршка специјализација	24 месеци
	– дигестивна хирургија	7 месеци
	– трауматологија	6 месеци
	– општа хирургија	5 месеци
	– ургентни хируршки состојби	3 месеци
	– изгореници	1 месец
	– интензивна терапија и реанимација	1 месец
	– анестезиологија (во операциона сала)	1 месец
	Напреднат дел на хируршка специјализација	48 месеци
	– урологија	3 месеци
	– градна хирургија	2 месеци
	– васкуларна хирургија	4 месеци
	– интензивно лекување и нега	2 месеци
	– гастроентерохепатологија	6 месеци
	– радиотерапија со онкологија	3 месеци
	– дигестивна хирургија	28 месеци
8.	<u>Епидемиологија</u>	36 месеци
	– основи на епидемиологијата	8 месеци
	– мерки на превенција и сузбивање на болестите и нарушување на здравјето	3 месеци
	– основи на микробиологија	3 месеци
	– Еко епидемиологија	1 месец
	– Организација на здравствена служба	1,5 месец
	– Професионална епидемиологија	1 месец
	– основи на инфективните болести	2 месеци
	– епидемиологија на заразните болести	4,5 месеци
	– епидемиологија на зоонозите	1 месец
	– епидемиологија на незаразните болести	4 месеци
	– Клиничка епидемиологија	1 месец
	– Советувалиште за вакцинација на претшколски и школски деца	1 месец
	– основи на медицинска статистика и витална и медицинскиа информатика	1 месец
	– Здравствена и санитарна инспекција	1 месец
	– Дирекција за храна	1 месец
	– превентивно-медицинска заштита во вонредни и воени услови	1 месец
	– изработка на специјалистички труд	1 месец
9.	<u>Инфектологија</u>	60 месеци
	Почетна програма за А и Б	24 месеци
	Продолжителна програма за А и Б	36 месеци
	Почетен дел на специјализацијата	22м + 2 м

		одмор
А	Специјализација за инфектологија за возрасни	
	– ургентна медицина	3 месеци
	– општа интерна медицина	1 месеци
	– ендокринологија и болести на метаболизмот	2 месеци
	– гастроентерологија	2 месеци
	– хематологија	1 месец
	– онкологија	1 месец
	– кардиологија со ангиологија	2 месеци
	– интензивна интерна медицина (Клиничка фармакологија и токсикологија)	2 месеци
	– нефрологија	2 месеци
	– пневмологија	2 месеци
	– ревматологија	2 месеци
	– неврологија	2 месеци
Б	Специјализација за инфектологија за деца	
	– итна помош за предучилишни и училишни деца	5 месеци
	– општи детски одделенија и амбулантни болници	1 месец
	– ендокринологија и болести на метаболизмот	2 месеци
	– гастроентерологија	2 месеци
	– хематологија	1 месец
	– онкологија	1 месец
	– кардиологија	2 месеци
	– интензивна нега	2 месеци
	– нефрологија	2 месеци
	– пневмологија	2 месеци
	– алергологија, имунологија, ревматологија	2 месеци
Продолжителна програма-специјален дел		33 месеци + 3 месеци одмор
А	Специјализација за инфектологија за возрасни	
	– инфектологија	18 месеци
	– педијатрија	5 месеци
	– интензивна инфектологија	3 месеци
	– клиничка микробиологија со имунологија	5 месеци
	– епидемиологија и јавно здравство	2 месеци
	– Изборен програм	
Б	Специјализација за инфектологија за деца	
	– инфектологија	18 месеци
	– Интерна медицина	2 месеци
	– интензивна инфектологија	2 месеци
	– неврологија	2 месеци
	– неонатологија	2 месеци

	– клиничка микробиологија со имунологија	5 месеци
	– епидемиологија и јавно здравство	2 месеци
	– Изборен програм	
10	Интерна медицина	48 месеци
	– општа и интерна медицина	9 месеци
	– кардиологија	5 месеци
	– гастроентерохепатологија	4 месеци
	– пулмоалергологија	4 месеци
	– нефрологија	4 месеци
	– хематологија	4 месеци
	– ревматологија	4 месеци
	– ендокринологија	4 месеци
	– ургентна медицина и токсикологија	4 месеци
	– клиничка биохемија	1 месец
	– туберкулоза	0,5 месец
	– инфективни болести	1 месец
	– радиологија	1 месец
	– неуропсихијатрија	1 месец
	– трансфузиологија	0,5 месец
	– нуклеарна медицина	1 месец
11.	Кардиохирургија	72 месеци
	Општ дел на хируршка специјализација	24 месеци
	– дигестивна хирургија	7 месеци
	– трауматологија	6 месеци
	– општа хирургија	5 месеци
	– ургентни хируршки состојби	3 месеци
	– изгореници	1 месец
	– интензивна терапија и реанимација	1 месец
	– анестезиологија (во операциона сала)	1 месец
	Напреднат дел на хируршка специјализација	48 месеци
	– кардиохирургија	23 месеци
	– градна хирургија	6 месеци
	– васкуларна хирургија	6 месеци
	– кардиологија	6 месеци
	– интензивно кардиохируршко лекување и нега	3 месеци
	– ангиорадиологија	2 месеци
	– ангиологија	2 месеци
12	Клиничка фармакологија	48 месеци
	Воведен дел на специјализацијата	4 месеци
	– Оддел за клиничка фармакологија	1 месец
	– Фармаколошко-токсиколошка лабораторија	1 месец
	– Лабораторија за фармакокинетика	1 месец
	– Лабораторија за фармакогенетика	1 месец
	Клиничка фармакологија	15 месеци

	– Оддел за клиничка фармакологија	10 месеци
	– Центар за несакани дејства на лекови	5 месеци
	Фармакологија	6 месеци
	– Основи на фармакогеномика	1 месец
	– Основи на фармакоекономика	1 месец
	– Основи на фармакоепидемиологија	1 месец
	– Фармакотоксикологија	2 месеци
	– Основи на биостатистика	1 месец
	Клинички дел	17 месеци
	– Клиничка токсикологија	2 месеци
	– Анестезија и реанимација	1 месец
	– Педијатрија	1 месец
	– Пулмологија	1 месец
	– Инфектологија	1 месец
	– Кардиологија	2 месеци
	– Неврологија	1 месец
	– Гастроентерологија	2 месеци
	– Клиничка имунологија	1 месец
	– хематологија	1 месец
	– Ендокринологија	1 месец
	– нефрологија и дијализа	1 месец
	– Психијатрија	1 месец
	– Онкологија	1 месец
	Законодавно-правен дел	2 месеци
	– Агенција за лекови	1,5 месец
	– Фонд за здравствено осигурување	0,5 месец
	Годишен одмор	4 месеци
13.	<u>Медицинска биохемија</u>	48 месеци
	– медицинска биохемија со специјализирани лаборатории	21 месеци
	– хематологија и трансфузиологија	6 месеци
	– медицинска микробиологија	4 месеци
	– генетика	1 месец
	– биохемиски аспекти на онкологија и патологијата	1 месец
	– клиничка фармакологија/фармакотоксикологија	1 месец
	– избрани поглавја од менаџмент и осигурување на квалитет на работа во лабораторија	1 месец
	- теоретска настава	9 месеци
	– изработка на специјалистички труд	4 месеци
14	<u>Медицина на трудот</u>	48 месеци
	а) физиологија на труд	4 месеци
	– институт за медицина на труд на РМ	2 месеци
	– институт за медицинска, експериментална и применета физиологија	2 месеци
	б) екологија на трудот	6 месеци

	– институт за јавно здравје	3 месеци
	– институт за медицина на трудот на РМ	3 месеци
в) професионална патологија		22 месеци
	– институт за медицина на трудот на РМ	8 месеци
	– институт за јавно здравје	1 месец
	– кардиологија	1 месец
	– пулмоалергологија	1 месец
	– гастроентерохепатологија	0,5 месец
	– ревматологија	0,5 месец
	– хематологија	0,5 месец
	– неврологија	1 месец
	– психијатрија	1 месец
	– нефрологија	0,5 месец
	– токсикологија	2 месец
	– трауматологија	0,5 месец
	– гинекологија	0,5 месец
	– инфективни болести	1 месец
	– институт за радиологија	1 месец
	– завод за превентивна медицина при центар за боено здравствени установи	2 месеци
г) оценка на работна способност		8 месеци
	– институт за медицина на трудот на РМ	6 месеци
	– одделение за оценка на работната способност при Фондот за пензиското и инвалидтското осигурување	1 месец
	– фонд за здравствено осигурување, лекарски комисии за оценка на привремената спреченост за работа	1 месец
д) заштита од јонизирачко зрачење		2 месеци
	– институт за јавно здравје	2 месеци
ѓ) служба за медицина на трудот		6 месеци
	– институт за медицина на трудот на РМ	6 месеци
15 Медицинска микробиологија со паразитологија		48 месеци
	– основи на практична работа во микробиолошка лабораторија	4 месеци
	– бактериологија	17 месеци
	– вирусологија	3 месеци
	– микологија	3 месеци
	– паразитологија	4 месеци
	– антимикробна осетливост	1 месец
	– серологија	3 месеци
	– молекуларни методи во микробиологијата	2 месеци
	– епидемиологија на заразни болести	2 месеци
	– инфективни болести	3 месеци
	– санитарна микробиологија	2 месеци
	– социјална медицина	0.5 месец

	- хигиена - биохемиска лабораторија - патологија	0.5 месец 1 месец 2 месеци
16	<u>Неврологија</u>	<u>48 месеци</u>
	- клиничка неврологија - електроенцефалографија-(ЕЕГ) - електромиографија-(ЕМГ) - компјутеризирана томографија-(КТМ) - ургентна неврологија	20 месеци 3 месеци 3 месеци 1 месец 4 месеци
	- невропатологија	1 месец
	- невролошка амбуланта	2 месеци
	- неврохидудтија	1 месец
	- медицинска рехабилитација	1 месец
	- клиничка психијатрија	4 месеци
	- офталмологија	1 месец
	- интерна медицина	2 месеци
	- неуробиохемија	1 месец
	- детска неврологија	3 месеци
	- инфективни болести	1 месец
17.	<u>Неврохирургија</u>	<u>72 месеци</u>
	Општ дел на хируршка специјализација	12 месеци
	- дигестивна хирургија - трауматологија - детска хирургија - градна и васкуларна хирургија - пластична и реконструктивна хирургија - интензивна терапија и реанимација - ургентни хируршки состојби	2 месеци 2 месеци 1 месец 1 месец 1 месец 1 месец 4 месеци
	Напреднат дел на хируршка специјализација	12 месеци
	- неврологија - неврорадиологија - радиотерапија со онкологија - офталмологија - оториноларингологија - максилофацијална хирургија	6 месеци 2 месеци 1 месец 1 месец 1 месец 1 месец
	Неврохирургија	48 месеци
18	<u>Нуклеарна медицина</u>	<u>48 месеци</u>
	- теоретска настава - практична настава - пракса во нуклеарна медицина - радиологија - кардиологија - пулмологија - хематологија	12 месеци 12 месеци 12 месеци 2 месеци 1 месец 1 месец 1 месец

	– нефроурологија – ендокринологија – гастроентерохепатологија – неврологија – ортопедија – онкологија	1 месец 1 месец 1 месец 1 месец 1 месец 2 месеци
19.	<u>Општа хирургија</u>	72 месеци
	Општ дел на хируршка специјализација	24 месеци
	– дигестивна хирургија – трауматологија – општа хирургија – ургентни хируршки состојби – изгореници – интензивна терапија и реанимација – анестезија (во операциона сала)	7 месеци 6 месеци 5 месеци 3 месеци 1 месец 1 месец 1 месец
	Напреднат дел на хируршка специјализација	48 месеци
	– дигестивна хирургија – трауматологија – пластична и реконструктивна хирургија – градна хирургија – детска хирургија – урологија – неврохирургија – васкуларна хирургија – кардиохирургија – ортопедија – гинекологија – максиллофацијална хирургија – физикална медицина и рехабилитација	12 месеци 10 месеци 5 месеци 4 месеци 3 месеци 3 месеци 3 месеци 2 месеци 2 месеци 1 месец 1 месец 1 месец 1 месец
20	<u>Ортопедија</u>	48 месеци
	– ортопедија – трауматологија – неврохирургија – општа хирургија – васкуларна хирургија – пластична хирургија – физикална медицина и рехабилитација – протетика – војно медицински минимум – радиологија – неврологија	20,5 месеци 9 месеци 2 месеци 8 месеци 1 месец 2 месеци 2 месеци 1 месец 15 дена 1 месец 1 месец
21	<u>Оториноларингологија</u>	72 месеци
	1. Општ (заеднички) дел од програмите за специјализација	48 месеци
	2. Насочен дел од програмата за специјализација од А-Д	24 месеци

	1. Општ (заеднички) дел од програмите за специјализација	48 месеци
	– општ уведен дел	2 месеци
	– отологија	9 месеци
	– ринологија	9 месеци
	– фаринголарингологија	9 месеци
	– аудионологија и фонијатрија	7 месеци
	– неврохирургија	2 месеци
	– торакална хирургија	2 месеци
	– пластична хирургија	2 месеци
	– максилофацијална хирургија	2 месеци
	– онкологија	2 месеци
А	Насочен дел од програмата за специјализација по Општа оториноларингологија	24 месеци
	– отологија	6 месеци
	– ринологија	6 месеци
	– хирургија на глава и врат со фаринголарингологија	6 месеци
	– аудиовестибулологија со фонијатрија	6 месеци
Б	Насочен дел од програмата за специјализација по Отологија	24 месеци
	– отологија	20 месеци
	– аудионологија	2 месеци
	– неврофизиологија	1 месец
	– неврохирургија	1 месец
В	Насочен дел од програмата за специјализација по Ринологија	24 месеци
	– ринологија	16 месеци
	– неврохирургија	2 месеци
	– пластична хирургија	2 месеци
	– офталмологија	1 месец
	– пулмологија-алергологија	1 месец
	– максилофацијална хирургија	1 месец
	– рентгенологија	1 месец
Г	Насочен дел од програмата за специјализација по ОРЛ од областа на хирургија на глава и врат со фаринголарингологија	24 месеци
	– хирургија на глава и врат со фаринголарингологија	16 месеци
	– пластична хирургија	3 месеци
	– неврохирургија	2 месеци
	– торакална хирургија	2 месеци
	– патологија	1 месец
Д	Насочен дел од програмата за специјализација од областа на аудиовестибулологија и фонијатрија	24 месеци
	– аудионологија	7 месеци
	– фонијатрија	7 месеци

	– неврофизиологија – неврологија – педијатрија – неврохирургија – максилофацијална хирургија со стоматологија – рентгенологија – сервис за слушни апарати – Завод за глуви и наглуви лица	2 месеци 1 месец 2 месеци 1 месец 1 месец 1 месец 1 месец 1 месец
22	Офталмологија	48 месеци
	– офталмологија – пластична хирургија – неврохирургија – неврологија – оториноларингологија – ендокринологија – максилофацијална хирургија	39 месеци 3 месеци 1,5 месец 1,5 месец 1 месец 1 месец 1 месец
23	Патолошка анатомија	60 месеци
	– воведен дел – специјален дел ○ биопсиска и аутопсиска патологија ○ цитопатологија ○ форензична патологија – насочена патологија (изборна)	10 месеци 38 месеци 31 месец 4 месеци 3 месеци 12 месеци
24	Вонболничка педијатрија	60 месеци
	прва година – центар за континуирана медицинска едукација – детско одделение и болничка амбуланта – единица за трансфузиологија – детско одделение во породилиште – неонатологија втора и трета година – неонатологија – пулмоалергологија – гастроентерологија – нефрологија и уролошка амбуланта – алергологија, имунологија, автоимуни заболувања – инфективни болести – детска хирургија – интензивна терапија – оториноларингологија – ортопедија – дерматовенерологија – офталмологија – биохемиска и хематолошка лабораторија	11 месеци 2 месеци 6 месеци 15 месеци 1 месец 1.5 месеци 23 месеци 2.5 месеци 3.5 месеци 3 месеци 3 месеци 2.5 месеци 2 месеци 1 месец 2 месеци 0,5 месец 1 месец 0,5 месец 0,5 месец 1 месец

	четврта година – неврологија – кардиологија со ревматологија – ендокринологија – онкологија - хематологија – генетско советување – педопсихијатрија со болести на зависност – психофизиологија	11 месеци 2.5 месеци 2.5 месеци 2 месеци 2 месеци 15 месеци 1 месец 0,5 месец
	петта година – последипломска едукација за здравствена заштита на деца и младинци со курс од токсикологија – социјална педијатрија - градинки, школи – завод за рехабилитација на инвалиди (детски оддел) – амбуланта – завод за ментално здравје со развојно советување – клиничка педијатрија - едукациони тимови	11 месеци 2,5 месеци 0,5 месец 1 месец 3 месеци 0,5 месец 3,5 месеци
25.	Болничка педијатрија	60 месеци
	прва година – центар за континуирана медицинска едукација – детско одделение и болничка амбуланта – единица за трансфузиологија – детско одделение во породилиште – неонатологија	11 месеци 2 месеци 6 месеци 0,5 месец 1 месец 1.5 месец
	втора и трета година – неонатологија – пулмоалергологија – гастроентерологија – нефрологија и уролошка амбуланта – алергологија, имунологија, автоимуни заболувања – инфективни болести – детска хирургија – интензивна терапија – оториноларингологија – ортопедија – дерматовенерологија – офталмологија – биохемиска и хематолошка лабораторија	23 месеци 2.5 месеци 3.5 месеци 3 месеци 3 месеци 2.5 месеци 2 месеци 1 месец 2 месеци 0,5 месец 1 месец 0,5 месец 0,5 месец 1 месец
	четврта и петта година – неврологија – кардиологија со ревматологија – ендокринологија – онкологија - хематологија – интензивна терапија – метаболизам и доенче	22 месеци 3 месеци 3 месеци 2,5 месеци 3 месеци 2,5 месеци 3 месеци

	– генетика – педопсихијатрија – психофизиологија – последипломска едукација за здравствена заштита на деца и младинци со курс од токсикологија	2 месеци 0,5 месец 0,5 месец 2 месеци
26.	Пластична и реконструктивна хирургија	72 месеци
	Општ дел на хируршка специјализација	24 месеци
	– дигестивна хирургија – трауматологија – општа хирургија – ургентни хируршки состојби – изгореници – интензивна терапија и реанимација – анестезиологија (во операциона сала)	7 месеци 6 месеци 5 месеци 3 месеци 1 месец 1 месец 1 месец
	Напреднат дел на хируршка специјализација	48 месеци
	– основи на пластична и реконструктивна хирургија – реконструктивна хирургија со микрохирургија – хирургија на глава и врат – хирургија на шака – реконструкција на труп и екстремитети – реконструкција на долни екстремитети – тумори – термички повреди – естетска хирургија – ХБОТ	4 месеци 7 месеци 6 месеци 6 месеци 5 месеци 4 месеци 4 месеци 6 месеци 5 месеци 1 месец
27	Психијатрија	48 месеци
	– клиничка психијатрија – социјална психијатрија – детска психијатрија – психотерапија – судска психијатрија – суицидологија – клиничка психологија – неврологија – психофизиологија – интерна медицина	18 месеци 5 месеци 5 месеци 6 месеци 2 месеци 2 месеци 2 месеци 4 месеци 2 месеци 2 месеци
28	Радиодијагностика	48 месеци
	– нормална анатомија – патолошка анатомија – радиотерапија и онкологија – изотопи во дијагностиката – радиолошка физика – торакални органи – гастроинтестинален тракт и хепатобилијарен систем	1 месец 1 месец 1 месец 1 месец 3 месеци 7 месеци 7 месеци

	– остеоартикуларен систем – уринарен тракт – радиодијагностика на дојка и гинеколошка радиодијагностика – педијатриска радиодијагностика – неурорадиологија и васкуларна радиодијагностика – комјутеризирана томографија и магнетна резонанца – ургентна радиодијагностика – ултразвучна дијагностика	7 месеци 3 месеци 3 месеци 3 месеци 3 месеци 3 месеци 3 месеци 3 месеци
29	<u>Радиотерапија</u>	<u>48 месеци</u>
	– радиолошка заштита – дозиметрија – оптоволтажна радиотерапија – високоволтажна радиотерапија – кири терапија – нуклеарна медицина-изотопи – радиодијагностика – патолошка анатомија – интерна медицина – работа во амбуланта – работа на одделение	3 месеци 2 месеци 2 месеци 7 месеци 3 месеци 1 месец 1 месец 1 месец 2 месеци 2 месеци 24 месеци
30	<u>Социјална медицина со организација на здравствената дејност</u>	<u>36 месеци</u>
	– социјална медицина – хигиена – организација на здравствени служба – епидемиологија – економика во здравството – општа и здравствена статистика – здравствено воспитување – социјална заштита, социјално осигурување и заштита при работа – основни организациони форми на здравствената заштита во народна одбрана	8 месеци 3 месеци 6 месеци 3 месеци 3 месеци 4 месеци 2 месеци 6 месеци 1 месец
31	<u>Судска медицина</u>	<u>48 месеци</u>
	- судска медицина - форензична токсикологија - патолошка анатомија - ДНА технологија - криминалистика	39 месеци 4 месеци 4 месеци 0,5 месец 0,5 месец
32.	<u>Трансфузиска медицина</u>	<u>60 месеци</u>
	Клинички дел	14,5 месеци
	- општа хирургија	1 месец
	- кардиохирургија	0,5 месец

	- трансплантациска хирургија	0,5 месец
	- анестезиологија и единици за интензивно лекување	1 месец
	- гастроентерологија	1 месец
	- нефрологија со хемодијализа	1 месец
	- онкологија	0,5 месец
	- неонатологија со педијатрија	2 месеци
	- гинекологија и акушерство	1 месец
	- инфективни болести	2 месеци
	- хематологија	4 месеци
	Лабораториска медицина	7,5 месеци
	- лабораторија за хематологија	0,5 месец
	- лабораторија за базична имунологија	1,5 месец
	- лабораторија за микробиологија	0,5 месец
	- лабораторија за медицинска биохемија	0,5 месец
	- нуклеарна медицина	0,5 месец
	- лабораторија за испитување на хемостазата	4 месеци
	Општа и специјална трансфузиска медицина	32,5 месеци
	- промоција и дарување на крв	6 месеци
	- производство, складирање и издавање на крвните компоненти	3 месеци
	- лабораториско имунохематолошко испитување	9 месеци
	- хистокомпатибилност	2 месеци
	- испитување на маркери за крвно преносливи инфекции	2 месеци
	- компјутерска поддршка во трансфузиската медицина	0,5 месец
	- законодавство и етика во трансфузиската медицина	1 месец
	- управување со квалитет во трансфузиската дејност	1 месец
	- клиничка трансфузиска медицина	4 месеци
	- следење и лекување на хемостатски нарушувања и тромботични состојби и обука за Доплер сонографија	3 месеци
	- центар за хемофилија	1 месец
33.	Трауматологија	72 месеци
	Општ дел на хируршка специјализација	24 месеци
	- дигестивна хирургија	7 месеци
	- трауматологија	6 месеци
	- општа хирургија	5 месеци
	- ургентни хируршки состојби	3 месеци
	- изгореници	1 месец
	- интензивна терапија и реанимација	1 месец
	- анестезиологија (во операциона сала)	1 месец
	Напреднат дел на хируршка специјализација	48 месеци
	- градна хирургија	3 месеци
	- урологија	2 месеци
	- дигестивна хирургија	5 месеци
	- васкуларна хирургија	2 месеци

	– пластична и реконструктивна хирургија	2 месеци
	– неврохирургија	2 месеци
	– радиодијагностика	1 месец
	– ортопедија	5 месеци
	– трауматологија	23 месеци
	– анестезиологија со интензивно лекување	1 месец
	– максилофацијална хирургија	1 месец
	– физикална терапија и медицинска рехабилитација	1 месец
34.	Урологија	72 месеци
	Општ дел на хируршка специјализација	24 месеци
	– дигестивна хирургија	7 месеци
	– трауматологија	6 месеци
	– општа хирургија	5 месеци
	– ургентни хируршки состојби	3 месеци
	– изгореници	1 месец
	– интензивна терапија и реанимација	1 месец
	– анестезиологија (во операциона сала)	1 месец
	Напреднат дел на хируршка специјализација	48 месеци
	▪ Урологија	38 месеци
	○ општа урологија	26 месеци
	○ ендоскопија	12 месеци
	– нефрологија	2 месеци
	– гинекологија	2 месеци
	– васкуларна хирургија	2 месеци
	– детска хирургија	2 месеци
	– пластична и реконструктивна хирургија	2 месеци
35	Физикална и и рехабилитациона медицина	48 месеци
	– физикална медицина и рехабилитација	31 месеци
	– ортопедија	3 месеци
	– ревматологија	2 месеци
	– неврологија	3 месеци
	– неврофизиологија	1 месец
	– радиолошка дијагностика	1 месец
	– неврохирургија	1 месец
	– трауматологија	2 месеци
	– пластична хирургија	0,5 месец
	– тораковаскуларна хирургија	0,5 месец
	– педијатрија	1 месец
	– кардиологија	1 месец
	– пулмоалергологија	1
36	Хигиена со здравствена екологија	48 месеци
	Работа во медицинските струки	24 месеци
	– Здравствена екологија во работни услови	3 месеци
	– Епидемиологија на заразни заболувања	3 месеци

	- Епидемиологија на незаразни заболувања - Социјална медицина и јавно здравство - Физиологија - Интерна медицина и педијатрија - Токсикологија (индустриска и клиничка) - Санитарна микробиологија - Урбанизам и просторно планирање - Работа во инспекциите - o Здравствено-санитарна инспекција - o Инспекција за заштита на животна средина - Агенција за храна и ветеринарство - Индустриска екологија	3 месеци 3 месеци 1 месец 3 месеци 2 месеци 1 месец 1 месец 2 месеци 1 месец 1 месец 1 месец 1 месец
	Работа во потесна струка-Хигиена и здравствена екологија	24 месеци
37.	Семејна медицина	36 месеци
	- воведен курс (во Центар за КМЕ)	3 месеци
	Амбуланта во ПЗЗ	6 месеци
	- општа амбуланта	3 месеци
	- педијатриска амбуланта	2 месеци
	- гинеколошка амбуланта	1 месец
	Болнички турнус (I дел)	6 месеци
	- интерна медицина	3 месеци
	- педијатрија	1 месец
	- дерматовенерологија	1 месец
	- неврологија	1 месец
	Итна медицинска помош и хирургија	3 месеци
	Амбуланта во ПЗЗ	6 месеци
	Болнички турнус (II дел)	9 месеци
	- акушерство и гинекологија	4 месеци
	- инфектологија	2 месеци
	- оториноларингологија	0,5 месец
	- офталмологија	0,5 месец
	- психијатрија	1 месец
	- ортопедија	0,5 месец
	- геријатрија	0,5 месец
	Амбуланта во ПЗЗ	3 месеци
38	Спортска медицина	36 месеци
	спортска медицина	12 месеци
	физиологија	6 месеци
	интерна медицина	6 месеци
	ортопедија	2 месеци
	трауматологија	4 месеци
	хигиена	2 месеци
	физикална медицина и рехабилитација	3 месеци
	неврологија	1 месец

39	Ургентна медицина	48 месеци
	– реанимација	6 месеци
	– кардиологија	6 месеци
	– пулмологија	1 месец
	– гастроентеро хепатологија	1 месец
	– нефрологија	1 месец
	– ендокринологија	1 месец
	– хематологија	1 месец
	– токсикологија и ургентни состојби во интерна медицина	1 месец
	– трансфузиологија	1 месец
	– неврохирургија	2 месеци
	– ургентен хируршки центар	8 месеци
	– гинеколошко гинеколошка клиника (во приемна амбуланта)	1 месец
	– обстетриција	2 месеци
	– окулистика	0,5 месец
	– оториноларингологија	0,5 месец
	– педијатрија	4 месеци
	– инфективно	1 месец
	– неврологија	2 месеци
	– психијатрија	1 месец
	– судска медицина	1 месец
	– итна медицинска помош	4 месеци

Медицинска биохемија од став 1 точка 13 на овој член, како гранка на специјализација од областа на медицината можат да специјализираат и здравствени работници со завршен Фармацевтски факултет.

Член 3

Здравствените работници со завршен Стоматолошки факултет можат да специјализираат во следните гранки на стоматологија, со следното времетраење и со следните делови на стажот:

1.	Детска и превентивна стоматологија	36 месеци
	– Општи гледишта на специјализацијата	1 месец
	– Теоретска специјалистичка настава	6 месеци
	– Ортодонција	2 месеци
	– Орална хирургија	2 месеци
	– Инфектологија	1 месец

	– Педијатрија – Пародонтологија со орална патологија – Фиксна и мобилна протетика – Детска стоматологија	2 месеци 2 месеци 1 месец 19 месеци
2.	<u>Максилофацијална хирургија</u> - општи гледишта на специјализација - теоретска специјалистичка настава - општа хирургија - пластична хирургија - оториноларингологија - онкологија - ортодонција - рендгенологија - трансфузиологија - орална хирургија - максилофацијална хирургија	48 месеци 1 месец 6 месеци 12 месеци 4 месеци 2 месеци 2 месеци 2 месеци 1 месец 1 месец 4 месеци 13 месеци
3.	<u>Орална хирургија</u> - општи гледишта на специјализацијата - теоретска специјалистичка настава (Орална хирургија 1) - максилофацијална хирургија - пластична и реконструктивна хирургија - оториноларонгологија - анестезија, реанимација и интензивна терапија - онкологија - радиологија - ортодонција	36 месеци 1 месец 6 месеци 9 месеци 1 месец 1 месец 1 месец 15 дена 15 дена 15 дена

	- болести на уста и пародонтот - стоматолошка протетика - ургентна медицина - орална хирургија 2	1 месец 15 дена 1 месец 13 месеци
4.	<u>Ортодонција</u> - Општи гледишта на специјализацијата - Теоретска специјалистичка настава - болести на уста и пародонтот - детска и превентивна стоматологија - орална хирургија - максилофацијална хирургија - стоматолошка протетика со гнатологија - специјална радиологија - епидемиологија со биостатистика - ортодонција	<u>36 месеци</u> 1 месец 6 месеци 2 месеци 2 месеци 1 месец 1 месец 1 месец 1 месец 1 месец 20 месеци
5.	<u>Стоматолошка протетика</u> - Општи гледишта на специјализацијата - Теоретска специјалистичка настава - Орална и максилофацијална хирургија - Пародонтологија - Ендодонција со реставративна стоматологија - Ортодонција - Фиксна протетика - Мобилна протетика	<u>36 месеци</u> 1 месец 5 месеци 1 месец 1 месец 1 месец 1 месец 13 месеци 13 месеци
6.	<u>Ендодонција и реставративна стоматологија</u> - Општи гледишта на специјализацијата - Теоретска специјалистичка настава - Орална хирургија - Пародонтологија - Интерна медицина - Ендодонција и реставративна стоматологија	<u>36 месеци</u> 1 месец 6 месеци 1 месец 1 месец 1 месец 26 месеци

7.	<u>Пародонтологија</u> - општи гледишта на специјализацијата - теоретска специјалистичка настава -орална медицина - орална хирургија -ендодонција и реставративна стоматологија - стоматолошка протетика - ортодонција - пародонтологија	<u>36 месеци</u> 1 месец 6 месеци 3 месеци 3 месеци 1 месец 1 месец 1 месец 20 месеци
8.	<u>Орална медицина</u> – општи гледишта на специјализацијата – теоретска специјалистичка настава – интерна медицина – клиничка имунологија – дерматологија – инфектологија – клиничка психологија и психијатрија – микробиологија – општа патологија и цитологија – пародонтологија – орална хирургија – максилофацијална хирургија – орална медицина	<u>36 месеци</u> 1 месец 6 месеци 1 месец 1 месец 1 месец 1 месец 1 месец 1 месец 1 месец 2 месеци 1 месец 1 месец 18 месеци
9.	<u>Примарна стоматолошка здравствена заштита</u> – Општи гледишта на специјализацијата – Теоретска специјалистичка настава – пародонтологија – орална патологија – фокална инфекција – орална хириргија – патологија и терапија на кариес, одонтогени инфекции – терапија на кариес и компликации на кариес кај млечни и млади трајни заби, трауматски повреди на забите	<u>24 месеци</u> 1 месец 3 месеци 2 месеци 2 месеци 1 месец 3 месеци 3 месеци 3 месеци

– планирање, изработка на тотални и парцијални протези, напаствија за нивно користење	2 месеци
– планирање, изработка на коронки и мостови	2 месеци
– интерцептивни ортодонски интервенции	1 месец
– примарни превентивни мерки за одржување на оралното здравје	1 месец

Член 4

По завршниот стаж на специјализација и положениот специјалистички испит, здравствените работници - специјалисти од областа на медицината и стоматологијата можат да субспецијализираат уште во следните потесни специјалности и со следното време на траење:

Ред. Бр.	Име	По основ на специјализација	Траење во месеци
1.	Абдоминална хирургија	Општа хирургија	24 месеци
2.	Аудиологија	Оториноларингологија	18 месеци
3.	Болети на зависност	Психијатрија други основни гранки на специјализација	24 месеци
4.	Васкуларна хирургија	Општа хирургија	24 месеци
5.	Вирусологија	Медицинска микробиологија со паразитологија	18 месеци
6.	Воздухопловна медицина	Интерна медицина Медицина на трудот*	24 месеци
7.	Гастроентерохепатологија	Интерна медицина Инфектологија Педијатрија	24 месеци
8.	Геронтологија	Интерна медицина	24 месеци
9.	Градна хирургија	Општа хирургија	24 месеци
10.	Детска неврологија	Неврологија педијатрија	24 месеци
11.	Дијабетологија	Интерна медицина Педијатрија	24 месеци
12.	Ендокринологија	Акушество и гинекологија Интерна медицина Педијатрија	24 месеци
13.	Економика во здравството	Социјална медицина со организација на здравствената дејност	18 месеци

14.	Здравствено воспитување	<i>Сите гранки на специјализација</i>	18 месеци
15.	Имунологија	<i>Медицинска микробиологија со паразитологија Трансфузиологија</i>	18 месеци
16.	Кардиологија	<i>Интерна медицина Инфектологија Педијатрија Анестезиологија</i>	24 мес
17.	Кардиохирургија	<i>Општа хирургија</i>	24 месеци
18.	Клиничка имунологија и алергологија	<i>Интерна медицина Педијатрија Инфектологија Оториноларингологија Офталмологија Неврологија Дерматовенерологија Трансфузиологија Медицина на трудот Акушерство и гинекологија</i>	24 месеци
19.	Микробиологија	<i>Дерматовенерологија Медицинска микробиологија со паразитологија</i>	18 месеци
20.	Клиничка токсикологија	<i>Интерна медицина Педијатрија Инфектологија Медицина на трудот</i>	24 месеци
21.	Клиничка фармакотерапија	<i>Клиничка фармакологија Интерна медицина Неврологија Психијатрија Педијатрија Инфектологија Анестезиологија со реаниматологија</i>	24 месеци
22.	Клиничка физиологија	<i>Интерна медицина Педијатрија Неврологија</i>	24 месеци
23.	Комунална хигиена	<i>Хигиена</i>	18 месеци
24.	Козметологија	<i>Дерматовенерологија</i>	18 месеци
25.	Максилофацијална хирургија	<i>Оториноларингологија Општа хирургија</i>	24 месеци
26.	Медицинска генетика	<i>Сите основни гранки на специјализација</i>	18 месеци
27.	Неврофизиологија	<i>Неврологија</i>	24 месеци
28.	Неонатологија	<i>Педијатрија</i>	24 месеци

29.	Нефрологија	<i>Интерна медицина Педијатрија</i>	24 месеци
30.	Суперволтажна радиотерапија	<i>Радиотерапија</i>	24 месеци
31.	Гинеколошка хируршка онкологија	<i>Акушерство и гинекологија</i>	24 месеци
32.	Паразитологија	<i>Медицинска микробиологија со паразитологија</i>	18 месеци
33.	Детска и адолесцентна психијатрија	<i>Психијатрија Педијатрија</i>	24 месеци
34.	Пластична и реконструктивна хирургија	<i>Општа хирургија</i>	24 месеци
35.	Перинатологија	<i>Акушерство и гинекологија Педијатрија</i>	24 месеци
36.	Психотерапија	<i>Психијатрија Медицинска психологија</i>	24 месеци
37.	Пулмологија со алергологија	<i>Интерна медицина Педијатрија Медицина на трудот</i>	24 месеци
38.	Пулмофтизиологија	<i>Интерна медицина</i>	24 месеци
39.	Ревматологија	<i>Интерна медицина Педијатрија Физикална медицина и рехабилитација Ортопедија</i>	24 месеци
40.	Социјална психијатрија	<i>Психијатрија</i>	24 месеци
41.	Судска психијатрија	<i>Психијатрија</i>	24 месеци
42.	Трауматологија на остеоартикуларен систем	<i>Општа хирургија Ортопедија</i>	24 месеци
43.	Фонијатрија	<i>Оториноларингологија</i>	18 месеци
44.	Хематологија	<i>Интерна медицина Трансфузиологија Педијатрија</i>	24 месеци
45.	Хигиена на исхрана	<i>Хигиена</i>	18 месеци
46.	Хистопатологија и медицинска цитологија	<i>Патолошка анатомија Дерматовенерологија</i>	18 месеци
47.	Неврорадиологија	<i>Радиодијагностика</i>	24 месеци
48.	Торакална радиодијагностика	<i>Радиодијагностика</i>	24 месеци
49.	Педијатриска радиодијагностика	<i>Радиодијагностика</i>	24 месеци
50.	Остеоартикуларна радиодијагностика	<i>Радиодијагностика Ортопедија *</i>	24 месеци
51.	Дигестивна радиодијагностика	<i>Радиодијагностика</i>	24 месеци
52.	Уролошка	<i>Радиодијагностика</i>	24 месеци

	радиодијагностика		
53.	Гинеколошка и мама радиодијагностика	<i>Радиодијагностика</i>	<i>24 месеци</i>
54.	Педијатриска нефрологија	<i>Педијатрија</i>	<i>24 месеци</i>
55.	Педијатриска гастроентерохепатологија	<i>Педијатрија</i>	<i>24 месеци</i>
56.	Педијатриска кардиологија	<i>Педијатрија</i>	<i>24 месеци</i>
57.	Педијатриска хематологија и онкологија	<i>Педијатрија</i>	<i>24 месеци</i>
58.	Педијатриска анестезиологија	<i>Анестезиологија со интензивно лекување</i>	<i>24 месеци</i>
59.	Уро гинекологија	<i>Акушество и гинекологија Урологија</i>	<i>24 месеци</i>
60.	Педијатриска пулмологија	<i>Педијатрија</i>	<i>24 месеци</i>

61.	<u>Орална имплантологија</u>	<u>24 месеци</u>
	– базична теорија	<i>3 месеци</i>
	– хируршки технологии	<i>12 месеци</i>
	– Пародонтологија	<i>3 месеци</i>
	– Стоматолошка протетика	<i>6 месеци</i>
62.	<i>Протетика во детска возраст</i>	<i>12 месеци</i>
	– Базична теорија	<i>2 месеци</i>
	– Детска стоматологија	<i>4 месеци</i>
	– Стоматолошка протетика	<i>4 месец</i>
	– ортодонција	<i>1 месец</i>
	– орална хирургија	<i>1 месец</i>
63.	<i>Реконструктивна вилично-лицева протетика</i>	<i>12 месеци</i>
	– базична теорија	<i>2 месеци</i>
	– орална хирургија	<i>1 месец</i>
	– ортодонција	<i>2 месеци</i>
	– максилофацијална хирургија	<i>3 месеци</i>
	– стоматолошка протетика	<i>4 месеци</i>

Член 5

Здравствените работници со завршен Фармацевтски факултет можат да специјализираат во следните гранки на фармацијата, со следното време на траење и со следните делови на стажот:

1. Испитување и контрола на лекови	36 месеци
– испитување и контрола на лекови	12 месеци
– индустриска контрола на лекови	7 месеци
– испитување и контрола на лекови од биолошко потекло	3 месеци
– валидација и квалификација во аналитичка лабораторија	1 месец
– фармакоинформатика	1 месец
– Теоретска настава (вклучително, курсеви, семинари, конгреси и сл), престој во лаборатории по избор и изработка на специјалистички труд	12 месеци
2. Санитарна хемија	36 месеци
– аналитика на прехранбени производи	12 месеци
– испитување на здравствена сигурност на вода за пиење	3 месеци
– микробиолошко испитување на прехранбени производи	3 месеци
– токсикологија на прехранбени производи	4 месеци
– хигиена на храна	2 месеци
– Теоретска настава (вклучително, курсеви, семинари, конгреси и сл), престој во лаборатории по избор и изработка на специјалистички труд	12 месеци
3. Фармацевтска технологија	36 месеци
– формулација и изработка на фармацевтските дозирани форми	3 месеци
– индустриска фармацевтска технологија	6 месеци
– болничка аптека	3 месеци
– технологија во аптека со галенска лабораторија	3 месеци
– технологија на крвни препарати	1 месец
– технологија на радиофармацевтски препарати	3 месец
– технологија на производство и на серуми и вакцини	1 месец
– контрола на лекови	2 месеци
– биофармацевтски аспекти на формулација на ФДФ	2 месеци
– Теоретска настава (вклучително, курсеви, семинари, конгреси и сл), престој во лаборатории по избор и изработка на специјалистички труд	12 месеци
4. Лековити растенија (фармакогнозија)	36 месеци
– производство на дроги, користење на природни ресурси	2 месеци
– Фармакодијагностика на растителни дроги и други природни	2 месеци

	суровини	
	– фитохемиски методи и анализа на секундарни метаболити	8 месеци
	– изолација на секундарни метаболити и структурна идентификација	4 месеци
	– испитување и контрола на квалитет на растителни дроги	5 месеци
	– екстрактивни и други форми за употреба на растителни дроги	2 месеци
	– законска регулатива за хербални лекови	1 месец
	– Теоретска настава (вклучително, курсеви, семинари, конгреси и сл), престој во лаборатории по избор и изработка на специјалистички труд	12 месеци
5.	Клиничка фармација	36 месеци
	– клиничка биохемија	0,5 месеци
	– испитување на контрола на лекови	0,5 месеци
	– болничка аптека	0,5 месеци
	– јавна аптека	0,5 месеци
	– веледрогерија	1 месец
	– фонд за здравствено осигурување	0,5 месеци
	– клиничка пракса	8 месеци
	– национален центар за давање информации за лекови	4 месеци
	– фармацевтска индустрија	1 месец
	– центар за следење на несакани ефекти на лекови	2 месеци
	– центар за континуирана едукација при Фармацевтски факултет	1 месец
	– Теоретска настава (вклучително, курсеви, семинари, конгреси и сл), престој во лаборатории по избор и изработка на специјалистички труд	16,5 месеци
6.	Фармакоинформатика	36 месеци
	– испитување и контрола на лекови	0,5 месеци
	– болничка аптека	2 месеци
	– јавна аптека	4 месеци
	– веледрогерија	1 месец
	– фонд за здравствено осигурување	0,5 месеци
	– клиничка фармација	4 месеци
	– национален центар за давање информации за лекови	12 месеци
	– Теоретска настава (вклучително, курсеви, семинари,	12

	конгреси и сл), престој во лаборатории по избор и изработка на специјалистички труд	месеци
7.	Токсиколошка хемија	36 месеци
	– индустриска токсикологија	5 месеци
	– прехранбена токсикологија	3 месеци
	– контрола на лекови	4 месеци
	– клиничка токсикологија	4 месеци
	– Судска токсикологија	6 месеци
	– Токсикологија на бојни отрови	2 месеци
	– Теоретска настава (вклучително, курсеви, семинари, конгреси и сл), престој во лаборатории по избор и изработка на специјалистички труд	12 месеци
8.	Аптекарска практика	24 месеци
	– Законска регулатива во аптекарско работење и стандарди за добра аптекарска пракса	2 месеци
	– Фармакоинформатика во аптекарска пракса	2 месеци
	– Фармацевтска грижа во аптекарска пракса	5 месеци
	– Фармацевтски дозирани форми и технологија на нивно производство во аптека и аптека со галенска лабораторија	3 месеци
	– Теоретска настава (вклучително, курсеви, семинари, конгреси и сл), престој во лаборатории по избор и изработка на специјалистички труд	12 месеци
9.	Лабораториска медицинска генетика	48 месеци
	– Молекуларно генетска дијагностика	18 месеци
	– Медицинска цитогенетика	4 месеци
	– Хематоонкологија	2 месеци
	– Онкогенетика	2 месеци
	– Фармакогенетика	1 месец
	– Молекуларна микробиологија	2 месеци
	– ДНА форензика	1 месец
	– Молекуларна ХЛА типизација	1 месец
	– Клиничка генетика и генетско советување	1 месец
	– Компјутерски бази на податоци	1 месец
	– Теоретска настава (вклучително, курсеви, семинари, конгреси и сл)	6 месеци
	– Изборен дел (Престој во лаборатории по избор и изработка на специјалистички труд)	9 месеци

Лабораториска медицинска генетика од став 1 точка 9 на овој член, како гранка на специјализација од областа на фармацијата, можат да

специјализираат и здравствени работници со високо образование со завршен Медицински факултет.

III. ГРАНКИ И ВРЕМЕТО НА ТРАЕЊЕ НА СПЕЦИЈАЛИЗАЦИЈА НА ЗДРАВСТВЕНИТЕ СОРАБОТНИЦИ СО ВИСОКО ОБРАЗОВАНИЕ

Член 6

Здравствените соработници со завршен соодветен факултет можат да специјализираат во следните гранки на специјализација:

1.	Здравствена информатика	Природно-математички факултет - отсек информатика	36 месеци
2.	Медицинска генетика	Природно-математички факултет - отсек биологија и отсек молекуларна биологија и биотехнички факултет	36 месеци
3.	Санитарна хемија	Технолошки факултет - отсек прехранбена технологија, Природно-математички факултет - отсек хемија-аналитичка биохемија, биологија-биохемиско физиолошка насока, Факултет за земјоделски науки и храна - студиска програма Преработка на земјоделски производи, еко-земјоделска студиска програма, Биотехнички факултет	36 месеци
4.	Медицинска психологија	Филозофски факултет - отсек психологија	36 месеци
5.	Медицинска нуклеарна физика	Природно-математички факултет - отсек физика, или Електротехнички факултет - отсек електроника	36 месеци

Член 7

Времето на траење на специјализациите, односно субспецијализациите на здравствените работници и здравствените соработници со високо образование претставува најкраток период во кој специјализантот треба да ги спроведе постапките и интервенциите содржани во планот и програмата за соодветната специјалност, но специјализацијата, односно субспецијализацијата трае се додека специјализантот не ги спроведе сите постапки и интервенции предвидени во планот и програмата што се потврдува од книгата за евиденција за спроведените постапки и интервенции во текот на стажот на специјализациите.

IV. ПОБЛИСКИ УСЛОВИ ВО ОДНОС НА ПРОСТОРОТ, ОПРЕМАТА И КАДАРОТ КОИ ТРЕБА ДА ГИ ИСПОЛНУВААТ ЗДРАВСТВЕНИТЕ УСТАНОВИ ВО КОИ СЕ СПРОВЕДУВААТ ДЕЛОВИТЕ НА СТАЖОТ ОД СПЕЦИЈАЛИЗАЦИИТЕ, ОДНОСНО СУБСПЕЦИЈАЛИЗАЦИИТЕ

Член 8

Теоретскиот дел од плановите и програмите за специјализациите, односно субспецијализациите на здравствените работници и здравствените соработници со високо образование се спроведува на акредитираните високообразовни установи, кои во однос на кадарот, просторот и медицинско-техничката опременост ги исполнуваат следните услови:

- во нив да се извршуваат стручните работи предвидени со планот и програмата за одредената специјализација, односно субспецијализација,
- да има соодветен простор и опрема, за практична настава на учење на лабораториска техника,
- во нив да работат најмалку двајца специјалисти со наставно научно звање или два специјалисти во редовен работен однос од најмалку десет години со специјалистички стаж, за видот на специјализацијата, односно субспецијализацијата за која специјализантот се усовршува,
- да имаат литература (печатена – информатичка) во согласност со современата медицинска наука со која се овозможува пристап до домашна и странска стручна литература и
- да имаат организирани активности за следење на квалитетот на здравствената заштита.

Член 9

Здравствените установи и другите организации во кои може да се спроведува практичниот дел од специјализацијата, односно субспецијализацијата во однос на кадарот, простор и медицинско-техничката опременост треба да ги исполнуваат следните услови:

- во нив да се извршуваат стручните работи-постапки и интервенции по вид предвидени со планот и програмата за одредената специјализација, односно субспецијализација,
- да има соодветен простор и опрема,
- во нив да работат најмалку двајца специјалисти, односно субспецијалисти од гранката на специјализацијата за која специјализантот се усовршува, да се во работен однос со полно работно време и најмалку пет години со специјалистички стаж во специјализацијата, односно субспецијализацијата во која специјализантот се усовршува,

- да имаат литература (печатена – информатичка) согласно со современата медицинска наука со која се овозможува пристап до домашна и странска стручна литература и
- да имаат организирани активности за следење на квалитетот на здравствената заштита.

По исклучок од став 1 алинеата 3 на овој член, за спроведување на практичниот дел од специјализацијата, односно субспецијализацијата по семејна медицина, здравствената установа треба да има еден специјалист од гранката на специјализацијата.

V. НАЧИН НА СПРОВЕДУВАЊЕ НА СТАЖОТ

Член 10

Здравствените работници и здравствените соработници со високо образование можат стручно да се усовршуваат во вид на специјализација, односно субспецијализација.

Специјализацијата, односно субспецијализацијата се облици на организирано стекнување на теоретски и практични, стручни знаења и научни сознанија во согласност со планот и програмата донесени од високообразовните установи.

Член 11

Спроведувањето на стажот од одредена гранка на специјализацијата, односно субспецијализацијата или за изведување на делови од специјализацијата, односно субспецијализацијата (турнуси) се врши во здравствените установи кои ги исполнуваат условите од член 9 од овој правилник определени од министерот за здравство за време од шест години.

Во барањето за определување на здравствена установа од став 1 на овој член се наведуваат гранките и деловите од специјализациите, односно субспецијализациите кои ќе се спроведуваат во таа здравствената установа и едукаторите за спроведување на практичниот дел од специјализациите, односно субспецијализациите.

За секоја промена во однос на просторот, опремата и кадарот во здравствените установи од ставот 1 на овој член, се доставува известување од страна на директорот на здравствената установа до министерот за здравство најдоцна 30 дена од денот на настанувањето на промената.

Ако здравствените установи определени од министерот за здравство не исполнуваат некои од условите во член 9 од овој правилник, од страна на министерот за здравство ќе се ограничи спроведувањето на дел од специјализациите, односно субспецијализациите што се спроведуваат во тие установи.

Заради следење на состојбите во спроведувањето на стажот на специјализациите и субспецијализациите Министерството за здравство ги

евидентира здравствените установи во кои можат да се вршат специјализациите, односно субспецијализациите и менторите и списокот го објавува на веб страницата на Министерството за здравство.

Член 12

Одобрението за специјализација, односно субспецијализација на здравствените работници и здравствени соработници со високо образование се издава од страна на високообразовната установа согласно програмата за потребите од специјалистички и субспецијалистички кадар.

Член 13

Барањето за одобрување на специјализациите, односно субспецијализациите во високообразовната установа се поднесува од здравствената установа каде е вработен здравствениот работник, од здравствениот работник кој работи во приватна здравствена установа, односно од не вработениот здравствен работник.

Во прилог на барањето од став 1 на овој член се доставува потребната документација дека се исполнети условите за специјализација, односно субспецијализација.

Член 14

Здравствните работници специјалисти од одредена гранка на специјализација можат да се упатат на понатомошно усовршување во одредени гранки на субспецијализација согласно програмата за потребите од специјалистички и субспецијалистички кадар.

Член 15

Специјализантот започнува со специјализација, односно субспецијализација најдоцна 30 дена од денот на приемот на решението за одобрување на специјализацијата, односно субспецијализацијата.

Менторот го подготвува распоредот за спроведување на програмата на специјалистичко усовршување, договара спроведување на специјализацијата во здравствените установи од членот 9 од овој правилник и го утврдува денот на почетокот на специјализацијата, односно субспецијализацијата.

Делот од програмата на специјализациите, односно субспецијализациите кој е заеднички за сите специјалистички, односно субспецијалистички програми содржи теоретска настава од следните области:

- научно - истражувачка работа,
- донесување на клиничка одлука,
- комуникациски вештини,
- тимска работа,
- управување на системот,
- способност на стекнување и пренесување на знаење,

- етика и прописи,
- промоција на здравјето.

Делот од програмата од став 3 на овој член се спроведува во високообразовните установи во време не повеќе од 10 % од вкупното траење на специјализацијата, односно субспецијализацијата и се организира во вид на настава за специјализантот од различни видови на специјализација, односно субспецијализација.

Член 16

Планот и програмата за специјализација, односно субспецијализација се вршат без прекин, а стажот на специјализацијата, односно субспецијализацијата завршува по успешното завршување на сите турнуси по утврдената програма.

Специјализантот полага колоквиум најкасно еден месец по завршување на турнусот и не може да го запише наредниот турнус доколку не го заврши претходниот.

Ако во текот на траењето на специјализацијата, односно субспецијализацијата менторот утврди дека специјализантот не ги извршува задачите од утврдената програма или пак нема склоност спрема струката за која се усовршува, за тоа писмено ја известува здравствената установа за чии потреби тој здравствен работник специјализира.

Во случај на отсуство поради болест и повреда, спреченост од работа поради бременост, раѓање, мајчинство како и подолго отсуство од работа поради болест или повреда, спроведувањето на стажот се прекинува најмногу до 12 месеци и продолжува по завршување на отсуството за толку време колку што траел прекилот.

Член 17

Специјализацијата, односно субспецијализацијата престанува кога специјализантот го откажува договорот за работа во здравствената установа која го упатила на специјализација, односно субспецијализација и по барање на специјализантот.

Кон барањето за престанок на специјализацијата, односно субспецијализацијата здравствената установа приложува документи со кој се докажува дека се исполнети условите за престанок на специјализацијата, односно субспецијализацијата.

За специјализантите кои спроведуваат приватна специјализација, односно субспецијализација по исполнување на условите за престанок на специјализацијата, односно субспецијализацијата, високообразовната установа донесува решение за престанок на специјализацијата, односно субспецијализацијата.

Член 18

Спроведувањето на план и програмата на специјалистичкиот, односно субспецијалистичкиот стаж се впишува во книшката за специјализација.

VI. КРИТЕРИУМИ ВО ОДНОС НА ОБРАЗОВАНИЕТО И ИСКУСТВОТО ВО СООДВЕТНАТА ОБЛАСТ НА СПЕЦИЈАЛИЗАЦИИТЕ, ОДНОСНО СУБСПЕЦИЈАЛИЗАЦИИТЕ ЗА ОВЛАСТЕНИОТ ЗДРАВСТВЕН РАБОТНИК (МЕНТОР)

Член 19

Овластениот здравствен работник (ментор) треба да биде вработен во високообразовната установа каде се спроведува специјализацијата, односно субспецијализацијата.

За ментор може да се овласти наставник од истата специјалистичка гранка за која специјалистот се усовршува со најмалку десет години специјалистички стаж.

Менторот се овластува за време од пет години.

Менторот во текот на специјализацијата, односно субспецијализацијата може да ја повлече својата согласност за менторство од објективни или субјективни причини, за што треба да ја извести установата во која е вработен.

Ако во текот на спроведувањето на специјализацијата, односно субспецијализацијата, менторот ја повлече својата согласност за менторство или настанат промени кои се однесуваат на менторот, високообразовната установа му предлага на министерот за здравство овластување на нов ментор.

Член 20

Менторот треба да поминува најмалку два часа неделно со секој специјализант.

За време на спроведувањето на стажот на специјализацијата, односно субспецијализацијата, менторот се грижи за нивното правилно спроведување, го прати напредокот на специјализантот, врши проверка на знаењето и совладувањето на вештините и се грижи за точноста на податоците запишани во книшката за специјализација.

VII. НАЧИН НА ПОЛАГАЊЕ НА СПЕЦИЈАЛИСТИЧКИОТ, ОДНОСНО СУБСПЕЦИЈАЛИСТИЧКИОТ ИСПИТ

Член 21

По завршување на планот и програмата за специјализација, односно субспецијализација, специјализантот полага предиспитен завршен колоквиум кој претставува услов за полагање на специјалистички, односно субспецијалистички испит.

За полагање на предиспитниот завршен колоквиум специјализантот треба да ги исполнува следните услови:

- да има книшка за специјализација со уредно завршени и заверени делови од стажот на специјализацијата, односно субспецијализацијата,
- да ги има положено сите колоквиуми и
- да има писмена согласност дадена од менторот.

Член 22

Специјалистичкиот, односно субспецијалистичкиот испит специјализантот го полага најкасно шест месеци од денот на завршување на стажот на специјализацијата, односно субспецијализацијата.

Предиспитниот завршен колоквиум и специјалистичкиот, односно субспецијалистичкиот испит се полагаат пред испитна комисија формирана од високообразовната установа.

Испитната комисија се состои од три члена и соодветен број заменици.

Член на испитната комисија не може да биде менторот, односно едукаторот кои учествуваат во спроведувањето на специјалистичкиот, односно субспецијалистичкиот стаж.

Пријавата за полагање на специјалистичкиот, односно субспецијалистичкиот испит се поднесува најмалку месец дена пред да се полага испитот.

Високообразовната установа го одобрува полагањето на специјалистичкиот, односно субспецијалистичкиот испит, ги именува членовите на испитната комисија, нивните заменици, записничар, како и го определува датумот на полагање на специјалистичкиот, односно субспецијалистичкиот испит.

Член 23

Специјалистичкиот односно субспецијалистичкиот испит се состои од писмен, усмен и практичен дел.

Писмениот дел од испитот специјализантот го полага непосредно пред усниот и практичниот дел на прашања поставени од членовите на комисијата.

Писмениот дел од испитот специјализантот може повторно да го полага во период не пократок од 30 дена и не подолг од 60 дена.

Член 24

Усниот дел од испитот се состои од одговор на поставени прашања од страна на членовите на испитната комисија од член 22 од овој правилник

Практичниот дел од испитот се состои од преглед, анамнеза и поставување на дијагноза на пациент и завршува со изведување на конкретна интервенција кај пациент со препорака за соодветна терапија и начин за понатамошен третман,

односно процедури, постапки и/или интервенции кои се предвидени со програмата за специјализација.

Член 25

За полагањето на специјалистичкиот, односно субспецијалистичкиот испит се води записник во кој испитната комисија констатира дека специјализантот го положил, односно не го положил испитот.

Оценката се донесува со мнозинство на гласови од членовите на испитната комисија.

Записникот го потпишуваат сите членови на комисијата и записничарот.

Ако по повторното полагање специјализантот не го положи специјалистичкиот, односно субспецијалистичкиот испит, се упатува на повторно спроведување на специјалистичкиот односно субспецијалистичкиот стаж со време на траење кое го одредува испитната комисија и кое не може да биде пократко од 90 дена.

Ако специјализантот не се пријави за полагање на специјалистичкиот, односно субспецијалистичкиот испит или се откаже од започнатиот испит без оправдани причини се смета дека испитот не го положил и треба да го повтори во период кој ќе го определи испитната комисија, а кој не треба да биде подолг од 90 дена.

Член 26

Со положувањето на специјалистичкиот, односно субспецијалистичкиот испит специјализантот се стекнува со стручен назив специјалист, односно субспецијалист од соодветната гранка на специјализација, односно субспецијализација.

VIII. ОБРАЗЕЦ НА КНИШКАТА ЗА СПЕЦИЈАЛИЗАЦИЈА

Член 27

Вршењето на специјалистичкиот, односно субспецијалистичкиот стаж се запишува во книшката за специјализација.

Книшката за специјализација е со правоаголна форма во големина од 15 x 20 см. со корици во жолта боја изработени од тврда хартија и содржи 56 страници.

На надворешна страна од корицата во средината на горниот дел стои грбот на Република Македонија, под него текст: "Република Македонија" - Универзитет "_____", а под него со големи букви "КНИШКА ЗА СПЕЦИЈАЛИЗАЦИЈА".

На внатрешна страна од корицата е одбележано место за фотографија од 4,5 см. х 6 см., а под него место за своерачен потпис на специјализантот.

На горниот дел од првата страница од книшката во редови стои: грбот на Република Македонија, „Република Македонија“ Универзитет „____“, Медицински, Стоматолошки, односно Фармацевтски факултет _____, податоци за видот на специјализацијата, односно субспецијализацијата, и место за број на досие. На средината на првата страница стои назив: „КНИШКА ЗА СПЕЦИЈАЛИЗАЦИЈА“, податоци за здравствениот работник/соработник: име, татково име, презиме, дата на раѓање, место, општина и држава и ЕМБГ. На долниот дел од првата страница има место за потпис на деканот на високообразованата установа.

На втората страница од книшката по ширина се исцртани графи поделени во два дела. Во потесниот дел од првата графа стои текст: „Матична установа на специјализантот“/приватна специјализација, под него во втората графа стои текст: „Специјализацијата е одобрена со решение бр.-----од-----год. од /име на високо образовната установа и име на менторот.

На третата страница од книшката во два дела е поделено место каде што се евидентира започнувањето и завршувањето на специјалистичкиот, односно субспецијалистичкиот стаж, во која установа и место за потпис на раководителот на установата.

Страниците од 4 до 53 се печатат со иста содржина каде што се обележува код и наслов на предметот, односно турнусот, установата во која се врши турнусот, времето на вршење на турнусот, текст со следната содржина: „кандидатот _____ ги исполнува сите пропишани процедури и постапки предвидени со овој дел на специјализацијата и се стекнува со компетенции, односно вештини дефинирани со програмата за овој турнус“ и место за потпис на менторот, односно едукаторот.

На 54 страница има место за упис и заверка на првите семестри со што се потврдува присуство на специјализантот на теоретската настава согласно програмата.

На 55 страница има место за евентуален прекин на специјалистичкиот стаж.

На 56 страница се запишува мислење на менторот за спроведениот стаж на кандидатот и за исполнетоста на условите за полагање на специјалистичкиот испит и има место за потпис на менторот.

Образецот на книшката за специјализација е даден во Прилог бр.1 и е составен дел на овој правилник.

IX. ОБРАЗЕЦ НА КНИГАТА ЗА ЕВИДЕНЦИЈА ЗА СПРОВЕДЕНИТЕ ПОСТАПКИ И ИНТЕРВЕНЦИИ ВО ТЕКОТ НА СТАЖОТ НА СПЕЦИЈАЛИЗАЦИИТЕ И СУБСПЕЦИЈАЛИЗАЦИИТЕ

Член 28

Во книгата на евиденција за спроведените постапки и интервенции во текот на стажот на специјализациите и субспецијализациите се евидентираат

спроведените постапки и интервенции во текот на стажот на специјализациите, односно субспецијализациите посебно за секоја специјализација, односно субспецијализација кои во целост треба да одговараат на содржината на стажот утврден во програмите за специјализациите, односно субспецијализациите на здравствените работници и здравствените соработници.

Образецот на книгата од став 1 на овој член е даден во Прилог бр.2 и е составен дел на овој правилник.

Х. ПРЕОДНИ И ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ

Член 29

Здравствените работници и здравствените соработници што ја започнале специјализацијата, односно субспецијализацијата пред денот на влегувањето во сила на овој правилник, стажот и специјалистичкиот, односно субспецијалистичкиот испит ќе го поминат и ќе го полагаат според Правилникот за специјализациите, односно субспецијализациите на здравствените работници и здравствените соработници со високо образование ("Службен весник на Република Македонија" бр. 89/06, 65/07, 36/08 и 122/10).

Член 30

Здравствените работници - специјалисти по примарна здравствена заштита кои специјализацијата ја завршиле согласно Правилникот за специјализациите и субспецијализациите на здравствените работници и здравствените соработници со високо образование („Службен весник на Република Македонија“, бр. 89/06, 65/07, 36/08 и 122/10) се смета дека имаат завршена специјализација по семејна медицина.

На здравствените работници - специјалисти по општа медицина кои работат како избрани лекари во стажот за специјализација по семејна медицина им се признава 33 месеци стаж на специјализација.

На здравствените работници - специјалисти по педијатрија, медицина на трудот и акушерство и гинекологија кои работат како избрани лекари во стажот за специјализација по семејна медицина им се признава 27 месеци стаж на специјализација.

На здравствените работници со завршен медицински факултет кои биле ментори за спроведување на специјализацијата по семејна медицина преку проектот за управување со здравствен сектор им се признава 36 месеци стаж на специјализација.

Член 31

На здравствените работници со завршен Медицински факултет кои до добивањето на решение за одобрување на специјализација поминале на работа во дејноста општа медицина или кои работат како избрани лекари од три до шест

години, во стажот за специјализација по семејна медицина им се признава 24 месеци стаж на специјализација.

На здравствените работници со завршен Медицински факултет кои до добивањето на решение за одобрување на специјализација поминале на работа во дејноста општа медицина или кои работат како избрани лекари од од седум до 14 години, во стажот за специјализација по семејна медицина им се признава 27 месеци стаж на специјализација.

На здравствените работници со завршен Медицински факултет кои до добивањето на решение за одобрување на специјализација поминале на работа во дејноста општа медицина или кои работат како избрани лекари повеќе од 14 години, во стажот за специјализација по семејна медицина им се признава 30 месеци стаж на специјализација.

Решението за признавање на стажот на специјализација од ставовите 1, 2 и 3 на овој член го донесува високообразовната установа во која се спроведува специјализацијата по барање на здравствениот работник.

Член 32

Здравствените работници кои имаат наставно звање од областа на молекуларната генетика и сродни дисциплини, најмалку десет годишно искуство во лабораторија за молекуларна генетика, менторство во последипломски студии од областа на молекуларната генетика и сродни дисциплини, кои раководеле со научно – истражувачки проекти од областа на молекуларната генетика и сродни дисциплини и имаат најмалку 20 објавени трудови во меѓународни списанија од областа на молекуларната генетика и сродните дисциплини се смета дека имаат завршено специјализација од областа на лабораториска медицинска генетика и може да бидат ментори на специјализанти од таа област.

Член 33

Ментори на специјалистичките студии по аптекарска пракса, фармакоинформатика и клиничка фармација можат да бидат лица со наставно-научно звање од областа на програмата на специјализацијата со најмалку десет години специјалистички стаж и постојан работен однос во овластената високообразовна установа.

Член 34

Специјализацијата која е завршена во странство во гранки на специјалности кои согласно член 4 од овој правилник се пропишани како субспецијалности и е нострифицирана од надлежен орган во Република Македонија со назив на завршената специјализација се смета за специјализација согласно одредбите од овој правилник до усогласувањето на програмите и времетраењето на специјализациите со правото на Европската унија.

Член 35

Здравствените установи кои ги исполнуваат условите од членовите 8 и 9 од овој правилник, најдоцна 90 дена од денот на влегувањето во сила на овој правилник, можат да поднесат барање до Министерството за здравство за добивање решение за спроведување на специјализација, односно делови од специјализација.

Член 36

Со денот на влегувањето во сила на овој правилник престанува да важи Правилникот за специјализациите и субспецијализациите на здравствените работници и здравствените соработници со високо образование ("Службен весник на Република Македонија" бр. 89/06, 65/07, 36/08 и 122/10).

Член 37

Овој правилник влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во "Службен весник на Република Македонија".

Бр. 09-4916/1
20 април 2011 година
Скопје

Министер,
д-р **Бујар Османи**, с.р.

Прилог бр.1

РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА
УНИВЕРЗИТЕТ _____

К Н И Ш К А

за
специјализација

место за фотографија
(4.5x6cm)

(ПОТПИС)

РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА
УНИВЕРЗИТЕТ „Св. КИРИЛ И МЕТОДИЈ“
_____ **ФАКУЛТЕТ**
СКОПЈЕ

Специјализација по _____
Досие бр. _____

К Н И Ш К А
за
специјализација

(име, татково име, презиме)

(датум на раѓање, место, општина и држава)

ДЕКАН

Матична установа на специјализантот

Специјализацијата е одобрена со Решение на

_____ Бр. _____

Високообразовната установа

Од _____ 201__ год.

Ментор: _____

Специјалистичкиот стаж започнат	год.
Установа	
Место	
(М.П.)	Раководител

Специјалистичкиот стаж завршен	год.
Установа	
Место	
(М.П.)	Раководител

Код на предметот	
Наслов на предмет/турнус	
Установа	
Период на одвивање на турнусот	Од _____ г. До _____ г.
Установа	
Период на одвивање на турнусот	Од _____ г. До _____ г.
Установа	
Период на одвивање на турнусот	Од _____ г. До _____ г.
Кандидатот _____ ги исполнува сите пропишани процедури и постапки предвидени со овој дел на специјализацијата и се стекнува со компетенции / вештини дефинирани со програмата за овој турнус. Едукатор _____ Ментор _____	

I СЕМЕСТАР	
_____	_____ потврдува
(дата на упис)	
Специјализантот ја посетувал теоретската и практичната настава според Програмата	
Од _____	
До _____	
	Декан _____

II СЕМЕСТАР	
_____	_____ потврдува
(дата на упис)	
Специјализантот ја посетувал теоретската и практичната настава според Програмата	
Од _____	
До _____	
	Декан _____

ПРЕКИН НА СПЕЦИЈАЛИСТИЧКИ СТАЖ

(М.П.)

Заверува

Мислење на менторот за спроведениот стаж на кандидатот

З а к л у ч о к: врз основа на изнесеното кандидатот ги исполнува
условите за полагање на специјалистичкиот испит

Ментор

Прилог бр. 2

**ОБРАЗЕЦ НА КНИГАТА ЗА ЕВИДЕНЦИЈА ЗА СПРОВЕДЕНИТЕ ПОСТАПКИ И
ИНТЕРВЕНЦИИ ВО ТЕКОТ НА СТАЖОТ НА СПЕЦИЈАЛИЗАЦИИТЕ И
СУБСПЕЦИЈАЛИЗАЦИИТЕ**

I КНИГА ЗА ЕВИДЕНЦИЈА ЗА СПРОВЕДЕНИ ПОСТАПКИ И ИНТЕРВЕНЦИИ ВО ТЕКОТ НА СТАЖОТ НА СПЕЦИЈАЛИЗАЦИИ ОД ОБЛАСТА НА МЕДИЦИНАТА

Специјализација по специјалностите:

1. Гинекологија и акушерство

Перинатологија

- антенатални ултразвучни прегледи	200
- нормални и ризични породувања	200
- асистирани вагинални породувања (форцепс, вакум екстракција)	5
- водење породување при карлична презентација	5
- царски рез	10
- збринување на епизиотомии	100
- мануелна лиза по породување	5
- амниоцентеза	10
- амниоскопија	30
- серклаж	2

Гинеколошка хирургија

- абдоминална хистеректомија	5
- аднексектомија, салпингектомија	10
- конизација	5
- лапароскопија	3
- операции за реконструкција на карлично дно	5
- дијагностички и тераписки абразии	20
- прекин на рана бременост	50

Дијагностички процедури

- колпоскопија	100 (50)
- дијагностичка лапароскопија	10
асистенции	
- дијагностичка хистероскопија	10
асистенции	
- гинеколошко ултразвучни прегледи	100

2. Анестезиологија со интензивно лекување

1.a. Општа анестезија (интраоперативна грижа)

Клинички вештини и вештини за третирање на случај:

Од специјализантите се очекува да ги препознаат и третираат следниве коморбидитети поврзани со анестезија:

- нарушувања (заболување) на респираторниот систем,
- заболувања на кардиоваскуларниот систем,

- заболувања на нервниот систем,
- бубрежни заболувања, нарушување на метаболизмот на вода, електролити и ацидобазната рамнотежа,
- ендокрини заболувања како феохромоцитом, хипер и хипотиреоидизам и дијабетес мелитус,
- кожни и мускулоскелетни нарушувања вклучително и реуматоден артрит и анкилозирачки спондилитис,
- психијатриски нарушувања и злоупотреба на алкохол и лекови,
- стареење,
- дебелина.

Понатаму од специјализантите се очекува да ги препознаат и третираат следниве важни интраоперативни проблеми:

- несоодветен дишен пат, опструиран дишен пат, проблеми со неуспешна интубација, интубиран езофагус, ендобронхијална интубација и непланирана екстубација.
- ларингоспазам и бронхоспазам,
- гасна емболија, пулмонална аспирација, пнеумоторакс,
- хипоксија, хипо и хиперкарберија, хипо и хипер вентилација, висок пик инспираторен притисок на вентилирање,
- хипо и хипер тензија, аритмија, срцева исхемија,
- хипо и хипертермија и малигна хипертермија,
- анафилакса,
- резидуален невромускулен блок (или регионален блок),
- недоволна невромускулна блокада,
- интраоперативна свесност (на пациентот),
- епилептични напади.

1.6 Општа анестезија (постоперативна грижа со терапија на болка)

Технички вештини:

- основен венски пристап и третман на дишен пат.
- кардиопулмонална ресусцитација (КПР) (основно и напредно одржување во живот)
- регионални анестезиолошки техники: централни и периферни нервни блокови.

Клинички вештини и вештини за третирање на случај:

Од специјализантите се бара да ги разберат основните принципи, да го применат знаењето во практика и да покажат клинички вештини во третирањето на случај во следните полиња :

- индицирање и интерпретирање на најчестите лабораториски и радиолошки испитувања,
- третман на најчестите и живото-загрозувачките несакани ефекти на лековите употребувани за време на анестезијата и за третман на акутна болка,
- да се спроведуваат вежби за напредното одржување во живот со цел справување со итни ситуации (види погоре),
- третман на ПДПГ (пост-дурална пункциона главоболка) индикација и споредни ефекти на епидурални крвни садови.

2. Критична итна медицина

Технички, клинички и вештини за справување со случаи:

Обуката мора да напредува од едноставни до посложени клинички случаи. Од специјализантите се очекува да ги разберат релевантните принципи, да го применуваат знаењето во пракс и да покажат клинички вештини и способности безбедно да управуваат со итни ситуации:

- Основна и напредната кардиопулмонална реанимација кај возрасни, деца и новородени: БЛС, АЛС, АТЛС, ПАЛС.
- Дијагноза и третман на критични медицински ургентни патологии вклучувајќи и ендокринолошки, гастроентеролошки, инфективни и онколошки ургентни ситуации.
- Невролошки ситуации како : кома, инсулт, епилепсија.
- Кардиоваскуларни како: акутен миокарден инфаркт, фатална аритмија, хипертензивни кризи, кардиоген шок, хиповолемичен, хеморагичен и септичен шок.
- Респираторни како: акутна респираторна инсуфициенција, астма и хронична опструктивна белодробна болест, белодробна емболија, едем, пнеумоторакс.
- Гастроинтестинални како: крварење, акутна хепатална инсуфициенција, акутен панкреатит.
- Ренални како АБИ.
- Метаболни како: дијабетична кетоацидоза, хипогликемија, хиперкалцемија, промена во ацидо-базниот статус.
- Интоксикации: труење со алкохол, салицилати, парацетамол, антидепресиви, опијати, бензодиазепини, СО, зависност од дроги.
- Алергични реакции.
- Основно и напредното обезбедување на дишен пат во ургентни случаи.
- Основно и напредното мониторирање на ургентни ситуации.
- Основно и напредното справување со траума пациенти (тапи или пенетрантни повреди соогласно со АТЛС листа на живото-загрозувачки повреди) повреди на глава и рбетен столб, максилофацијални повреди, повреди на граден кош, карлица, мускулоскелетни повреди.
- Тријажа.
- Основно и напредното справување со изгореници.
- Основно и напредното справување со труења.
- Способност за безбедно изведување на инвазивни процедури во ургентни ситуации како поставување на ЦВК, артериска линија, пејсинг на срце, перикардиоцентеза, плеврална дренажа, стабилизација на кичмен столб.

3. Медицинска и Периоперативна грижа за критично болни пациенти (ЕИЛ)

Технички вештини:

- Респираторни
 - Интубација во итни ситуации

- Бронхоскопија
- Перкутана трахеостомија
- Плеврална дренажа
- Кардиоваскуларни
 - Основно и напредното одржување во живот
 - Централен васкуларен пристап
 - Артериски пристап

Клинички вештини и вештини за менаџирање на случаи

Се очекува од специјализантите да ги разберат релевантните принципи, да го применат знаењето во пракса и да демонстрираат клинички вештини и менаџирање во следниве области групирани според органските системи:

- Општо
 - Правилна и јасна документација вклучувајќи листа на диференцијални дијагнози и приоритети
 - Транспорт до и во болница на критично болни пациенти
- Кардиоваскуларен
 - Основно и напредното одржување во живот вклучувајќи одлуки за ресусцитација и соодветна терапија со течност
 - Употреба на вазоактивни лекови
 - Справување со аритмии и употреба на пејсмејкер и кардиоверзија
 - Апликација на напреденат хемодинамски мониторинг (белодробен артериски катетер, помалку инвазивен мониторинг)
 - Превенција на тромбемболија
- Респираторен
 - CPAP (континуиран позитивен притисок во дишни патишта)
 - Механичка вентилација вклучително неинвазивна вентилација (Видови механичка вентилација, индикации, контраиндикации, протективна стратегија)
 - Гасни анализи
 - Превенција на белодробни повреди асоцирани со механичка вентилација
 - Превенција на аспирација
- Бубрежен
 - Апликација на бубрежна заместителна терапија
 - Превенција на влошување на бубрежната функција
 - Администрација на лекови во зависност од бубрежната функција
- Неуролошки
 - Одржување на церебрална перфузија
 - Менаџирање на несвесен пациент
 - Менаџирање на смрт на мозочно стебло
 - Менаџирање при донација на орган
 - Менаџирање полинеуропатија кај критично болни
- Гастроинтестинален
 - Нутритивна поддршка

- Превенција на стрес улкуси
 - Менаџирање (справување) со гастропарежа, паралитичен илеус, дијареја, опстипација (фармаколошка и нефармаколошка)
- Траума
 - Систематски приоритетно базиран приод кон тешка траума
 - Контрола на крварење и менаџирање на компликации
- Ендокринологија
 - Менаџирање на хипергликемија предизвикана од критична состојба
 - Менаџирање на преголема или премала функција на тироидеја
 - Менаџирање на адренално и питуитарно пореметување и сепса-индуцирана релативна адренална инсуфициенција

4. Практични анестетички процедури и вештини

За време на обуката, специјализантите по анестезија мора да се здобијат со клинички способности и вештини да се изведуваат следниве процедури на соодветен и сигурен начин.

	Извештај за компетентност	Ниво на способност
1.6.1	Вештина за клиничко читање на истражувачки публикации, при презентирање на постер или труд на национални и интернационални состаноци	Д
1.6.2	Да ракува со техничките монитори и машини и да ги решава основните технички малфункции	Д
1.6.3	Основни и специфични вештини при општа анестезија во елективни и итни ситуации	Д
1.6.4	Основни и специфични вештини при васкуларен пристап, особено централна венска и артериска линија	Д
1.6.5	Основни и специфични вештини при регионална анестезија во елективни и итни ситуации	Д
1.6.6	Основни и специфични вештини при справување со пациенти со тежок дишен пат и употреба на фиброоптички техники	Д
1.6.7	Да ги владее регионалните периферни и централни блокови за анестезија и аналгезија: торакални и лумбални епидурални блокови, спинални и комбинирани спинално епидурални техники, периферни нервни блокови, справување со	Д

	компликации од регионалните блокови	
1.6.8	Ресусцитација - основно одржување во живот (ООЖ), напредното одржување во живот (НОЖ), ресусцитација на новородено	Д
1.6.9	Периоперативно менаџирање со течности, електролити, гликоза, температура, справување со масивен губиток на крв и асоцирана коагулопатија	Д

Вештини

- Менаџирање на дишен пат (Лицева маска, ларингоскопија и различни шпатули, ларингеална маска и други супраглотични дишни патишта, ендотрахеални тубуси, дволуменски тубуси, фиброоптичка интубација):
 - Справување со рутински дишен пат
 - Вежби за лгоритмот на тешка вентилација на маска
 - Брза индукција
 - Вежби во справување на тежок дишен пат (вклучително фиброоптичка интубација на заспан пациент и на свесен апциент)
 - Вежби за крикотиреоидотомија и џет вентилација
- Инсерција на артериска и централно венска линија, инсерција на белодробен артериски катетер и интерпретација
- Општа анестезија
 - Свесна седација
 - Инхалациона индукција во анестезија
 - Техники за ресусцитација
- Проверка и оперирање со следниов мониторинг и технички помагала: снабување со гасови, анестетички системи, вапоризатори, дишни системи, анестетички вентилатори, инфузии пумпи, ЦНС мониторинг, помагала за затоплување, направа за собирање на крв, ЕЕГ и БИС (ентропија)
- Изведување на следниве регионални анестетички техники:
 - Позиционирање на пациент
 - Периферни блокови на горен екстремитет (еднократна и катетер техника), вклучително и интравенски, аксиларен и интерскаленски блокови
 - Периферни блокови на долен екстремитет (еднократна и катетер техника), вклучително и интравенски, феморален и обтуратор блок
 - Вообичаени централни неуроаксијални блокови како спинални, епидурални (торакален/лумбален) и комбинирани спинално/епидурални блокови
- Поставување и инсерција на торакални дренажи

5. Акушерство

- Прегледувачки вештини, вклучувајќи соодветна медицинска историја, физички преглед (вклучувајќи проценка на дишните патишта, кардиоваскуларен, респираторен и невролошки преглед)
- Проценка на дишните патишта
- Краш вовед
- Итно обезбедување на дишните патишта
- Пласирање на епидурален катетер за аналгезија за време на трудови со 80% успешност
- Спинална анестезија за Sectio Caesarea со повеќе од 90% успешност
- Спинални и епидурални техники кај тешки случаи
- Комбинирана спинална/епидурална аналгезија и анестезија
- Епидурална крвна лепенка
- Справување со висок регионален блок
- Справување со токсичност предизвикана од локални анестетици
- Справување со опсежна акушерска хеморагија
- Се преферира искуство со анестезиолошки менаџмент на ЕЦИТ процедура

6. Хирургија на дишни патишта и нивно менаџирање

- Трахеална интубација
 - орална и назална интубација
 - користење на специјални тубуси
 - пласирање и отстранување на пакети
- Обезбедување на тежок ервеј
 - препознавање на ризикот од тежок ервеј
 - користење на стиле
 - фибероптичка интубација
 - интубација преку ларингеална маска
 - неуспешна интубација и вентилација (во вид на вежба)
 - иглена или хирушка крикотироидектомија
- Менаџирање на екстубација кај пациенти кај кои имало тешка интубација
- Менаџирање на зголемена саливација

Клинички вештини

Од специјализантите се очекува да ги разберат релевантните начела, да го применат знаењето во пракса и да ги демонстрираат клиничките вештини во следниве области:

- Оценување на дишниот пат кај пациенти за ОРЛ и максилофацијална хирургија и изготвување на план за менаџирање на ервејот
- Парцијални опструкции на дишниот пат: епиглотитис, странско тело, ларингеални или орофарингеални тумори, цисти и абцеси
- Анестезија за опсежни максилофацијални интервенции вклучувајќи пролонгирана анестезија, масивно крварење, хипотермија и мултипни процедури

- Анестезија за фацијална траума во услови на итен случај или полуелективни случаи
- Интервенции на забало кај ментално хендикепирани
- Воспоставување, одржување и заштитување на ервејот во случај на абнормална анатомија како и при оперативни процедури на истата
- Постоперативно третирање на пациенти кај кои била извршена интервенција на дишни патишта како и кај оние со тежок ервеј

7. Торакална и Кардио Анестезија

- Изведување на техниките на белодробна изолација (сепарација)
 - Трахеална интубација со дволуменски тубуси
 - Бронхијални блокери
 - Клиничка и фиброоптичка контрола на позицијата на тубусот
 - Белодробна изолација (сепарација) кај пациентите кои се карактеризираат со тешка интубација (дишен пат) (вклучувајќи помагала за промена на тубусот)
- Коректно пласирање на торакалните епидурални катетри
- Коректно позиционирање на пациентот, особено во латерална декубитална положба

Клинички вештини и вештини за менаџирање на посебни случаи:

- Проценка на пациентите предвидени за торакална хирургија и развој на план за анестезиолошко водење (менаџирање)
- Разбирање на принципите, применетите базични науки, како и водење на анестезијата и периперативната грижа за
 - Торакотомија и:
 - Белодробна ресекција, вклучувајќи пнеумонектомија и хирургија за белодробна редукција
 - Ресекција на медијастинални маси
 - Езофагеална хирургија
 - Хирургија на торакалната аорта
 - Трахеална и бронхијална хирургија (вклучувајќи употреба на ласери и стентови)
 - Торакоскопски процедури
 - Медијастиноскопија
- Менаџирање на хипооксијата и вентилацијата во тек на анестезија на едно белодробно крило
- Препознавање, диференцијална дијагноза и менаџирање на постоперативниот респираторен дистрес
- Разбирање на системите за торакална дренажа и сукција

Проценка и решавање на постоперативната болка

Клинички вештини и вештини за менаџирање на посебни случаи:

Од специјализантите се очекува да ги разбираат релевантните принципи, да можат да го применат знаењето во пракса и да покажат клинички вештини и менаџирање на посебни случаи во следните области:

- Проценка на пациентите предвидени за кардиохирургија и развој на план за анестезиолошко ведење
- Анестезиолошки менаџмент на постапката на имплантација на пејсмејкери
- Изведување на кардиоверзија

8. Невроанестезија

- Мониторинг во невроанестезијата, мерење и калибрација, пласирање на канили, интерпретација на варијаблите
- Посебен акцент се става на фиброоптичката интубација

Клинички вештини и вештини за менаџирање на посебни случаи:

- Пред-анестезиолошка припрема за невроанестезија
- Позиционирање на пациентите
- Редукција на покачен интракранијален притисок
- Суспектна повреда на 'рбетен мозок
- Интраоперативен воздушен емболизам
- Менаџирање на невротраума

9. Детска Анестезија

- менаџирање на ервејот за сите возрасни групи (вентилација, ларингеална маска и интубација)
 - обезбедување на периферна венска линија
 - интраосеален пристап
 - регионална анестезија и аналгезија вклучувајќи и каудален блок

Клинички вештини:

- предоперативна евалуација и премедикација
- постоперативно менаџирање и иницијална стабилност на витални параметри кај деца кои побаруваат лекување во оддел за интензивна нега
- менаџирање на ервејот и проблемите со дишењето: хипоксија, бронхоспазам, апнеа, опструкција на горни дишни патишта, инфекции на горни дишни патишта, вдишено страно тело, ларингоспазам, стридор, аспирација на гастрична содржина, грчеви
- мониторинг на едно дете

- стабилизирање и транспорт на итни случаи, извршување на напредното одржување во живот

10. Амбулантна анестезија

- Организирање на средината за да ги има приближните стандарди на операционата сала
- Организација и менаџмент на средината за постанестезиолошки надзор и мониторинг

Технички вештини

- Преданестезиолошка подготовка на опремата (анестезиолошка машина, материјали за еднократна употреба, лекови)
- Предизвици на амбулантната анестезија
 - обезбедување на венска линија
 - обезбедување на дишен пат

Клинички вештини

- Соодветна евалуација на пациентот и типот на анестезија
- Безбеден транспорт на пациентот до и од местото на изведување на процедурата
- Детекција и третирање на можни компликации и тоа оние поврзани со седацијата (опструкција на дишен пат и апнеа)
- Анестезиолошка пракса на следниве локации:
 - Радиологија: КТ, МР, ангиографија, емболизација
 - Нуклеарна медицина: радијациона терапија
 - Ендоскопија: горно дигестивна ендоскопија, колоноскопија, ларингоскопија, бронхоскопија
 - Кардиологија: ангиографија, кардиоверзија, пласирање на катетри
 - Стоматологија: општа анестезија (деца)
 - ЕКТ (електроконвулзивна терапија)
 - Ургентен центар
- Самозаштитивање

11. Хроничен и интервентен менаџмент на болка

- евалуација и ефективно менаџирање на акутна болка: според протокол во постоперативниот тек. Експертско достигнување кај периферни блокови и поставување на катетри со употреба на ехо апарат
- евалуација на пациенти со хронична болка: историја на болката, физикален преглед и побарување и интерпретација на дополнителни испитувања
- познавање на опциите во третирање на канцерска болка како и на болка од неканцерска природа
- владеење на фармаколошкиот менаџмент на пациенти со хронична болка, со посебен акцент на мултимодална аналгезија и адекватна примена на опиоиди

- изведување на централни блокови блокирања на плексуси и периферни нерви како и ткивна инфилтрација за дијагностички цели
- ефикасна комуникација со пациентот и неговата фамилија, информација и посочување на соодветен третман
- документација на еволуција на болката

Вештини за комуникација со пациентите

Лекарот треба да има релевантен однос спрема пациентите со хронична

- да воспостави однос на доверба со пациентот и неговото/нејзиното
- семејство
- да изгради и одржува целисходен однос со медицинскиот персонал, со социјалните работници, медицинските психолози, психијатри, со
- другите специјалисти консултанти, како и со општиот (матичен) лекар
- на пациентот
- да покажува самодоверба и да е самокритичен
- да води педантна евиденција за сите промени на пациентот

12. Квалитет, управување и здравствена економија

- Разбирање и аплицирање на стандардите за квалитет, безбедност и пратење на препораките во секојдневната анестезиолошка пракса
- Разбирање на важноста и употреба на контролните листи и пратење на препораките
- Поддршка и достапност на потадоци до локалните и националните бази на податоци
- Демонстрира свесност за критичните инциденти и ги пријавува
- Аплицирање на стандардите за квалитет и безбедност соодветно на организациските аспекти (стратегии за управување со времето, итн.)
- Прикажува организациски познавања при што практикува цост-ефективне организација

13. Анестезиолошки не-технички вештини (АНТВ)

- Управување со задачи
 - Планирање и подготовка
 - Одредување на приоритети
 - Обезбедување и одржување на стандарди
 - Идентификување и искористување на ресурси
- Работење во тим
 - Координирање на активности со членови од тимот
 - Размена на информации
 - Прикажување на авторитет и самодоверба
 - Проценка на способности
 - Поддршка на други
- Свесност за одредена ситуација
 - Прибирање на информации
 - Разбирање и препознавање

- Да предвиди одредена ситуација
- Донесување на одлуки
 - Препознавање на опции
 - Балансирање на ризици и селектирање на опции
 - Ре-евалуација
- Раководност
 - Да работи како дел од тимот, но да ги преземе одговорностите и да делегира должности како водач на тимот кога е потребно

14. Професионализам и Етика

Клинички способности и способности при управување со случај:

Од специјализантите се очекува да се интегрираат и да ги аплицираат горе наведените познавања и атрибути во нивната клиничка пракса преку:

- Аплицирање на принципите на медицинската етика при решавање на проблеми; на пример во следниве области: терминална и палијативна нега; спречување и одбивање на третман; Јеховини сведоци; НТБР ред; пациенти неспособни да донесат одлука; малолетни пациенти.
- Ефективна комуникација со пациенти и нивните роднини; на пример, известување на неповолни вести, обелоденување на грешка и инцидент, дијагноза и објаснување на мозочна смрт, побарување на согласност за донирање на органи.
- Ефективна комуникација со колеги и другиот персонал од мултидисциплинарниот тим преку соодветно предавање, препорачување на пациент, барање на консултација и помош.
- Соодветно однесување и комуникација во случај на тензија и конфликти помеѓу членовите на мултидисциплинарниот тим.
- Оптимално одржување на анестезијата и на другите медицински податоци.

3. Васкуларна хирургија

I Општ дел/Дигестивна хирургија

	Интервенции	Асистенции	Операции
1.	Апендектомија	10	2
2.	Херниопластика ингвинална	10	5
3.	Детска ингвинална херниопластика	5	2

4.	Херниопластика феморална	10	2
5.	Херниопластика вентрална	10	2
6.	Херниопластика рецидив	5	1
7.	Холецистектомија	20	2
8.	Холедохотомија со Т дренажа	10	0
9.	Билиодигестивна анастомоза	5	0
10.	Ресекција на желудник	5	0
11.	Гастроентероанастомоза	5	1
12.	Ресекција на тенко црево со анастомоза	5	0
13.	Ентеростома	5	1
14.	Гастростома	5	1
15.	Колостома	5	1

II Општ дел/Трауматологија

	Интервенции	Асистенции	Операции
1.	Екстензија (скелетна тракција) на горен екстремитет	5	5
2.	Екстензија (скелетна тракција) на долен екстремитет	10	5
3.	Пункција на зглобови	3	2
4.	Дијагностичка артроскопија	5	2
5.	Згрижување на повреди на меки ткива (големи рани, дефекти на кожа, повреди на мускули и тетиви)	5	3
6.	Репозиција на детски фрактури	5	2
7.	Остеосинтеза (едноставна) и отстранување на остеосинтетски материјал	5	5
8.	Репозиција на луксација на хумерус (хумеро-скапуларна луксација)	3	2

III Општ дел/Хируршки инфекции, обработка на рана, опекотини

	Интервенции	Асистенции	Операции
1.	Ексцизија на нокт	5	5
2.	Секвестрехтомија	2	0
3.	Ампутација на екстремитет	2	0
4.	Фасциотомија	2	1

IV Општ дел/Општохируршки интервенции Хирургија на дојка, тироидеа, варикси, гангрени

	Интервенции	Асистенции	Операции
1.	Бенигни тумори на дојка	5	2
2.	Карцином на дојка	10	1
3.	Операции на варикси	10	1
4.	Обработка на стапало со инфекција	10	1

5. Третман на гангрена на стапало	10	1
-----------------------------------	----	---

V Општ дел/Ургентни хируршки состојби

Интервенции	Асистенции	Операции
1. Интубација	5	5
2. Пласирање на интравенска терапија	10	10
3. Поставување на имобилизација	10	5
4. Обработка на хируршка рана	20	10

VI Општ дел/Опекотини

Интервенции	Асистенции	Операции
1. Примарна обработка на голема опекотина	3	1
2. Некректомија при опекотина	5	1
3. Земање на автотрансплантат на кожа	10	1
4. Фасциотомија	3	1

VII Општ дел/ Интензивна терапија и реанимација (КАРИЛ)

Интервенции	Асистенции	Операции
1. Тоалета на тубус	5	5
2. Пласирање на венска линија	10	10
3. Поставување на ЦВК	3	1
4. Пласирање на назогастрична сонда	3	7
5. Преврска на хируршка рана	10	10

VIII Општ дел/ Анестезија (во операциона сала)

Интервенции	Асистенции	Операции
1. Интубација	5	5
2. Пласирање на венска линија	10	10
3. Поставување на уринарен катетер	3	7
4. Пласирање на назогастрична сонда	3	7

IX Напреднат дел/Васкуларна хирургија

Интервенции	Асистенции	Операции
Хирургија на артериски крвни садови		
1. Емболектомии на горни и долни екстремитети	10	2
2. Проксимални анастомози на артерии на долни екстремитети	50	5
3. Дистални анастомози на артерии на долни екстремитети	50	5
4. Каротидни артерии /ТЕА	10	

5.	Аорто бифеморален бајпас	10	
6.	Илијако феморален бајпас	10	
7.	ТЕА на илијачни крвни садови	5	
8.	Медијална лапаротомија	30	10
9.	Ретроперитонеален пристап	30	10
10.	Феморопоплитеален бајпас	10	1
11.	Пристап до феморална артерија		10
12.	Присатап до поплитеална артерија		10
13.	Аневризми на инфраренална аорта/аневризмектомија	5	
14.	Периферни аневризми/аневризмектомија	5	
15.	Симпатекутомија абдоминална	5	1
16.	Симпатекутомија торакална VATS	5	1
17.	Хируршка обработка на инфицирана васкуларна рана	20	5
	Хирургија на вени и лимфатици		
1.	Stripping-VSM/VSP	20	5
2.	Илиофеморална тромбектомија	1	

X Напреднат дел/Кардиохирургија

	Интервенции	Асистенции	Операции
1.	Стернотомии	20	10
2.	Затворање на стернум	20	10
3.	Асистирање при операции со ЕКС	20	0
4.	Екстирпирање на ВСМ	20	10

XI Напреднат дел/Градна хирургија

	Интервенции	Асистенции	Операции
1.	Торакотомии	10	5
2.	Пертхес дренажа		10

XII Напреднат дел/Анестезија и интензивна терапија

	Интервенции	Асистенции	Операции
1.	Интубации		20
2.	Учествува во водење на анастезија кај васкуларни болни	15	
3.	Поставување на ЦВК		10
4.	Учествува во реанимација	3	
5.	Подесува тип механичка вентилација		10
6.	Поставува катетер во артерија	2	

4. Градна хирургија

I Општ дел/Дигестивна хирургија

	Интервенции	Асистенции	Операции
1.	Апендектомија	10	2
2.	Херниопластика ингвинална	10	5
3.	Детска ингвинална херниопластика	5	2
4.	Херниопластика феморална	10	2
5.	Херниопластика вентрална	10	2
6.	Херниопластика рецидив	5	1
7.	Холецистектомија	20	2
8.	Холедохотомија со Т дренажа	10	0
9.	Билиодигестивна анастомоза	5	0
10.	Ресекција на желудник	5	0
11.	Гастроентероанастомоза	5	1
12.	Ресекција на тенко црево со анастомоза	5	0
13.	Ентеростома	5	1
14.	Гастростома	5	1
15.	Колостома	5	1

II Општ дел/Трауматологија

	Интервенции	Асистенции	Операции
1.	Екстензија (скелетна тракција) на горен екстремитет	5	5
2.	Екстензија (скелетна тракција) на долен екстремитет	10	5
3.	Пункција на зглобови	3	2
4.	Дијагностичка артроскопија	5	2
5.	Згрижување на повреди на меки ткива (големи рани, дефекти на кожа, повреди на мускули и тетиви)	5	3
6.	Репозиција на детски фрактури	5	2
7.	Остеосинтеза (едноставна) и отстранување на остеосинтетски материјал	5	5
8.	Репозиција на луксација на хумерус (хумеро-скапуларна луксација)	3	2

III Општ дел/Хируршки инфекции, обработка на рана, опекотини

	Интервенции	Асистенции	Операции
1.	Ексцизија на нокт	5	5
2.	Секвестректомија	2	0
3.	Ампутација на екстремитет	2	0
4.	Фасциотомија	2	1

IV Општ дел/Општохируршки интервенции Хирургија на дојка, тироида, варикси, гангрени

	Интервенции	Асистенции	Операции
1.	Бенигни тумори на дојка	5	2
2.	Карцином на дојка	10	1
3.	Операции на варикси	10	1
4.	Обработка на стапало со инфекција	10	1
5.	Третман на гангрена на стапало	10	1

V Општ дел/Ургентни хируршки состојби

	Интервенции	Асистенции	Операции
1.	Интубација	5	5
2.	Пласирање на интравенска терапија	10	10
3.	Поставување на имобилизација	10	5
4.	Обработка на хируршка рана	20	10

VI Општ дел/Опекотини

	Интервенции	Асистенции	Операции
1.	Примарна обработка на голема опекотина	3	1
2.	Некректомија при опекотина	5	1
3.	Земање на автотрансплантат на кожа	10	1
4.	Фасциотомија	3	1

VII Општ дел/ Интензивна терапија и реанимација (КАРИЛ)

	Интервенции	Асистенции	Операции
1.	Тоалета на тубус	5	5
2.	Пласирање на венска линија	10	10
3.	Поставување на ЦВК	3	1
4.	Пласирање на назогастрична сонда	3	7
5.	Преврска на хируршка рана	10	10

VII Општ дел/ Анестезија (во операциона сала)

	Интервенции	Асистенции	Операции
1.	Интубација	5	5
2.	Пласирање на венска линија	10	10
3.	Поставување на уринарен катетер	3	7
4.	Пласирање на назогастрична сонда	3	7

IX Напреднат дел/ Градна хирургија

	Интервенции	Асистенции	Операции
	Хирургија на врат		
1.	тироидектомија	10	1
2.	струмектомии	20	5
3.	паратироеидектомии	10	2
	Граден кош		

	Бел дроб		
1.	Лобектомии, билобектомии	10	5
2.	пулмектомии	8	2
3.	Сегментектомии, њедге ексцизии	10	4
4.	метастазектомии	7	3
5.	Бронхопластични операции	4	1
6.	Видеоторакоскопски интервенции	15	5
	Граден сид		
1.	торакопластики	5	2
2.	Операции на вдлабнати гради	5	2
	Плевра		
1.	Декортикација	5	2
	Медијастинум		
1.	Тимектомии	10	1
2.	Одстранување на медијастинални тумори	5	2
	Дијафрагма		
1.	Хирургија на дијафрагма (руптура или релаксација)	3	2
	Хранопровод		
1.	Ресекција на хранопровод поради малигном	10	2
2.	Антирефлуксни операции	5	2
3.	Хирургија на дивертикулум	5	2
4.	Атрезеја на хранопровод	3	1
5.	Пласирање на ендопротези во хранопровод	10	4
	Инструментални дијагностички и терапевтски постапки		
1.	Бронхоскопија	10	5
2.	Езофагоскопија	10	5
3.	Медијастиноскопија	10	5
4.	Торакална дренажа	20	30
5.	Торакална пункција	10	20
6.	Пласирање на стент во хранопровод	3	2
7.	Пласирање на стент во трахеа	3	2
	Дојка		
1.	Радикални операции на дојка	50	30

X Напреднат дел/ Кардиохирургија

	Интервенции	Асистенции	Операции
1.	Стернотомии	20	10
2.	Затворање на стернум	20	10
3.	Асистирање при операции со ЕКС	20	0

XI Напреднат дел/ Васкуларна хирургија

	Интервенции	Асистенции	Операции
1.	Анастомози на големи крвни садови	10	5
2.	By pass процедури	5	1

XII Напреднат дел/ Анестезија и интензивна терапија

	Интервенции	Асистенции	Операции
1.	Оценување белодробна функција предоперативно		10
2.	Интубации		20
3.	Учествува во водење на анестезија кај торакални болни	15	
4.	Поставување на ЦВК		10
5.	Учествува во реанимација	3	
6.	Подесува тип механичка вентилација		10
7.	Поставува катетер во артерија		2

XIII Напреднат дел/ ОРЛ

	Интервенции	Асистенции	Операции
1.	Трахеостомија	5	5
2.	Директоскопии	5	
3.	Асистира на операции на ларинкс	15	

XIV Напреднат дел/ Гастроентерологија

	Интервенции	Асистенции	Операции
1.	Езофагогастроскопии	100	
2.	Трансезофагеални ултрасонографии	25	
3.	pH метрии на хранопровод	25	

5. ДЕРМАТОВЕНЕРОЛОГИЈА**ПРАКТИЧЕН ДЕЛ**

- 1) Општа дерматолошка амбуланта
 - синтеза и примена на стекнатите знаења и вештини
 - изградба на стручно мислење за најчестите дерматози
 - водење и контрола на медицинска документација
- 2) Амбуланта за сексуално преносливи болести
 - дијагноза, диференцијална дијагноза и терапија на венерични и невенерични болести кои се пренесуваат по сексуален пат
 - микробиолошка, серолошка и имунобиолошка дијагностика на сексуално преносливите болести
 - методи на земање биолошки материјал за испитувања
 - дијагностика на неспецифични уретритиси
 - епидемиолошки пристап кај СПИ, со ерадикација на извор на зараза
- 3) Амбуланта за дерматохирургија
 - оперативно отстранување на помали бенигни тумори на кожа
 - оперативен пристап кај пигментни промени на кожа
 - инцизија и биопсија

- основи на локалната анестезија
- 4) Амбуланта за алергологија, клиничка имунологија и професионални болести
 - обработка на пациент со алергиски и професионални болести
 - изведување на тестови (епикутани, прицк, сцратцх, “ин витро” дијагностика) кај алергиските болести
 - хипосензибилизација
 - терапија на шок
 - обработка и лекување на пациенти со болести предизвикани од околината
 - формулирање на алерголошко стручно мислење
 - обработка и лечење на пациенти со медикаментозни реакции и реакции на контрастни средства
- 5) Амбуланта за фототерапија
 - Основи на УВА и УВБ терапија
 - основи на терапија со ласер
- 6) Амбуланта за медицинска козметологија
 - дијагностика, диференцијална дијагностика и третман на дерматози сместени на козметски проминентни делови, пред се на лице
 - електротерапија на мали васкуларни промени
 - криотерапија
 - дермоабразија
 - основи на хемиски пилинг
- 7) Амбуланта за трихологија
 - дијагноза, диференцијална дијагноза на болести на скалпот
 - обработка на пациенти со различни форми на алопеција и дефлувиум
 - трихограм
- 8) Амбуланта за микологија
 - дијагноза, диференцијална дијагноза и третман на микотичните заболувања на кожата
 - земање на материјал за миколошка анализа
 - дијагноза, диференцијална дијагноза и третман на онихомикозите
- 9) Лабораторија за дерматохистопатологија
 - индикации за дерматопатолошка анализа
 - избор на лезија за биопсија
 - методи на земање и праќање на биоптичен материјал
 - важност на дерматопатологијата во дијагностиката на болестите на кожа
 - основи на имунофлуоресцентна и имунохистохемиска дијагностика
 - интерпретација на наодите од хистопатолошка анализа

Вид и број на дијагностички и терапевтски процедури, кои специјализанта мора да ги изврши во тек на специјализацијата

	Вид на процедура	Под надзор	Самостојно	Вкупно
1.	Микроскопски доказ на гонокок во размаска (Метиленско плаво)	10	5	15
2.	Нативен препарат за Трицхомонас вагиналис	10	5	15
3.	Трепонема паллидум во темно поле	2	2	4
4.	Нативен препарат за габички (КОН)	10	20	30
5.	Параитолошка претрага за акарус	5	10	15
6.	Биопсија на кожа	10	20	30
7.	Мали хируршки интервенции	20	30	50
8.	Електрокоагулација	10	20	30
9.	Термокаутеризација	10	20	30
10.	Криотерапија	20	50	70
11.	Фототерапија	10	10	20
12.	Дермоабразија	5	5	10
13.	Обработка на пациент во козметологија	5	5	10
14.	Епикутан тест	10	20	30
15.	Прицк тест	10	20	30
16.	Сцратцх тест	10	20	30
17.	Патцх тест	10	20	30
18.	Формулирање алерголошко мислење	10	20	30
19.	Формулирање мислење за професионални болести	5	5	10
20.	Доплер испитување	10	10	20
21.	Склерозација	10	5	15
22.	Обработка на хронична рана	20	20	40
22.	Обработка на пациент со алопеција или дефлувиум	5	5	10
23.	Дермоскопија	10	10	20
24.	Анализа на биопсии на кожа	15	15	30
25.	Tzscanк -тест	5	5	10

4. Детска хирургија

I Општ дел/Дигестивна хирургија

	Интервенции	Асистенции	Операции
1.	Апендектомија	10	2
2.	Херниопластика ингвинална	10	5
3.	Детска ингвинална херниопластика	5	2
4.	Херниопластика феморална	10	2
5.	Херниопластика вентрална	10	2
6.	Херниопластика рецидив	5	1
7.	Холецистектомија	20	2
8.	Холедохотомија со Т дренажа	10	0
9.	Билиодигестивна анастомоза	5	0
10.	Ресекција на желудник	5	0
11.	Гастроентероанастомоза	5	1
12.	Ресекција на тенко црево со анастомоза	5	0
13.	Ентеростома	5	1
14.	Гастростома	5	1
15.	Колостома	5	1

II Општ дел/Трауматологија

	Интервенции	Асистенции	Операции
1.	Екстензија (скелетна тракција) на горен екстремитет	5	5
2.	Екстензија (скелетна тракција) на долен екстремитет	10	5
3.	Пункција на зглобови	3	2
4.	Дијагностичка артроскопија	5	2
5.	Згрижување на повреди на меки ткива (големи рани, дефекти на кожа, повреди на мускули и тетиви)	5	3
6.	Репозиција на детски фрактури	5	2
7.	Остеосинтеза (едноставна) и отстранување на остеосинтетски материјал	5	5
8.	Репозиција на луксација на хумерус (хумеро-скапуларна луксација)	3	2

III Општ дел/Хируршки инфекции, обработка на рана, опекотини

	Интервенции	Асистенции	Операции
1.	Ексцизија на нокт	5	5
2.	Секвестректомија	2	0
3.	Ампутација на екстремитет	2	0
4.	Фасциотомија	2	1

IV Општ дел/Општохируршки интервенции Хирургија на дојка, тироидеа, варикси, гангрени

Интервенции	Асистенции	Операции
1. Бенигни тумори на дојка	5	2
2. Карцином на дојка	10	1
3. Операции на варикси	10	1
4. Обработка на стапало со инфекција	10	1
5. Третман на гангрена на стапало	10	1

V Општ дел/Ургентни хируршки состојби

Интервенции	Асистенции	Операции
1. Интубација	5	5
2. Пласирање на интравенска терапија	10	10
3. Поставување на имобилизација	10	5
4. Обработка на хируршка рана	20	10

VI Општ дел/Опекотини

Интервенции	Асистенции	Операции
1. Примарна обработка на голема опекотина	3	1
2. Некректомија при опекотина	5	1
3. Земање на автотрансплантат на кожа	10	1
4. Фасциотомија	3	1

VII Општ дел/ Интензивна терапија и реанимација (КАРИЛ)

Интервенции	Асистенции	Операции
1. Тоалета на тубус	5	5
2. Пласирање на венска линија	10	10
3. Поставување на ЦВК	3	1
4. Пласирање на назогастрична сонда	3	7
5. Преврска на хируршка рана	10	10

VIII Општ дел/ Анестезија (во операциона сала)

Интервенции	Асистенции	Операции
1. Интубација	5	5
2. Пласирање на венска линија	10	10
3. Поставување на уринарен катетер	3	7
4. Пласирање на назогастрична сонда	3	7

IX Напреднат дел/Детска хирургија

Интервенции	Асистенции	Операции
-------------	------------	----------

1.	Неонатална хирургија	30	5
2.	Ургентна хирургија	60	30
3.	Еднодневна хирургија	250	80
4.	Хирургија на глава и врат		30
5.	Торакална хирургија		15
6.	Гастринтестинална хирургија	75	15
7.	Туморска хирургија		25
8.	Ендоскопска хирургија	50	10
9.	Урологија	50	10
10.	Травматологија	100	50

5. Дигестивна хирургија

I Општ дел/Дигестивна хирургија

	Интервенции	Асистенции	Операции
1.	Апендектомија	10	2
2.	Херниопластика ингвинална	10	5
3.	Детска ингвинална херниопластика	5	2
4.	Херниопластика феморална	10	2
5.	Херниопластика вентрална	10	2
6.	Херниопластика рецидив	5	1
7.	Холецистектомија	20	2
8.	Холедохотомија со Т дренажа	10	0
9.	Билиодигестивна анастомоза	5	0
10.	Ресекција на желудник	5	0
11.	Гастроентероанастомоза	5	1
12.	Ресекција на тенко црево со анастомоза	5	0
13.	Ентеростома	5	1
14.	Гастростома	5	1
15.	Колостома	5	1

II Општ дел/Трауматологија

	Интервенции	Асистенции	Операции
1.	Екстензија (скелетна тракција) на горен екстремитет	5	5
2.	Екстензија (скелетна тракција) на долен екстремитет	10	5
3.	Пункција на зглобови	3	2
4.	Дијагностичка артроскопија	5	2
5.	Згрижување на повреди на меки ткива (големи рани, дефекти на кожа, повреди на мускули и тетиви)	5	3
6.	Репозиција на детски фрактури	5	2
7.	Остеосинтеза (едноставна) и	5	5

	отстранување на остеосинтетски материјал		
8.	Репозиција на луксација на хумерус (хумеро-скапуларна луксација)	3	2

III Општ дел/Хируршки инфекции, обработка на рана, опекотини

	Интервенции	Асистенции	Операции
1.	Ексцизија на нокт	5	5
2.	Секвестректомија	2	0
3.	Ампутација на екстремитет	2	0
4.	Фасциотомија	2	1

IV Општ дел/Општохируршки интервенции Хирургија на дојка, тироидеа, варикси, гангрени

	Интервенции	Асистенции	Операции
1.	Бенигни тумори на дојка	5	2
2.	Карцином на дојка	10	1
3.	Операции на варикси	10	1
4.	Обработка на стапало со инфекција	10	1
5.	Третман на гангрена на стапало	10	1

V Општ дел/Ургентни хируршки состојби

	Интервенции	Асистенции	Операции
1.	Интубација	5	5
2.	Пласирање на интравенска терапија	10	10
3.	Поставување на имобилизација	10	5
4.	Обработка на хируршка рана	20	10

VI Општ дел/Опекотини

	Интервенции	Асистенции	Операции
1.	Примарна обработка на голема опекотина	3	1
2.	Некректомија при опекотина	5	1
3.	Земање на автотрансплантат на кожа	10	1
4.	Фасциотомија	3	1

VII Општ дел/ Интензивна терапија и реанимација (КАРИЛ)

	Интервенции	Асистенции	Операции
1.	Тоалета на тубус	5	5
2.	Пласирање на венска линија	10	10
3.	Поставување на ЦВК	3	1
4.	Пласирање на назогастрична сонда	3	7

5.	Преврска на хируршка рана	10	10
----	---------------------------	----	----

VIII Општ дел/ Анестезија (во операциона сала)

	Интервенции	Асистенции	Операции
1.	Интубација	5	5
2.	Пласирање на венска линија	10	10
3.	Поставување на уринарен катетер	3	7
4.	Пласирање на назогастрична сонда	3	7

IX Напреднат дел/Урологија

	Интервенции	Асистенции	Операции
1.	Орхидопексија		5
2.	Хидроцела	2	
3.	Фимоза		5
4.	Оперативен пристап до бубрег	3	
5.	Шиенење мочен меур	2	
6.	Перкутана цистостома	1	

X Напреднат дел/Градна хирургија

	Интервенции	Асистенции	Операции
1.	Дренажа на плеврална шуплина	10	
2.	Торакотомии		5
3.	Затворање на граден кош	5	
4.	Операции на струма	2	

XI Напреднат дел/Васкуларна хирургија

	Интервенции	Асистенции	Операции
1.	Шиенење на крвни анастомози	5	
2.	Тромбектомија		3
3.	Препарирање на дигестивна аорта	4	
4.	Препарација на феморална артерија	4	

XII Напреднат дел/Хируршка интензивна терапија

	Интервенции	Асистенции	Операции
1.	Поставување на централен венски катетер	20	
2.	Артериска пункција		20
3.	Замена на трахеална канила	5	

XIII Напреднат дел/Гастроентерологија со ендоскопија со основи на ултрасонографија

	Интервенции	Асистенции	Операции
1.	Езофагогастродуоденоскопии		10
2.	Склерозирање при крварење од горен дигестивен тракт		5
3.	Ректоскопија		20
4.	Колоноскопија		20

XIV Напреднат дел/Дигестивна хирургија

	Интервенции	Асистенции	Операции
1.	Операција на ингвинална кила		15
2.	Постоперативна кила		6
3.	Апендектомија		20
4.	Ресекција на желудник В2		6
5.	Гастректомија со лимфаденектомија		5
6.	Хемиколектомија		10
7.	Предна ресекција на ректум		5
8.	Ексцизија на ректум		2
9.	Хартманова операција		3
10.	Ресекција на тенко црево		10
11.	Јејуностомија за исхрана		5
12.	Класична холецистектомија		10
13.	Лапароскопска холецистектомија		15
14.	Холедохотомија		5
15.	Билиодигестивни анастомози		5
16.	Операции на цисти на црн дроб		3
17.	Лобектомија на лев лобус на црн дроб		3
18.	Решавање повреди на црн дроб		3
19.	Спленектомија		3
20.	Некректомија на панкреас		2
21.	Лева хемипанкреатектомија		2
22.	Дренажа на псеудоциста на панкреас		2
23.	Ексцизија на хемороиди		2
24.	Решавање на анална фисура		2
25.	Ексцизија на анална фисура		2

8. Епидемиологија

Знаења и вештини

Стручни аспекти на истражувањето на масовните јавувања на болестите (епидемиите)

На крајот од специјализацијата специјализантот мора да научи самостојно да ги спроведува следните активности:

- да планира и спроведува дескриптивна анализа на масовните јавувања на болестите (епидемиите):
 - да конструира епидемиски криви,
 - да ги регистрира и табелира карактеристиките на лицата и и да ја мапира дистрибуцијата на случаите (мапи на локации или мапи на инциденцата)
- Да избере помеѓу различни дизајни за спроведување на аналитички епидемиолошки истражувања на масовните јавувања на болестите (епидемиите)
- Да умее да ги соопшти резултатите од истражувањето на масовните јавувања на болестите (епидемиите)

Менаџерски вештини при истражување на епидемии

Обуката има за цел да изгради и ги зајакне менаџерските вештини; таа ќе ги покрие општите менаџерски надлежности, кои може да се применат кога се координира тимот што ја истражува епидемијата.

Епидемиолошки аспекти на вакцинацијата

Специјализантаот треба да:

- Да ги разбере на клучните аспекти на имунологијата во врска со вакцините;
- Да ги разбере клучните клинички и епидемиолошки карактеристики на главните вакцини за спречување на заразните болести и нивното сегашно ниво на контрола кај нас и во Европа;
- Да ги опише клучните аспекти на развој на вакцините, производството, лиценцирањето, набавката и испораката;
- Да ги опише можните цели, методи за испорака и ефектите од програмите за вакцинација;
- Да ги разбере принципите и апликациите на моделирањето и економската евалуација на програмите за вакцинација;
- Да умее да ги аплицира епидемиолошки концепти врз дизајнот на клинички испитувања на вакцина, вклучувајќи ја вакциналната ефикасност;
- Да умее да ги евалуира програмите за вакцинација, надзорот над болестите што се спречуваат со вакцина, опфатот на вакцината, вакциналната безбедност, имунолошкиот статус, сероепидемиологијата и вакциналната ефикасност.
- Да умее да спроведе истражување на епидемија на болест што е превентабилна со вакцина;
- Да умее да ги аплицира принципите на перцепција на ризик и комуникација во врска со програмите за вакцинација.

Анализа на временски серии: дескриптивни методи и вовед во моделирање и прогнозирање

Специјализантаот треба да го зајакне познавањето и вештините поврзани со анализа на временски серии во областа на јавното здравје и посебно на заразните болести.

- Тој треба да ги разбере различните компоненти на една временска серија (BC), различните методи за моделирање на TC и да ги разбере предностите и ограничувањата на прогнозирањето
- Вештини што треба да се стекнат се: да ги идентификува потребите за BC анализа, користење на специфичен компјутерски

софтвер за спроведување на ВС анализа, да учествува во проект за ВС анализа каде постари стручњаци имаат одговорност да ја спроведат анализата, да умеат да читаат и да ги разберат стручните и научните трудови во кои се користи методологија на ВС анализа, и да умее да ги соопшти резултатите од ВС анализата.

Микробиолошки и епидемиолошки аспекти на истражувањето на масовно јавување (епидемија) на заразна болест

Знаењата и вештините треба да вклучуваат:

- Разбирање на улогата / потребата / за партнерство меѓу микробиолозите и епидемиолозите во детекција, истражување и одговор на една епидемија
- Разбирање на концептот на вирусологија, бактериологија, имунологија;
- Користете и ограничување на тестови;
- Стратегии за земање примероци за надзор на болести и за откривање на епидемии и нивна контрола;
- Био-безбедносни прашања во лабораториите и при испорака на заразни материјали;
- Комуникација во текот на епидемиите и важноста на размената на информации;
- Системи за надзор

Вештините што треба да се стекнат се:

- Да умее да собере соодветен примерок;
- Да умее да спроведува техники за земање примероци за различен вид на примероци;
- Усогласување со биосигурносните стандарди за време на земање примероци;
- Транспорт на примероци;
- Да умее да собере соодветни епидемиолошки податоци;
- Да умее да ги протолкува податоците од надзорот за да ја информира јавноста и да советува за стратегии на спречување и контрола;
- Да користи лабораториски информативен систем за мониторинг на епидемиолошки податоци;
- Да умее да препознае вообичаени лабораториски грешки и нивното влијание врз одговорот кон епидемијата;
- Да детектира и да одговори на настани на невообичаени заразни болести во лабораторија ;
- Да ги толкува лабораториските резултати за време на истражување на епидемија и да умее да советува во врска со стратегиите за спречување и контрола;
- Поставување на основни епидемиолошки и лабораториски бази на податоци за различни намени (надзор и одговор на епидемија);
- Да умее да ги соопштува лабораториските и епидемиолошките податоци / резултати: да напише заеднички извештај.

Клиничка епидемиологија

До крајот на специјализацијата специјализанта треба да биде способен да:

- ја проценува релиабилноста, валидноста и ефикасноста на еден дијагностички тест и да научи како резултатите треба да се толкуваат во контекст на поединечен пациент
- да проценува здравствени технологии
- да евалуира скрининг тестови и да ја разгледува нивната употреба во различни популации
- да ги разгледува предностите и ограничувањата на стручните упатства
- да ги дискутира потребните чекори за развој на упатствата

9. Инфектологија

Специјализантот е должен за време на специјализацијата да прегледа:

- вкупно 200 новохоспитализирани пациенти годишно,
 - вкупно 400 амбулантски пациенти, од нив 200 со прв преглед.
- На одделот да се грижи за 7 до 10 пациенти.

Задолжен е да изведе или да присуствува на одреден број задолжителни интервенции и процедури:

- 30 лумбални пункции,
- 15 плеврални пункции,
- 30 гасни анализи на артериска крв (изведба и интерпретација),
- 50 пункции на периферна вена со земање крв,
- 50 интравенски инфузии,
- 10 пункции на централната вена со поставување на централен венски катетер,
- 10 поставувања на уринарен катетер,
- 10 бриса за микробиолошки испитувања и
- 10 скарификати на кожа.

Интерпретации: вкупно

- 20 препарати боени според Грам,
- 30 испитувања заради непосредно докажување на причинителот на заразата
- 100 испитувања заради посредно докажување на причинителот на заразата.

Прегледи: вкупно

- 30 пациенти со здобиени заболувања на ЦНС,
- 100 пациенти со инфекции на горните дишни патишта,
- 100 пациенти со инфекции на долните дишни патишта,
- 10 пациенти суспектни на ендокардитис,
- 50 пациенти со цревни инфекции,
- 20 пациенти со фебрилна состојба од непозната етиологија,
- 50 пациенти со хепатитис,
- 20 пациенти суспектни за сексуално преносливи болести,
- 10 пациенти со лајмска борелиоза,
- 20 пациенти суспектни за ХИВ инфекција,

- 5 пациенти со ХИВ заболување,
- 50 пациенти суспектни за сепса,
- 20 пациенти со фебрилна состојба кои се имунодефициентни и
- 5 фебрилни пациенти со вградени вештачки имплантанти.

Присуство и извршување на: вкупно

- 60 конзилијарни прегледи,
- 100 советувања (консултации) за антибиотско лекување и
- 10 советувања за воспоставување правилна болничка хигиена.

10. Интерна медицина-Општа

Воведен дел од специјализацијата :

Кардиологија и коронарна единица:

- Под надзор на менторот да изведе најмалку 30 ехокардиографски прегледи (едно/двдимензионален преглед, Допплер)
- Присуствува на најмалку 5 коронарографи
- Присуствува при најмалку 5 електрофизиолошки испитувања на срцето
- Под надзор да постави најмалку 3 привремени срцеви електростимулатори
- Под надзор да направи најмалку 3 електрокардиоверзии (синхрони/асинхрони)
- Под надзор да интубира најмалку 20 пациенти; да се запознае со реанимација, згрижување на болен со циркулаторно и респираторно затајување

Пулмологија:

- Присуствува при изведување на најмалку 10 бронхоскопии
- Под надзор да направи најмалку 5 плеврални пункции

Гастроентерохепатологија:

- Под надзор да направи најмалку 30 ултразвучни (ехо) прегледи на абдоменот
- Присуствува при изведба или изведува најмалку 10 езофагогастродуоденоскопии
- Присуствува при изведба на најмалку 2 биопсии на црн дроб
- 15 дена: присуствува на интервентна ултрасонографија и ендоскопија

Хематологија

- Запознавање со трансплантациската хематологија (пресадување на коскена срцевина)

Нефрологија

- Под надзор да направи најмалку 20 ултразвучни испитувања на уринарниот тракт
- Присуствува при изведба на најмалку 5 биопсии на бубрег
- 15 дена работа во оддел за хемодијализа
- Под надзор да постави најмалку 10 супклависки, југуларни или феморални катетери; да ја совлада техниката на метаболна реанимација при нарушувања на метаболизмот на вода, електролити и кисели радикали (совладување на интерпретација на ацидо-базни нарушувања)

КАРДИОЛОГИЈА СО КОРНАРНА ЕДИНИЦА

Во текот на специјалистичкиот турнус по кардиологија кандидатот треба:

- Да ја совлада ЕКГ-ата и тестот на оптоварување (Bruce); самостојно да изведе и интерпретира најмалку 30 теста на оптоварување
- Да се запознае со динамичката ЕКГ-ја, ехокардиографијата (сите техники: трансезофагеална, стрес), катетеризација на срце, 24-часовно мониторирање на крвен притисок, миокардна перфузиона сцинтиграфија, ST/NMR на срце/крвни садови, ангиокардиологија, коронарографија, перкутана коронарна (PCI) и периферна артериска интервенција, електрофизиологија на срце, проблемите на трајната и привремена срцева електростимулација (pacing) и следење (контрола) на работата на срцевите електростимулатори.
- Во единицата за коронарна нега специјализантот треба да совлада: дијагностика /лекување на срцевите аритмии, срцева реанимација, канулирање на периферна и централна вена, следење на хемодинамски параметри, привремена срцева електростимулација и електроконверзија на срцето
- Во поликлиниките кандидатот се запознава со преглед на кардиоваскуларен болен, планира рационална обработка на болниот и донесува дијагностички/ терапевтски заклучоци под надзор на менторот (специјалист)

ПУЛМОЛОГИЈА СО АЛЕРГОЛОГИЈА

Во текот на специјалистичкиот турнус по пулмологија со алергологија кандидатот треба:

- Да ја совлада плевралната пункција и евакуација, ексуфлацијата кај пневмотораксот, бронхалната тоалета, интерпретацијата на вентилациските тестови, тестовите на дифузија (алвеоло-капиларен коефициент), ацидо-базниот статус, интракутаните тестови, физикалната терапија во пулмологијата, торакалната радиологија и микробиолошките тестови (ARB, бронхо-алвеоларен лават)

- Да се запознае со принципите на алерголошка дијагностика и лекување, значењето на кутаните тестови и провокациските тестови во алергологијата. Да се запознае со основите на серолошките, клеточни и ензимски тестови, принципите на имунофлуоресценцијата, нивната примена и интерпретација на резултати
- Да се запознае со пулмолошката ендоскопија, лабораторијата за функционо испитување на респираторниот тракт, алерголошките и микробиолошките испитувања
- Во текот на поликлиничката работа специјализантот се запознава со детален преглед на пулмолошки болен и донесува дијагностички/ терапевтски заклучоци под надзор на менторот (специјалист)

ГАСТРОЕНТЕРОХЕПАТОЛОГИЈА

Во текот на специјалистичкиот турнус по ГЕХ-ја кандидатот треба:

- Да го совлада функционалното тестирање на ГИТ (црнодрони, панкреасни, цревни тестови, лабораториски анализи...); поставување на назогастричка сонда; абдоминална парацентеза; ректоскопија (под надзор самостојно да направи 20 аноректоскопии); ултразвучна дијагноза на акутните болести на жолжниот меур
- Да се запознае со гастроентеролошката ендоскопија; интервенциска ултрасоно-графија, другите модалитети на гастроентеролошка ехосонографија (апликација на други органи освен жолжното кесе), интервенциски ендоскопски методи и радиолошки техники во гастроентерологијата (ERCP)
- Во текот на поликлиничката работа специјализантот се запознава со детален преглед на гастроентеролошки болен и донесува дијагностички/ терапевтски заклучоци под надзор на менторот (специјалист)

ХЕМАТОЛОГИЈА

Во текот на специјалистичкиот турнус по хематологија кандидатот треба:

- Да ја совлада техниката на цитолошка пункција на коска (стернална биопсија) и периферен лимфен јазол и самостојно да направи по 5 испитувања
- Да се запознае со биопсија на коска, интратекална примена на цитостатици, земање на примероци материал за микробиолошка анализа и принципи на современа цитостатска терапија, начини на аплицирање и интензивна нега во хематологијата (индикација за трансфузија, избор на крвни компоненти, препознавање на посттрансфузиски реакции, лекување на хеморагичен шок, нарушена хемостаза, хронични анемии, автоимуна цитопенија,

компликации кај хематолошко-онколошки болни и кај пациенти со пресадена коскена срцевина)

- За време на работата на хоспиталниот дел (хематолошко одделение) кандидатот треба да се запознае со работата на специјализираниот Оддел за трансплантација на хематопоетски матични клетки-стерилна единица, Одделот за индуктивна хемиотерапија и згрижување на болни во Центарот за хемофилија
- Во текот на поликлиничката работа специјализантот се запознава со детален преглед на хематолошки болен ,планирање на рационална обработка и донесува дијагностички/ терапевтски заклучоци под надзор на менторот (специјалист)
- За време на работата во хематолошката лабораторија и лабораторијата за коагулација специјализантот треба да ја совлада интерпретацијата на наодот на крвната слика(хемограм) и коагулограмот (за време на турнусот по трансфузиологија)

НЕФРОЛОГИЈА

Во текот на специјалистичкиот турнус по нефрологија кандидатот треба:

- Да го совлада испитувањето на урината, поставување на уринарни катетери кај мажи/жени и ултразвучна дијагностика на итните состојби во нефрологијата (опструкција, хидронефроза, тумор, инклавирани калкулус..)
- Да се запознае со техниката на бубрежна биопсија, принципите и постапките во хемо/дијализата, ултразвучната дијагностика во нефрологијата, радиолошката дијагностика и лечебните нефролошки методи
- Во текот на поликлиничката работа специјализантот се запознава со детален преглед на нефролошки болен, планирање на рационална обработка и донесува дијагностички/ терапевтски заклучоци под надзор на менторот (специјалист)

ЕНДОКРИНОЛОГИЈА СО ДИЈАБЕТОЛОГИЈА И БОЛЕСТИ НА МЕТАБОЛИЗМОТ

Во текот на специјалистичкиот турнус по ендокринологија кандидатот треба:

- Да ја совлада дијагностиката и лекувањето на болестите од подрачјето на ендокринологијата, дијабетологијата и болестите на метаболизмот. Да ја совлада техниката на преглед и интерпретација на очното дно
- Да се запознае со лабораториските испитувања од подрачјето на ендокринологијата, дијабетологијата и болестите на метаболизмот
- Во текот на поликлиничката работа специјализантот се запознава со детален преглед на ендокрините жлезди, шеќерната болест и болестите на метаболизмот како и планирање на рационална

обработка и донесување дијагностички/ терапевтски заклучоци под надзор на менторот (специјалист)

РЕВМАТОЛОГИЈА

Во текот на специјалистичкиот турнус по ревматологија кандидатот треба:

- Да ја совлада дијагностиката и лекувањето на имунолошките болести, во прв ред мултисистемските автоимуни болести, ревматските болести и имунодефициенцијата. Да ги совлада тенхиките на интраартикуларна и периартикуларна инстилација/инфилтрација(самостојно да изведе по 5 пункции/инфилтрации на зглоб)
- Да се запознае со најчесто користените тестови во ревматологијата (RF, CRP, фибриноген, LE-клетки, антифосфолипидни антитела, anti-DNAs антитела, ANA, антидезоксинуклеохистонски антитела, SSa, SSbckold test, капилароскопија..) нивната примена и интерпретација на резултати
- Во текот на поликлиничката работа специјализантот се запознава со детален преглед на мултисистемските автоимуни и ревматски болести како и планирање на рационална обработка и донесување дијагностички/ терапевтски заклучоци под надзор на менторот (специјалист)

КЛИНИЧКА ТОКСИКОЛОГИЈА СО КЛИНИЧКА ФАРМАКОЛОГИЈА

Во текот на специјалистичкиот турнус по клиничка токсикологија/фармакологија кандидатот треба:

- Да го совлада пристапот на болен со политерапија (интеракции на лекови, нуспојави/несакани својства на лековите, правилен избор на неопходни лекови..), решавање на конкретни или симулирани тераписки проблем, пристап кон затруен болен, препознавање на главните (најчести) труења и контрола на овие болни, составување на мислење за лекот и нуспојавите
- Да се запознае со работата на фармакотераписката амбуланта (да состави самостојно најмалку 5 клиничко-фармаколошки мислења за амбулантни болни), опитни еквиваленции на доброволци и начин на планирање на тие опити/експерименти (најмалку 1 експертиза), подготовка на тестови за едукација (Билтен на комисија за лекови), интерпретација на резултати, одредување на концентрација на лекови во телесни течности, документација на нуспојави и работа на болничка/клиничка комисија за лекови. Примена на антидотите кај одделни труења. Средства на зависност (алкохол, никотин, опијати, кокаин, централни стимуланси..) со

интервју и советување. Крвни, дишни алкохолни тестови; скрининг на лекови, дроги (крв, урина)

- Во текот на поликлиничката работа специјализантот работи во амбуланта за фармакотерапија (3 дена), во клиничко-фармаколошка лабораторија (функционален и биохемиски дел-3 дена), во центарот за лекови (3 дена), комисија за лекови (1 ден), во конзилијум на други оддели (3 дена) и семинарски дискусии (2 дена)

ИНФЕКТОЛОГИЈА

Во текот на специјалистичкиот турнус по инфектологија кандидатот треба:

- Да ја совлада дијагностиката и лекувањето на заразните болести. Треба да обави стаж од 15 дена на оддел за возрасни пациенти, 10 дена во единица за интензиво лекување и нега и 5 дена на оддел за АИДС
- Да се запознае со основните лабораториски испитувања во инфектологијата
- Во текот на поликлиничката работа специјализантот се запознава со детален преглед на инфектолошки болен, планирање на рационална обработка и донесува дијагностички/ терапевтски заклучоци под надзор на менторот (специјалист)

НЕВРОЛОГИЈА

Во текот на специјалистичкиот турнус по неврологија кандидатот треба:

- Да ја совлада дијагностиката и лекувањето на најчестите невролошки болести, особено оние кои се релевантни за интерната медицина (апоплектичен иктус, хипертензивна церебрална криза..) и да ја совлада техниката на цереброспинална пункција (лумбална пункција; минимум 3 пункции)
- Да се запознае со принципите на електроенцефалографијата (ЕЕГ) и електро-миографијата (ЕМГ)
- Во текот на поликлиничката работа специјализантот се запознава со детален преглед на невролошки болен, планирање на рационална обработка и донесува дијагностички/ терапевтски заклучоци под надзор на менторот (специјалист)

ТРАНСФУЗИОЛОГИЈА

Во текот на специјалистичкиот турнус по трансфузиологија кандидатот треба:

- Да се запознае со одредување на еритроцитни/левкоцитни антигени/антитела, одредување на крвни групи (ABO-систем), ХЛА-типизација, клиничката важност на алоантителата, предтрансфузиско тестирање (крвна група, Rh-фактор, интеракција..); карактеристики на препарати (крвни компоненти) добиени од крв и крвна плазма; посттрансфузиски реакции, законските прописи и контрола на трансфузиското лекување (платени донори,обврзни тестирања на крвта: Wasserman, ХИВ, ХБВ, ХЦВ..)
- Да се запознае со одредувањето и интерпретацијата на коагулограмот

ДЕРМАТОЛОГИЈА

Во текот на специјалистичкиот турнус по дерматологија кандидатот треба:

Да се запознае со најчестите и најзначајни дерматолошки болести со посебен акцент врз кожните манифестации на интернистичките заболувања. Да се запознае со основните лабораториски техники во дерматологијата.

11. Кардиохирургија

I Општ дел/Дигестивна хирургија

	Интервенции	Асистенции	Операции
1.	Апендектомија	10	2
2.	Херниопластика ингвинална	10	5
3.	Детска ингвинална херниопластика	5	2
4.	Херниопластика феморална	10	2
5.	Херниопластика вентрална	10	2
6.	Херниопластика рецидив	5	1
7.	Холецистектомија	20	2
8.	Холедохотомија со Т дренажа	10	0
9.	Билиодигестивна анастомоза	5	0
10.	Ресекција на желудник	5	0
11.	Гастроентероанастомоза	5	1
12.	Ресекција на тенко црево со анастомоза	5	0
13.	Ентеростома	5	1
14.	Гастростома	5	1
15.	Колостома	5	1

II Општ дел/Трауматологија

	Интервенции	Асистенции	Операции
1.	Екстензија (скелетна тракција) на горен екстремитет	5	5

2.	Екстензија (скелетна тракција) на долен екстремитет	10	5
3.	Пункција на зглобови	3	2
4.	Дијагностичка артроскопија	5	2
5.	Згрижување на повреди на меки ткива (големи рани, дефекти на кожа, повреди на мускули и тетиви)	5	3
6.	Репозиција на детски фрактури	5	2
7.	Остеосинтеза (едноставна) и отстранување на остеосинтетски материјал	5	5
8.	Репозиција на луксација на хумерус (хумеро-скапуларна луксација)	3	2

III Општ дел/Хируршки инфекции, обработка на рана, опекотини

	Интервенции	Асистенции	Операции
1.	Ексцизија на нокт	5	5
2.	Секвестректомија	2	0
3.	Ампутација на екстремитет	2	0
4.	Фасциотомија	2	1

IV Општ дел/Општохируршки интервенции Хирургија на дојка, тироида, варикси, гангрени

	Интервенции	Асистенции	Операции
1.	Бенигни тумори на дојка	5	2
2.	Карцином на дојка	10	1
3.	Операции на варикси	10	1
4.	Обработка на стапало со инфекција	10	1
5.	Третман на гангрена на стапало	10	1

V Општ дел/Ургентни хируршки состојби

	Интервенции	Асистенции	Операции
1.	Интубација	5	5
2.	Пласирање на интравенска терапија	10	10
3.	Поставување на имобилизација	10	5
4.	Обработка на хируршка рана	20	10

VI Општ дел/Опекотини

	Интервенции	Асистенции	Операции
1.	Примарна обработка на голема опекотина	3	1
2.	Некректомија при опекотина	5	1
3.	Земање на автотрансплантат на кожа	10	1
4.	Фасциотомија	3	1

VII Општ дел/ Интензивна терапија и реанимација (КАРИЛ)

Интервенции	Асистенции	Операции
1. Тоалета на тубус	5	5
2. Пласирање на венска линија	10	10
3. Поставување на ЦВК	3	1
4. Пласирање на назогастрична сонда	3	7
5. Преврска на хируршка рана	10	10

VIII Општ дел/ Анестезија (во операциона сала)

Интервенции	Асистенции	Операции
1. Интубација	5	5
2. Пласирање на венска линија	10	10
3. Поставување на уринарен катетер	3	7
4. Пласирање на назогастрична сонда	3	7

IX Напреднат дел/ Градна хирургија

Интервенции	Асистенции	Операции
Граден кош		
Бел дроб		
1. Лобектомии, билобектомии	10	5
2. пулмектомии	5	2
3. Сегментектомии, њедге ексцизии	5	2
4. метастазектомии	3	1
5. Бронхопластични операции	3	1
6. Видеоторакоскопски интервенции	10	3
Граден сид		
1. Операции на вдлабнати гради	3	0
Плевра		
1. Декортикација	3	0
Медијастинум		
1. Тимектомии	5	1
2. Одстранување на медијастинални тумори	5	1
Дијафрагма		
1. Хирургија на дијафрагма (руптура или релаксација)	3	1
Хранопровод		
1. Ресекција на хранопровод поради малигном	5	0
Инструментални дијагностички и терапевтски постапки		
1. Бронхоскопија	5	3
2. Езофагоскопија	5	1
3. Медијастиноскопија	5	1
4. Торакална дренажа	20	20
5. Торакална пункција	10	20
6. Пласирање на стент во хранопровод	3	0

7. Пласирање на стент во трахеа	3	0
---------------------------------	---	---

X Напреднат дел/ Васкуларна хирургија

Интервенции	Асистенции	Операции
1. Анастомози на големи крвни садови	30	5
2. Ву pass процедури	30	5

XI Напреднат дел/ Кардиохирургија

Интервенции	Асистенции	Операции
1. Аорто-коронарно премостување	100	20
2. Замена на аортална валвула	30	5
3. Пластика на аортална валвула	5	0
4. Замена на митрална валвула	30	5
5. Пластика на митрална валвула	10	2
6. Операција на коарктација на аорта	3	1
7. Подврзување на PDA	3	1
8. Трикуспидална анулопластика	10	3
9. Операција на ASD	10	3
10. Операција на VSD	5	2
11. Операција на тетралогичка Fallot	3	0
12. Операција на транспозиција на големи крвни садови	3	0
13. Операција на A-V канал	2	0

XI Напреднат дел/ Анестезија во сала

Интервенции	Асистенции	Операции
1. Интубација	5	5
2. Пласирање на линија	10	10
3. Поставување на уринарен катетер	3	7
4. Пласирање на назогастрична сонда	3	7

XII Напреднат дел/ Анестезија и интензивна терапија

Интервенции	Асистенции	Операции
1. Оценување белодробна функција предоперативно		10
2. Интубации		20
3. Учествува во водење на анестезија кај торакални болни	15	
4. Поставување на ЦВК		10
5. Учествува во реанимација	3	
6. Подесува тип механичка вентилација		10
7. Поставува катетер во артерија		2

12. Фармакологија

Вештини кои се стекнуваат по завршување на специјализацијата (компетентност)

Во овој дел се посочени целта на едукација, компетентноста, вештините, односот и начинот на однесување кои треба да се стекнат со специјализацијата по клиничка фармакологија:

- 1) организирање,спроведување и интерпретација на резултати од раните фази на истражување за дејството на лековите кај луѓе
- 2) примена на фармакокинетските принципи со цел оптимално препишување и дејствување на лековите
- 3) рационална примена на лековите
- 4) критично проценување на литературата која е релеватна за клиничка примена на лековите вклучувајќи подрачја од областа на базичната фармакологија ,токсикологија, како и при клинички студии фаза I,II,III,IV и при мета анализи.
- 5) планирање на сите фази при клинички испитувања и учество при нивното спроведување и дисеминирање на резултатите . Проспективно избирање на адекватни статистички методи за планирани експерименти (вклучително и клинички испитувања) и спроведување на таквите анализи и интерпретација на добиените статистички податоци.
- 6) Опис и препознавање на факторите кои влијаат на потрошувачката на лекови кај различни групи на пациенти.
- 7) очекување (и на тој начин намалување) ,откривање ,известување и анализа на несаканите дејства на лековите
- 8) советување при случаи на предозираност или труење, и лекување на пациенти кои се релевантни за структурата на клиничка фармакологија (пр.деца во педијатрија)
- 9) примена и интерпретација на резултати од фармакоекономски анализи
- 10) процена и оцена на документацијата за лекот, упатство за лекот , скратен опис на лекот,документација со барање за регистрација
- 11) спроведување на едукација за лековите,рационална примена на лековите
- 12) евиденција на лековите во установата
- 13) Интерпретација на наодите од фармаколошките и токсиколошките лаборатории

Образец за следење на напредокот и стекнувањето на вештини

1.

СОБИРАЊЕ И ИНТЕРПРЕТАЦИЈА НА РЕЗУЛТАТИТЕ ОД КЛИНИЧКИТЕ ИСПИТУВАЊА	СТЕПЕН НА НАПРЕДУВАЊЕ - ИНИЦИЈАЛИ НА МЕНТОРОТ И ДАТУМ			КОМЕНТАРИ
	1	2	3	

Теориски опиши ги интеракциите на лековите на рецепторно ниво и сродни принципи на дејство на агонисти, антагонисти, односи доза/ефект, фармакодинамика, фармакокинетика, односи на фармакодинамика/фармакокинетика, ефикасност, потентност на лекот.				
Дали ги разбира принципите за основните цели на испитувањата, толеранција, несакани дејства, ограничувања на претклиничките испитувања на биолошки производи во рана фаза при испитување на лекови кај луѓе				
Да се напише протокол за испитување				
Напиши образложение до Етичка комисија				
Да биде во состојба да обработи испитаници за испитување и од нив да добие информиран пристанок				
Да спроведува кај доброволци испитувања за фармакодинамика и фармакокинетика				
Дали е во состојба валидно да ги процени целите на испитувањето				
Точно регистрирање на податоците, анализа на податоци вклучително одредување на крајна доза при испитувања во III фаза				
Идентификација, преглед и анализа на релевантна литература				
Подготовка на стручен напис за објавување				
Прикажување на комуникациски вештини за ефикасна презентација на стручен напис пред научен собир				
Правилно советување, препознавање на значењето на сигурноста при препишување на лекови				
Препознавање на потребата за правилно документирање на сите постапки при испитувањето				
Процени ја важноста на орално и писмено претставување на сопствените резултати				

2.

ОСНОВИ НА ФАРМАКОКИНЕТИКА И ПРЕПИШУВАЊЕ НА ЛЕКОВИ	Степен на напредок - Иницијали на менторот и датум			Коментари
	1	2	3	

Објасни ги принципите за правилен избор за начинот на примена на лековите, апсорпција на лекот, метаболизам и екскреција на лековите .				
Интерпретација на концентрацијата на лекот во телесните течности.				
Фармакокинетика, фармакокинетско моделирање, механизам на фармакокинетски интеракции на лековите				
Фармакогенетика, познавање на индивидуализација на терапија				
Да покаже знаење за главни аналитички методи и ограничувања во нивната примена				
Да покаже познавање за добра лабораториска пракса (GLP)				
Припремај и адекватно прилагодувај тераписки режими. Договори со болниот прифатлив тераписки режим.				
Поставување и адекватно прилагодување на тераписки режим. Со пациентот да се постигне прифатлив тераписки режим.				
Каде е потребно да се препознае потребата за индивидуализирање на терапијата.				

3.

РАЦИОНАЛНА ПРИМЕНА НА ЛЕКОВИ	Степен на напредок - Иницијали на менторот и датум			Коментари
	1	2	3	
Да покаже познавање на механизам на дејство и начин на примена на лекови кои често се користат				
Да покаже познавање за причините за интериндивидуалните разлики вклучително и генетски детерминирани, по возраст, пол или разлики поради постоење на заболувања на црн дроб или бубрези.				
Објасни ја улогата на национални и европски тела одговорни за регистрирање на лекови и медицински помагала				
Познавање на лекови кои се издаваат без лекарски рецепт				
Јасно и ефикасно да се комуницира со пациенти, колеги или во работните групи, комисии.				
Рационален избор на лек и доза според принципите за индивидуализација на				

терапијата				
Познавање на принципи за изолација на пациенти и нивна правилна примена				
Развој на обрасци за политиката за препишување на лекови				
Развој на насоки и тераписки формулари , евалуација на насоките за примена на лековите во рамки на различни работни групи				
Изготви јасни поднесоци до Агенцијата за регистрација на нови лекови со цел воведување на нов лек на пазарот				
Проценка на експертизи и мислења од различни работни групи				

4.

ОСНОВИ НА БАЗИЧНА ФАРМАКОЛОГИЈА И ПРЕБАРУВАЊЕ ЛИТЕРАТУРА	Степен на напредок - Иницијали на менторот и датум			Коментари
	1	2	3	
Познавање на базична фармакологија и клиничка медицина				
Да ги познава методите и начините на реакција кон етички неприфатливите реклами за лекови/медицински производи				
Критичко анализање на трудови и написи за рационално препишување на најнови лекови и лекови во рани фази на клинички испитувања, аналитички методологии, аналитички методи, потенцијални извори на пристрасност , судир на интереси, прифатливост на дискусијата , валидност на заклучоците.				
Користење на електронски бази на податоци (Medline, Embase, Toxbase, Cochrane, Micromedex)				
Почитување на етички принципи врз кои е базиран <<peer review>>				
Евалуација на експертски мислења				

5.

ОСНОВА НА СТАТИСТИЧКИТЕ МЕТОДИ ПРИ КЛИНИЧКИ ИСПИТУВАЊА	Степен на напредок - Иницијали на менторот и датум			Коментари
	1	2	3	
Да се опишаат изворите за биолошки варијации и објасни ги принципите на кои се базираат				

Опиши ги честите параметарски и непараметарски тестови вклучително и χ^2 square test, t test, ANOVA, Bonferroni корекција, Spearman –ова регресија, критичка анализа на добрите и лошите страни на секвенциската анализа.				
Ефикасна консултација со статистичар за време на планирањето на комплексни експериментални испитувања, интерпретација на p бранови и интервали на сигурност вклучително интервали на сигурност во случај на испитувања со негативен исход				
Објасни ги поимите за апсолутен и релативен ризик				

6.

ИЗРАБОТКА НА ПЛАН ЗА ИСПИТУВАЊЕ И НЕГОВО СПРОВЕДУВАЊЕ	Степен на напредок - Иницијали на менторот и датум			Коментари
	1	2	3	
Да се опишаат различните начини на дизајнирање на клиничките испитувања, покажи знаење за принципите при контролирани експерименти, рандомизација, примена на плацебо и двојно слепо испитување, етички принципи при испитувања на луѓе: должности, права и корист, принципи на добра клиничка пракса				
Одбери врста на испитување која е најадекватна за лекот кој се испитува, напиши пријава до етичката комисија, да се оправда целта на испитувањето; да биде разбирлив и за лаиците во етичката комисија				
Да биде во состојба да избере доброволци за испитувањето, проценка на можните доброволци според критериумите за вклучување и исклучување во испитувањето, обезбеди валиден информиран пристап, организирање на посетите на доброволците во центарот за испитување или клиничките лаборатории, изведување или надгледување на клинички мерења, водење и чување на забелешки според стандардите за Добра клиничка				

пракса				
Придонес при пишување на стручен труд и објавување на резултатите (орални или постер презентација) на стручни или научни собири				
Придржување кон протоколот за испитување според кој надворешен испитувач има право на конечна контрола ,публикација или на друг начин на користење на податоците добиени од испитувањето ,внимателно бележење на деталите од испитувањето,значење на сигурноста на испитаниците при испитување, одржување професионален однос со спонзорите на испитување и нивните вработени.				

7.

НЕСАКАНИ ДЕЈСТВА ОД ЛЕКОВИ (МЕХАНИЗАМ НА НАСТАНУВАЊЕ, СОБИРАЊЕ,ПРИЈАВУВАЊЕ И АНАЛИЗА)	Степен на напредок - Иницијали на менторот и датум			Коментари
	1	2	3	
Да се покаже знаење за честите (и сериозни) несакани дејства од лекови применети при нивна индикација , механизми со кои лековите предизвикуваат несакани дејства , најчести клинички презентации на несакани дејства од лекови ,правилен клинички пристап при несакани дејства на лекови,идентификација и пријава на несакани дејства на лекови, класификација на несаканите дејства на лекови				
Лекување на тешки и сериозни несакани дејства на лекови вклучувајќи анафилаксија, користење на пишувани и електронски бази на податоци како би се идентифицирале невообичаените несакани дејства на лекови				
Критички анализирај испитување во фаза IV,правилно пријавување на несакани дејства на лекови				
Да знеж дека клиничките состојби можат да бидат последица на несакани дејства на лекови,спремност да се истакне сомневање и да се сподели информацијата без обзир на последиците, консултација со				

колеги за проценка за ризик/корист или rechallenge, критичност во поглед на маркетиншките методи со кои се прикриваат испитувањата на пазарот на лекови.				
--	--	--	--	--

8.

ПОТРОШУВАЧКА НА ЛЕКОВИ	Степен на напредок - Иницијали на менторот и датум			Коментари
	1	2	3	
Идентификација на фактори кои влијаат на потрошувачката на лекови вклучително социјален статус етничка припадност, националност (особено во Европа), економски статус, коморбидитет, пол (особено кај жени во тек на бременост ,лактација), возраст, фактори кои влијаат на јавната перцепција на лековите и нивната примена во терапија на болест, вклучувајќи го и значењето кое го имаат јавните медиуми на начинот на кој се користат лековите, улогата на фармацевтската индустрија во јавната перцепција за употребата на лекови, улогата на властите во процесите на лиценцирање, одредување на цената и кост-бенефит (цена/корист), законски регулативи за лековите ,улога на локалните организации (болнички комисии за лекови) при дефинирање на достапноста на лековите во склоп на локалните здравствени установи				
Примена на знаењето за лекови кај поедини пациенти и при формирање на тераписки насоки, ефикасна комуникација со медиуми и комисии, утврдување конфликт на интереси и јасен став кон истиот				
Почитување на етничката разновидност, индивидуалната автономија, придонес во јавната едукација за лековите и нивното користење, почитување на законската регулатива за лекови, учество во моменталното реформирање на системот за здравствена заштита во Р. Македонија				

9.

ЕТИКА ВО КЛИНИЧКИТЕ ИСПИТУВАЊА	Степен на напредок -	Коментари
--------------------------------	----------------------	-----------

	Иницијали на менторот и датум			
	1	2	3	
Идентифицирај ги етички принципи врз кои се базирани испитувањата на луѓе, начин на донесување одлука во случаеви на судир со етичките принципи				
Објаснување на основите и организациската подреденост на етичките комисији, познавање на соодветна терминологија на етичките комисији, Добра клиничка пракса и меѓународни насоки за спроведување на испитувања кај луѓе кои се етички прифатливи				
Анализирање на пријавата за етичка комисија, поставување на соодветни прашања на апликантите и членовите на етичката комисија вклучувајќи ги и специјалистите како правници и статистичари, ефикасна комуникација во рамките на етичката комисија				
Почитување на доверливост на информации, внимателно читање на барањето до етичка комисија во која специјализантот е член, придонес во дискусијата на ниво на комисији, прилагодување на своите ставови во насока на заклучоците од дискусијата				

10.

ОСНОВИ НА ТОКСИКОЛОГИЈА	Степен на напредок - Иницијали на менторот и датум			Коментари
	1	2	3	
Да се покаже знаење за механизмите на дејство на некои позначајни отрови, вклучувајќи и тераписки лекови кои се најчести причини за случајни или намерни (суицидни или криминални труења)				
Да се покаже знаење за лекување на пациенти со труење вклучувајќи: заштита на персоналот и другите пациенти, деконтаминација, ресусцитација, мониторирање, познавање на антидоти вклучително за дигоксин, железо, цијанид и инхибитори на холинестераза				
Пристапувај кон информациите ефикасно (вклучително преку националниот центар за труења), насоки за пристап во случај на хемиски напад, развој на дијагностички				

вештини релевантни во епидемиолошки контекст на хемиски напад, квалификации за ресусцитација , способност и вештина за згрижување при предозираност со парацетамол, аспирин, опијати, бензодијазепини и трициклични антидепресиви				
Биди запознаен со важноста на подготвеноста за евентуален хемиски напад, самозаштита, заштита на персоналот и избегнување на контаминација на другите, да се прифати потребниот резидуален ризик поврзан со грижата за пациентите со труење, почитување на пациенти со бихевиорални и психијатриски проблеми ,а по потреба консултација со колегите заради обезбедување адекватна психијатриска поддршка				

11.

КОНТРОЛА НА ИНФЕКЦИИ ВО БОЛНИЦИТЕ	Степен на напредок - Иницијали на менторот и датум			Коментари
	1	2	3	
Да се стекне искуство во решавање на проблемите со контрола на инфекциите, вклучувајќи појава на епидемии и нивно сузбивање				
Да се запознае со начинот на работа на комисијата за контрола на инфекции на локално и регионално ниво				
Да биде запознаен со болничките оддели, како и оној дел од општата популација каде се потребни посебни мерки за контрола на инфекциите				
Да соработува со медицинската сестра за контрола на болнички инфекции при вршење на секојдневните работни задачи , едукација на сите кои учествуваат во контрола на инфекции				
Учествувај во обиколката на клинички и други делови на болници со цел контрола на инфекциите.				
Запознавање на принципите при изолација на пациенти , правилна примена на самата изолација				

Да е запознаен со документите кои се донесени на државно ниво односно на ниво на болница кои се однесуваат на контрола на инфекции; запознавање со препораките донесени од одделни работни групи (пр.препораки кои се однесуваат на MRSA, дезинфекција, дијализа итн.)				
--	--	--	--	--

12.

ПРИМЕНА НА АНТИМИКРОБНИ ЛЕКОВИ	Степен на напредок - Иницијали на менторот и датум			Коментари
	1	2	3	
емпирииска, каузална и профилактичка примена на антимикробни лекови				
методи за спречување развој на резистенција				
следење на резистенцијата на антибиотици				

13.

КОНТРОЛА НА КВАЛИТЕТ	Степен на напредок - Иницијали на менторот и датум			Коментари
	1	2	3	
Разбирање на поимите за контрола и обезбедување на контрола за фармацевтските производи				

14.

РЕГИСТРАЦИЈА НА ЛЕКОВИ	Степен на напредок - Иницијали на менторот и датум			Коментари
	1	2	3	
Услови кои треба да бидат исполнети од страна на фармацевтската компанија за успешно завршување на постапката за регистрација на лекот на национален пазар				

15.

РАКОВОДЕЊЕ НА ЗДРАВСТВЕНА УСТАНОВА	Степен на напредок - Иницијали на менторот и датум			Коментари
	1	2	3	
Значајни аспекти при раководење на здравствените установи вклучувајќи				

контрола на финансиските средства (фармакоекономика), раководење со персоналот и административните работи.				
--	--	--	--	--

13. Медицинска биохемија

А. Апарати и инструменти

Специјализантот мора да го совлада работатењето со апаратурата и да знае да го применува во својата понатамошна работа:

- Работа со автоматски пипети и пипетор центрифуги, водени купатила, ваги, микроскопи, рН метри, Спектрофотометри, рефрактометри, нефелометри Пламен фотометри (емисиона и атомска апсорпција), Јон селективни анализатори: електролити и за друга намена, Гасни анализатори, електрофореза и денситометрија,
- Автоматски и полуавтоматски анализатори за клиничка биохемија, хемато-логија, хемостаза и разни имунолошки техники (хемилуминисценција, флуоресцентна поларизација), PCR апарати и други амплификатори

Б. Знаења и вештини во областа на медицинската и клиничка биохемија:

Земање на примерок на крв (од вена и од прст).

Стекнување на вештини за квантитативно и квалитативно одредување на биохемиски параметри од областа на:

- Јаглени хидрати
- Липиди и липопротеини:
- Протеини и аминокиселини:
- Метаболни продукти:
- Биогени амини:
- Вода и електролити и олигоеlementи:
- Ацидобазна регулација- гасни анализи
- Ензими
- Хормони
- Тумор маркери
- Ензими како тумор маркери

Функционални тестови

Одредување и изведба на тестови за следење на промени по органски системи:

гастроинтестинален тракт и панкреас, црн дроб, бубрег и уринарен тракт. срцеви маркери, мускулно-костени, артритиси и ревматски пореметувања, остеопороза, хематолошки заболување: порфирини, хем и жолчни пигменти, имун систем, невролошки и психијатриски заболувања (биохемиско иследување на ликвор, биохемиско иследување на амнионска течност

ХЕМАТОЛОГИЈА И ТРАНСФУЗИОЛОГИЈА

- За време на стажот специјализантот ќе се стекне со вештина за земање на примероци за хематолошки испитување и за хемостаза,
- ќе научи да работи на хематолошки бројач, да ги интерпретира,
- ќе научи да изработува крвна размаска и да одреди леукоцитна формула
- ќе научи да изработува специјални цитохемиски боења на размаска од коскена срцевина за препознавање на разните типови на клетки,
- ќе научи како се определува протомбинско време, тромбинско време;
- ќе научи одредување на фибриноген, квантитативно одредување на фактори на коагулација,
- Ќе се стекне со знаења за собирање и чување на примероци на крв за серолошки испитувања, општи принципи на серолошки техники, техники на одредување на крвни групи, директен и индиректен антиглобулински тест, контрола на квалитет на антиглобулинските реагенси, имунофлуоресцентен антиглобулински тест

МИКРОБИОЛОГИЈА

- а) Општи аспекти на бактериологијата: земање на микробиолошки примероци кај инфективните заболувања,
- б) Дијагностички процедури: избор и земање на примероци (крв, урина, спутум, фецес и др.), обработка на примероците: размаска, боење, култури-клеточни култури, осетливост на испитувањата, детекција на антигени, техники за детекција на микроорганизмите и вирусите, молекуларно-биолошки техники за карактеризација на агенсите за бактерии и вируси, бактериолошка и серологија.

Медицинска паразитологија (вклучувајќи и микологијата)

- а) Вообичаени техники за идентификација на паразити и габи.
- б) Имунолошко-молекуларни техники за дијагноза на паразитските и миколошките заболувања

ГЕНЕТИКА

- а) Вештини: апарати и методи кои наоѓаат примена во цитогенетика, молекуларна генетика и, репродуктивна медицина

ПАТОЛОГИЈА И ОНКОЛОГИЈА

Ќе се запознаат и ќе ги научат дијагностичките методи кои се работат во соодветните лаборатории, со интерпретација и апликација на добиените резултати, особено при одредување на тумор маркери, онкогени ензими, хормонски рецептори и онкогените

КЛИНИЧКА ФАРМАКОЛОГИЈА И ФАРМАКОТОКСИКОЛОГИЈА

- Ќе се стекнат со вештини за одредување на концентрации на лекови и метаболити; начинот на земање, обработка и складирање и анализирање на примероците;
- Течно/течни и течно/цврсти екстракциони техники за изолација на лекови и метаболити, нивно квалитативно и квантитативно одредување;

- Квалитативни и квантитативни методи за детекција труење со лекови, дрога, труење со органофосфорни соединенија

ЛАБОРАТОРИСКИ МЕНАЏМЕНТ

- организација на лабораторија, контрола на квалитет на работата во лабораторијата

14. Медицина на трудот

1. ФИЗИОЛОГИЈА НА ТРУД

ИНСТИТУТ ЗА МЕДИЦИНА НА ТРУДОТ НА РМ

Вештини/интервенции:

- интерпретација на ЕКГ - 100
- изведување и интерпретација на ергометрија - 20
- изведување и интерпретација на спирограм - 100
- изведување и интерпретација на резултатите од ПЕФ- метрија - 20
- изведување и интерпретација на аудиограм - 20
- изведување и интерпретација на окулотест - 20
- мерења и интерпретација на антропометриските параметри - 30
- изведување и интерпретација на моторни тестови (мускулна сила, тонус, координација, рамнотежа) - 20
- изведување и интерпретација на тестовите за површински и длабок сензибилитет - 20
- психолошки тестови - 20

ИНСТИТУТ ЗА МЕДИЦИНСКА, ЕКСПЕРИМЕНТАЛНА И ПРИМЕНЕТА ФИЗИОЛОГИЈА

- основни принципи на мускулната работа, функционално иследување на кардио-васкуларниот систем

2. ЕКОЛОГИЈА НА ТРУДОТ

ИНСТИТУТ ЗА ЈАВНО ЗДРАВЈЕ НА РМ

Вештини:

- да направи проценка на ризик на работно место при експозиција на физички штетности на работно место - по една проценка на ризик за секоја физичка штетност на работно место според методологија од претходно направениот литературен преглед
- учество во читањето на ТЛД - 100
- учество во мерењето на дозата и брзината на јонизирачко зрачење на работно место со проценка на ризик - 10 работни места
- литературен преглед на биолошките маркери на експозиција и на ефекти при експозиција на хемиски супстанции според опремата која се користи во Институт за јавно здравје - течна хроматографија, гасна хроматографија, масна хроматографија, атомска апсорбција и др. со посебен осврт на точноста, специфичноста и сензитивноста на лабораториските методи и методите за земање на примероци.

ИНСТИТУТ ЗА МЕДИЦИНА НА ТРУДОТ НА РМ

Вештини:

- учество во мерења во рамките на амбиентален мониторинг - 5
- интерпретирање на резултатите добиени од амбиенталниот мониторинг - 5
- учество во работата на тимот за проценка на ризик на работно место - 5

3. ПРОФЕСИОНАЛНА ПАТОЛОГИЈА

ИНСТИТУТ ЗА МЕДИЦИНА НА ТРУДОТ НА РМ

Вештини/интервенции:

- земање на работна анамнеза - 30
- специфични токсиколошки анализи (D-DALK во крв/урина - 10, феноли во урина - 10, карбоксиемоглобин - 20, јаглен моноксид - 20, трихлорацетат/трихлоретилен - 10, други токсиколошки анализи кои се применуваат во Институтот за медицина на трудот на РМ-5)
- интерпретација на алерголошки тестови со општи и професионални алергени:
- кожни (prick) тестови - 20
- епикутани (patch) тестови - 20
- интерпретација на резултатите од спирографија со бронходилататорен тест - 20
- интерпретација на резултатите од бронхопровокативен тест - 20
- интерпретација на резултатите од сериска ПЕФ-метрија - 10
- интерпретација на Ртг на од бели дробови кај лица суспектни за пневмокониоза - 20
- интерпретација на Ртг на шепи, лакти и рамења кај лица суспектни за вибрациска болест предизвикана од локални вибрации - 20
- капилароскопија - 20
- експертиза за професионална болест - 20
- експертиза за насочена обработка на болен-30

ИНСТИТУТ ЗА ЈАВНО ЗДРАВЈЕ НА РМ

Вештини:

- увид во медицинска документација релевантна за медицина ан труд,
- индивидуални и збирни евиденции за општ и специфичен морталитет, општ и специфичен морбидитет, извршена работа, регистри
- изработка на по еден здравствено-статистички извештај за одреден проблем со користење на медицинската документација и евиденција (по задача)
- изработка на извештај за оценка на работна способност, за боловање и за повреди на работа

КАРДИОЛОГИЈА - Клиника за кардиологија

- Изучување и примена на основните дијагностички методи за испитување на кардиоваскуларниот систем, клиника и терапија на најчестите кардиоваскуларни заболувања кај работничка популација

ПУЛМОАЛЕРГОЛОГИЈА - Клиника за пулмологија и алергологија

- Изучување и примена на основните дијагностички методи во испитување на респираторниот систем, клиника и терапија на

најчестите пулмоалерголошки заболувања кај работничка
популација
ГASTРОЕНТЕРОХЕПАТОЛОГИЈА - Клиника за
гастроентерохепатологија

- Изучување и примена на основните дијагностички методи и постапки во гастроентерохепатологијата, клиника и терапија на најчестите гастроентерохепатолошки заболувања кај работничка популација

РЕВМАТОЛОГИЈА - Клиника за ревматологија

- Изучување и примена на основните дијагностички методи во реуматологијата, клиника и терапија на најчестите ревматолошки заболувања, како и заболувањата на локомоторниот систем

ХЕМАТОЛОГИЈА - Клиника за хематологија

- Изучување и примена на основните дијагностички методи во хематологија, клиника и терапија на најчестите хематолошки заболувања

НЕВРОЛОГИЈА- Клиника за неврологија

- Изучување и примена на основните дијагностички методи во неурологијата, клиника и терапија на најчестите неуролошки заболувања кај работничката популација

ПСИХИЈАТРИЈА- Клиника за психијатрија

- Изучување и примена на основните дијагностички методи во психијатријата, клиника на најчестите психијатриски заболувања кај работничката популација
- Психички аспекти на најчестите професионални заболувања
- Ментално здравје и работа

НЕФРОЛОГИЈА - Клиника за нефрологија

- Изучување и примена на основните дијагностички методи во нефрологијатата, клиника и терапија на најчестите нефролошки заболувања кај работничката популација

ТОКСИКОЛОГИЈА- Клиника за токсикологија

- Изучување и примена на основните дијагностички методи во токсикологијата, клиника и терапија на најчестите токсиколошки заболувања кај работничката популација, ургентен пристап во токсикологијата

ТРАВМАТОЛОГИЈА - Клиника за травматологија, ургентен центар

- Изучување и примена на основните дијагностички методи во травматологијата, клиника и терапија на најчестите травматолошки заболувања кај работничката популација, ургентен пристап

ГИНЕКОЛОГИЈА-Клиника за гинекологија или амбулантно поликлинички установи

- репродуктивно здравје
- воспалителни процеси на репродуктивните органи
- оценка на работна способност кај трудниците

ИНФЕКТИВНИ БОЛЕСТИ-Клиника за инфективни болести

- Изучување и примена на основните дијагностички методи во инфектологијата, клиника и терапија на најчестите инфективни заболувања

ИНСТИТУТ ЗА РАДИОЛОГИЈА

- основни методи на РТГ дијагностика во медицината на трудот

- РТГ дијагностика на одделни системи и органи (белите дробови, коскениот систем, гастроинтестиналниот систем и др.)
- останати методи за медицински имиџинг актуелни во медицината на трудот

ЗАВОД ЗА ПРЕВЕНТИВНА МЕДИЦИНА ПРИ ЦЕНТАРОТ НА ВОЕНО-ЗДРАВСТВЕНИ УСТАНОВИ

- медицина на труд и вонредни услови
- специфични професионални ризици и воена служба

4. ОЦЕНКА НА РАБОТНА СПОСОБНОСТ

ИНСТИТУТ ЗА МЕДИЦИНА НА ТРУДОТ НА РМ -

Вештини/интервенции:

- увид во релевантната медицинска документација

Учество во изведувањето на:

- претходни превентивни прегледи - 50
- периодични превентивни прегледи - 200
- систематски превентивни прегледи - 100
- контролни превентивни прегледи - 20
- лекарско уверение за управување со моторно возило - 20
- лекарско уверение за поседување на огнено оружје - 20
- евалуација на работната способност (на групна и на индивидуална основа)

ОДДЕЛЕНИЕ ЗА ОЦЕНКА НА РАБОТНАТА СПОСОБНОСТ ПРИ ФОНДОТ ЗА ПЕНЗИСКО И ИНВАЛИДСКО ОСИГУРУВАЊЕ

- законски рамки на оценка на работна способност
- основни принципи на работа на инвалидски комисии

ФОНД ЗА ЗДРАВСТВЕНО ОСИГУРУВАЊЕ, ЛЕКАРСКИ КОМИСИИ ЗА ОЦЕНКА НА ПРИВРЕМЕНА СПРЕЧЕНОСТ ОД РАБОТА

- принципи на здравствено осигурување,
- оценка на работна способност при привремена спреченост за работа

5. ЗАШТИТА ОД ЈОНИЗИРАЧКО ЗРАЧЕЊЕ

ИНСТИТУТ ЗА ЈАВНО ЗДРАВЈЕ НА РМ

Вештини:

- учество во проценката на екстерната и интерната дозиметрија (на цело тело и на одделни делови) - 20

6. СЛУЖБА ЗА МЕДИЦИНА НА ТРУД (СМТ)

ИНСТИТУТ ЗА МЕДИЦИНА НА ТРУДОТ НА РМ

СЛУЖБА ЗА МЕДИЦИНА НА ТРУД

Вештини / Изведување на:

- претходни превентивни прегледи - 20
- периодични превентивни прегледи - 200
- систематски превентивни прегледи - 100
- контролни превентивни прегледи - 20
- евалуација на работната способност - 30
- обработка на пациент за упатување на инвалидско-пензиска комисија - 10

- евалуација на работно место со посета на одредени индустриски објекти (претпријатија) - 5

15. Микробиологија со паразитологија

1. Основи на практична работа во микробиолошка лабораторија

- Подготовка на сите видови подлоги - 100 подлоги
- Постапки за механичко миене, дезинфекција и стерилизација (миене, дезинфекција на лабораториски садови и лабораториска средина, сува стерилизација, влажна стерилизација, кварцање на воздух, техники за контрола на стерилизација) - 60 постапки
- Правилно земање, пакување, транспорт, и чување на биолошки примероци за микробиолошко испитување - 100 примероци
- Засадување и обработка на примероци (брис од грло, брис од нос, брис од коњуктива, брис од тубус, брис од уретра, брис од вагина, брис од цервикс, брис од ректум, брис од кожа, брис од рана, трахеален аспират, спутум, бронхоалвеоларен лават, фецес, гној, пунктат, жолчка, некротично ткиво, биоптичен примерок, урина, сперма, крв за хемокултура, централен венски катетер) - 1000 примероци
- Подготовка на директни препарати и нивно боење според различни методи на обојување (боење по Грам, боење според Цил-Нилсен, боење според Љубински) - 100 препарати
- Обработка на крв и други примероци (брис од цервикс, брис од коњуктива) за серолошки испитувања - 500 примероци

2. Вештини кои специјализантот ги совладува во текот на турнусот по бактериологија

- Секундарна обработка на примероци од горен и долен респираторен тракт (брис од грло, брис од нос, спутум, трахеален аспират, бронхоалвеоларен лават, брис од јазик). Изолација и идентификација на микроорганизми ((*Streptococcus pyogenes*, *Streptococcus pneumoniae*, *Haemophilus influenzae*, *Moraxella catarrhalis*, *Staphylococcus aureus*, *Klebsiella pneumoniae*, *Escherichia coli*, *Pseudomonas aeruginosa*, *Acinetobacter spp*, и други) со интерпретација на добиените резултати. - 500 примероци
- Секундарна обработка на: рани, пунктати, гној, некротични ткива, жолчка. Изолација и идентификација на микроорганизми од наведените примероци (*Staphylococcus aureus*, *MRSA*, *Streptococcus spp*, Ентеробактерии, *Pseudomonas*, *Acinetobacter*, *Stenotrophomonas*, *Papstostreptococcus*, *Clostridium*, *Bacteroides*, Gram + бацили, *Candida*) со интерпретација на добиените резултати. - 200 примероци
- Секундарна обработка на примарно стерилни примероци (крв, ликвор), брис од коњуктива и брис од надворешен ушен канал. Изолација и идентификација на микроорганизми од наведените примероци (*Neisseria meningitidis*, *Streptococcus pneumoniae*,

Haemophilus influenzae, *Staphylococcus aureus*, Грам негативни бацили, Анаеробни бактерии, *Candida albicans*, мувли) со интерпретација на добиените резултати. - 200 примероци

- Секундарна обработка на примероци од гастроинтестинален тракт (фецес, ректален брис, биоптичен примерок). Изолација, идентификација и типизација на микроорганизми (*Salmonella*, *Shigella*, *Campylobacter*, *Helicobacter pylori*, Ентеропатогена *E. coli*, Ентерохеморагична *E. coli*, *Clostridium difficile*, *Candida albicans*, *Rotavirus*, *Adenovirus*) со интерпретација на добиените резултати. - 200 примероци
- Секундарна обработка на примероци од урогениталниот тракт (урина, брис од уретра, брис од вагина, брис од цервикален канал, брис од вулва, сперма). Изолација и идентификација на микроорганизми (*Escherichia coli*, *Proteus*, *Klebsiella*, *Enterobacter*, *Pseudomonas*, *Enterococcus*, *Streptococcus agalactiae*, *Staphylococcus aureus*, *Peptostreptococcus*, *Bacteroides*, *Candida albicans*, *Mobiluncus*, *Gardnerella vaginalis* и др.) со интерпретација на добиените резултати. - 500 примероци
- Секундарна обработка на примероци од нежива средина (воздух, предмети), спори, брис од тубус, брис од канила, централен венски катетер. Изолација и идентификација на микроорганизми (*Staphylococcus aureus*, *MRSA*, *Acinetobacter spp.*, *Pseudomonas spp.*, *Serratia spp.* и други) со интерпретација на добиените резултати. Испитување на стерилност на биолошки примероци, Типизација на микроорганизми со фенотипски методи. - 200 примероци

Во текот на турнусите по бактериологија, специјализантот се оспособува и за дијагностицирање на микроорганизми кои поретко се среќаваат во секојдневната рутинска пракса: *Brucella*, *Neisseria gonorrhoeae*, *Stenotrophomonas*, *Corynebacterium* група JK i D2, *Clostridium perfringens*, *Francisella* и други.

3. Вештини кои специјализантот ги совладува во текот на турнусот по серологија

Основни принципи за земање, транспортирање и обработка на примероци за серолошки испитувања (крв, серум, ликвор, брисеви), техники за испитување на имуниот одговор, спремање на различни антигени и имуни серуми, интерпретација на резултатите од серолошките анализи, контрола на квалитетот на имунолошките тестови.

- Детекција на антигени и антитела со директна (ДИФ) и индиректна (ИИФ) имунофлуоресцентна техника (*Chlamydia*, *Legionella*, *Mycoplasma pneumoniae*, *Coxiella*, *Chlamydia pneumoniae*, *Adenovirus*, *RSV*, *Influenza A I B*, *Leishmania* и други) - 300 примероци
- Детекција на антитела со индиректна ЕЛИСА техника (*Chlamydia*,) 50 примероци

- Детекција на микроорганизми со хемилуминисценција (*H. pylori*, *CMV*, *Rubella*, *Herpes simplex virus* тип 1 и 2, *Toxoplasma*) - 150 примероци
- Серолошка дијагноза на тифус абдоминалис и паратифуси со аглутинација во епрувета - 5 примероци
- Нефелометриски методи за детекција на параметри кои се во врска со инфективните заболувања (AST, CRP, RF.) - 100 примероци
- Хемаглутинациски техники за детекција на микроорганизми (*Echinococcus*, *EBV*) - 20 примероци

4. Вештини кои специјализантот ги совладува во текот на турнусот по вирусологија

- Земање и обработка на примероците со аглутинација, хемаглутинација, директна и индиректна имунофлуоресценција, директна и индиректна ЕЛИСА, хемилуминисценција и други серолошки техники при детектирање на вирусни антигени и антитела против вирусните антигени (*EBV*, *Adenovirus*, *RSV*, *Influenza virus A i B*, *Parainfluenza virus*, *CMV*, *Rubella virus*, *Herpes simplex virus* тип 1 и 2) - 300 примероци

5. Вештини кои специјализантот ги совладува во текот на турнусот по микологија

- Правилно земање, испраќање и чување на примероците се до нивната обработка (брис од јазик, брис од кожа, влакно, струготини од нокти и др.) - 50 примероци
- Видови на подлоги, изолација и идентификација на габи и мувлѝ (*Candida spp.* и останати видови на Кандиди, *Pneumocystis carinii*, *Cryptococcus spp.*, *Trichophyton spp.*, *Epidermophyton spp.*, *Microsporum spp.*, *Aspergillus spp.*, *Penicillium spp.* и други) со толкување на добиените резултати 50 примероци

6. Вештини кои специјализантот ги совладува во текот на турнусот по паразитологија

- Земање и обработка на примероци (фецес, крв, урина) за паразитолошки испитувања. - 100 примероци
- Изолација и идентификација на цисти и јајченца од цревни паразити (*Entamoeba histolytica*, *Entamoeba coli*, *Cryptosporidium spp.*, *Giardia lamblia*, *Trichomonas vaginalis*, *Taenia spp.*, *Ascaris lumbricoides*, *Enterobius vermicularis*, *Trichuris trichiura*) со класични и современи техники кои се применуваат во паразитологијата - 50 примероци
- Идентификација на паразити во препарати од крв (*Plasmodium*, *Trypanosoma*) со класични и современи техники кои се применуваат во паразитологијата. - 20 примероци
- Идентификација на паразити во разни телесни течности и пунктати (*Leishmania*, *Toxoplasma gondii*, *Pneumocystis carinii*) со класични и современи техники кои се применуваат во паразитологијата. - 10 примероци

Во текот на турнусот по паразитологија, специјализантот ќе се оспособи за детекција и на паразити кои поретко се дијагностицираат

во текот на секојдневната рутинска пракса (*Shistosoma*, *Trichinella spiralis*, *Pneumocystis carinii*)

7. Вештини кои специјализантот ги совладува во текот на турнусот по антимикробна осетливост

- Испитување на осетливоста на микроорганизмите кон антимикробни средства и дезинфициенси со дифузии, дилуции и автоматизирани техники 100 испитувања
- Детектирање на механизмите на резистенција кај микроорганизмите кон антимикробни средства со класични и молекуларни техники на испитување 100 примероци

8. Вештини кои специјализантот ги совладува во текот на турнусот по молекуларни методи во микробиологијата

- Правилно земање, транспортирање, и чување на примероците наменети за молекуларни испитувања (брисеви, урина, фецес, ликвор, крв, бактериска култура, ткиво) 50
- Екстракција на ДНК од бактериска колонија 10
- Екстракција на ДНК од примерок на пациент 10
- Екстракција на РНК 10
- Амплификација на сегменти од ДНК со PCR 10
- Амплификација на сегменти од ДНК со Multiplex PCR 10
- Спремање на агарозен гел и аплицирање на PCR продуктите 10
- Анализа на резултати од PCR 10
- Детекција на микроорганизми (Хуман Папилломавирус, Аденовирус, Ротавирус, Астровирус, и други) со PCR, Multiplex PCR и реверзна хибридизација 10
- Типизација на микроорганизми со молекуларни методи 10

12. Неврологија

Невромускулни болести	
знаења	вештини
Да стекне основни знаења за невромускулните болести	Анамнеза, невролошки преглед дијагноза и терапија, кај 60 болни
Хередодегенеративни и екстрапирамидни болести	
Запознавање со екстрапирамидните болести	Анамнеза, невролошки преглед, дијагноза и терапија, да научи да употребува скали за квантифицирање на промените кај екстрапирамидните болести, и да ги разликува екстрапирамидните пометувања кај 60 болни

Демиелинизирачки болести	
Воочување на клиничките особености на демиелинизирачките болести, како и едукација за ликворната дијагностика	Анамнеза, невролошки преглед, дијагноза (ликвор и лумбална пункција, НМР, евоцирани потенцијали) квантифицирање на демиелинизирачките болести со употреба на скали (ЕДСС), диференцирање на демиелинизирачките болести, терапија кај 60 болни
Дијагноза и превенција на цереброваскуларни болести и ултразвучна дијагностика	
Запознавање со клиничките особености на цереброваскуларните болести	Анамнеза, невролошки преглед, разгледување на КТМ наоди при дијагностицирање на цереброваскуларните болести во присуство на невролог, радиолог, неврохирург и васкуларен хирург, ангиографска обработка со учество во анализа на резултатите, консултации со специјалист по интерна медицина во врска со регулација на крвен притисок, дијабетес и кардиолошки пореметувања, одредување на индикации за лумбална пункција (да направи вкупно 40 лумбални пункции на овој оддел и на други каде таа е дијагностичка процедура), обавување на ултразвучна дијагностика на екстракранијални и интрацеребрални артерии кај 60 болни во почетокот со помош и надзор на лекар специјалист кој се бави со овие постапки, а подоцна и самостојно со контрола на резултатите и дискусија околу поедини наоди
Епилепсии	
Запознавање со клиничките посебности на епилеписјата	Анамнеза, невролошки преглед, терапија, проучување на епилептични модели и генетиката на епилеписја Препознавање и лекување на епилептични напади и епилептичен статус кај 60 болни
Неврофизиологија	
Запознавање со теоретските основи на ЕЕГ, ЕМГ, ЕВП	Запознавање со техниката на снимање ЕЕГ, евоцирани потенцијали, ЕЕГ мапирање, магнетска стимулација, нистагмографија, со анализа а ЕЕГ со помош, а потоа и самостојно кај 60 болни со епилеписја и 60 болни со други невролошки болести. Анализа на ЕВП кај 60 болни со невролошки болести
Запознавање со теоретските основи и индикации за електромиоенцефалографија. Стекнатото знаење ќе му биде потребно за да знае да индицираи интерпретира вакви испитувања кога ќе работи како невролог, а не за самостојна работа како неврофизиолог	-Запознавање на работата и основните карактеристики на апаратурата - да знае да направи електромиографија и електроневрографија (со помош и самостојно со надзор од специјалист) кај 40 болни плус 40 болни, - правење на дијагностички заклучок врз основа на анамнезата, клиничкиот и електромиоенцефалографскиот наод
Главоболки и други болни синдроми	
Запознавање со клиничките особености на главоболките и другите болни синдроми (цервикален, лумбален)	Анамнеза, невролошки преглед, дијагностички постапки, терапија и диференцијална дијагноза кај 60 болни со различни болни синдроми

Невроимунологија	
Совладување на основите на невроимунологијата и болести на нервниот систем со невроимунолошка етиопатогенеза	Анамнеза, невролошки преглед, и диференцијална дијагноза кај 60 болни со невроимунолошки болести Специфичности на лекувањето на невроимунолошките болести (мијастенична криза, акутен полирадикулоневрит)
Неврологија на развојната возраст	
Совладување на основите на невролошките пореметувања во развојната возраст	Анамнеза, невролошки преглед, дијагноза и терапија кај 30 болни од развојниот период на животот (60 болни)
Ургентна неврологија	
Запознавање со итните состојби во неврологијата	Совладување на основни вештини за дијагностицирање и лекување на болни со итни невролошки состојби, кај 90 пациенти Совладување на земање на историја на болест, невролошки и соматски преглед кај пациенти со различни степени на пореметување на свеста Одржување на проодни дишни патишта, голтање и кардиоваскуларна потпора, запознавање со принципите на вештачка исхрана
Третман на цереброваскуларните болести	
-Запознавање со современите третмани на цереброваскуларните болести -Одредување на индикација, доза и контраиндикација за примена на тромболитична терапија во лекување на цереброваскуларни исхемични пореметувања	Одредување на терапија на различни видови цереброваскуларни болести најпрво под надзор на соодветен специјалист, а потоа и самостојно кај 60 болни
Амбулантно поликлиничка дејност	
Да стекне основни знаења за невролошките болести	- Работа во општа невролошка амбуланта (анамнеза, невролошки преглед) заедно со специјалист невролог, а потоа и самостојно со цел да се постави дијагноза и упати на соодветно лекување, на 60 болни -работа во субспецијалистичките невролошки амбуланти под надзор на субспецијалист, а потоа и самостојно – 30 болни
Биохемиска лабораторија	
Да стекне основни знаења од патофизиологијата на биохемиските растројства на крв и урина кај метаболните заболувања со растројства на централниот и периферниот нервен систем, на цереброспиналниот ликвор кај	Во присуство на специјалист по биохемија да учествува во анализата на крв, урина и ликвор кај 40 болни Мора да ги научи невропатолошките дијагностички методи во присуство на едукатор

невролошките заболувања

17. Неврохирургија

Конгенитални аномалии

Процедура	Прв асистент	Втор асистент	Оператор
1. Конгенитален хидроцефалус	3	1	1
2. Дисрафични аномалии	8	3	4
3. Краниосиностоза	3	1	1

Краниocereбрални повреди

Процедура	Прв асистент	Втор асистент	Оператор
1. Импресивни фрактури	10	5	15
2. Интраранијални трауматски хематоми	15	5	20
3. Фронтобазални фрактури	5	3	2
4. Склопетарни повреди	2	1	1
5. Поставување на катетер за мерење на ИКП	5		2

Неуроонкологија

Процедура	Прв асистент	Втор асистент	Оператор
1. Малигни тумори	30	15	5
2. Бенигни тумори	20	10	3
3. Тумори на база на черепот	10	5	1
4. Тумори на хипофиза	10	5	0
5. Кранијални тумори	5	3	2
6. Орбитални тумори	5	3	1
7. Кранијални тумори	3	1	1

Васкуларна неврохирургија

Процедура	Прв асистент	Втор асистент	Оператор
1. Спонтани хематоми	10	5	5
2. Аневризми	30	15	2
3. АВМ	5	5	0

Операции на рбетникот

Процедура	Прв асистент	Втор асистент	Оператор
-----------	--------------	---------------	----------

1.	Дискална хернијација	30	10	5
2.	Спинална стеноза	15	10	2
3.	Цервикална спондилоза	15	15	0
4.	Стабилизација на рбетот	15	15	0
5.	Преден пристап на торако лумбално ниво	5	10	0
6.	Интрадурални тумори	10	5	1

Функционална неврохирургија и периферни нерви

	Процедура	Прв асистент	Втор асистент	Оператор
1.	Тригеминална невралгија	3	3	0
2.	Епилепсија	3	3	0
3.	Периферни нерви	10	5	2
4.	Стереотаксична хирургија	10	5	0

18. Нуклеарна медицина

Во текот на специјализацијата специјализантот треба самостојно да изработи и документира најмалку 3000 дијагностички и терапевтски процедури, распределени во следните области на нуклеарната медицина:

Централен нервен систем	100 (планар, СПЕКТ, ПЕТ)
Костно-мускулен систем	750
Кардиоваскуларен систем	500
Респираторен систем	300 (50% V/Q)
Гасроинтестинален систем	150
Нефроуринарен систем	600 (со педијатриска пракса)
Ендокрин систем без тироидологија	50
Тироидологија (комплетна дијагностика и терапија)	800 дијагностички процедури и 90 терапевтски процедури
Хематопоеетски систем	50
Онкологија	300

Вештини сврзани со дијагностичките процедури со кои специјализантот се стекнува во текот на специјализацијата:

Самостојна изработка на нуклеарно-медицинската процедура подразбира севкупност на следните вештини:

- клиничка обработка на пациентот (добивање анамnestички податоци, регистрирање на податоците од клиничко-биохемиски иследувања од комплементарните методи, елементарен физикален преглед),
- процена на индикацијата за скенска дијагностика,
- подготовка на пациентот,
- апликација на радиопрепаратот,

- скенирање (позиционирање, аквизиција на податоците),
- компјутерска обработка на податоците,
- интерпретација на скеновите

Вештини сврзани со терапевтските процедури со кои специјализантот се стекнува во текот на специјализацијата:

При апликација на радиоизотопска терапија специјализантот:

- поставува индикација за терапија,
- назначува вид на подготовка на пациентот,
- ја проценува големината на аплицираната доза на радиоизотопот со помош на конкретни квантитативни показатели,
- аплицира радиотерапија,
- дава упатство за изолација и радијациона и дозиметриска безбедност на пациентот и околината во посттерапевтски период.

19. Општа хирургија

I Општ дел/Дигестивна хирургија

Интервенции	Асистенции	Операции
1. Апендектомија	10	2
2. Херниопластика ингвинална	10	5
3. Детска ингвинална херниопластика	5	2
4. Херниопластика феморална	10	2
5. Херниопластика вентрална	10	2
6. Херниопластика рецидив	5	1
7. Холецистектомија	20	2
8. Холедохотомија со Т дренажа	10	0
9. Билиодигестивна анастомоза	5	0
10. Ресекција на желудник	5	0
11. Гастроентероанастомоза	5	1
12. Ресекција на тенко црево со анастомоза	5	0
13. Ентеростома	5	1
14. Гастростома	5	1
15. Колостома	5	1

II Општ дел/Трауматологија

Интервенции	Асистенции	Операции
1. Екстензија (скелетна тракција) на горен екстремитет	5	5
2. Екстензија (скелетна тракција) на долен екстремитет	10	5
3. Пункција на зглобови	3	2
4. Дијагностичка артроскопија	5	2
5. Згрижување на повреди на меки ткива (големи рани, дефекти на кожа, повреди на мускули и тетиви)	5	3

6.	Репозиција на детски фрактури	5	2
7.	Остеосинтеза (едноставна) и отстранување на остеосинтетски материјал	5	5
8.	Репозиција на луксација на хумерус (хумеро-скапуларна луксација)	3	2

III Општ дел/Хируршки инфекции, обработка на рана, опекотини

	Интервенции	Асистенции	Операции
1.	Ексцизија на нокт	5	5
2.	Секвестректомија	2	0
3.	Ампутација на екстремитет	2	0
	Фасциотомија	2	1

IV Општ дел/Општохируршки интервенции Хирургија на дојка, тироидеа, варикси, гангрени

	Интервенции	Асистенции	Операции
1.	Бенигни тумори на дојка	5	2
2.	Карцином на дојка	10	1
3.	Операции на варикси	10	1
4.	Обработка на стапало со инфекција	10	1
5.	Третман на гангрена на стапало	10	1

V Општ дел/Ургентни хируршки состојби

	Интервенции	Асистенции	Операции
1.	Интубација	5	5
2.	Пласирање на интравенска терапија	10	10
3.	Поставување на имобилизација	10	5
4.	Обработка на хируршка рана	20	10

VI Општ дел/Опекотини

	Интервенции	Асистенции	Операции
1.	Примарна обработка на голема опекотина	3	1
2.	Некректомија при опекотина	5	1
3.	Земање на автотрансплантат на кожа	10	1
4.	Фасциотомија	3	1

VII Општ дел/ Интензивна терапија и реанимација (КАРИЛ)

	Интервенции	Асистенции	Операции
1.	Тоалета на тубус	5	5
2.	Пласирање на венска линија	10	10
3.	Поставување на ЦВК	3	1
4.	Пласирање на назогастрична сонда	3	7
5.	Преврска на хируршка рана	10	10

VIII Општ дел/ Анестезија (во операциона сала)

	Интервенции	Асистенции	Операции
1.	Интубација	5	5
2.	Пласирање на венска линија	10	10
3.	Поставување на уринарен катетер	3	7
4.	Пласирање на назогастрична сонда	3	7

IX Напреден дел/Дигестивна хирургија

	Интервенции	Асистенции	Операции
1.	Апендектомија	10	15
2.	Херниопластика ингвинална	10	10
3.	Херниопластика феморална	10	5
4.	Херниопластика вентрална	5	5
5.	Херниопластика рецидив	5	5
6.	Холецистектомија	20	10
7.	Холедохотомија со Т дренажа	10	5
8.	Билиодигестивна анастомоза	5	1
9.	Ресекција на желудник	5	1
10.	Гастроентероанастомоза	5	1
11.	Ресекција на тенко црево со анастомоза	5	0
12.	Ентеростома	5	1
13.	Гастростома	5	1
14.	Колостома	5	1
15.	Десна хемиколектомија	5	0
16.	Лева хемиколектомија	5	0
17.	Проктоколектомија	2	0
18.	Затворање колостома	5	0
19.	Затворање ентеростома	5	0
20.	Miles операција	3	0
21.	Dixon операција	3	0
22.	Трансанални интервенции	5	2
23.	Хемороидектомија	5	3
24.	Операција на перианални фистули	5	2
25.	Операции на анални фисури	5	2
26.	Операција на пилоноидален синус	5	5
27.	Сутура на перфориран улкус	10	5
28.	Ваготомија	3	0
29.	Спленектомија	5	0
30.	Whipple операција	5	0
31.	Berger операција	3	0
32.	Ресекција на црн дроб	5	0
33.	Лапароскопска холецистектомија	10	0
34.	Лапароскопска херниопластика	10	0
35.	Лапароскопска операција на хијатус хернија	5	0
36.	Лапароскопска апендектомија	5	0
37.	Панкреатектомија	1	0
38.	Перитонеална дренажа и лаважа	10	0

X Напреден дел/Трауматологија

	Интервенции	Асистенции	Операции
1.	Оперативна артроскопија (менисцектомија и лигаментопластика)	10	0
2.	Минимално инвазивни начини на остеосинтеза (перкутан оперативен третман на скршеница на дистален радиус, скршеница на коските на шака и стапало)	7	3
3.	Ампутација на екстремитети на сите нивоа вкупно	1	0
4.	Остеосинтеза на скршеница на бутна коска во предел на трохантерна регија	8	2
5.	Остеосинтеза на скршеница на вратот на бутната коска	4	1
6.	Интрамедуларно клинување (фиксација) на скршеници на долги цевкасти коски (фемур тибиа)	8	2
7.	Вградување на надворешни фиксатори на сите нивоа	4	1
8.	Згрижување на повреди на тетиви и мускули	8	2
9.	Остеосинтеза на скршеници во регии околу зглобовите	5	0
10.	Други видови на остеосинтеза на дијафизи на долги цевкасти	8	2
11.	Тракција на скелетот при повреди на вратен рбет	2	0
12.	Остеосинтеза на едноставни скршеници на ацетабулум	3	0
13.	Протетски операции на колк (субтотална протеза по скршеници на вратот на фемурот	5	0
14.	Фиксација по скршеници на рбетот	3	0

XI Напреден дел/ Хируршки инфекции и пластична и реконструктивна хирургија

	Интервенции	Асистенции	Операции
1.	Ексцизија на нокт	5	5
2.	Дренажа и ексцизија на фурункул	0	6
3.	Дренажа и третман на загноен атером	0	2
4.	Инцизија и делумна ексцизија на нокт при параонихија	0	5
5.	Инцизија на гнојна колекција во прст	0	1
6.	Инцизија и третман на флегмона на дланка	0	1
7.	Трансметатарзална ампутација	0	2

8.	Потколена ампулација	0	1
9.	Надколена ампулација	0	2
10.	3 пластика	0	3
11.	Интрадермален шев на рана	0	10
12.	Примарен шев на рана	0	3
13.	Остеосинтеза на коски на рака	0	3
14.	Радикална некретомија	0	3
15.	Епинеурален шев на нерв на рака	0	1
16.	Реконструкција на тетива	5	1
17.	Хирургија на дланка	5	0
18.	Операција на меланом	5	0
19.	Ротирачки режен	0	1
20.	Трансплантациски режен	0	1
21.	Пресадување кожа	0	3

XII Напреден дел/ Градна хирургија

	Интервенции	Асистенции	Операции
1.	Струмектомија	5	1
2.	Тироидектомија	5	0
3.	Паратироидектомија	2	0
4.	Бенигни тумори на дојка	10	2
5.	Мастектомија	10	1
6.	Торакални дренажи	2	10
7.	Торакални пункции	2	5
8.	Торакотомија (отварање)	10	3
9.	Торакотомија (затворање)	10	3

XIII Напреден дел/ Детска хирургија

	Интервенции	Асистенции	Операции
1.	Орхидопексија	5	1
2.	Третман на хидрокеља	5	1
3.	Третман на фимоза	5	1
4.	Третман на конгенитални аномалии кај новородено	2	0
5.	Третман на урогенитални конгенитални аномалии	2	0
6.	Третман на конгенитални аномалии на дигестивен тракт	2	0

XIV Напреден дел/ Урологија

	Интервенции	Асистенции	Операции
1.	Пристап до бубрег	5	2
2.	Шев на мочен меур	5	2
3.	Перкутана цистектомија	2	2
4.	Третман на варикокеља	5	2
5.	Супрареналектомија	1	0
6.	Катетеризација на мочен меур	2	10

7.	Нефректомија	5	0
8.	Орхидектомија	5	1
9.	Операција на простата класична	3	0
10.	Операција на простата ендоскопски	3	0

XV Напреден дел/ Неврохирургија

	Интервенции	Асистенции	Операции
1.	Краниотомии	5	1
2.	Третман на епидурален хематом	1	0
3.	Третман на субдурален хематом	1	0
4.	Операција на аневризма	3	0
5.	Екстракранијална дренажа	1	0
6.	Остеопластична трепанација	2	0
7.	Операција на дискус	3	0

XVI Напреден дел/ Васкуларна хирургија

	Интервенции	Асистенции	Операции
1.	Сафенектомија	5	1
2.	Ампутација на екстремитет	5	1
3.	Васкуларен графт	2	0
4.	A-V- фистула	3	1
5.	Ресекција на аневризма на абдоминална аорта	2	0
6.	By - pass операции	2	0
7.	Операција на каротида	4	0

XVII Напреден дел/ Кардиохирургија

	Интервенции	Асистенции	Операции
1.	Стернотомии	5	1
2.	Затворање на стернум	5	1

XVIII Напреден дел/ Ортопедија

	Интервенции	Асистенции	Операции
1.	Пункција на зглоб	5	2
2.	Менисцектомија	2	0
3.	Ампутација на екстремитет	2	0
4.	Артроскопија	2	0
5.	Протетски операции на колк	2	0
6.	Протетски операции на колено	2	0

XIX Напреден дел/ Гинекологија

	Интервенции	Асистенции	Операции
1.	Тотална хистеректомија	2	0

2.	Лапароскопски гинеколошки интервенции	2	0
3.	Лапароскопски дијагностички постапки	2	0
4.	Царски рез	2	0
5.	Епизиотомија	3	0

XX Напреден дел/Максилофацијална хирургија

	Интервенции	Асистенции	Операции
1.	Екстракција на заб	10	0
2.	Екстраорална инцизија	2	0
3.	Интраорална инцизија	5	0
4.	Дисекција на врат	2	0
5.	Репозиција и имобилизација на фрактура на мандибула	2	0
6.	Репозиција и имобилизација на фрактура на максила	2	0
7.	Обработка на рана на лице	3	1
8.	Операција на инфекција на врат	3	1

20. Ортопедија

	Оператор	Асистент
Операции на рамениот појас		
1. Дијагностичка пункција	1	1
2. Фрактура на клавикула (отворена репозиција и остеосинтеза)		1
3. Фрактура на проксимален хумерус (отворена репозиција и остеосинтеза)		1
4. Хабиутална дислокација на Х-С зглоб (стабилизирачка оп. Sec. Bristow-Latarjet)		1
5. Фиксација на акромиоклавикуларна дијастаза		1
6. Артроскопија на рамо		1
7. Артроскопска стабилизација по Bankart		1
Операции на рбет		
1. Транспедикуларна инструментација на лумбоскрална 'рбет		1
Операции на лакт и шака		
1. Антепозиција на н. улнарис пред кубиталниот тунел		1
2. Тендовагинитис	1	1
3. Декомпресија на н. медианус	1	2
Операции на колк		
1. Операции на проксимален фемур	1	3
- латерализација на голем трохантер		

-	остеотомии на проксимален фемур		
2.	Операции на ацетабуларна регија		
-	остеотомија по Salter		2
3.	Операции на ендопротеза на колкот:	1	4
-	примарна тотална протеза на колк		
-	секундарна тотална протеза на колк и ревизиона протеза		
-	операции по Girdlestone		
4.	Операции на меките ткива околу колкот (дезинсерција)	1	3
-	пресекување на tractus iliotibialis		
-	вадење на периартикуларни калцификати		

Операции на колено

1.	Коскени операции		
-	тотална протеза на колено		1
-	остеотомии		1
2.	Мекоткивни операции околу коленото	1	2
3.	Артроскопии - дијагностички	1	2
4.	Артроскопии - интервентни		
-	артроскопска менисцектомија	1	2
-	артроскопско опуштање на латерален ретинакул		1
-	артроскопско „средување“ со абразија на кондил		1
-	пластика на преден вкрстен лигамент (Keneth-Jones слободен трансплантат)		1
-	артроскопска остеосинтеза на остеохондрални фрагменти		

Операции на стапало и скокален зглоб

1.	Op hallucis valgi – корекција на метатарсус примус варус		1
2.	Hallux valgus ресекциони артропластики	1	1
3.	Op digiti flexi		1
4.	Op arthrodesis interfalangealis distalis digiti mallei		1
5.	Op arthrodesis interfalangealis distalis hallucis sec. A-O		1
6.	Корекција и екстирпација на враснат нокт	1	1

Остеосинтеза

1.	Остеосинтеза и отстранување на ОСМ во различни регии	1	2
----	--	---	---

Оперативно лекување на тумори

1.	Отворена биопсија		2
2.	Ресекција на тумор без реконструкција	1	2
3.	Ресекција на тумор во блок и други реконструкции со графт, коскен цемент		1
4.	Комбинирана остеосинтеза		1
5.	Туморски ендопротези		1

6.	Ампутации		2
7.	Екстирпација на мекоткивни тумори	2	4

Операции во детска ортопедија

1.	Некрвава репозиција на колк	1	2
2.	Отворена репозиција на колк (кај LCC)		2
3.	Ин-ситу фиксација на епифизиолоида на главата на бутната коска		1
4.	Инстилација на кортико препарати кај јувенилна коскена циста	1	1
5.	Елонгации на Ахилова тетива (PEV, CP)		2

Оперативни зафати кај болни со спастичен синдром на церебрална парализа

1.	Дезинсерција или тенотомија на мускули и тетиви во различни регии		1
2.	Апонеуректомии		1
3.	Транспозиција на тетиви		1

Базални и други вештини

1.	Физикален преглед	20	5
2.	Земање ортопедска анамнеза и локален статус	20	5
3.	Пункции	4	2
4.	Редресмани	3	1
5.	Репозиции при траума на коски и зглобови	3	1
6.	Гипсирање (конзервативно згрижување на скршеници)	2	5
7.	Толкување на радиографии, КТ, МРИ и сцинтиграфски скен за локомоторен апарат	20	5
8.	Ултрасонографија во раната дијагноза на развојното пореметување на колкот (скрининг)	15	5
9.	Ултрасонографија на мекоткивни патолошки творби и пост-трауматски состојби	10	5
10.	Остеодензитометрија како дијагностичка процедура	10	5

21. Оториноларингологија

ОТОЛОГИЈА

Под надзор на менторот, специјализантот треба да ги совлада следните вештини:

1.	Отоскопија - отомикроскопија	
2.	Одстранување на церумен од надворешниот слушен канал	10
3.	Операција на отхематом	2
4.	Хируршки третман на повреди на надворешно уво	2
5.	Згрижување на повреди на тапанчето	2

Во втората половина од специјализацијата, лекарот асистира и под надзор на менторот ги изведува следните интервенции:

1. Ексцизија на бенигни творби на аурикула и надворешен слушен канал	2
асистенции	
2. Парацентеза	2
3. Антротомија, мастоидектомија	1
4. Тимпанопластика	1
5. Радикална и конзервативна тимпаномастоидектомија	1

После совладување на сите болести на увото, специјализантот престојува во лабораторија за темпорални коски под водство на менторот, каде се обучува за самостојно изведување на следниве операции:

1. Миринготомија со апликација на вентилациони цевчиња	20
2. Антротомија и мастоидектомија	5
3. Радикална трепанација на темпорална коска	3
4. Операции на уво при андокранијални компликации - асистирање	
5. Тимпанопластика	5
6. Декомпресија на н.фациалис -асистирање	
7. Операција на егзостози на надворешен слушен канал	1
8. Стапедектомија и стапедотомија - асистирање	
9. Да си совлада индикациите и техниките на кохлеарна имплантација	

АУДИОЛОГИЈА

Под надзор на менторот, специјализантот треба да ги совлада следните вештини:

1. Акуметриски тестови
2. Испитување со Тонална аудиометрија
3. Говорна аудиометрија и супралиминарни тестови,
4. Импедансметрија
5. Неврофизиолошки испитувања на слухот
6. Аудитивни евоцирани потенцијали
7. Дијагностика на оштетувањата на слухот во детска возраст
8. Спонтани знаци на вестибуларни нарушувања
9. Битермален калоричен тест
10. Електронистагмографија

После совладување на сите болести на аудиовестибуларниот систем, специјализантот треба да совлада и самостојно да поставува дијагноза:

1. Епидемиологија и етиологија на оштетувањата на слухот
2. Дијагностички методи при оштетување на слухот кај возрасни и деца
3. Дијагностика на нарушувањата на слухот од централно потекло
4. Индикации за слушни апарати и нивно подесување;
5. индикации за кохлеарна имплантација
6. подесување на кохлеарниот имплант и рехабилитација
7. аудиолошка проценка на степенот на слушно оштетување;
8. диференцијална дијагноза на вестибуларните нарушувања
9. индикации на електронистагмографија

10. Методи на динамо и ортостатика
11. третман и рехабилитација во домен на вестибуларните нарушувања
12. топодијагностика на парализите на н.фацијалис

РИНОЛОГИЈА

Под водство на менторот треба самостално да направи:

1. Сопирање на носно крвање преку:
 - Предна тампонада 10
 - Задната тампонада 2
2. Одстранување на туѓо тело од нос 5
3. Репозиција на носни коски 3
4. Сутура на лацеро контузна рана на кожата на носната пирамида 5
5. Ендоскопски преглед на нос 10
6. Инцизија на хематом и абсцес на носната преграда 2
7. Ендоназална полипектомија 2
8. Функционални операции на носната преграда и носни школки 2
9. Операција на максиларен синус (Caldwell-Luc) 1
10. Синусоскопија на максиларен синус 1

Асистенции кои треба да ги направи со менторот:

1. Ендоскопски оперативни интервенции:
 - Септопластика
 - Полипектомија
 - Средна антростомија
 - Предна етмоидектомија
 - Задна етмоидектомија
2. Ринопластика
3. Операции на бенигни и малигни тумори на носот и синусите
4. Трепанација на фронтален синус

Ринологија

Специјализантот треба да ги совлада следниве дијагностички методи и оперативни интервенции:

1. Риноманометрија
2. Функционални операции на носната преграда и носни школки 10
3. Ринопластика 5
4. Операција на максиларен синус (Caldwell-Luc) 5
5. Ендоскопски оперативни интервенции 10
6. Операции на бенигни и малигни тумори на носот и синусите 2
7. Реконструктивни зафати во пределот на носната пирамида и лицето во соработка со други специјалисти 2

ЛАРИНГОФАРИНГОЛОГИЈА

Самостојно да изведува:

1. Директна фаринго ларингоскопија (фибер или ригидна) 20
2. Микроларингоскопија (дијагностичка или терапевтска) 10
3. Трахеобронхоскопија (фибер или ригидна) 2
4. Езофагоскопија (фибер ригидна) 2
5. Отстранување на туѓо тело од горните респираторни патишта (фибер ригидна) 1

6. Оро-назо-трахеална интубација	15
7. Трахеотомија	5
8. Инцизија на перитонзиларен апсцес	5
9. Аденоидектомија	15
10. Тонзилектомија	15
11. Екстирпација (биопсија) на бенигни творби во регијата на глава и врат	3
Самостојно да изведува:	
1. Операција на бенигни- малигни тумори во орофаринкс преку трансорален пристап	3
2. Операции на малигни тумори на ларинкс, тотална ларингектомија	2
3. Хордектомија	1
4. Екстирпација на субмандибуларна жлезда	2
5. Инцизија и дренажа на парафарингијален апсцес и длабоки инфекции во вратна регија	3
Асистенции:	
1. Операција на бенигни и малигни тумори во орофаринкс преку суб-инфрахиоиден пристап, со или без мандибулотомиија	1
2. Операции на малигни тумори на ларинкс и хипофаринкс со примарна реконструкција	2
3. Парцијална вертикална ларингектомија	2
4. Парцијална хоризонтална ларингектомија	2
5. Субтотална ларингектомија	2
6. Ларингектомија со билатерална вратна дисекција	2
7. Ларингофарингектомија тотална со реконструкција (гастер пулл-уп, јејунум интерпоситион)	1
8. Функционална дисекција на врат	3
9. Радикална диосекција на врат	3
10. Паротидектомија , суперфицијална -тотална	2
11. Операција со ласер во фаринкс и ларинкс	2

ФОНИЈАТРИЈА

1. Оцена на респираторна функција
2. Оцена на фонаторно дишење
3. Анализа на вибрациите на гласните жици (стробоскопија, глотографија)
4. Објективна инструментална оцена на гласот и говорот.
5. Преглед на фаринкс, ларинкс со ригиден и флексибилен ендоскоп
6. Микрохируршко и ласерско одстранување на бенигни лезии во ларинкс (полипи, цисти, папиломи и др).

Во склоп на субспецијализацијата по фонијатрија, специјализантаот треба да совлада:

1. Акустика, фонетика, лингвистика, комуникативни вештини
2. Нормален и нарушен говорен развој кај деца, дијагностичко терапевтски период
3. Органски и функционални дисфонии, дијагноза, третман кај деца и возрасни
4. Глас кај млади и стари лица

5. Неврогени нарушувања на гласот фонација и артикулација
6. Професионални дисфонии
7. Оцена на способноста на кандидатот за професионален говорник, пејач
8. Процена на рехабилитација на гласот кај пациенти оперирани од малигни процеси на ларинкс
9. Нарушување на ритмот на говорот

Техники кои специјализантот треба да ги изведува самостојно:

1. Микрохируршка фонохирургија на бенигната патологија на ларинкс
2. тиреоластики
3. хируршка имплантација на ботулин кај спастични дисфонии;

22. Офталмологија

1.Стекнување на следните практични знаења и вештини:

- одредување на рефракција на блиску и далеку и препишување на наочари,
- објективно одредување на рефракција со скијаскопија
- биомикроскопија
- кератометрија (Javal и електронска)
- тонометрија (иоц, апланациона и пневматска)
- преглед на солзен филм
- боење со FINa и Rose bengal
- Schirmer -ов тест
- директна офталмоскопија

Дијагностичко терапевтски манипулации кои треба да се совладаат:

- евертирање и двојно евертирање на капаци
- промивка на солзни канали
- апликација на субкоњуктивални инекции
- епилација
- отстранување на туѓи тела од роговица

Втора година- втора половина

1.Практични знаења и вештини

- евалуација на длабочината на предна очна комора
- индиректна офталмоскопија
- гониоскопија
- апликација на Goldman-ова призма
- испитување на колорен вид
- егзофталмометрија според Hertl
- ковер-тест, Мадокс, синоптофор

2.Дијагностичко-терапевтски манипулации:

- инцизија на акутен дакриоциститис и ставање на штрајфна
- абразија на корнеален епител
- земање на коњуктивален брис
- апликација на парабулбарни инекции

- ексцизија на халазион
- отстранување на ксантелазма
- отстранување на папиломи, веруки и атероми
- тарзорафија

Трета година:**Совладување на следните дијагностички методи и вештини:**

– периметрија	10 самостојни
– гониоскопија	10 самостојни
– колорен вид	10 теста
– Hess Lankaster	5 теста
– егзофталмометрија по Hertl	10 теста

Четврта година:**1. Совладување на следните дијагностички методи и вештини:**

- кабинет за ехографија-2 месеци-изведување на 10 самостојни ехографии, со познавање на биометрија и калкулација на ИОЛ
- кабинет за ФФА-2 месеци-изведување на 10 нативни и 5 ФФА под надзор на субспецијалист
- кабинет за ЛФК-2 месеци со изведување на дел од панретинална ласер фотокоагулација и изведување на ЈАГ капсулотомија

2. Самостојни хируршки интервенции:

– лацероконтузни рани на капаци	5
– тарзорафии	2-4
– операции на ентропиум и ектропиум по	2
– халазиони	10
– птериgium	5
– енуклеација и евисцерации	2
– поставување и нега (одржување) на очни протези	
– операции на катаракта	2-5
– операции на глауком-најмалку	2
– операции на страбизам-најмалку	2

(Бројот на последниве три типа на операции зависи од проценката на главниот ментор за подготвеноста на кандидатот)

3. Асистенции на посложени хируршки зафати:

– витректомија и аблација на ретина	5
– асистенции на страбизам	10
– катаракта	
– глауком	
– трауми на око и перфоративни повреди	

Вкупен број на асистенции на посложени хируршки зафати 100

4. Задолжителни практични знаења и вештини од следните подрачја:**Глауком**

- тонометрија (иоц, апланациона и неконтактна)
- гониоскопија со диференцијација на структурите и проценка на широчината на ИКА
- тонографија

- периметрија
- проценка на ЦИД-соодносот
- одредување на терапискиот третман кај поедини форми на глауком
- поставување на индикација за времето и формата на ласерскиот третман
- поставување на индикација за хируршки третман

Страбологија

- испитување на мотилитет
- испитување на окуло-моторна рамнотежа
- испитување на бинокуларен вид (нормален, пореметен)
- Hess Lancaster
- диплопии и тортиколис

Кабинет за ехографија:

Организираны проверки на стекнатите знаења преку одржување на тематски курсеви од областа на ехографијата на око и орбита

Од втора година на специјализација, задолжително изведување на следните содржини:

- една семинарска работа
- 3 презентации на случаи
- 2 презентации на стручна литература

23. Патолошка анатомија

ВОВЕДЕН ДЕЛ :

Аутопсија : најмалку 50 самостојни аутопсии и 50 асистенции (со активно учество во аутопсијата) при што треба да совладаат :

- теоретски знаења и практични вештини за изведување на аутопсиските техники (основни и продлабочени),
- Припрема на трупот пред и по аутопсија,
- Да се запознаат со прописите за постапување со мртвите и нивните роднини , како и процедурите при мртвозорството.
- Основни знаења за макроскопскиот и микроскопскиот изглед на нормални и патолошки изменети ткива и органи,
- Земање на материјал за хистопатолошки, цитолошки и микробиолошки и хемиски анализи,
- Формирање на обдукионен протокол со релевантен стручен заклучок на извршените 50 самостални и 50 асистирани аутопсии.
- Самостојно припремање на обдукцискиот материјал за клиничко-патолошки конференции.

Воведување во општата биопсиска дијагностика:

- макроскопски опис на материјалот и видливите патолошки промени,
- земање на материјал за хистопатолошка анализа,
- анализа на микроскопските препарати и поставување на дијагноза со диференцијално дијагностички можности,

- поставување на индикација за специјални хистохемиски, имунохистохемиски и други специјални методи за решавање на диференцијално дијагностичките проблеми,
- запознавање со начинот на интерпретација на специјалните методи како и дометот на овие методи,
- формирање на текстуален хистопатолошки наод,
- архивирање на материјалот со шифрирање на истиот.

Лабораториски техники : стекнување на основни знаења за техниката како и апаратурата која се користи при :

- хистохемиски , имунохистохемиски анализи, имунофлуоресценција, електронска микроскопија, поларизациска микроскопија, молекуларни-цитогенетски техники, проточна цитометрија, хистоморфометрија

Основи на менаџментот : организација на службата за патологија

СПЕЦИЈАЛЕН (НАСОЧЕН) ДЕЛ :

1.Насочена хируршка и интернистичка патологија (пулмопатологија, кардиоваскуларна, нефропатологија, уропатологија со машки генитален систем, глава и врат, гастроинтестинална и хепатопанкреатична патологија, патологија на ендокрин систем, остеомускулен систем и кожа, ултраструктурна и молекуларна патологија) :

- 50 самостојни аутопсии и 50 асистенции од соодветната област
- 2000 хистолошки анализи со дијагноза и мислење и 1000 биопсии од архивски материјал,
- 1000 цитолошки анализи со мислење и 1000 од архивски материјал.
- 100 анализи на смрзнати хистолошки пресеци со дијагноза и мислење.

2 . Невропатологија :

- 25 самостојни аутопсии и 25 асистенции од соодветната област,
- 300 хистолошки анализи со дијагноза и мислење и 300 од архивскиот материјал.

3. Онкопатологија (со посебен осврт на патологијата на дојката, хематопатологија, тумори на меки ткива и коски, тумори на штитна жлезда):

- 25 самостојни аутопсии и 25 асистенции од соодветната област,
- 1000 хистолошки анализи со дијагноза и мислење и 1000 биопсии од архивски материјал,

4 . Гинеколошка патологија (заедно со фетална и неонатална патологија како и ексфолијативна цитологија) :

- 25 самостојни аутопсии од кои најмалки 20 аутопсии на фетуси и неонатуси и 25 асистенции
- 700 хистолошки анализи со дијагноза и мислење и 700 биопсии од архивски материјал,
- 1000 гинеколошко-цитолошки анализи со мислење.

5 . Цитопатологија :

- одредување на индикации за цитодијагностичка анализа
- совладана техника за аспирациона пункција
- совладана техника за добивање на ексфолијативен материјал
- совладани техники за обработка на материјалот , фиксација и методи на боене на материјалот,
- интерпретација на 1200 цитолошките размаски
- способност за воспоставување на цитолошко-хистолошка корелација и цитолошко-клиничка корелација

6 . Форензична патологија (заедно со токсикологија, деонтологија и вештачење)

- 10 самостојни обдукции на насилна смрт и 10 асистенции со изготвен судско медицински протокол
- 10 самостојни обдукции на сообраќаен трауматизам и 10 асистенции со изготвен судско медицински протокол
- 5 самостојни обдукции кај интоксикации и 5 асистенции со изготвен судско медицински протокол
- 10 увиди на лице место
- совладана судско-медицинска детерминација на убиства, самоубиства, несрекен случај, видови на смрт и утврдување на смрт
- поставување на индикација за судско медицинска обдукција
- познавање на правата и одговорностите на вештото лице врз основа на ЗКП и ЗПП
- толкување на КЗ на РМ во однос на телесните повреди, несовесно лекување и лекарска грешка, професионална тајна, еутаназија
- познавање на етичко правната одговорност при пречекорување на професионалното однесување (давање на лажен исказ и неовластено давање на податоци)

ПРОДЛАБОЧЕНА НАСОЧЕНА ПАТОЛОГИЈА :

(избор на една од 5-те наведени програми)

1 . Хируршка патологија :

- 20 самостојни аутопсии и 20 асистенции од соодветната област со изготвен обдукциски протокол и клиничко-патолошка корелација
- 1200 хистолошки анализи (70% биопсиски материјал и 30% оперативен) со дијагноза и мислење и 1200 биопсии од архивски материјал
- 30 случаи на еџ темпоре биопсија,
- анализа на најмалку 1000 цитолошки размаски
- практична и продлабочена употреба на специјални дијагностички техники: хистохемиска, имунохистохемиска,

електронска микроскопија, проточна цитометрија, цитогенетика, молекуларна патологија.

- активни учество на клиничко патолошки конференции
- изработка на најмалку еден стручен труд и учество на еден домашен или меѓународен стручен состанок.

2 . Интернистичка патологија :

- 20 самостојни аутопсии и 20 асистенции од соодветната област со изготвен обдукциски протокол и клиничко-патолошка корелација
- 800 хистолошки анализи (70% биопсиски материјал и 30% оперативен) со дијагноза и мислење и 800 биопсии од архивски материјал
- 30 случаи на еџ темпоре биопсија,
- анализа на најмалку 1000 цитолошки размаски
- практична и продлабочена употреба на специјални дијагностички техники: хистохемиска, имунохистохемиска, електронска микроскопија, проточна цитометрија, цитогенетика, молекуларна патологија.
- активни учество на клиничко патолошки конференции
- изработка на најмалку еден стручен труд и учество на еден домашен или меѓународен стручен состанок.

3 . Невропатологија :

- 20 продлабочени аутопсии од соодветната област со обдукциски протокол и мислење и 20 асистенции
- 200 самостојни секции на централен нервен систем и 200 асистенции
- 250 прегледи на биопсиски материјал од централен и 15 од периферен нервен систем со дијагноза и мислење
- 15 биопсии од мускулоскелетната патологија
- активно учество на 10 клиничко-патолошки конференции
- изработка на најмалку еден стручен труд и учество на еден домашен или меѓународен стручен состанок.

4 . Цитопатологија :

- одредување на индикации за цитодијагностичка анализа
- совладана техника за аспирациона пункција
- совладана техника за добивање на ексфолијативен материјал
- совладани техники за обработка на материјалот , фиксација и методи на боења на материјалот,
- Цитопатологија на градата : 400 размаски
- Цитопатологија на лимниот систем : 300 размаски
- Цитопатологија на ендокрини жлезди : 200 размаски
- Цитопатологија на тумори на меки ткива : 100 размаски
- Цитопатологија на абдоминални органи и ретроперитонеум: 200 размаски

- Цитопатологија на белодробие : 200 размаски
- Гинеколошка цитопатологија : 3000 размаски
- Цитопатологија на ексудати : 300 размаски-
- способност за воспоставување на цитолошко-хистолошка корелација и цитолошко-клиничка корелација
- активно учество на 10 клиничко-патолошки конференции
- изработка на најмалку еден стручен труд и учество на еден домашен или меѓународен стручен состанок.

5 . Форензична патологија :

- 20 самостојни обдукции на насилна смрт и 20 асистенции со изготвен судско медицински протокол
- 20 самостојни обдукции на сообраќаен трауматизам и 20 асистенции со изготвен судско медицински протокол
- 10 самостојни обдукции кај интоксикации и 10 асистенции со изготвен судско медицински протокол
- 30 увиди на лице место
- 15 самостојно донесени мислења и 15 асистенции од вештачење во цивилни предмети и предмети на осигурителни друштва
- совладана судско-медицинска детерминација на убиства, самоубиства, несрекен случај, видови на смрт и утврдување на смрт
- поставување на индикација за судско медицинска обдукција
- продлабочена соработка во дијагностичко-лабораториските постапки (токсикологија и алкохолизам, и др.)
- познавање на правата и одговорностите на вештото лице врз основа на ЗКП и ЗПП
- толкување на КЗ на РМ во однос на телесните повреди, несовесно лекување и лекарска грешка, професионална тајна, еутаназија
- познавање на етичко правната одговорност при пречекорување на професионалното однесување (давање на лажен исказ и неовластено давање на податоци)
- изработка на најмалку еден стручен труд и учество на еден домашен или меѓународен стручен состанок.

24-25. Педијатрија

Каталог на вештини

	Изведува самостојно	Изведува со асистент	Опсервира
--	------------------------	----------------------------	-----------

Анализа на урина (хемиска и седимент, практично)	20		
Крвна слика и размаска (концептуално и практично)	20		
Пре-трансфузиони тестови, со легална документација	5		
Стернална пункција и размаска (практично и толкување на наоди)		2	
Биопсија на коска			1
Лумбална пункција практично	5		
Преглед на ликвор	20		
Инсерција на гастрична туба, гастрична лаважа	10		
Инсерција на уринарен катетер	5		
Тоалета на папче на новородено	15		
ЕКГ (техника и анализа)	10		
Кардиопулмонална ресусцитација	5		
Инекции: сц.и.м. и и.в	20		
Инсерција на централен венски катетер			1
Мерење на централен венски притисок			1
Интерпретација на Ртг пулмо	30		
Интерпретација на ртг испитувања на уринарен тракт (ИВП, МЦУГ, КТ)	20		
Интерпретација на ртг испитувања на ГИТ	20		
Интерпретација на ртг испитувања на срце	20		
Интерпретација на ехокардиографски наоди	20		

Интерпретација на ехренографски наоди	20		
Интерпретација на ехо абдомен	20		
Интерпретација на ЕХО на ЦНС	20		
Интерпретација на радиоизотопски испитувања на уринарен тракт			
Интерпретација на радиоизотопски испитувања на ГЕХ тракт			
Интерпретација на радиоизотопски испитувања на срце и бели дробови			
Интерпретација на ЕЕГ наоди кај деца	20		
Мерење на крвен притисок	20		
Континуирано мерење на КП (холтер)		2	
Мерење на гликемија со глукометар	10		
Континуирано мониторирање на гликемија			1
Користење на инхалативна терапија за астма	20		
Алерголошки prick тест		5	
Спирометрија/бронходилататорен тест/тест со физичко оптеретување – практично изведување			1
Спирометрија/бронходилататорен тест/тест со физичко оптеретување-интерпретација на наоди	5		
Земање брис од нос и од грло и трахеален аспират	10		
Земање урина за уринокултура	10		
24 часовна pH метрија			1
Гастроскопија			1

Хепатална биопсија			1
Абдоминална пункција			1
Бубрежна биопсија			1
Перитонеална дијализа			1
Преглед на перитонеална течност	10		
Плеурална пункција			2
Ендотрахеална интубација	5		
Вентилација со самоширечки балон и маска	5		
Артифициелна вентилација			5
Постапка на реанимација на новородено-примарна	10		
Постапка на реанимација на болно новородено	10		
Поставување на умбиликален венски катетер			3
Ексангвинотрансфузија			3
Пулсоксиметрија со гасни анализи	20		
Проценка на раст и развој – антропометриски параметри	20		
Друго			

26. Пластична и реконструктивна хирургија

I Општ дел/Дигестивна хирургија

	Интервенции	Асистенции	Операции
1.	Апендектомија	10	2
2.	Херниопластика ингвинална	10	5
3.	Детска ингвинална херниопластика	5	2
4.	Херниопластика феморална	10	2
5.	Херниопластика вентрална	10	2
6.	Херниопластика рецидив	5	1
7.	Холецистектомија	20	2

8.	Холедохотомија со Т дренажа	10	0
9.	Билиодигестивна анастомоза	5	0
10.	Ресекција на желудник	5	0
11.	Гастроентероанастомоза	5	1
12.	Ресекција на тенко црево со анастомоза	5	0
13.	Ентеростома	5	1
14.	Гастростома	5	1
15.	Колостома	5	1

II Општ дел/Трауматологија

	Интервенции	Асистенции	Операции
1.	Екстензија (скелетна тракција) на горен екстремитет	5	5
2.	Екстензија (скелетна тракција) на долен екстремитет	10	5
3.	Пункција на зглобови	3	2
4.	Дијагностичка артроскопија	5	2
5.	Згрижување на повреди на меки ткива (големи рани, дефекти на кожа, повреди на мускули и тетиви)	5	3
6.	Репозиција на детски фрактури	5	2
7.	Остеосинтеза (едноставна) и отстранување на остеосинтетски материјал	5	5
8.	Репозиција на луксација на хумерус (хумеро-скапуларна луксација)	3	2

III Општ дел/Хируршки инфекции, обработка на рана, опекотини

	Интервенции	Асистенции	Операции
1.	Ексцизија на нокт	5	5
2.	Секвестректомија	2	0
3.	Ампутација на екстремитет	2	0
4.	Фасциотомија	2	1

IV Општ дел/Општохируршки интервенции Хирургија на дојка, тироида, варикси, гангрени

	Интервенции	Асистенции	Операции
1.	Бенигни тумори на дојка	5	2
2.	Карцином на дојка	10	1
3.	Операции на варикси	10	1
4.	Обработка на стапало со инфекција	10	1
5.	Третман на гангрена на стапало	10	1

V Општ дел/Ургентни хируршки состојби

	Интервенции	Асистенции	Операции
1.	Интубација	5	5

2.	Пласирање на интравенска терапија	10	10
3.	Поставување на имобилизација	10	5
4.	Обработка на хируршка рана	20	10

VI Општ дел/Опекотини

	Интервенции	Асистенции	Операции
1.	Примарна обработка на голема опекотина	3	1
2.	Некректомија при опекотина	5	1
3.	Земање на автотрансплантат на кожа	10	1
4.	Фасциотомија	3	1

VII Општ дел/ Интензивна терапија и реанимација (КАРИЛ)

	Интервенции	Асистенции	Операции
1.	Тоалета на тубус	5	5
2.	Пласирање на венска линија	10	10
3.	Поставување на ЦВК	3	1
4.	Пласирање на назогастрична сонда	3	7
5.	Преврска на хируршка рана	10	10

VIII Општ дел/ Анестезија (во операциона сала)

	Интервенции	Асистенции	Операции
1.	Интубација	5	5
2.	Пласирање на венска линија	10	10
3.	Поставување на уринарен катетер	3	7
4.	Пласирање на назогастрична сонда	3	7

IX Напреднат дел/Основни процедури

	Интервенции	Асистенции	Операции
1.	Примарна сутура на едноставна некомплицирана рана или лацерација		10
2.	Дренажа на субкутан хематом, сером или пурулентна инфекција		10
3.	Дебридман на рана биопсија		10

X Напреднат дел/Глава и врат

	Интервенции	Асистенции	Операции
		и	и
1.	Траума на лице		
	Повреда на мекоткивни лицеви повреди	2	
	Редукција и фиксација на лицеви скршеници	5	
	Реоперативна хирургија за лицеви скршеници	2	
2.	Ортогнатска хирургија		
	Le Fort I остеотомија	1	

	Билатерална сагитална остеотомија	1	
	Дентоалвеоларна максиларна/мандибуларна остеотомија и дистракција	1	
	Друга максиларна/мандибуларна остеотомија и дистракција	1	
3.	Нарушувања на темпоромандибуларниот зглоб		
	Отворена артротомија/артроскопија за нарушување на ТМЗ	4	
4.	Хиелогнатопалатошизи и краниофацијална хирургија		
	Примарна поправка на хиелогнатопалатошизи	4	
	Секундарна поправка на хиелогнатопалатошизи	4	
	Хирургија на база на череп	1	
5.	Карцином на уста		
	Ексцизија и директна сутура/кожен графт	15	
	Ексцизија и реконструкција со локален резен	15	
	Ексцизија и реконструкција со регионален резен	10	
	Ексцизија и реконструкција со микровакуларен резен	8	
6.	Тумори на лицеви коски		
	Мандибулектомија/максилектомија/орбитал на ексентерација	4	
7.	Плунковна жлезда		
	Паротидектомија со презервација на n.facialis	2	2
	Паротидектомија без презервација на n.facialis	2	
8.	Уво		
	Ексцизија на лезија и директна сутура		8
	Ексцизија на лезија и реконструкција со локален резен	8	
	Ексцизија на лезија и реконструкција со регионален резен	8	
	Корекција на проминентни уши	5	5
	Хирургија за микротија/ комплексна реконструкција на уво	5	
9.	Нос		
	Ексцизија на лезија и директна сутура	5	5
	Ексцизија на лезија и реконструкција на локален резен	2	2
	Ексцизија на лезија и реконструкција со регионален резен		10
	Корекција на конгенитални/стекнати дефекти	10	5

10 Очни капац

·	Ексцизија и реконструкција на горен и долен очен капак	5	5
·	Ексцизија и реконструкција на медијален/латерален кантус	4	4
11	Конгенитални/стекнати аномалии на врат		
·	Поправка на комплексни мекоткивни повреди на врат	10	2
·	Реконструкција на птериgium цолли, тортицолис цонгенита	1	1
·	Madelung disease	1	
·	Дисекција на врат	5	
·	Ексцизија на конгенитална циста на врат/фистула	8	2
12	Реконструкција на скалп		
·	Директна сутура/ кожен графт	10	10
·	Реконструкција со локален резен	5	5
·	Реконструкција со експандер	4	1
·	Реконструкција со слободен резен	4	1
·	Реконструкција на коски на калварија	4	
13	Парализа на n. facialis		
·	Реконструкција со нервен графт	1	
·	Реконструкција со статичка процедура	4	
·	Додатни процедури за реконструкција на очен капак или агол на усна	8	4
14	Други процедури за глава и врат	8	4

XI Напреднат дел/Дојка

	Интервенции	Асистенции	Операции
1.	Реконструкција на дојка	14	5
2.	Реконструкција на nipple areola complex	8	1
3.	Ревизија по реконструкција на дојка	6	2
4.	Гинекомастија (со/без липосукција)	4	2
5.	Други процедури кај дојки	10	

XI Напреднат дел/Торзо и абдомен

	Интервенции	Асистенции	Операции
1.	Poland Syndrome	4	
2.	Спина бифида	4	2
3.	Реконструкција на аксила	5	2
4.	Дисекција на аксила	8	2
5.	Реконструкција на абдоминален сид	8	2
6.	Други процедури за торзо и абдомен	4	2

XII Напреднат дел/Шака и горен екстремитет

	Интервенции	Асистенции	Операции
1.	Хирургија на тетиви	41	12
2.	Скршеници и дислокации	16	15
3.	Артродеза и Артропластика	4	2
4.	Хирургија на периферни нерви	16	
5.	Синдром на компресија на нерви	8	2
6.	Трансфер на тетиви	14	6
7.	Брахијален плексус	8	2
8.	Компартмент синдром на горен екстремите	10	4
9.	Артритис	20	5
10.	Дипитренова контрактура	10	4
11.	Конгенитални аномалии на шака	10	2
12.	Ампутации и реимплантационна хирургија	10	1
13.	Покривање на кожа на горен екстремитет	20	5
14.	Изгореници на шака	10	10
15.	Реконструкција на палец	8	2
16.	Тумори на шака	25	20
17.	Рачен зглоб	10	5
18.	Разни процедури на шака	10	5

XIII Напреднат дел/Долен екстремитет

	Интервенции	Асистенции	Операции
1.	Ексцизија на тумори на долен екстремитет	8	4
2.	Дисекција на ингвинум	4	1
3.	Хирургија на отворени/комплексни скршеници на долен екстремитет	4	1
4.	Третман на васкуларни улкуси	8	4
5.	Дијабетичко стапало	14	6
6.	Други процедури за долен екстремитет	2	2

XIV Напреднат дел/Гениталии

	Интервенции	Асистенции	Операции
1.	Хирургија за хипоспадија	10	
2.	Хирургија на еписпадии или екстрофија на мочен меур	8	
3.	Хирургија на Peyronie disease	1	1
4.	Гангрена Fournier	2	2
5.	Реконструкција на вагина	2	2
6.	Други процедури за гениталии	2	1

XV Напреднат дел/Кожа

	Интервенции	Асистенции	Операции
1.	Ексцизија на кожни тумори	40	10
2.	Сентинел лсмпх ноде биопсија	10	4
3.	Ексцизија на лезија на кожа	30	10

4.	Експанзија на кожа	4	1
5.	Васкуларни аномалии	8	4
6.	Ревизија на лузни	10	10
7.	Други процедури на кожа	20	10

XVI Напреднат дел/Изгореници

	Интервенции	Асистенции	Операции
1.	Термички изгореници	10	4
2.	Хируршки процедури кај електрични изгореници	2	2
3.	Хируршки процедури кај хемиски изгореници	2	2
4.	Хируршки процедури кај екстравазациони процедури	2	2
5.	Други процедури кај изгореници	2	1

XVII Напреднат дел/Декубитални рани

	Интервенции	Асистенции	Операции
1.	Реконструкција со директна сатура	10	8
2.	Реконструкција со перфораторски резен	10	1
3.	Други процедури за декубитални рани	10	5

XVIII Напреднат дел/Лимфедем

	Интервенции	Асистенции	Операции
1.	Ексцизија и реконструкција со графт/резен	10	4
2.	Микроваскуларни процедури	10	4
3.	Други процедури за лимфедем	10	4

XIX Напреднат дел/Естетска хирургија

	Интервенции	Асистенции	Операции
1.	Естетска хирургија на лице	30	10

27. Психијатрија**Активност**

		во придружба	самостојно
1.	Психотераписки консултации (дискусија по случај)	20	
2.	Психотераписки третмани индивидуални	5	2
	групни	5	2
	семеен третман	2	2
	Психоедукација	5	2

3.	Дијагностички интервју и нумеричка верификација		
	HAMD	5	20
	HAMA	5	20
	PANSS	5	20
	EPS	5	20
	CGI	5	20
	MMS	5	20
	WASI	3	3
4.	Болничко водење на пациенти (возрасни)		
	Шизофренија	15	
	Афективни растројства	15	
	Дисоцијативни растројства	15	
	Останато	5	
	Болничко водење на пациенти (деца и млади)		
	психотично растројство	10	
	непсихотично растројство	10	
	Психофармакотераписки консултации	30	
5.	Кризни состојби		
	со обид за суицид	5	10
	без обид за суицид	5	10
6.	Дневно-болничко водење на пациенти (возрасни)		
	Шизофренија	10	
	Афективни растројства	10	
	Дисоцијативни растројства	10	
	Останато	10	
	Дневно-болничко водење на пациенти (деца и млади)	5	
	психотично растројство	5	
	непсихотично растројство		
7.	Амбулантен третман на возрасни		
	Шизофренија	3	5
	Депривно рекурентно растројство	3	5
	Биполарно растројство	3	5
	Психогеријатриски пациенти	3	5
	Анксиозни и дисоцијативни состојби	3	5
	ОКР	3	5
	Border-line	3	5
	Амбулантен третман на деца и млади		
	Психотични растројства	3	5
	Непсихотични растројства	3	5
8.	Зависности (амбулантски и дневно-болнички третман)	5	
	алкохол	5	
	бензодијазепини	10	
	хероин	5	
	останато	10	
	детоксикација	5	
	бупренорфински програм	5	
	метадонски програм		
9.	Форензика од област на граѓански парници	2	
	кривично право	4	
10.	Психодијагностички техники (консултации)	20	

11.	Социотерапевтски консултации	10
-----	------------------------------	----

28. Радиодијагностика

Вештини –интервенции кои треба специјализантите да ги обават во текот на специјализацијата :

а) Во текот на воведниот дел на специјализацијата
(радиолошка физика со РТГ зраци , РТГ цевка ,РТГ апаратура ,УЗ,КТ и МР

во почетните 6 месеци престој) треба да ги помине следниве вештини:

- престој во темна комора во тек на 7 дена –запознавање со класичен радиолошки процес како и дигитална радиологија ПАЦС – системи, пратење на работата при снимање и учество во изведување на стандардни и спацијални снимки ,како и контрастни инвестиции на УТ , ГИТ и крвни садови, дијаскопија и графија со присуство на најмалку 100 стандардни и специјални снимки
- 30 дијаскопски прегледи и 50 контрастни прегледи (РТГ процес , РТГ филм, филмиски касети , работа во темна комора, стандардно развивање на експониран филм, автоматски темни комори, ПАЦС, дигитални камери, суво и водено развивање, артефакти на РТГ филм, чување на експониран РТГ филм, скенирање на фотохартија, ЦД, дигитално складирање на слики и наоди)

б) Радиологија на торакс

Класични снимки на граден кош во 2 правци – 100

(бронхографија и кимографија елиминирани)

- КТ на граден кош -100
- МР на граден кош – 50
- Перкутана пункција на граден кош под УЗ, дијаскопска и КТ контрола по 5 за секоја постапка

в) Педијатриска радиологија

- Класични снимки 100
- КТ 50
- УЗ прегледи 100
- МР 30
- Контрастни прегледи на УТ (И.В.У, уретроцистографија) 20
- Интервентни процедури во детска возраст 5

г) Ангиорадиологија

- флебографии 20
- ИВДСА 20
- класични ангиографии 10 + 10 (периферни)
- КТ ангио 30
- МР ангио 30
- присуство и асистенција на интервентни васкуларни процедури 20

д) Радиологија на УТ

- нативни снимки 100
- УЗ 100
- И.В.У 100

- КТ 100
- микциона цистоуретрографија 10
- МР 50
- ретроградна уретроцистографија 10
- интервентна уропосталка 5+5
- ѓ) ОАС и меки ткива
 - нативни снимки 300
 - УЗ зглобови и меки ткива 100
 - КТ 100
 - МР 50
 - фистулографија 10
 - цитолошка пункција 10
- е) Неврорадиологија
 - Ангиографија 30
 - КТ на глава 200
 - МР на глава 100
 - -КТ на рбет 100
 - МР рбет 50
 - МР ангио 50
 - КТ ангио 50
 - цистернографија 10
 - УЗ на врат (тироидеа, плункови жлезди, ларитоди, лгл. на врат) 100
 - Доплер на каротиди 20
 - Доплер на периф.кр.садови 20
 - МР врат 20
 - КТ врат 20
- ж) ГИТ
 - езофагус ,желудник и дуоденум 150
 - пасажа 50
 - холангиографски студии 50
 - ентероклиза 20
 - иригографија 150
 - абд.фистулографија 20
 - ЕРЦП 50
 - УЗ абдомен 200
 - -КТ абдомен 100
 - интервентни постапки – 10 васкуларни и 10 не васкуларни
- з) Дојки
 - УЗ 100
 - пункции 10
 - мамографија 100
- с) Генитален тракт
 - ХСГ 30
 - КТ 100
 - МР 30

29. Онкологија и радиотерапија

Опис на симболите за изведените вештини:

1. има теоретско знаење за вештината
2. има теоретско знаење за вештината и ја видел
3. има теоретско знаење и ја извел под надзор
4. има теоретско знаење и може да ја изведува самостално

Каталог на вештини	1	2	3	4
Радиолошка физика		1		
Радиобиологија	1	2		
Дозиметрија		2		
Радиолошка заштита		2		
Ортоволтажни апарати	1	2		
Суперволтажни апарати (телекобалт, линеарен акцелератор) градба	1	2		
Брахитерапија	1	2		
КТ симулатор-градба	1	2		
Планирање на радиотерапија			3	
Техники на зрачна терапија			3	
КТ симулација(одредување на зрачни полиња,доза)				3
Општа онкологија-епидемиологија,етиологија, патологија, биологија на малигните тумори			1	
Дијагноза на малигните заболувања				3
Клиника на малигните заболувања			2	3
ТНМ класификација, одредување на стадиуми на болеста, прогностички фактори				3
Терапија-радиотерапија,хемотерапија,имунотерапија				3
Следење на болните,рехабилитација				3
Специјална онкологија				
1-Рак на дојка (20 пациенти)			2	
дијагноза				4
терапија				4
2-Рак на бели дробови (20 пациенти)				2
дијагноза				4
терапија(20 пациенти)				4
3-Тумори на глава и врат (20 пациенти)				
дијагноза				
терапија				
4-Тумори на генитални органи кај жената (20 пациенти)				
дијагноза				4
терапија				4

брахитерапија	3
5-Тумори на урогенитален систем кај мажот (20 пациенти)	
дијагноза	4
терапија	4
6-Малигни лимфоми,ендокрини,коскени и мекоткивни	
тумори (15 пациенти)	
дијагноза	4
терапија	4
7-Тумори на централен нервен систем (10 пациенти)	
и кожа (5 пациенти)	
дијагноза	4
терапија	4
8-Тумори на дигестивен систем (20 пациенти)	
дијагноза	
терапија	

ОСНОВНИ ПРИНЦИПИ НА РАБОТА

- Дијагностички постапки
- Анализа на клинички и лабораториски наоди
- Одредување на тераписки протокол
- Планирање на радиотерапија
- Одредување на хемотерапија
 - адјувантна
 - неoadјувантна
- Палијативна терапија

30. Социјална медицина со организација на здравствена дејност

31. Судска медицина

Во тек на специјализацијата за усовршување на обдукционата техника потребно е да се изработат најмалку 80 судско-медицински обдукции со целосна обработка на случајот и составување на судско-медицинско мислење и тоа:

- 10 судско-медицински обдукции при асфиктични повреди
- 5 судско-медицински обдукции при физички повреди
- 5 специјални обдукции на новордено и зачеток
- 20 обдукции при убиство и самоубиство
- 20 обдукции при механички повреди
- 10 обдукции при сообраќаен трауматизам
- 5 обдукции на отруени, земање материјал за токсиколошка анализа од лешот
- 5 обдукции на трулежно променети и ексхумирани лешеве

Од областа на форензичната сексологија

- 10 прегледи при сексулани деликти со преглед над оштетените и нивните извршители, обезбедување на материјал за анализа и изведување на анализите.

Од областа на вештачењата на телесните повреди

- 10 прегледи при телесни повреди на живи со констатирање и опишување на повредите, обезбедување на биолошки траги и нивно анализирање
- 30 комплетни вештачења на кривични предмети
- 20 комплетни вештачења на граѓански предмети

Од областа на форензичната хематологија

- 1 обични вештачења на татковство по АБО и МН систем
- 1 проширени вештачења на татковство
- 1 антрополошки вештачења на татковство – демонстрација
- 1 одредување на оплодната способност
- 1 земање на биолошки материјал од живи и умрени лица за

ДНК анализа

Од областа на форензичната токсикологија

- земање биолошки материјал од живи и умрени лица за токсиколошка анализа
- земање на крв и мокрача од живи за утврдувањето на алкоholeмијата и вештачење на алкоholeлисаноста со најмалку 5 самостојни вештачења за алкоholeлисаност
- земање на биоматеријал од умрени за утврдување на алкоholeмијата со спроведено вештачење
- 5 лабораториски анализи за утврдување на алкоholeмијата кај живи и умрени во биолошки материјал

32. Трансфузиона медицина

Специјализантот по трансфузиона медицина во тек на специјализацијата во Институтот за трансфузиона медицина - Скопје треба да ги совлада следните вештини, процедури (техники):

- Анимација на населението за дарување крв - 10 усмени предавања за определени средини (целни групи)
- Изготвување на анкети во врска со крводарувањето - 1
- Комуникација со јавноста (медиумите) - 5 пишани текстови
- Работа со дарители (селекција) - 1000
- Изведување на венепункции на дарители - 100
- Спроведување на мерки на сигурност на работа во лабораторија
- Ракување со примероци, проценка на квалитетот на примероците
- Испитување на квалитет на дијагностички серуми - 10
- Преттрансфузиско испитување - 100

- Определување на еритроцитни крвни групи (ABO, Rh, Kell, MNS и др.) - 100
- Определување на крвни групи и антитела кај бремени жени - 50
- Определување на крвни групи и антитела кај новородени - 50
- Определување на карактеристиките на еритроцитни ало и автоантитела - 50
- Определување на специфичностите на ало и автоантитела - 50
- Елуција и адсорпција на антитела - 10
- Имунохематолошко испитување и избор на компатибилна крв за трансфузија кај АИНА - 20
- ХЛА - серолошко тестирање - 30 теста; вкрстена проба - 10
- Производство на крвни компоненти - 100
- Испитување на квалитет на крвните компоненти - 100
- Земање на примероци за микробиолошко испитување на околината - 20
- Изведување на скреенинг и конформативни тестови за маркери на трансмисивни инфекции - 1000
- Изведување на аферези (дарители и болни) - 10
- Собирање на периферни матични клетки - 5
- Амбулантски прегледи на пациенти со венски тромбози - 500
- Доплер - 30
- Изведување на основни тестови на коагулација: крвна слика, ПТ, аПТТ, ТТ - по 100 тестови
- Изведување на специфични тестови: ТРА, РАІ, фибриноген, Д-димери АФА, LA, АТIII, РС, PS и др. инхибитори, квантитативно определување на фактори на коагулација, агрегација, адхезија на тромбоцити - по 30 теста
- Запознавање, совладување и критичка проценка на новите методики во трансфузиската медицина засновани на ДНК технологии и моноклонски антитела: издвојување на ДНК, ХЛА класа 2, тромбински мутации, FV Leiden, мутација на РАІ – по 5 теста

33. Трауматологија

I Општ дел/Дигестивна хирургија

	Интервенции	Асистенции	Операции
1.	Апендектомија	10	2
2.	Херниопластика ингвинална	10	5
3.	Детска ингвинална херниопластика	5	2
4.	Херниопластика феморална	10	2
5.	Херниопластика вентрална	10	2
6.	Херниопластика рецидив	5	1
7.	Холецистектомија	20	2

8.	Холедохотомија со Т дренажа	10	0
9.	Билиодигестивна анастомоза	5	0
10.	Ресекција на желудник	5	0
11.	Гастроентероанастомоза	5	1
12.	Ресекција на тенко црево со анастомоза	5	0
13.	Ентеростома	5	1
14.	Гастростома	5	1
15.	Колостома	5	1

II Општ дел/Трауматологија

	Интервенции	Асистенции	Операции
1.	Екстензија (скелетна тракција) на горен екстремитет	5	5
2.	Екстензија (скелетна тракција) на долен екстремитет	10	5
3.	Пункција на зглобови	3	2
4.	Дијагностичка артроскопија	5	2
5.	Згрижување на повреди на меки ткива (големи рани, дефекти на кожа, повреди на мускули и тетиви)	5	3
6.	Репозиција на детски фрактури	5	2
7.	Остеосинтеза (едноставна) и отстранување на остеосинтетски материјал	5	5
8.	Репозиција на луксација на хумерус (хумеро-скапуларна луксација)	3	2

III Општ дел/Хируршки инфекции, обработка на рана, опекотини

	Интервенции	Асистенции	Операции
1.	Ексцизија на нокт	5	5
2.	Секвестректомија	2	0
3.	Ампутација на екстремитет	2	0
4.	Фасциотомија	2	1

IV Општ дел/Општохируршки интервенции Хирургија на дојка, тироида, варикси, гангрени

	Интервенции	Асистенции	Операции
1.	Бенигни тумори на дојка	5	2
2.	Карцином на дојка	10	1
3.	Операции на варикси	10	1
4.	Обработка на стапало со инфекција	10	1
5.	Третман на гангрена на стапало	10	1

V Општ дел/Ургентни хируршки состојби

	Интервенции	Асистенции	Операции
1.	Интубација	5	5

2.	Пласирање на интравенска терапија	10	10
3.	Поставување на имобилизација	10	5
4.	Обработка на хируршка рана	20	10

VI Општ дел/Опекотини

	Интервенции	Асистенции	Операции
1.	Примарна обработка на голема опекотина	3	1
2.	Некректомија при опекотина	5	1
3.	Земање на автотрансплантат на кожа	10	1
4.	Фасциотомија	3	1

VII Општ дел/ Интензивна терапија и реанимација (КАРИЛ)

	Интервенции	Асистенции	Операции
1.	Тоалета на тубус	5	5
2.	Пласирање на венска линија	10	10
3.	Поставување на ЦВК	3	1
4.	Пласирање на назогастрична сонда	3	7
5.	Преврска на хируршка рана	10	10

VIII Општ дел/ Анестезија (во операциона сала)

	Интервенции	Асистенции	Операции
1.	Интубација	5	5
2.	Пласирање на венска линија	10	10
3.	Поставување на уринарен катетер	3	7
4.	Пласирање на назогастрична сонда	3	7

IX Напреден дел/Градна хирургија

	Интервенции	Асистенции	Операции
1.	Торакотомија		10
2.	Дренажа на плеврална празнина		10
3.	Згрижување на руптура на дијафрагма		1-2
4.	Фиксација на ребра/граден кош		23

X Напреден дел/Урологија

	Интервенции	Асистенции	Операции
1.	Орхидопексија		2
2.	Згрижување на фуникулоцела		2
3.	Згрижување на хидроцела		2
4.	Згрижување на фимоза		3
5.	Лумботомија		3
6.	Сутура на уринарно кесе		2
7.	Згрижување на трауматски повреди на уринарни органи		2

XI Напреден дел/Дигестивна итна хирургија

	Интервенции	Асистенции	Операции
1.	Лапаротомија		10
2.	Спленектомија		5
3.	Згрижување на повреда (лацерација) на паренхимни органи		3
4.	Поведа на црево (стома)		3
5.	Ресекција на црево и анастомоза		6
6.	Згрижување на повреда (лацерација) на хепар		3
7.	Лапароскопија на дигестивна празнина		3
8.	Ингинална кила		10
9.	Апендектомија		10

XII Напреден дел/Кардиоваскуларна хирургија со посебен осврт на васкуларна хирургија

	Интервенции	Асистенции	Операции
1.	Сутура на крвен сад и анастомоза		3-5
2.	Тромбемболектомија		2
3.	Операција на варикси		2
4.	Ампутација на екстремитети поради трауматска васкуларна емболија		2

XIII Напреден дел/Пластична, реконструктивна и естетска хирургија

	Интервенции	Асистенции	Операции
1.	Остеосинтеза на малите коски на шаката		3
2.	Примарна сутура на раскинатата флексиона тетива		5
3.	Примарна сутура на раскинатата екстензорна тетива		5
4.	Корективна остеотомија на малите коски на шаката		2
5.	Тенолиза на тетивите на шаката		2
6.	Покривање на мекоткивни дефекти со кожен автотрансплантат		5

XIV Напреден дел/Неврохирургија

	Интервенции	Асистенции	Операции
1.	Ламинектомија		10
2.	Трепанација		5
3.	Евакуација на интракранијално крварење		5
4.	Згрижување дискус хернија		5

XV Напреден дел/Ортопедија

	Интервенции	Асистенции	Операции
1.	Корективни интервенции по повреди или заболувања на долгите коски кај возрасни		6
2.	Артропластика на големи зглобови/ тотални и семитотални (колк и колено)		10
3.	Транзиторни фиксаци за корекција на осовината на долги коски кај деца		3
4.	Корективни остеотомии кај деца		2
5.	Тумори на локомоторниот апарат		4

XVI Напреден дел/Трауматологија

	Интервенции	Асистенции	Операции
1.	Дијагностичка и оперативна артроскопија на големи зглобови		30
2.	Минимално инвазивни начини на остеосинтеза (перкутан оперативен третман на скршеница на дистален радиус, скршеници на коските на шака и стапало)		25
3.	Минимално инвазивни начини на остеосинтеза кај деца		10
4.	Ампутации на екстремитети на сите нивоа		5
5.	Остеосинтеза на скршеница на бутна коска во предел на трохантерна регија		30
6.	Остеосинтеза на скршеница на вратот на бутната коска		15
7.	Интрамедуларно клинување (фиксација) на скршеници на долги цевкасти коски (фемур и тибија)		10
8.	Остеосинтеза на едноставни фрактури на ацетабулум		5
9.	Вградување на надворешни фиксатори на сите нивоа		5
10.	Земање и аплицирање на коскен трансплантат		5
11.	Реконструкција на лигаментарен апарат на зглобови		10
12.	Згрижување на повреди на тетиви и мускули		10
13.	Остеосинтеза на скршеници во регии околу зглобовите		30
14.	Други видови на остеосинтеза на дијафиза на долги цевкасти коски		10
15.	Тракција на скелетот при повреди на вратниот рбет		2
16.	Остеосинтеза на едноставни скршеници		3

	на ацетабулум и карлицата	
17.	Артропластика на големи зглобови по повреди	5
18.	Фиксации по скршеници на рбет	3
19.	Корективни интервенции по повреди на долгите коски кај возрасни	2
20.	Отстранување на остеосинтетски материјал	30

XVII Напреден дел/Анестезија и реанимација

	Интервенции	Асистенции	Операции
1.	Поставување на ендотрахеален тубус		3
2.	Поставување на венска линија		5
3.	Поставување на централна венска канила		3
4.	Поставување на назогастрична сонда		5
5.	Спинална анестезија		3

XVIII Напреден дел/Максилофацијална хирургија

	Интервенции	Асистенции	Операции
1.	Репозиција на фрактури на лицеви коски со или без остеосинтеза		5
2.	Репозиција на очно дно преку антрум		2
3.	Оперативни зафати од домен на итна максилофацијална хирургија		5

34. Урологија

I Општ дел/Дигестивна хирургија

	Интервенции	Асистенции	Операции
1.	Апендектомија	10	2
2.	Херниопластика ингвинална	10	5
3.	Детска ингвинална херниопластика	5	2
4.	Херниопластика феморална	10	2
5.	Херниопластика вентрална	10	2
6.	Херниопластика рецидив	5	1
7.	Холецистектомија	20	2
8.	Холедохотомија со Т дренажа	10	0
9.	Билиодигестивна анастомоза	5	0
10.	Ресекција на желудник	5	0
11.	Гастроентероанастомоза	5	1
12.	Ресекција на тенко црево со анастомоза	5	0
13.	Ентеростома	5	1
14.	Гастростома	5	1
15.	Колостома	5	1

II Општ дел/Трауматологија

	Интервенции	Асистенции	Операции
1.	Екстензија (скелетна тракција) на горен екстремитет	5	5
2.	Екстензија (скелетна тракција) на долен екстремитет	10	5
3.	Пункција на зглобови	3	2
4.	Дијагностичка артроскопија	5	2
5.	Згрижување на повреди на меки ткива (големи рани, дефекти на кожа, повреди на мускули и тетиви)	5	3
6.	Репозиција на детски фрактури	5	2
7.	Остеосинтеза (едноставна) и отстранување на остеосинтетски материјал	5	5
8.	Репозиција на луксација на хумерус (хумеро-скапуларна луксација)	3	2

III Општ дел/Хируршки инфекции, обработка на рана, опекотини

	Интервенции	Асистенции	Операции
1.	Ексцизија на нокт	5	5
2.	Секвестректомија	2	0
3.	Ампутација на екстремитет	2	0
4.	Фасциотомија	2	1

IV Општ дел/Општохируршки интервенции Хирургија на дојка, тироидеа, варикси, гангрени

	Интервенции	Асистенции	Операции
1.	Бенигни тумори на дојка	5	2
2.	Карцином на дојка	10	1
3.	Операции на варикси	10	1
4.	Обработка на стапало со инфекција	10	1
5.	Третман на гангрена на стапало	10	1

V Општ дел/Ургентни хируршки состојби

	Интервенции	Асистенции	Операции
1.	Интубација	5	5
2.	Пласирање на интравенска терапија	10	10
3.	Поставување на имобилизација	10	5
4.	Обработка на хируршка рана	20	10

VI Општ дел/Опекотини

	Интервенции	Асистенции	Операции
1.	Примарна обработка на голема опекотина	3	1
2.	Некректомија при опекотина	5	1

3.	Земање на автотрансплантат на кожа	10	1
4.	Фасциотомија	3	1

VII Општ дел/ Интензивна терапија и реанимација (КАРИЛ)

	Интервенции	Асистенции	Операции
1.	Тоалета на тубус	5	5
2.	Пласирање на венска линија	10	10
3.	Поставување на ЦВК	3	1
4.	Пласирање на назогастрична сонда	3	7
5.	Преврска на хируршка рана	10	10

VIII Општ дел/ Анестезија (во операциона сала)

	Интервенции	Асистенции	Операции
1.	Интубација	5	5
2.	Пласирање на венска линија	10	10
3.	Поставување на уринарен катетер	3	7
4.	Пласирање на назогастрична сонда	3	7

IX Напреднат дел/Урогенитална хирургија

	Интервенции	Асистенции	Операции
	Бубрег и надбубрег		
1.	Радикална нефректомија (трансабдоминален пристап)	20	5
2.	Нефректомија (лумботомија)	20	5
3.	Пиелолитотомија	20	5
4.	Пластика на уретеропиеличен врат	10	2
5.	Нефроуретеректомија	5	0
6.	Трансплантација на бубрег	5	0
	Уретер		
1.	Сондирање	40	20
2.	Уретероскопија	20	5
3.	Уретеролитотомија	20	5
4.	Уретероцистонеостомија	5	0
	Мочен меур		
1.	Катетеризација на мочен меур	50	100
2.	Перкутана цистостомија	10	5
3.	Трансуретрална ресекција на помал тумор	20	15
4.	Трансуретрално кршење на камен	10	10
5.	Отворена цистолитотомија	5	5
6.	Инцизија на врат	5	2
	Простата		
1.	Отворена простатектомија по Harris	20	10
2.	Трансуретрална простатектомија	10	5
	Уретра		
1.	Бужирање	50	100
2.	Уретротомија интерна	20	2

3.	Меатотомија	10	2
	Надворешни гениталии		
1.	Циркумцизија	20	20
2.	Френулотомија		
3.	Хидроцелектомија	10	10
4.	Варикоцелектомија лапароскопска	5	5
5.	Биопсија на тестис	10	10
6.	Орхидектомија	5	5
	Кршење камен со екстракорпорална литотрипсија ESWL		
1.	Камен во бубрег	20	20
2.	Камен во уретер	10	5

35. Специјализација по физикална и рехабилитациона медицина

Вештини од областа на проценка на пациент на рехабилитација:

- Физијатриски преглед - 30 одредувања.
- Примена на функционални скали за проценка на неспособноста /онеспособноста - Barthel indeks, FIM, Oswestry, Time up and go test, Womac и др.- по 3 одредувања.
- Проценка на моторната зрелост на новороденче - 3 тестирања.
- Интерпретација на радиолошките наоди 3 одредувања
- Препишување на физикална терапија, кинезитерапија и работна терапија врз темел на медицинската дијагноза и физијатрискиот преглед - 10 препишувања.
- Проценка за потребата и препишување на ортопедски помагала - 5 препишувања.
- Проценка за потребата од вклучување на психолог, социјален работник, логопед, дефектолог и други стручни лица во текот на рехабилитацијата или по спроведениот третман.
- Проценка на прогнозата на лице со онеспособеност и попреченост, неговата потреба за физиотерапија, работна терапија, социјална и професионална рехабилитација - 3 одредувања.
- Мерење на обемот на движења во зглобовите - 3 мерења.
- Мерење на наклон на карлицата и обемот на екстремитетите - 3 мерења
- Мерење на должина на екстремитети - 3 мерења.
- Мануелен мускулен тест - 3 мерења.
- Електростатус - 3 одредувања.
- Хронаксиметрија- 3 одредувања.
- ИТ-крива - 3 одредувања.

Потребни вештини - Апликација на дел од физикалните агенсии:

- Апликација на ТЕНС- 3 апликации.

- Апликација на ласер - 4 апликации.
- Апликација на електростимулација со експоненцијални импулси - 3 одредувања
- Апликација спинална тракција на цервикален и лумбален 'рбет - 4 апликации.
- Апликација на галванотерапија- 2 апликации
- Апликација на електрофореза со лекови - 3 апликации
- Апликација на дијадинамски струи - 3 апликации
- Апликација на интерферентни струи- 3 апликации
- Апликација на куси бранови - 3 апликации
- Апликација на магнетотерапија - 2 апликации
- Апликација на сонотерапија- 2 апликации
- Апликација на апаратна лимфна дренажа - 2 апликации
- Биодозиметрија со апликација на УВ- 2 одредувања
- Примена на ФЕС - 2 апликации.

Потребни вештини - Апликација на дел од рехабилитационите постапки:

- Примена на ортози - 3 апликации.
- Катетеризација - 2 катетеризации.
- Бандажирање на чкунка - 2 бандажирања
- Вештини од работна терапија - 3 примени
- Кинезитерапевтски процедури - 5 апликации
- Апликација на инхалации -2 апликации.

Во текот на стажот треба да постигнат одредени вештини:

- Невролошки преглед 3 прегледи
- Ортопедски преглед 3 прегледи
- Ревматолошки преглед 3 прегледи.
- Преглед на за психомоторна зрелост на новороденче 3 прегледи.
- Интерпретација на радиолошките наоди 2 одредувања
- Апликација на интраартикуларни инекции -2 апликации
- Апликација на периартикуларни инфилтрации-2 апликации
- Интерпретација на лабораториските наоди 2 одредувања.
- Интерпретација на наодот во урина по 2 интерпретации
- Интерпретација на најважните ЕКГ промени по 2 интерпретации
- Интерпретација на наод на респираторни функции 2 интерпретации.

36. Хигиена и здравствена екологија

Ниво на вештини/способности	Стенен па оспособеност			
Следење и проценка на здравствени ризици од животната средина и нивна превентива	1	2	3	4

Оценка на здравствено-еколошкиот концепт на здравјето, фази на проценка на здравствен ризик Специјализнтот треба да изготви проценка на ризик за даден случај со: • идентификација на хазардот; • доза - одговор проценка; • проценка на хумана експозиција; • карактеризација на ризикот.				4
Индикатори на здравствено-еколошка состојба и здравствена заштита – Специјализнтот треба да изготви анализа на случај со користење на моделот на ДПСЕЕА – СЗО моделот на ДПСЕЕА (движечки сили – притисок – состојба – експозиција – ефект - акција) (DPSEEA driving forces – pressures – state – exposure - efect – action -WHO)				4
Оптовареност со болести од животната средина: апликација на случај за ризици од надворешно аерозагадување: 1 апликација на случај за ризици од внатрешно аерозагадување: 1 апликација на случај за ризици од вода, санитација, хигиена: 1 апликација на случај за ризици од климатски промени: 1			3	
Апликација на основен методолошки пристап, преку: локална инспекција со детален извештај и препораки: 5 објекти земање на мостри на води: 5 мостри земање на мостри на храни: 5 мостри Толкување на лабораторииски наод: - основна физичко хемиска анализа за вода за пиење: 30 - периодична анализа за вода за пиење: 10 - анализа за површинска вода: 10 - анализа за храни: 30 - декларации: 30 - анализа на диететски производ: 10 - хигиенски преглед на храни: 30 Певентивни мерки во редовни и вонредни услови: апликација на случај (5 случаеви) Примери и вежби на различни видови води и водоснабдување: апликација на случај (5 случаеви) Отпад и отпадни материји: апликација на случај (5 случаеви) Храна и исхрана: апликација на случај (5 случаеви) Школска хигиена: апликација на случај (1 случаеви) Јонизирачко зрачење: апликација на случај (1 случаеви)				4
Одредување на критични точки во ланецот на исхраната - примена на ХАЦЦП системот Специјализнтот треба да изготви ХАЦЦП план за еден објект на производство на храна со имплементација на следниве принципи: Идентификација на опасности;				4

Евалуација на веројатноста за нивно појавување; Идентификација на заштитни мерки; Одредување на критични контролни точки; Воспоставување на критериуми за обезбедување на ефективна контрола на критични контролни точки; Воспоставување на процедури за мониторинг; Воспоставување на корективни акции; Воспоставување на процедури за верификација; Воспоставување на соодветен систем на документација.				
Утврдување на нутритивен статус и изготвување основни прехранбени режими и диети, низ примери и вежби Проспективни (Специјализнтот треба да изготви) а) дневник на исхрана: 1 б) конзумно-аналитичка метода: 1 в) двоен метод: 1 Ретроспективни (Специјализнтот треба да изготви) а) 24-часовна анкета: 1 б) историја на исхрана: 1 в) прашалник за навиките во исхраната: 1 Специјализнтот треба да изготви: 4 листи за вредности за мерење на внес кај здрави луѓе • Проценети просечни потреби Estimated Average Requirements (EAR) • Препорачан диететски внес, Recommended Dietary Allowances (RDA) • Адекватен внес, Adequate Intakes (AI) • Толерирано највисоко ниво на внес, Tolerable Upper Intake Levels (UL) Специјализнтот треба да спроведи: Планирање на дневен оброк во еден објект на колективна исхрана. Подготвување со: а) листа на планирани намирници б) таблица за составот на намирници (во кои е даден составот на сите видови прехранбени производи кои можат да се најдат во прометот - енергетската вредност и содржина на сите нутриенси поодделно) в) таблица на дневните потреби на хранливи и заштитни материи Специјализнтот треба да изготви: Модел на исхрана (А):1 Модел на исхрана (Б):1 Модел на исхрана (Ц):1 Мерења на состав на тело и распоред на масно ткиво Специјализнтот треба да изготви: – Антропометрија - 50 лица од различни популациони групи • Висина и тежина: мерење • Кожни набори: мерење • Обем на струк (и колк): мерење • Пресметување на БМИ • Толкување на статусот и препораки				4

26. Семејна медицина**Клинички вештини кои ќе се учат во Центарот за КМЕ:**

1. Мерење крвен притисок x2
2. Отоскопија x2
3. Миеење на уши x2
4. Тест за проценка на слух x2
5. Предна риноскопија x2
6. Тампонада на нос x2
7. Око клинички преглед x4
8. Око офталмоскопски преглед x4
9. Око офталмолошки преглед –хипертензија x2
10. Око офталмолошки преглед – дијабетична ретинопатија x2
11. Толкување на нормален ЕКГ x2
12. Толкување на патолошки ЕКГ x4
13. Преглед на урина x2
14. Основно оживување на возрасни x2
15. Напредно оживување на возрасни x2
16. Дефибрилација x2
17. Кардиореспираторна реанимација на деца x2
18. Поставување на И.В линија x4
19. Поставување на уринарен катетер x2
20. катетеризација на бешика x2
21. Гастрична лаважа x2
22. Клизма x2
23. Поставување на назогастрична сонда x2
24. Абдоминален преглед кај дете и возрасен x2
25. Невролошки преглед x2
26. Преглед на кранијални нерви x2
27. Кардиолошки преглед x4
28. Преглед на равни стапала x1
29. Одредување гликемија x1
30. Преглед на дијабетично стопало x2
31. Преглед на дојка x2
32. Ректален преглед x2
33. Крива на раст x2
34. БМИ x2
35. Имобилизација x2
36. Транспорт x2
37. Шиеење на рана x2
38. Обработка на рани/преврски x2
39. Преврска x2
40. Астма дијагноза x2
41. Астма терапија x2
42. Бимануелен преглед x2
43. Земање на брис и преглед под спекулум x2
44. Контрацептивни методи x2
45. Инсерција на спирала x2

46. местeње на дијафрагма x1

Клинички вештини во амбуланта:

- Проценка на витални знаци x20
- Одредување БМИ x20
- Одредување на крива на раст x20
- Мерење крвен притисок x20
- Мерење на температура x10
- Одредување на гликоза во крв x10
- Снимање и интерпретација на ЕКГ x20
- Пеак флоњ метар x20
- Терапија со небулајзер x20
- Преглед на дојка x20
- препишување лекови x20
- предна риноскопија x10
- отоскопија x10
- преглед на очно дно x10
- клинички преглед на око x10
- преглед на урина x10
- Толкување на лабораториски резултати x30

ПЕДИЈАТРИЈА - Клинички вештини за време на турнусот:

- Собирање на урина x10
- Микроскопски преглед на урина x5
- Педијатриски преглед на новородено и доенче x10
- Педијатриски преглед на деца x10
- Преглед на адолесцент x5
- Проценка на раст и развој – крива на раст, БМИ x10
- Проценка на пубертет x5
- Проценка на нутритивен статус x10
- Интерпретација на ренгенграфија и ЕКГ x10

ГИНЕКОЛОГИЈА И АКУШЕРСТВО-Клинички вештини за време на турнусот:

- **контрола на фертилитетот x5**
 - а. Советувалиште за сите форми на планирање на семејство (вклучително орални контрацептиви и друга контрацепција)
 - б. ставање на ИУВ
 - ц. Вадење на ИУВ
 - д. Апликација на дијафрагма
- **гинеколошки преглед и лабораторија x10**
 - а. микроскопска дијагноза на уринарен и вагинален нативен препарат
 - б. гинеколошки преглед под спекулум
 - в. бимануелен преглед
 - г. преглед на дојка
 - д. земање на брис за Пап и вагинална флора и хпв типизација x10

ѓ. Основни тестови за препознавање на симптоми за уринарна инконтиненција и генитален пролапс

- **советувалиште- комуникациски вештини x10**

- а. Опции во бременоста
- б. спонтан абортус и инфертилност
- в. Избор на контрацепција
- г. Интерпретација на резултати од пап хпв типизација, мамографија, скрининг за остеопороза, спермограм и хормонски профил

- **следење на бременоста x10**

- а. Пренатално советувалиште за прашањата врзани со нормална та бременост, породување и пуерпериум
- б. евалуација на гестациска старост и проценка на ризиците во рана бременост
- в. План за водење на бременоста
- г. Базична антенатална грижа за нискоризични трудници
- д. Деткција на фетални тонови
- ѓ. препознае предвремено пркање на околуплодови овојници
- е. Интерпретира резултати од пренатална дијагноза
- ф. Критериуми за упат на повисоко ниво

Во родилна сала специјализантот треба:

- да присуствува на породување x10
- згрижување на новородено по породување x5
- одредување на Апгар скор x5
- Базична нега на новородено x5
- Совет за Доење x10
- Раст и развој во првиот месец x5

ИНТЕРНА МЕДИЦИНА – Клинички вештини кои треба да ги изведе во тек на болничкиот турнус:

- Интернистички анамнеза и физикален преглед на 10 пациенти неделно
- ЕКГ x10
- И.в. линија x5
- Венепункција x5
- Микроскопски преглед на урина x10
- Интерпретација и индикација за ренгенграфија, КТ и МРИ x10
- Поставување на уринарен катетер x5
- Поставување на назогастрична сонда x5
- Клизма x5
- Гледање на нормална крвни размаски x5
- Х.Пилори тест x5
- Скрининг за целијакија x5
- Испитување на столица за окултно крварење x5

Клинички вештини кои треба да ги обсервира:

- Коскена биопсија

- Биопсија на лифна жлезда
- Ехокардиографија/ехо на УТ/ехо на Абдомен
- Ендоскопија
- Бронхоскопија
- Биопсија на хепар/бубрег
- Дијализа
- Белодробни функционални тестови
- Аспирација и инекција во зглоб

ДЕРМАТОВЕНЕРОЛОГИЈА

- Анамнеза и физикален преглед на кожата и кожните аднекси и да ги опише морфологијата, дистрибуцијата и конфигурацијата на кожните ефлоресценции x10 пациенти
- Специфична анамнеза ако постои сомнеж за сексуално пренослива болест со епидемиолошка анкета за откривање на извор на заразата и контактите на болниот x4 пациенти
- Земање на цервикален и уретрален брис x2
- Испраќање на земениот материјал до лабораторија x5

НЕВРОЛОГИЈА-Клинички вештини кои треба да ги изведе за време на турнусот:

- стандарден сеопфатен невролошки преглед, да добие неопходни додатни испитувања и да создаде краткорочни и долгорочни планови за третман врз база на презентираниот и прогресивно влошувачки невролошки процес x 10 пациенти

Обсервација на дополнителни тестови:

- лумбална пункција
- ЕЕГ
- ЕП
- ЕМГ
- Мускулна и нервна биопсија
- компјутеризирана томографија, со и без контраст
- НМР со и без контраст
- МРАнгиографија
- ангиографија
- ултразвучен преглед на каротиди
- испитување на спиење
- генетско тестирање

ИТНА МЕДИЦИНСКА ПОМОШ И ХИРУРГИЈА-Клинички вештини кои треба да се совладаат во тек на турнусот:

- Реанимација x2
- Проценка на витални знаци за различни возрастни групи x5
- Подготовка на пациент за дијагностичка и тераписка процедура x6
- Поставување на и.в. линија x5
- Поставување на уринарен катетер x5
- Поставување на назогастрична сонда x5
- И.в., и.м. и с.ц. апликација на лек x5
- Оксигенотерапија x5

- Читање на пулсоксиметрија х5
- Интерпретација на ЕКГ х5
- Одредување Глазгов кома скала х5
- Одреди траума скор х5
- Проценка на ментален статус х5
- Проценка на степен на дехидрација кај дете х5
- Кардиоваскуларна проценка на дете х5
- Имобилизација х3
- хемостаза со притисок х3
- рехидрација кај пациент со траума х3
- невролошка проценка х5
- ректален преглед х5
- Обработка на рана х5
- Шиене рана х5
- Преврска х5
- Апликација на локална анестезија х5
- Инцизија и дренажа на површен абсцес х5
- Ексцизија на лојна жлезда х2
- Инцизија на враснат нокт х2
- Хируршки се испере х10

Да обсервира:

- тораклна дренажа
- емболектомија
- цистостома

Семејна медицина 2

Во тек на овие 6 месеци од специјализантот се очекува да се вклучи во водење на пациенти со хронични болести, со проблеми од ментално здравје и палијативна нега. За таа цел на специјализантот треба да му се доделат пациенти кои ќе ги води во тек на овие 6 месеци: 10 пациенти со артериска хипертензија, 10 пациенти со хронична белодробна болест, 10 пациенти со дијабет, 5 пациенти со ревматски проблеми, 5 пациенти со проблеми од ментално здравје (неурози, депресија, деменција) 3 пациенти со малигна болест, 3 пациенти со зависност (алкохол/дрога)

ИНФЕКТОЛОГИЈА И ТБЦ

Клинички вештини:

- Анамнеза и физикален преглед х 20
- Преглед на урина х10
- Земање на брисеви х10
- Невролошки преглед х10
- Рентгенграфи х10

ПСИХИЈАТРИЈА

Практични вештини:

Докторот ќе може да:

- Направи преглед на менталниот статус на пациентот вклучувајќи ја и проценката за ризикот од самоубиство x5
- Психијатриско интервју x2
- Направи план за водење на пациентот земајќи ги предвид принципите на рационално препишување и желбите на пациентот x5
- Го идентификува степенот на когнитивната функција соодветна на возраста на пациентот x2
- Направи фокусиран неуролошки преглед x5
- Продуцира план за водење на пациентот земајќи го во предвид степенот на зависноста и злоупотребата x2

Офталмологија-Докторот треба да изведе:

- Офталмоскопски преглед x5
- Тест на визуелна функција x5
- Откривање на рефрактерни аномалии x5
- Грижа за контактни леќи x5
- Локална апликација на лекови x10
- Отстранување на страно тело од око x5

ОРЛ-Докторот треба да изведе:

- Отоскопски преглед x10
- Миене на надворешен ушен канал x10
- Тест за проценка на слух x5
- Иследување на нос x5
- Тампонада на нос x5
- Отстранување на страно тело x5

Ортопедија- Докторот треба да изведе:

- Изведе соодветен физикален преглед x5
- Интраартикуларна инекција и дренажа x5
- Интерпретација на рентгенграфиите x10

Палијативна нега- Докторот треба да:

- Избере соодветни иследувања за да ја пронајде причината за појава на симптомите
- Ги препознае асоцираната загриженост и депресија
- Го процени квалитетот на животот користејќи ги принципите на пристап кон пациент во центар
- Направи план за водење на пациентот (итен и долгорочен)
- Ги препознае знаците на булбарна парализа и да постави назогастрична сонда

Комуникациски вештини-Докторот ќе може да:

- Му објасни на пациентот и фамилијата за природата на заболувањето, водењето, терапијата и следењето на болеста
- Ги открива ставовите и верувањата на пациентот со цел да ги идентификува и менува погрешните начини на кои пациентот се справува со својот проблем
- Ги соопшти лошите вести користејќи емпатиски пристап

- Комуницира ефективно со фамилијата да ги намалува несогласувањата, во согласност со легислативата Комуницира ефективно со мултидисциплинарниот тим

Семејна медицина 3

Во тек на овој период специјализантот треба да прегледа 20 пациенти на ден.

38. Спортска медицина

Список на вештини, зафати и испитувања:

- читања на ЕКГ записи - 100,
- УЗ на срце (ориентациско разбирање) -10
- изведување и интерпретација на ергометриски тестирања по Bruce
 - 30 здрави рекреативци,
 - 30 здрави спортисти и
 - 20 спортисти со променета здравствена состојба
- проценка на аеробен капацитет со индиректен тест по Astrand, степ-тест- 20
- отчитување и анализа на спирометрија (мала и голема)– 50
- изведување и интерпретација на спироергометриски тестови во мирување- 10
- интерпретација на резултати од спироергометриски тестови изведени во при оптоварување – 10
- одредување и интерпретација на анаеробен праг - 20
- изведување и интерпретација на динамометриски тестови - 20
- изведување и интерпретација на резултатите од моторичките тестови (јакост, брзина, флексибилност, координација, рамнотежа) - 30
- изведување и интерпретација на реакциометриски тестови - 10
- мерење и интерпретација на антропометриски големини - 30
- утврдување на конституција - 30
- утврдување на состав на тело – 30
- анализа на антропометриски параметри заради нутритивен мониторинг кај спортисти – 20
- изведување и анализа на електрофизиолошки методи – 5
- тестирање и оценка на когнитивните способности и на конативниот статус – 10
- тестирања и оценка на состојбата на централниот нервен систем и менталното здравје на спортистите - 10
- Учество при мерења на фактори на работна и спортска околина - 5
- Самостојна интерпретација на резултатите од мерењето на факторите на работната и спортска околина - 5

- Спроведување на претходни прегледи - 20, периодични - 30, контролни - 15
- Оценување на спортски способности -30
- Оценување на способност за рекреативни активности - 30
- Изведување и анализа на тестови за процена на степен на адаптација на физичките оптоварувања во рекреативната медицина - 30
- Одредување и интерпретација на диететскиот статус кај спортисти – 30
- Одредување на енергетски и нутритивни потреби во однос на структурата на тренингот – 30
- Препорачани диететски модели според видот на спортската дисциплина и тренажниот процес – 30
- Изведување и анализа на тестови за проценка на степенот на адаптација на физичките оптоварувања во рекреативната медицина – 30
- УЗ на локомоторен апарат (ориентациско разбирање) -10
- Згрижување на акутни мекоткивни повреди – 10
- Згрижување на акутни повреди на коски и зглобови – 10
- Дијагностика и лекување на синдром на претренираност – 5
- Совладување на принципи на рехабилитација на спортски повреди - 20
- Давање на интразглобни инјекции – 5
- Поставување на тејпови, супорти и отози – 5

4. Ургентна медицина

1. Надворешна масажа на срце (на манекен)	15
2. Интерпретација на ЕКГ И постапување по алгоритми при СБМО	15
3. Централна венска канила	10
4. Периферна венска канила	50 возрасни + 30 деца
5. Интраосален пристап (кадавер)	5 (на пациенти или на
6. Препарирање на вени	5 (на кадавер)
7. Дефибрилација (симулатор)	15 (СБМО или
8. Синхронизирана кардиоверзија	10 (симулатор)
9. Поставување надворешен пејсмекер	10 (симулатор)
10. Перикардна пункција	5 (кадавер)
11. Артифицијална вентилација со АМБУ балон и маска	50 возрасни и 25 деца
12. Оротрахеална интубација	100 манекени и болни
13. Назотрахеална интубација	10 манекени и болни

14. Комбитубус	10 манекени и болни
15. Ларингеална маска деца	30 возрасни и 30
16. Механичка вентилација на вентилатор (проценка и следење)	50
17. Пункција на артерија	15
18. Пулсна оксиметрија	50 (интерпретација)
19. Капнографија	30 (интерпретација)
20. Торакална пункција и дренажа	5
21. Коникотомија	5 (кадавер)
22. Употреба на анестетици аналгетици и релаксанти	30
23. Интерпретација на ЕКГ	30
24. Оксигенотерапија	30
25. Мерење на peak expiratory flow	10
26. Инхалациска апликација на лекови	10
27. Поставување на назогастрична сонда	20
28. Ректално туше	5
29. Клизма	5
30. Катетеризација -Folay-ев катетер	25
31. Сутрапубична катетеризација	2 (кадавер)
32. Породувања	15
33. Епизиотомии	5
34. Одредување на АПГАР	10
35. Реанимација на новородено	10
36. Индиректна ларингоскопија	5
37. Тампонада на нос (контрола на епистакса)	5
38. Имобилизација И тракција при фрактури	30
39. Репозиции при дислокација на зглобови	20
40. шиене на рани	30
41. Транспорт на повреда на рбетен стлоб	5
42. Пункција на зглоб	10
43. Инцизии и дренажи	10
44. Блокади при невралгии	10

II КНИГА ЗА ЕВИДЕНЦИЈА ЗА СПРОВЕДЕНИ ПОСТАПКИ И ИНТЕРВЕНЦИИ ВО ТЕКОТ НА СТАЖОТ НА СПЕЦИЈАЛИЗАЦИИ ОД ОБЛАСТА НА СТОМАТОЛОГИЈАТА

1. СТОМАТОЛОШКА ПРОТЕТИКА

Реден број	Задолжителни интервенции во ФИКСНА ПРОТЕТИКА	
1.	Документирани специјалистички прегледи	90
2.	Едноделно леани фасетирани коронки	30
3.	Атипични коронки	20
4.	Телескопски коронки	3
5.	CAD-CAM коронки	5
6.	Метал-керамички коронки	30
7.	Инлеј,онлеј	2
8.	Коронки од церомери	3
9.	Коронки над импланти	3
10.	Едноставни мостови - до четири члена	10
11.	Сложени мостови - повеќе од четири члена	10
12.	Мостови во дисгнатиски услови	1
13.	Адхезивни мостови	1

Реден број	Задолжителни интервенции во МОБИЛНА ПРОТЕТИКА	
1.	Тотални протези во еугнат меѓувилочен однос	20
2.	Тотални протези во дисгнати услови	5
3.	Имедијатна протеза	3
4.	Парцијална скелетирана протеза	20
5.	Покровни протези	5
6.	Нагризни шини	2
7.	Реоклудирање на протези	10

8.	Репаратури на парцијални и тотални протези	10
9.	Подлагање на тотални протези - директно	5
10.	Подлагање на парцијални протези - директно	5
11.	Отпечаток за лабораториско подлагање на тотални протези	5
12.	Отпечаток за лабораториско подлагање на парцијални протези	5

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

	мостови - повеќе од четири члена			
	12. Мостови во дисгнатиски услови			
	13. Адхезивни мостови			
Датум	Вид на интервенција МОБИЛНА ПРОТЕТИКА	Установа	Амбулантен број	Потпис на едукатор
	1. Тотални протези во еугнат меѓувиличен однос			
	2. Тотални протези во дисгнати услови			

	3. Имедијатна протеза			
	4. Парцијална скелетирана протеза			
	5. Покровни протези			
	6. Нагризни шини			
	7. Рееклюдирање на протези			
	8. Репаратури на			

	парцијални и тотални протези			
	9. Подлагање на тотални протези - директно			
	10. Подлагање на парцијални протези - директно			
	11. Отпечаток за лабораториско подлагање на тотални протези			
	12. Отпечаток за лабораториско подлагање на парцијални протези			

Кандидатот ги исполнил сите предвидени постапки и интервенции во текот на спроведување на стажот на специјализацијата по стоматолошка протетика и е поготвен за полагање на специјалистичкиот испит.

Потпис од ментор

Дата _____

Предиспитен завршен колоквиум

Фиксна стоматолошка протетика	Датум:
Мобилна стоматолошка протетика	Датум:
Потпис на комисија:	

Специјалистички испит

Стоматолошка протетика	Датум:
Презентација на семинарска работа	Датум:
Потпис на комисија:	

2. ОРТОДОНЦИЈА

Реден број	Задолжителни интервенции во ОРТОДОНЦИЈА	
1.	Документирани специјалистички прегледи	90
2.	Активни мобилни апарати	12
3.	Функционални апарати	6
4.	Екстраорални апарати	5
5.	Сегментирани апарати	5
6.	Фиксни апарати	15
7.	Ретенциски апарати	3

8.	Лекување на расцепи	4
9.	Комбинирано ортодонтско-хируршко лекување	4
10.	Комбинирано ортодонтско-пародонтално лекување	4
11.	Комбинирано ортодонтско-протетско лекување	4

[illegible]

[illegible]

	5. Сегментирани апарати			
Датум	Вид на интервенција	Установа	Амбулантен број	Потпис на едукатор
	6. Фиксни апарати			
	7. Ретенциски апарати			
	8. Лекување на расцепи			4
	9. Комбинирано ортодонтско-хируршко лекување			
	10. Комбинирано ортодонтско-пародонтално лекување			

	11. Комбинирано ортодонтско- протетско лекување			

Кандидатот ги исполнил сите предвидени постапки и интервенции во текот на спроведување на стажот на специјализацијата по ортодонција и е поготвен за полагање на специјалистичкиот испит.

Потпис од ментор

Дата _____

Предиспитен завршен колоквиум

Ортодонција I (Основни ортодонтски подрачја)	Датум:
Ортодонција II (Ортодонтски техники)	Датум:
Потпис на комисија:	

Специјалистички испит

Ортодонција	Датум:
Презентација на семинарска работа	Датум:
Потпис на комисија:	

3. ПАРОДОНТОЛОГИЈА

Преглед, дијагностика и план на терапија на пациенти со пародонтални болести	40
Анамнеза, преглед и запис на состојбите кај пациенти со пародонтална болест	30
Пародонтално-хируршки постапки	25
Поставување на дентални имплантати	3-5

Потпуно документирани случаи (слики, модели, фотографии, клинички мерења) на спроведена пародонтална терапија од почеток до фаза на одржување на тераписките резултати кај најмалку 5 пациенти.

[illegible]

[illegible]

Датум	Вид на интервенција	Установа	Амбулантен број	Потпис на едукатор
	Пародонтално-хируршки постапки			
Датум	Вид на интервенција	Установа	Амбулантен број	Потпис на едукатор
	Поставување на дентални имплантати			

Кандидатот ги исполнил сите предвидени постапки и интервенции во текот на спроведување на стажот на специјализацијата по пародонтологија и е поготвен за полагање на специјалистичкиот испит.

Потпис од ментор

Дата _____

Предиспитен завршен колоквиум

Пародонтологија I	Датум:
Пародонтологија II	Датум:
Потпис на комисија:	

Специјалистички испит

Пародонтологија	Датум:
Презентација на семинарска работа	Датум:
Потпис на комисија:	

4. ОРАЛНА ХИРУРГИЈА

• типични и оперативни екстракции	190
• отстранување на ретинирани -импактирани заби	70
• апикотомија	40
• одонтогени цисти	20
• претпротетски хируршки интервенции	35
• хируршко-ортодонтски интервенции	35

• затварање на ороантрална комуникација	5	асистенции,	3
интервенции			
• вградување на дентални импланти		10	

Максилофацијална хирургија**асистенции**

• операции на максиларниот синус	20
• лечење на фрактури на вилица (конзервативно или хируршко)	10
• лечење на фрактура на зигоматичната коска	5
• лечење на фрактура на средниот дел на скелетот на лицето	3
• малигноми	5
• расцепи	5
• ортогнатски операции	5

Пласична и реконструктивна хирургија:**асистенции**

• Z-пластика	3
• ексцизија на лузна на лицето	3
• земање слободен трансплантат од кожа	1
• локален резен	2
• лечење на помали тумори на лицето	2

Оториноларингологија:**асистенции**

• трахеотомија	1
• директоскопија	1
• синоскопија	2

Анестезија, реанимација и интензивна терапија:

Теоретски знаења и учество во следниве интервенции:

• учествување при анестезија (воведување, одржување, будење и постоперативно оздравување)	10
• интубација	3

- воведување на венски катетер

10

Онкологија:

- Специјализантот се запознава со основите на радиотерапијата и медикаментното лечење на примарните тумори во максилофацијалната област и метастазите. Комбинираните хируршки и нехируршки начини на лечење на малигномите.
- потребата од работа во група при интердисциплинарно лечење на пациентите со канцер, при програмирањето на дијагностичките и терапевтските постапки;
- значење на хистолошката верификација и типизација и одлучување за степенот на диференцираност на туморот за избор и планирање на терапијата и прогнозата;
- значење на одредувањето на стадиумот на раширеност на болеста пред терапијата според ТНМ системот и дијагностичките начини кои се потребни за тоа (пр. ендоскопија, лимографија, сцинтиграфија, аспирациона биопсија итн.), индикации за различни начини на лечење и нивна комбинација (хирургија, радиотерапија, хемотерапија, ендокрина терапија, имунотерапија) и со тоа во врска со резултатите од лечењето, улогата на хирургијата во онкологијата земајќи ја предвид нејзината цел (куративна, палијативна, симптоматска, адјувантна, реконструктивна);
- начела на оперативните техники при малигните тумори земајќи ги предвид можните компликации кои се однесуваат на специфичноста на болеста и можното претходно радиациско или хемиско лечење;
- начела и техника на интраартериална хемотерапија;
- начини на радиотерапија;
- значењето на редовните повремени контролни прегледи по лечењето (follow-up);
- Рехабилитацијата на пациентите болни од рак (физичка, психичка и социјална);

- цел и значење на задолжителните пријавувања на заболувања од рак и нивна централна регистрација, како и задолжување на докторот да го изврши истото.
- Ги запознава типичните патолошки дијагнози и соработка при конзилијарни разговори и прегледи на пациентите со малигном на главата и вратот.

Радиологија

- Специјализанта се запознава со техниката, принципите и интерпретацијата на радиографските истражувачки методи, кои се употребуваат при прегледувањето на главата и вратот. Присуствува на редовни клинички состаноци кои се посветени на патологијата на главата и вратот

Ортодонција

- Ја извршува дијагностичката постапка и планот за лечење на **5** пациенти.

Болести на устата и пародонтот

- Учество при пародонтолошки хируршки интервенции 10

Стоматолошка протетика

- треба да се едуцира во областа на претпротетската хируршка терапија и да се запознае со протетското планирање за постава на денталните импланти. Запознавање со основите на гнатологијата. 5

Ургентна медицина

- Специјализанта мора да се запознае со препознавањето на загрозен пациент, потребните сигурносни постапки и можната

потреба од прилагодување на оралнохируршките постапки.

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

	скелетот на лицето			
	14. малигноми			
	15. расцепи			
	16. ортогнатски операции			
Датум	Вид на интервенција Пласична и реконструктивна хирургија:	Установа	Амбулантен број	Потпис на едукатор
	1.Z-пластика			
	2.ексцизија на лузна на лицето			
	3.земање слободен трансплантат од кожа			
	4. локален резен			
	5.лечење на помали тумори на лицето			

Датум	Вид на интервенција Онкологија	Установа	Амбулантен број	Потпис на едукатор
	Описно:			
Датум	Вид на интервенција Радиологија:	Установа	Амбулантен број	Потпис на едукатор
	Описно:			
Датум	Вид на интервенција Ортодонција	Установа	Амбулантен број	Потпис на едукатор
	План на терапија:			
Датум	Вид на интервенција Болести на уста и пародонт	Установа	Амбулантен број	Потпис на едукатор
	Пародонтолошки операции			
Датум	Вид на интервенција Стоматолошка протетика	Установа	Амбулантен број	Потпис на едукатор
	План на терапија			

Датум	Вид на интервенција	Установа	Амбулантен број	Потпис на едукатор
	Ургентна медицина			
	Описно			

Кандидатот ги исполнил сите предвидени постапки и интервенции во текот на спроведување на стажот на специјализацијата по орална хирургија и е поготвен за полагање на специјалистичкиот испит.

Потпис од ментор

Дата _____

Предиспитен завршен колоквиум

Орална хирургија 1 и 2	датум
Потписи на испитувачи	

Специјалистички испит

Потписи на испитувачи	датум

5. ДЕТСКА И ПРЕВЕНТИВНА СТОМАТОЛОГИЈА

Реден број	Задолжителни интервенции во ДЕТСКА И ПРЕВЕНТИВНА СТОМАТОЛОГИЈА	
1.	анамнеза, дијагноза и диференцијална дијагноза, водење картон на пациент и план на терапија	50
2.	Ртг или RVG снимање на заби со анализа на снимка	50
3.	сложени амалгамски реконструкции на коронки на млечни заби	10
4.	превентивни реставрации на млади трајни заби	30

5.	запечатување на фисури на млади трајни заби	50
6.	композитни реконструкции на фрактурирани коронки на млади трајни заби	10
7.	жичено-композитни сплинтови за имобилизација на забите	3
8.	реконструкции со индиректна композитна реставрација	5
9.	минимално-инвазивни интервенции на млади трајни заби	30
10.	прекривање на дентинот кај фрактурирани заби со композитен завој	25
11.	реконструкција на заби со структурни дефекти	5
12.	реконструкција на заби со дисколорации	5
13.	ендодонтско лечење на млади трајни заби со незавршен раст на коренот -апексификација	5
14.	лечење на екстерна или интерна ресорпција на коренот	2
15.	-екстракција на млечни заби со нересорбирани корени	5
16.	екстракција на млади трајни заби поради ортодонстички индикации	5
17.	хируршки интервенции на меките орални ткива кај деца	3
18.	леени надградби на заби со естетски коронки од порцелан	3
19.	-протетско лечење во млечната и трајната дентиција, како и во мешовитата дентиција	3
20.	конзервативни интервенции на заби кај деца со пречки во развојот и лица со посебни потреби	20
21.	едукативни предавања на група деца или родители	5

ЗАДОЛЖИТЕЛНИ ИНТЕРВЕНЦИИ

Датум	Вид на интервенција ДЕТСКА И ПРЕВЕНТИВНА СТОМАТОЛОГИЈА	Установа	Амбулантен број	Потпис на едукатор
	анамнеза, дијагноза и диференцијална дијагноза, водење картон на пациент и план на терапија			

Датум	Вид на интервенција	Установа	Амбулантен број	Потпис на едукатор
-------	---------------------	----------	-----------------	--------------------

[illegible]

[illegible]

Датум	Вид на интервенција	Установа	Амбулантен број	Потпис на едукатор
	композитни реконструкции на фрактурирани коронки на млади трајни заби			
Датум	Вид на интервенција	Установа	Амбулантен број	Потпис на едукатор
	жичено-композитни сплинтови за имобилизација на забите			
Датум	Вид на интервенција	Установа	Амбулантен број	Потпис на едукатор
	реконструкции со индиректна			

[illegible]

	ендодонтско лечење на млади трајни заби со незавршен раст на коренот - апексификација			
Датум	Вид на интервенција	Установа	Амбуланте н број	Потпис на едукатор
	лекување на екстерна или интерна ресорпција на коренот			
Датум	Вид на интервенција	Установа	Амбуланте н број	Потпис на едукатор
	екстракција на млечни заби со нересорбирани корени			
Датум	Вид на интервенција	Установа	Амбуланте н број	Потпис на едукатор
	екстракција на млади трајни заби поради ортодонстички индикации			
Датум	Вид на интервенција	Установа	Амбуланте н број	Потпис на едукатор
	хируршки интервенции на меките орални ткива кај деца			

[illegible]

Датум	Вид на интервенција	Установа	Амбулантен број	Потпис на едукатор
	едукативни предавања на група деца или родители			

Кандидатот ги исполнил сите предвидени постапки и интервенции во текот на спроведување на стажот на специјализацијата по детска и превентивна стоматологија и е поготвен за полагање на специјалистичкиот испит.

Потпис од ментор

Дата _____

Предиспитен завршен колоквиум

Детска и превентивна стоматологија	Датум:
Потпис на комисија:	

Специјалистички испит

Детска и превентивна стоматологија	Датум:
Презентација на семинарска работа	Датум:
Потпис на комисија:	

6. ЕНДОДОНЦИЈА И РЕСТАВРАТИВНА МЕДИЦИНА

Реден број	Задолжителни интервенции во ЕНДОДОНЦИЈА	
1.	Анамнеза, дијагноза и диференцијална дијагноза	50
2.	Ендодонтски третман на пулпити кај еднокорени заби	40
3.	Ендодонтски третман на пулпити кај повеќе корени заби	40
4.	Ендодонтско лечење на гангрена и некроза на пулпа	40
5.	Ендодонтско лечење на заби со акутни и хронични периапикални промени	30
6.	Белење на заби со промена на бојата на круната на забот	10
7.	Послеендодонтска реконструкција на забна коронка	40
8.	Ендодонтски третман на внатрешна и надворешна ресорпција на корен	10(5+5)
9.	Ревизија на коренско полнење со присуство на фрагменти од интраканални инструменти	10
Реден број	Задолжителни интервенции во РЕСТАВРАТИВНА СТОМАТОЛОГИЈА	
1.	Сложени амалгамски надградби со ретенциони колчиња	5
2.	Лабијални фасети од композитен материјал	10
3.	Белење на заби(надворешно и внатрешно)	10
4.	Естетско композитни реставрации на коронката на витални и авитални заби	30
5.	Постендодонтска реставрација на коронката на забот	10
6.	Естетска реставрација на инцизален раб	10
7.	Естетска реставрација на морфолошки аномалии на забните коронки	10
8.	Естетски реставрации на дијастема на фронтални заби	10
9.	Гингивектомија и гингивопластика	5

Анамнеза, дијагноза и диференцијална дијагноза -50

Датум	Вид на интервенција	Установа	Амбулантен број	Потпис на едукатор
1				
2				
3				
4				
5				
6				
7				
8				
9				
10				
11				
12				
13				
14				
15				
16				
17				
18				
19				
20				
21				
22				
23				
24				
25				
26				
27				
28				
29				
30				
31				
32				
33				
34				
35				
36				
37				
38				
39				
40				
41				
42				
43				

44				
45				
46				
47				
48				
49				
50				

Ендодонтски третман на пулпити кај еднокорени заби - 40

Датум	Вид на интервенција	Установа	Амбулантен број	Потпис на едукатор
1				
2				
3				
4				
5				
6				
7				
8				
9				
10				
11				
12				
13				
14				
15				
16				
17				
18				
19				
20				
21				
22				
23				
24				
25				
26				
27				
28				
29				
30				
31				
32				

33				
34				
35				
36				
37				
38				
39				
40				
41				
42				
43				
44				
45				
46				
47				
48				
49				
50				

Ендодонтски третман на пулпити кај повеќе корени заби- 40

Датум	Вид на интервенција	Установа	Амбулантен број	Потпис на едукатор
1				
2				
3				
4				
5				
6				
7				
8				
9				
10				
11				
12				
13				
14				
15				
16				
17				
18				
19				
20				
21				

22				
23				
24				
25				
26				
27				
28				
29				
30				
31				
32				
33				
34				
35				
36				
37				
38				
39				
40				
41				
42				
43				
44				
45				
46				
47				
48				
49				
50				

Ендодонтско лечење на гангрена и некроза на пулпа- 40

Датум	Вид на интервенција	Установа	Амбулантен број	Потпис на едукатор
1				
2				
3				
4				
5				
6				
7				
8				
9				
10				

11				
12				
13				
14				
15				
16				
17				
18				
19				
20				
21				
22				
23				
24				
25				
26				
27				
28				
29				
30				
31				
32				
33				
34				
35				
36				
37				
38				
39				
40				
41				
42				
43				
44				
45				

Ендодонтско лечење на заби со акутни и хронични периапикални промени

Датум	Вид на интервенција	Установа	Амбулантен број	Потпис на едукатор
1				
2				
3				
4				

5				
6				
7				
8				
9				
10				
11				
12				
13				
14				
15				
16				
17				
18				
19				
20				
21				
22				
23				
24				
25				
26				
27				
28				
29				
30				

Белење на заби со промена на бојата на круната на забот- 10

Датум	Вид на интервенција	Установа	Амбулантен број	Потпис на едукатор
1				
2				
3				
4				
5				
6				
7				
8				
9				
10				

Послеендодонтска реконструкција на забна коронка - 40

Датум	Вид на интервенција	Установа	Амбулантен број	Потпис на едукатор
1				

2				
3				
4				
5				
6				
7				
8				
9				
10				
11				
12				
13				
14				
15				
16				
17				
18				
19				
20				
21				
22				
23				
24				
25				
26				
27				
28				
29				
30				
31				
32				
33				
34				
35				
36				
37				
38				
39				
40				

Ендодонтски третман на внатрешна и надворешна ресорпција на корен-
10
(5+5)

Датум	Вид на интервенција	Установа	Амбулантен број	Потпис на едукатор
1				
2				

3				
4				
5				
6				
7				
8				
9				
10				

Ревизија на коренско полнење со присуство на фрагменти од интраканални инструменти – 10

Датум	Вид на интервенција	Установа	Амбулантен број	Потпис на едукатор
1				
2				
3				
4				
5				
6				
7				
8				
9				
10				

ЗАДОЛЖИТЕЛНИ ПОСТАПКИ ПРИ ЕДУКАЦИЈАТА ОД ОБЛАСТА НА РЕСТАВРАТИВНАТА СТОМАТОЛОГИЈА

Сложени амалгамски надградби со ретенциони колчиња- 5

Датум	Вид на интервенција	Установа	Амбулантен број	Потпис на едукатор
1				
2				
3				
4				
5				

Лабијални фасети од композитен материјал- 10

Датум	Вид на интервенција	Установа	Амбулантен број	Потпис на едукатор
-------	---------------------	----------	-----------------	--------------------

1				
2				
3				
4				
5				
6				
7				
8				
9				
10				

Белење на заби(надворешно и внатрешно) – 10

Датум	Вид на интервенција	Установа	Амбулантен број	Потпис на едукатор
1				
2				
3				
4				
5				
6				
7				
8				
9				
10				

Естетско композитни реставрации на коронката на витални и авитални заби – 30

Датум	Вид на интервенција	Установа	Амбулантен број	Потпис на едукатор
1				
2				
3				
4				
5				
6				
7				
8				
9				
10				
11				
12				
13				
14				

15				
16				
17				
18				
19				
20				
21				
22				
23				
24				
25				
26				
27				
28				
29				
30				

Постендодонтска реставрација на коронката на забот – 10

Датум	Вид на интервенција	Установа	Амбулантен број	Потпис на едукатор
1				
2				
3				
4				
5				
6				
7				
8				
9				
10				

Естетска реставрација на инцизален раб- 10

Датум	Вид на интервенција	Установа	Амбулантен број	Потпис на едукатор
1				
2				
3				
4				
5				
6				
7				
8				
9				
10				

Естетска реставрација на морфолошки аномалии на забните коронки –
10

Датум	Вид на интервенција	Установа	Амбулантен број	Потпис на едукатор
1				
2				
3				
4				
5				
6				
7				
8				
9				
10				

Естетски реставрации на дијастема на фронтални заби - 10

Датум	Вид на интервенција	Установа	Амбулантен број	Потпис на едукатор
1				
2				
3				
4				
5				
6				
7				
8				
9				
10				

Гингивектомија и гингивопластика - 5

Датум	Вид на интервенција	Установа	Амбулантен број	Потпис на едукатор
1				
2				
3				
4				
5				

Кандидатот ги исполнил сите предвидени постапки и интервенции во текот на спроведување на стажот на специјализацијата по ендодонција и реставративна стоматологија и е поготвен за полагање на специјалистичкиот испит.

Потпис од ментор

Дата _____

Предиспитен завршен колоквиум

Реставративна стоматологија	Датум:
Ендодонција	Датум:
Потпис на комисија:	

Специјалистички испит

Ендодонција и реставративна стоматологија	Датум:
Презентација на семинарска работа	Датум:
Потпис на комисија:	

7. ОРАЛНА МЕДИЦИНА

Реден број	Задолжителни интервенции во ОРАЛНА МЕДИЦИНА	
1.	Документирани специјалистички прегледи	100
2.	Контролни прегледи	30
3.	Консултативно-конзилијарни прегледи	20
4.	Толкување на лабораториска анализа	40
5.	Земање брис за микробиолошка анализа	30
6.	Земање брис за цитолошка анализа	30
7.	Цитолошка анализа и толкување	30
8.	Земање биопсија за патохистолошки наод	30
9.	Анализа на патохистолошки наод	30
10.	Фокална дијагностика(Ртг анализа; Геленов	40

	тест)	
11.	Дефинирање и поставување на дијагноза	40
12.	Одредување на терапија	50
13.	Отстранување на интраорални фактори кои го иницираат и подржуваат заболувањето	20
14.	Земање на материјал за алерго тест	30
15.	Толкување на резултати од алерго тест	30

[illegible]

[illegible]

Датум	Вид на интервенција	Установа	Амбулантен број	Потпис на едукатор
	13. Отстранување на интраорални фактори кои гоиницираат и подржуваат заболувањето (30)			
Датум	Вид на интервенција	Установа	Амбулантен број	Потпис на едукатор
	14. Земање			

[illegible]

Кандидатот ги исполнил сите предвидени постапки и интервенции во текот на спроведување на стажот на специјализацијата по орална медицина и е поготвен за полагање на специјалистичкиот испит.

Потпис од ментор

Дата _____

Предиспитен завршен колоквиум

Орална медицина	Датум:
Потпис на комисија:	

Специјалистички испит

Орална медицина	Датум:
Презентација на семинарска работа	Датум:
Потпис на комисија:	

8. ПРИМАРНА СТОМАТОЛОШКА ЗДРАВСТВЕНА ЗАШТИТА

Ознака за турнус	Задолжителни интервенции во ПРИМАРНА СТОМАТОЛОШКА ЗДРАВСТВЕНА ЗАШТИТА	Број на интервенции
В.	-Преглед, дијагностика и план на терапија на пациенти со пародонтални болести ,	20
	-Анамнеза, преглед и запис на состојбите кај пациенти со пародонтална болест ,	20
	-Преглед, дијагностика и план на терапија на пациенти со пародонтални болести	20
Г.	-Документирани специјалистички прегледи;	20
	- Контролни прегледи;	20
	- Консултативно-конзилијарни прегледи;	20
	- Толкување на лабораториска анализа;	20
	- Земање брис за микробиолошка анализа;	10
	- Земање брис за цитолошка анализа;	10
	- Цитолошка анализа и толкување;	10
	- Земање биопсија за патохистолошки наод;	5
Д.	- Фокална дијагностика(Ртг анализа;Геленов тест);	10
	- Дефинирање и поставување на дијагноза;	10
	- Одредување на терапија	10
Ѓ.	-припрема на пациент за орално-хируршка интервенција; -припрема на пациент со општи заболувања; -екстракција на заби ;	20
Е.	-анамнеза, дијагноза и диференцијална дијагноза, водење картон на пациент и план на терапија; - реконструкции со индиректна композитна реставрација; - минимално-инвазивни интервенции на млади трајни заби	20
Ж.	- ендодонтско лечење на млади трајни заби со незавршен раст на коренот - апексификација; - лечење на екстерна или интерна ресорпција на коренот ;	

	- прекривање на дентинот кај фрактурирани заби со композитен завој; - жичено-композитни сплинтови за имобилизација на забите; - композитни реконструкции на фрактурирани коронки на млади трајни заби;	20
3.	- Тотални протези во еугнат меѓувилчен однос; - Тотални протези во дисгнати услови; - Имедијатна протеза; - Парцијална скелетирана протеза; - Репаратури на парцијални и тотални протези; - Подлагање на тотални протези - директно; - Подлагање на парцијални протези - директно;	20
S.	- Документирани специјалистички прегледи; - Едноделно леани фасетирани коронки; - Метал-керамички коронки; - Едноставни мостови - до четири члена	20
И.	- Документирани специјалистички прегледи; - Комбинирано ортодонтско-протетско лекување	5
J.	- едукативни предавања кај различни возрастни групи - запечатување на фисури на млади трајни заби; - егзогена флорпрофилакса; - презентација за правилно одржување на орална хигиена - превентивни мерки за појава на ортодонтски аномалии - превентивни мерки за појава на пародонтални заболувања - превентивни мерки за појава на малигни заболувања	15

ЗАДОЛЖИТЕЛНИ ИНТЕРВЕНЦИИ

Датум	Вид на интервенција Примарна стоматолошка здравствена заштита	Установа	Амбулантен број	Потпис на едукатор
	-Преглед, дијагностика и план на терапија на пациенти со			

[illegible]

[illegible]

[illegible]

Датум	Вид на интервенција	Установа	Амбулантен број	Потпис на едукатор
	- Земање брис за микробиолошка анализа;			
Датум	Вид на интервенција	Установа	Амбулантен број	Потпис на едукатор
	- Земање брис за цитолошка анализа;			
Датум	Вид на интервенција	Установа	Амбулантен број	Потпис на едукатор
	- Цитолошка нализа и толкување;			
Датум	Вид на интервенција	Установа	Амбулантен	Потпис на

[illegible]

[illegible]

Датум	Вид на интервенција	Установа	Амбулантен број	Потпис на едукатор
	анамнеза, дијагноза и диференцијална дијагноза, водење картон на пациент и план на терапија; - реконструкции со индиректна комполитна реставрација; - минимално- инвазивни интервенции на млади трајни заби			
Датум	Вид на интервенција	Установа	Амбулантен број	Потпис на едукатор
	- ендодонтско лечење на млади трајни заби со незавршен раст на коренот - апексификација; - лечење на екстерна или интерна			

	ресорпција на коренот ; - прекривање на дентинот кај фрактурирани заби со композитен завој; -жичено-композитни сплинтови за имобилизација на забите; - композитни реконструкции на фрактурирани коронки на млади трајни заби;			
Датум	Вид на интервенција	Установа	Амбулантен број	Потпис на едукатор
	Тотални протези во еугнат меѓувиличен однос; - Тотални протези во дисгнати услови; - Имедијатна протеза;			

	- Парцијална скелетирана протеза; - Репаратури на парцијални и тотални протези; - Подлагање на тотални протези - директно; - Подлагање на парцијални протези - директно;			
Датум	Вид на интервенција	Установа	Амбулантен број	Потпис на едукатор
	- Документирани специјалистички прегледи; - Едноделно леани фасетирани коронки; - Метал-керамички коронки; - Едноставни мостови - до четири члена			
Датум	Вид на интервенција	Установа	Амбулантен број	Потпис на едукатор

[illegible]

Кандидатот ги исполнил сите предвидени постапки и интервенции во текот на спроведување на стажот на специјализацијата по примарна стоматолошка здравствена заштита и е поготвен за полагање на специјалистичкиот испит.

Предиспитен завршен колоквиум

Примарна стоматолошка здравствена заштита	Датум:
Потпис на комисија:	

Специјалистички испит

Примарна стоматолошка здравствена заштита	Датум:
Презентација на семинарска работа	Датум:
Потпис на комисија:	

III. Книга за евиденција за спроведени постапки и интервенции во текот на стажот на специјализации од областа на фармацијата

1. Специјализација по Испитување и контрола на лекови						
Бр.	Наслов на турнусот	Процедура (број на постапки)	Датум	Институција (Евиденциски бр.)	Изведување (самостојно/ под надзор)	Коментар
						Потпис (едукатор / ментор)
1.	Испитување и контрола на лекови	- лабораториски дневник со најмалку 20 комплетни испитувања на фармацевтски препарати/лекови, според монографија на фармакопеја или спецификација за квалитет дадена од производителот				
2.	Индустриска контрола на лекови	- лабораториски дневник за сите активности во кој бил вклучен или самостојно ги изведувал во рамките на индустриската контрола на лековите				
3.	Испитување и контрола на лекови од биолошко потекло	- изработка на семинарска работа за проценка на квалитетот на лековите од биолошко потекло				
4.	Валидација и квалификација во аналитичка лабораторија	- изработка на семинарска работа од областа на валидација и квалификација во аналитичка лабораторија				
5.	Фармако-информатика	- изработка на семинарска работа од областа на добивање и организирање на информации за лековите				

2. Специјализација по Санитарна хемија							
Бр.	Наслов на турнусот	Процедура (број на постапки)	Датум	Институција (Евиденциски бр.)	Изведување (самостојно/ под надзор)	Коментар	Потпис (едукаатор / ментор)
1.	Аналитика на храна	Анализа на квалитет на прехранбен производ (декларирани состојки) (50)					
	-Подготовка на примерок за анализа, складирање и чување	Анализа на здравствена безбедност на прехранбен производ (микробиолошка анализа) (30)					
	-Добра лабораториска практика	Анализа на здравствена безбедност на прехранбен производ (контаминенти) (30)					
		Толкување на резултатите и подготовка на стручно мислење (50)					
2.	Техники во аналитиката на храна	Основни методолошки постапки за состојките (50)					
		Современи инструментални методолошки постапки (AAS, HPLC, GC, и останати) (50)					
3.	Методологија за воспоставување на режим на исхраната	Принципи на рационалната исхрана по популациони групи (20)					
		Исхрана при хронични заболувања (20)					
		Ентерална и парентерална исхрана (15)					
4.	Законска регулатива и примена	Закон за Безбедност на храна					
		Правилници кои произлегуваат од Законот					
		Codex Alimentarius					
		EU директиви					

3. Специјализација по Фармацевтска технологија							
Бр.	Наслов на турнусот	Процедура (број на постапки)	Датум	Институција (Евиденциски бр.)	Изведување (самостојно/ под надзор)	Коментар	Потпис (едукатор / ментор)
1.	Формулација на фармацевтски дозирани форми	Самостојно изготвување на 5 протоколи за преформулациски и формулациски студии кај различни ФДФ					
		Самостојно лабораториско изработување на 2 избрани препарати и нивна оптимизација					
		Изготвување на 2 протоколи за scale-up на лабораториски изработените формулации					
		Разработка на 10 различни варијации, воведување, промени во производниот процес и нивна валидација, промени во документацијата					
2.	Индустриска фармацевтска технологија	Учество во производство и валидација на производството во 2 производни циклуси за цврсти фармацевтски дозирани форми					
		Учество во производство и валидација на производството во 2 производни циклуси за стерилни фармацевтски дозирани форми					
		Учество во производство и валидација на производството во 2 производни циклуси за полуцврсти					

	фармацевтски дозирани форми								
	Изработка на 2 извештаи за дневно следење и документирање на производството								
3.	Болничка аптека	Изведба на 2 производни циклуси за изработка на стерилни ФДФ во болнички услови според ДПП							
		Валидација на 2 постапки на стерилизација во болнички услови							
		Изведба на 4 производни циклуси за изработка на нестерилни ФДФ во болнички услови според ДПП							
		Подготвување и ракување со раствори за тотална парентерална нутриенција							
		Ракување и подготвување на цитостатици							
4.	Технологија во аптека со галенска лабораторија	Организација и изработка на ФДФ во аптека со галенска лабораторија и формулација, изработка и издавање на 10 магистрални препарати за индивидуална терапија и советување на пациент							
		Формулација и изработка на галенски ФДФ и изведба на по 1 произведен циклус за изработка на Цврсти ФДФ							

		Формулација и изработка на галенски ФДФ и изведба на по 1 произведен циклус за изработка на Полуцврсти ФДФ							
		Формулација и изработка на галенски ФДФ и изведба на по 1 произведен циклус за изработка на Течни ФДФ							
		Формулација и изработка на галенски ФДФ и изведба на по 1 произведен циклус за изработка на Ректални ФДФ							
		Формулација и изработка на галенски ФДФ и изведба на по 1 произведен циклус за изработка на Лековити препарати со растителни суровини							
		Формулација и изработка на галенски ФДФ и изведба на по 1 произведен циклус за изработка на Перапарти за апликација во око							
5.	Технологија на крвни препарати	Изготвување на 3 извештаи за организирање на производството и контролата на квалитет на крвта и крвните препарати според соодветната законска регулатива за крвта и крвните препарати							
6.	Технологија на радиофармац	Учество во производните циклуси, документирањето и дистрибуцијата							

	евтски препарати	на 3 радиофармацевтски препарати (ДПП и ДЛП)					
7.	Технологија на производство на серум и вакцини	Изготвување на 3 извештаи за современото производство и контрола на серум и вакцини					
8.	Контрола на лекови	Изведба и валидација на 4 аналитички и фармацевтско- технолошки постапки за испитување на ФДФ согласно важечката Европска Фармакопеја					
9.	Биофармацев тски аспекти на формулацијат а на фармацевтски те дозирани форми	Изготвување на 10 извештаи со евалуација за биорасположивост и биоеквиваленција на ФДФ кои содржат лековити сустанции од различни групи на биофармацевтскиот класификациски систем					

4. Специјализација по Лековити растенија (Фармакогнозија)							
Бр.	Наслов на турнусот	Процедура (број на постапки)	Датум	Институција (Евиденциски бр.)	Изведување (самостојно/ под надзор)	Коментар	Потпис (едукатор / ментор)
1.	Производство на дроги и користење на природни ресурси на лековити и ароматични растенија	Идустриско производство и преработка на хербални суровини - подготовка на 2 елабората Одржливо и органско производство на хербални суровини - подготовка на 2 елабората Проценка на растителен биоресурс - самостојно изведување на 2 проценки.					
2.	Фармакодијагностика на растителни дроги и други природни суровини	Макроскопска идентификација на растенија - самостојно изведување на 50 анализи (пишан извештај), Макроскопска идентификација на дроги - самостојно изведување на 50 анализи(пишан извештај), Микроскопска идентификација на пресеци од дроги - самостојно изведување на 30 анализи (пишан извештај), Микроскопска идентификација на прашоци од дроги - самостојно изведување на 30 анализи (пишан извештај), Тенкоскопска идентификација на дроги - самостојно изведување на 5 анализи (пишан извештај),					
3.	Фитохемиски методи и анализа на секундарни метаболити	Идентификација и содржина на јагленихидрати во хербални суровини (слузни дроги) – 2 анализи (пишан извештај), Идентификација и содржина на масла во хербални суровини – 2					

	регулатива за хербални лекови	елаборирање на 1 извештај , Европска легислатива- елаборирање на 1 извештај, Стандарди за квалитет: ISO - елаборирање на 1 извештај, GLP - елаборирање на 1 извештај, GMP - елаборирање на 1 извештај, НАССР - елаборирање на 1 извештај.						
--	-------------------------------------	--	--	--	--	--	--	--

5. Специјализација по Клиничка фармација							
Бр.	Наслов на турнусот	Процедура (број на постапки)	Датум	Институција (Евиденциски бр.)	Изведување (самостојно/ под надзор)	Коментар	Потпис (едукаатор / ментор)
1.	Национален центар за давање информации за лекови	Системскиот пристап во одговарањето на прашања поставени од здравствени работници или пациенти (25) Евалуација на фармакоекономски и фармакоепидемиолошки студии (5+5) Самостојно изработка на студија поврзани со потрошувачката на лековите (1)					
2.	Фармацевтска индустрија	Изготвување на документација и извештај за организациона поставеност во постапката за спроведување на клинички и предклинички испитувања (3+3) Самостојно одговорени прашања поставени од здравствени работници (20)					
3.	Болничка аптека	Самостојно изработка на студија за потребите на здравствената институција, поврзани со потрошувачката на лековите (1) Изготвување на извештај и соодветни сугестии за и околу примената на начелата на МБД и ФБД (3).					
4.	Јавна аптека	Изготвување на извештај со евалуација на најмалку 20 case-study (3). Изготвување на евалуациони извештаи за оценка на квалитетот					

		и усогласеноста на внатрешните упатства согласно со позитивните законски прописи за лекови или додатоци на исхрана (30).						
5.	Фонд за здравствено осигурување	Изготвување на предлог есенцијална, предлог позитивна и предлог болничка листа за една фармакотерапевтска група (3).						
6.	Клиничка биохемија	Проценка и дефинирање на клиничко биохемиски параметри за следење на ефикасност од терапија и несакани терапевтски ефекти кај различни типови на заболувања (во зависност од професионалниот интерес на студентот) (30 пациенти)						
7.	Центар за следење на несакани ефекти на лековите	Изготвување на извештај за начинот и постапката на постапување по пријавување на несакани ефекти (1)						
8.	Центар за континуирана едукација при фармацевтски факултет	Извештај за идентификација на потребите за едукација на здравствените работници, воспоставување на професионален и ефикасен меѓусебен однос со останатите здравствени работници (1); Подготовка на информативни брошури за најнови препораки или релефантни информации соодветно на потребите, вештините и предходните познавања на здравствените						

[illegible]

6. Специјализација по Фармакоинформатика							
Бр.	Наслов на турнусот	Процедура (број на постапки)	Датум	Институција (Евиденциски бр.)	Изведување (самостојно/ под надзор)	Коментар	Потпис (едукаатор / ментор)
1.	Испитување и контрола на лекови						
2.	Волничка аптека	Самостојно одговорени прашања поставени од здравствени работници					
		Самостојно изработка на студија за потребите на здравствената институција, поврзани со потрошувачката на лековите					
		Изготвување на извештај и соодветни сугестии за и околу примената на начелата на МБД и ФБД .					
3.	Јавна аптека	Изготвување на извештај со евалуација на најмалку 20 case-study.					
		Изготвување на евалуациони извештаи за оценка на квалитетот и усогласеноста на внатрешните упатства согласно со позитивните законски прописи за лекови или додатоци на исхрана.					
4.	Веледрогерија						
5.	Фонд за	Изготвување на предлог					

	здравствено осигурување	есенцијална, предлог позитивна и предлог болничка листа за една фармакотерапевтска група.								
6.	Клиничка фармација	Изготвување на фармацевтско досие на терапија кај пациент								
		Евалуација на медицинска историја на пациент								
		Подготовка на план за нега на пациент								
		Подготовка на извештаи за комуникација со останати здравствени работници								
		Евалуација на здравјето и состојбата на пациентот								
		Документирање на фармакотерапевтски интервенции								
		Изготвување на планови за советување на пациентот за новопропишана терапија и терапија за третман на хронични заболувања								
7.	Национален центар за давање информации за лекови	Изготвување на стратегија за мониторинг на придржување кон терапија, мониторинг на терапевтски исход и несакани ефекти од терапија								
		Евалуација на фармакоекономски и фармакоепидемиолошки студии (10+10)								
		Самостојно изработка на студија поврзани со потрошувачката на лековите (2)								

7. Специјализација по Токсиколошка хемија						
Бр.	Наслов на турнусот	Процедура (број на постапки)	Датум	Институција (Евиденциски бр.)	Изведување (самостојно/ под надзор)	Потпис (едукатор / ментор)
1.	Индустриска и прехранбена токсикологија	Амбиентален и биолошки мониторинг (5) Селективни и неселективни тестови на експозиција (10) Максимално дозволени концентрации (МДК вредности) за воздух и биолошки материјал, како и останати параметри од значење за проценка на токсичноста од оваа област (10) Биолошки параметри во проценка на кратка и долготрајна експозиција (5) Токсикокинетички параметри (5) Примероци, земање и чување на примероци (20) Подготовка на примерок за токсиколошка анализа (методи на екстракција, минерализација итн.)(10) Квалитативни и квантитативни анализи (50) Методи во токсиколошка пракса: HPLC, GC, GC/MS, LC/MS, AAS (25) Добра лабораториска пракса (10) Интерпретација на резултатите од токсиколошките анализи (10) Примероци и земање на примероци(20) Фактори што влијаат врз стабилност на примерокот (10) Подготовка на примерокот (10)				
2.	Контрола на лекови (контаминенти)	Квалитативна и квантитативна анализа во клиничко-токсиколошка лабораторија (50)				
3.	Клиничка					

токсикологија	Документација на работата во лабораторија (10)								
	Добра лабораториска пракса (10)								
	Интерпретација на резултати (10)								
	Најзначајни причинители на ургентни труења (10)								
	Клиничка слика (10)								
	Лекување на најчестите труења со токсични агенси (10)								
	Примероци за судско-токсиколошка анализа (крв, урина, органи, итн.) и целиот сомнителен материјал што е од помош за истрагата (20)								
	Примероци за судско-токсиколошка анализа (крв, урина, органи, итн.) и целиот сомнителен материјал што е од помош за истрагата (20)								
	Интегритет на примерокот и фактори што влијаат врз стабилноста на примерокот (5)								
	Распределба на лешниот материјал и другиот материјал од значење (10)								
4. Судска токсикологија	Методи на подготовка на материјалот, систематска токсиколошка анализа (10)								
	Скрининг методи (20)								
	Квалитативна и квантитативна анализа (50)								
	Суперанализа (5)								
	Толкување на резултатите (5)								
	Извештај од токсиколошката анализа (5)								
	Судско вештачење (5)								

		Најчести причинители на летален исход (10)							
		REACH регулатива (1)							
		Закон за хемикалии (1)							
		Правилник за содржина на безбедносен лист							
5.	Законска регулатива и примена	Правилник за начин на евалуација на досиеја за биоциди (1)							
		Класификација, етикетање и пакување на хемикалии							

8. Специјализација по Аптекарска практика							
Бр.	Наслов на турнусот	Процедура (број на постапки)	Датум	Институција (Евиденциски бр.)	Изведување (самостојно/ под надзор)	Коментар	Потпис (едукатор / ментор)
1.	Законска регулатива во аптекарското работење и стандарди за добра аптекарска пракса	Евалуација на закони и правилници со кои се регулира аптекарското работење во Р.Македонија					
		Анализа и самостојно одговарање на 20 прашања од областа на здравствената регулатива во Р.Македонија					
		Елаборирање на национални стандарди и упатства за добра фармацевтска пракса во Р.Македонија и ЕУ					
		Правна рамка, компетенции и одговорност на фармацевтската професија					
		Системски пристап, анализа и самостојно одговарање на 50 прашања поставени од пациенти					
2.	Фармакоинформатика во аптекарската пракса	Самостојно одговорени 20 прашања поставени од здравствени работници					
		Изготвување на евалуациона студија за фармакотерапевтските и фармакоекономските предности и недостатоци на еден лек во споредба со други лекови од иста фармакотерапевтска група					
		Изготвување на извештај и примената на начелата на МБД и ФБД					
		Изготвување на извештај за					

	начинот и постапка на постапување по пријавување на несакни ефекти								
	Изготвување на евалуациони извештаи за оценка на квалитетот и усогласеноста на внатрешните упатства согласно со позитивните законски прописи на за 30 лекови или додатоци на исхрана								
3.	Фармацевтска грижа во аптекарската пракса	Подготовка и водење на најмалку 30 интервјуа за хронични болни							
		Подготовка и водење на најмалку 10 интервјуа за самомедикација							
		Подготовка и водење на најмалку 10 интервјуа за специфични популации							
		Изготвување на извештај со евалуација на најмалку 100 случаи							
		Изготвување на фармацевтско досие за терапија кај пациент, евалуација на медицинска историја на пациент и подготовка на план за нега на пациент (10 хронични болни и 5 специфични популации)							
		- Идентификација на актуелни и потенцијални проблеми поврзани со медикаментозната терапија - Развој на план за грижа - Примена на планот - Оценка и проверка на планот - Преку мониторинг, комуникација и документирање							
		Подготовка на извештаи за							

	комуникација со останати здравствени работници								
	Изготвување на фармацевтско досие за терапија кај пациент, евалуација на медицинска историја на пациент и подготовка на план за нега на пациент (10 хронични болни и 5 специфични популации)								
	- Идентификација на актуелни и потенцијални проблеми поврзани со медикаментозната терапија - Развој на план за грижа - Примена на планот - Оценка и проверка на планот - Преку мониторинг, комуникација и документирање								
	Подготовка на извештаи за комуникација со останати здравствени работници								
4.	Фармацевтски дозирани форми и технологија на нивно производство во аптека и аптека со галенска лабораторија	Формулација, стабилност, изработка и издавање на магистрални фармацевтски дозирани форми за индивидуална терапија во аптека и аптека со галенска лабораторија според условите на ДПП (10 формулации, изработки, издавања, комуникација и советување на пациентот по истите)							

Формулација и изработка на галенски ФДФ и изведба на по 1 произведен циклус за изработка на цврсти ФДФ						
Формулација и изработка на галенски ФДФ и изведба на по 1 произведен циклус за изработка на полуцврсти ФДФ						
Формулација и изработка на галенски ФДФ и изведба на по 1 произведен циклус за изработка на течни ФДФ						
Формулација и изработка на галенски ФДФ и изведба на по 1 произведен циклус за изработка на лековити препарати со растителни суровини						
Формулација и изработка на галенски ФДФ и изведба на по 1 произведен циклус за изработка на перапарти за апликација во око						

9. Специјализација по Медицинска лабораториска генетика							
Бр.	Наслов на турнусот	Процедура (број на постапки)	Датум	Институција (Евиденциски бр.)	Изведување (самостојно/ под надзор)	Коментар	Потпис (едукатор / ментор)
1.	Биоинформатика и биостатистика	Пребарување на податоци во NCBI базата (20) Дизајнирање на праймери и проби за PCR, RT/PCR, MLPA, SNaPshot, AS-PCR, TaqMan, HRM, expression assay, CNV (20) Статистичка анализа на податоци за асоцијациони анализи (Haidy-Weinberg equilibrium, t-test, X-square, RR, OD, Bonferroni) (20) Анализа на податоци од high throughput анализи (aCGH, expression arrays, SNP arrays) (5) Изолација на геномска ДНК (50) Изолација на тотална РНК (20) Полимераза верижна реакција (PCR, RT/PCR, qF-PCR, qPCR, AS-PCR, MLPA) (140) Southern blot анализа (5) Секвенционирање (20) Епигенетски анализи (квалитативна и квантитативна анализа за ДНК метилација) (5)					
2.	Техники во молекуларна дијагностика	Хемоглобинопатии (10) Цистична фиброза (CF) (10) Duchenne/Becker-ова мускулна					
3.	Молекуларно генетска дијагностика на моногенски болести						

		реанранжирарања (5)								
		aCGH (5)								
		Генетско советување за пренатална дијагностика и кај фамилии со хромозомски болести (5)								
5.	Онкогенетика	Абнормални транскрипти кај леукемии и лимфоми (20)								
		Хромозомски транслокации (10)								
		MSI (10)								
		LOH (10)								
		kRAS, JAK2, EGFR и сл (20)								
		Наследни малигни заболувања (BRCA, HNPCC, MYH и др.) (5)								
6.	Фармакогенетика	TMPRT (5)								
		UGT1A1 (5)								
		CYP2D6 (5)								
		CYP2D9 (10)								
		CYP2D19 (10)								
		ABCB1 (10)								
		SCN1 (5)								
		NAT1 и NAT2 (5)								
7.	Молекуларна микробиологи	Детекција и типизација на HPV вирус (50)								

МИНИСТЕРСТВО ЗА ЖИВОТНА СРЕДИНА И ПРОСТОРНО ПЛАНИРАЊЕ**1634.**

Врз основа на член 23 став (6) од Законот за управување со батерии и акумулатори и отпадни батерии и акумулатори („Службен весник на Република Македонија“ бр. 140/10 и 47/11), министерот за животна средина и просторно планирање, донесе

П Р А В И Л Н И К**ЗА ФОРМАТА И СОДРЖИНАТА НА ПОТВРДАТА ЗА РЕГИСТРАЦИЈА НА САМОСТОЕН ПОСТАПУВАЧ
СО ОТПАДНИ БАТЕРИИ И АКУМУЛАТОРИ****Член 1**

Со овој правилник се пропишува формата и содржината на потврдата за регистрација на самостоен постапувач со отпадни батерии и акумулатори.

Член 2

Потврдата за регистрација на самостоен постапувач со отпадни батерии и акумулатори се издава на образец во А4 - формат на бела хартија.

Формата и содржината на потврдата од став 1 на овој член е дадена во Прилог кој е составен дел на овој правилник.

Член 3

Овој правилник влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија.“

Бр. 07- 2942/3
8 април 2011 година
Скопје

Министер за животна средина
и просторно планирање,
д-р **Нецати Јакупи**, с.р.

Врз основа на член 23 став (3) од Законот за управување со батерии и акумулатори и отпадни батерии и акумулатори („Службен весник на Република Македонија“ бр.140/10 и 47/11), Министерството за животна средина и просторно планирање - Управа за животна средина на Република Македонија издава

**Потврда за регистрација на самостоен постапувач со отпадни батерии
и акумулатори**

Производителот _____ (назив, ако се работи за физичко лице трговец поединец име и презиме, седиште и адреса, дејност, број на деловниот субјект) е регистриран како производител кој самостојно обезбедува постапување со отпадни батерии и акумулатори со дозвола за постапување со отпадни батерии и акумулатори _____ (број и датум на издавање на дозволата) за видот на отпадни батерии и акумулатори согласно дозволата.

Место и дата на издавање

потпис на одговорно лице

печат

1635.

Врз основа на член 40 став (3) од Законот за управување со батерии и акумулатори и отпадни батерии и акумулатори („Службен весник на Република Македонија“ бр. 140/10 и 47/11), министерот за животна средина и просторно планирање донесе

П Р А В И Л Н И К

ЗА ФОРМАТА И СОДРЖИНАТА НА ОБРАЗЕЦОТ НА ПОТВРДАТА ЗА ОСЛОБОДУВАЊЕ ОД ПЛАЌАЊЕ НА НАДОМЕСТОК ЗА УПРАВУВАЊЕ СО ОТПАДНИ БАТЕРИИ И АКУМУЛАТОРИ

Член 1

Со овој правилник се пропишува формата и содржината на образецот на потврдата за ослободување од плаќање на надоместок за управување со отпадни батерии и акумулатори.

Член 2

Потврдата за ослободување од плаќање на надоместок за управување со отпадни батерии и акумулатори се издава на образец во А4 - формат на бела хартија.

Формата и содржината на потврдата од став 1 на овој член е дадена во Прилог кој е составен дел на овој правилник.

Член 3

Овој правилник велгува во сила наредниот ден од денот на објавување во „Службен весник на Република Македонија“.

Бр. 07-2941/4
8 април 2011 година
Скопје

Министер,
д-р **Нецати Јакупи**, с.р.

Прилог

Врз основа на член 40 став (2) од Законот за управување со батерии и акумулатори и отпадни батерии и акумулатори ("Службен весник на Република Македонија" број 140/10 и 47/11), Министерството за животна средина и просторно планирање - Управа за животна средина на Република Македонија издава

**Потврда за ослободување од плаќање на надоместок за
управување со отпадни батерии и акумулатори**

Производителот, производител, поседувачот и трговецот кој како краен корисник увезува батерии и акумулатори _____ (назив, ако се работи за физичко лице трговец поединец име и презиме, седиште и адреса, дејност, број на деловниот субјект) се ослободува од плаќање на надоместок за управување со отпадни батерии и акумулатори согласно член 40 а во врска со член 20, член 22 став (8) и член 23 став (3) од од Законот за управување со батерии и акумулатори и отпадни батерии и акумулатори.

Место и дата на издавање

потпис на одговорно лице

печат

**МИНИСТЕРСТВО ЗА ИНФОРМАТИЧКО
ОПШТЕСТВО И АДМИНИСТРАЦИЈА**

1636.

Врз основа на член 76 став (3) од Законот за јавните службеници („Службен весник на Република Македонија“ бр. 52/10 и 36/11), министерот за информатичко општество и администрација донесе

**П РА В И Л Н И К
ЗА ФОРМАТА И СОДРЖИНАТА НА ОБРАСЦИТЕ
ЗА ЕВИДЕНТИРАЊЕ НА ПОДАТОЦИТЕ ЗА ЈАВ-
НИТЕ СЛУЖБЕНИЦИ****Член 1**

Со овој правилник се пропишува формата и содржината на обрасците за евидентирање на податоците за јавните службеници.

Член 2

Податоците за јавните службеници, кои се внесуваат во Регистарот на јавните службеници, се обезбедуваат преку пополнување на соодветни обрасци, кои се водат во писмена и електронска форма, и тоа:

- Образец ЈС - 1 (општи податоци за јавниот службеник)
- Образец ЈС - 2 (пријава-одјава на јавниот службеник)
- Образец ЈС 3 (податоци за дисциплинска и материјална одговорност на јавниот службеник)
- Образец ЈС - 4 (податоци за оценување на јавниот службеник).

Член 3

Образецот ЈС-1 содржи: грб на Република Македонија, назив: „РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА, МИНИСТЕРСТВО ЗА ИНФОРМАТИЧКО ОПШТЕСТВО И АДМИНИСТРАЦИЈА“, наслов: „Општи податоци за јавниот службеник“, назив и место на институцијата во која е вработен јавниот службеник, лични податоци за јавниот службеник (име, татково име, презиме, пол, ЕМБГ, датум на раѓање, место на раѓање, општина на раѓање, држава, припадност на заедница, адреса на живеење, место на живеење и општина на живеење), вид на образование (степен на образование, образовна институција и насока) и потпис на јавниот службеник.

Член 4

Образецот ЈС-2 содржи: грб на Република Македонија, назив: „РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА, МИНИСТЕРСТВО ЗА ИНФОРМАТИЧКО ОПШТЕСТВО И АДМИНИСТРАЦИЈА“, наслов: „Пријава – Одјава на јавниот службеник“, Пријава: (назив и место на институцијата во која јавниот службеник се пријавува; име, презиме, ЕМБГ, датум на пријавување, работно место, вид на работно место, пробна работа, основ за пријавување и работно искуство во струката); Одјава: (назив

на институцијата од која јавниот службеник се одјавува; име, презиме, ЕМБГ, датум на одјавување, завршување на пробна работа, основ за одјавување) и потпис на јавниот службеник кој врши работи и задачи од областа на управување со човечки ресурси во институцијата.

Член 5

Образецот ЈС-3 содржи: грб на Република Македонија, назив: „РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА, МИНИСТЕРСТВО ЗА ИНФОРМАТИЧКО ОПШТЕСТВО И АДМИНИСТРАЦИЈА“, наслов: „Податоци за дисциплинска и материјална одговорност на јавниот службеник“, назив и место на институцијата во која е вработен јавниот службеник, лични податоци за јавниот службеник (име, презиме, работно место, ЕМБГ), податоци за дисциплинска и материјална одговорност (вид на одговорност, основа за одговорност, изречена мерка, датум на конечност на решението) и потпис на јавниот службеник кој врши работи и задачи од областа на управување со човечки ресурси во органот.

Член 6

Образецот ЈС-4 содржи: грб на Република Македонија, назив: „РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА, МИНИСТЕРСТВО ЗА ИНФОРМАТИЧКО ОПШТЕСТВО И АДМИНИСТРАЦИЈА“, наслов: „Податоци за оценување на јавниот службеник“, назив и место на институцијата во која е вработен јавниот службеник, лични податоци за јавниот службеник (име, презиме, работно место, ЕМБГ), податоци за оценување на јавниот службеник (период за кој се однесува оценувањето -полугодие/година, дали службеникот е оценет - ДА, НЕ, оценка - нумеричка и дескриптивна, причина за неоценетост) и потпис на јавниот службеник кој врши работи и задачи од областа на управување со човечки ресурси во институцијата.

Член 7

Обрасците ЈС-1, ЈС-2, ЈС-3 и ЈС-4 се дадени во прилог и се составен дел на овој правилник.

Член 8

Со денот на отпочнувањето на примена на овој правилник, престанува да важи Правилникот за формата и содржината на обрасците за евидентирање на податоците за јавните службеници („Службен весник на Република Македонија“ бр. 128/10).

Член 9

Овој правилник влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“, а ќе отпочне да се применува со отпочнувањето на примената на Законот за јавните службеници.

Бр. 16-1510/1
13 април 2011 година
Скопје

Министер,
м-р **Иво Ивановски**, с.р.

ПРИЛОГ
Образец ЈС-1РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА
МИНИСТЕРСТВО ЗА ИНФОРМАТИЧКО ОПШТЕСТВО
И АДМИНИСТРАЦИЈА

ОПШТИ ПОДАТОЦИ ЗА ЈАВЕН СЛУЖБЕНИК

институција: _____

(назив и место на институцијата)

1. Лични податоци за јавен службеник

- Име _____
- Татково име _____
- Презиме _____
- Пол машки ☐ женски ☐
- ЕМБГ

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
- Датум на раѓање _____
- Место на раѓање _____
- Општина на раѓање _____
- Држава _____
- Припадност _____
на заедница _____
- Адреса на живеење _____
- Место на живеење _____
- Општина на живеење _____

2. Вид на образование

- Степен на образование ☐
- Образовна институција _____
- Насока _____

потпис на јавниот службеник

УПАТСТВО ЗА ПОПОЛНУВАЊЕ НА ОБРАЗЕЦОТ ЈС-1

податоците да бидат идентични со податоците од личната карта и истите да се пополнуваат со големи печатни букви

институција: _____

(назив и место на институцијата)

1. Лични податоци за јавниот службеник

пример

Име	се внесува името на јавниот службеник	
Татково име	се внесува татковото име на јавниот службеник	
Презиме	се внесува презимето на јавниот службеник	
Пол	се илустрира една од понудените опции (машки/женски)	
ЕМБГ	се внесуваат податоците за ЕМБГ директно од личната карта на јавниот службеник	
Датум на раѓање	се внесува датумот на раѓање во облик dd.mm.yyyy (01.01.1962) за 01 јануари 1962 година	
Место на раѓање	се внесува местото каде е роден јавниот службеник	
Општина на раѓање	се внесува општината каде е роден јавниот службеник	
Држава	се внесува државата	
Припадност на заедница	за припадноста се определува самиот јавниот службеник согласно Уставот на РМ	
Адреса на живеење	се внесува адресата на живеење на јавниот службеник (улица и број)	
Место на живеење	се внесува местото на живеење на јавниот службеник	
Општина на живеење	се внесува општината на живеење на јавниот службеник	

2. Вид на образование на јавниот службеник

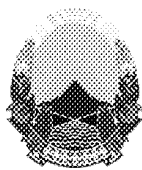
пример

Степен на образование	се внесува 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 или 8 според тоа дали 1=основно, 2=средно, 3=више, 4=високо, 5=магистратура, 6=докторат, 7=240 кредити според ЕКТС, 8=300 кредити според ЕКТС	☐
Образовна институција	се внесува образовната институција	
Насока	се внесува насоката	

III

* Образецот ЈС-1 се доставува до Министерството за информатичко општество и администрација преку јавниот службеник кој врши работи и задачи од областа на управување со човечки ресурси во институцијата, при вработувањето на јавниот службеник во институцијата и при секоја промена на податоците содржани во образецот, во писмена или електронска форма со користење на информациониот систем за водење на Регистарот.

Образец ЈС-2

РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА
МИНИСТЕРСТВО ЗА ИНФОРМАТИЧКО
ОПШТЕСТВО И АДМИНИСТРАЦИЈА

ПРИЈАВА-ОДЈАВА НА ЈАВЕН СЛУЖБЕНИК

ПРИЈАВА

- Институција _____
- Име _____
- Презиме _____
- ЕМБГ

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
- Датум на пријавување _____
- Работно место _____
- Вид на работно место ☐
- Пробна работа ☐
- Основ за пријавување ☐
- Работно искуство во струката _____

ОДЈАВА

- Институција _____
- Име _____
- Презиме _____
- ЕМБГ

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
- Датум на одјавување _____
- Завршување на пробна работа ☐
- Основ за одјавување ☐

потпис на јавен службеник
кој врши работи и задачи од областа на управување со човечки ресурси

УПАТСТВО ЗА ПОПОЛНУВАЊЕ НА ОБРАЗЕЦОТ ЈС-2

личните податоци за јавниот службеник да бидат идентични со податоците од личната карта и истите се пополнуваат со големи печатни букви

ПРИЈАВА

Институција	се внесува името и местото на институцијата во која се пријавува јавниот службеник	
Име	се внесува името на јавниот службеник	
Презиме	се внесува презимето на јавниот службеник	
ЕМБГ	се внесуваат податоците за ЕМБГ директно од л.к. на јавниот службеник	
Датум на пријавување	се внесува датумот на пријавување во облик dd.mm.yyyy	
Работно место	Се внесува работното место на кое се пријавува јавниот службеник (според актот за систематизацијата)	
Вид на работно место	Се внесува видот на работното место: 1=раководно(доколку јавниот службеник врши функција на претпоставен во однос на другите јавни службеници во институцијата), 2=нераководно (доколку јавниот службеник не врши функција на претпоставен во однос на другите јавни службеници во институцијата)	
Пробна Работа	Се иштиклира доколку пријавата се однесува за пробна работа, во спротивно нема акција	
Основ на пријавување	се внесува бројот според тоа дали: 1=вработен по оглас, 2=вработување по пат на интерен оглас 3=превземање од друга институција 4=распоредување во институцијата 5=распоредување по пат на интерен оглас, 6=распоредување по пат на јавен оглас 7=распоредување по завршување на неплатено отсуство од работа поради стручно оспособување или усовричување 8=распоредување по престанок на вршење на функција 9=распоредување по престанок на работа во странство 10=распоредување на јавниот службеник по престанувањето на работата на неговиот брачен другар во странство 11=Распоредување по престанок на временото отстранување на јавниот службеник од институцијата 12=распоредување по завршување на пробната работа и стекнување статус на јавен службеник 13=распоредување поради враќање на предходно работно место по завршување на пробната работа 14=распоредување во институцијата на лице без претходен статус на јавен службеник	
Работно искуство во структурата	Се внесува вкупниот работен стаж или искуство во структурата (согласно толкувањето дадено во член3 став 5 од ЗЈС) до денот на пријавувањето, во години	15

ОДЈАВА

Институција	се внесува името и местото на институцијата од каде се одјавува јавниот службеник	
Име	се внесува името на јавниот службеник	
Презиме	се внесува презимето на јавниот службеник	
ЕМБГ	се внесуваат податоците за ЕМБГ директно од л. к. на јавниот службеник	
Датум на одјавување	се внесува датумот на одјава во облик dd.mm.yyyy	
Завршување на пробна работа	Се иттиклира доколку одјавата се однесува за пробна работа, во спротивно нема акција	☐
Основ за одјавување	се внесува бројот според тоа дали: 1=Преземање во друга институција 2=Престанок по барање на јавниот службеник/служб. 3=Престанок поради осуда за кривично дело 4=Престанок поради оценка “не задоволува” 5=Престанок по изречена дисциплинска мерка 6=Престанок поради навршени 64 години старост 7=Престанок по остварување на право на пензија 8=Престанок поради смрт 9=Престанок по спогодба 10=Престанок поради губење на работна способност 11=Престанок поради губење на државјанство на РМ 12=Престанок поради изрекување казна забрана за вршење професија, дејност, должност 13=Престанок поради издржување казна затвор подолга од 6 месеци 14=Престанок поради неоправдано одсуство од работа 3 дена последователно 15=Престанок поради премолчување и давање неточни податоци при вработување 16=Престанок поради вработување спротивно на одредбите од ЗЈС 17=Престанок поради земање на неплатено отсуство од работа поради стручно оспособување или усовершување 18=Престанок кога јавниот службеник е избран или именуван на државна или јавна функција 19=Престанок кога јавниот службеник е упатен на работа во странство 20=Престанок кога брачниот другар на јавниот службеник е упатен на работа во странство 21=Престанок поради не враќање на работаво рок од 5 дена по завршување на неплатено отсуство од работа поради стручно оспособување или усовершување 22= Престанок поради не враќање на работа по престанок на вршење на функција 23= Престанок поради не враќање на работа по престанок на работа во странство 24= Престанок поради не враќање на работа на јавниот службеник по престанувањето на работата на неговиот брачен другар во странство 25=Распореѓување поради економски, структурални и слични промени по потреба на институцијата 26=Распореѓување по барање на јавниот службеник 27=Распореѓување по пат на интерен оглас 28=Распореѓување по пат на јавен оглас 29= престанок поради времено отстранување на јавниот службеник од институцијата 30= одјава по завршена пробна работа 31= престанок на вработување по завршена пробна работа 32= одјава поради враќање на предходно работно место по зварување на пробната работа 33= Престанок по барање на раководно лице на институцијата, согласно член 68 став 1 алинеја 4 од ЗЈС	☐

* Образецот ЈС-2 претставува пријава, односно одјава на јавниот службеник на/од работно место и се доставува до Министерството за информатичко општество и администрација кога е настаната промена во врска со работното место и статусот на јавниот службеник (вработување/престанок на вработување), од страна на јавниот службеник кој врши работи и задачи од областа на управување со човечки ресурси во институцијата во писмена или електронска форма со користење на информациониот систем за водење на Регистарот.

Образец ЈС-3

РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА
МИНИСТЕРСТВО ЗА ИНФОРМАТИЧКО ОПШТЕСТВО И
АДМИНИСТРАЦИЈА

ПОДАТОЦИ ЗА ДИСЦИПЛИНСКА И МАТЕРИЈАЛНА ОДГОВОРНОСТ

институција: _____

(назив и место на институцијата)

1. Лични податоци за јавен службеник

- Име _____

- Презиме _____

- Работно место _____

- ЕМБГ

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

2. Податоци за дисциплинска и материјална одговорност

- Вид на одговорност ☐

- Основ за одговорност ☐

- Изречена мерка ☐

- Дата на конечност на решението _____

(потпис на јавниот службеник кој врши работи и задачи од
областа на управување со човечки ресурси)

УПАТСТВО ЗА ПОПОЛНУВАЊЕ НА ОБРАЗЕЦОТ ЈС-3

личните податоци за јавниот службеник да бидат идентични со податоците од личната карта и истите се пополнуваат со големи печатни букви

ПОДАТОЦИ ЗА ДИСЦИПЛИНСКА И МАТЕРИЈАЛНА ОДГОВОРНОСТ НА
ЈАВНИОТ СЛУЖБЕНИК

институција: _____

(назив и место на институцијата)

1. Лични податоци за јавниот службеник		
Име	се внесува името на јавниот службеник	
Презиме	се внесува презимето на јавниот службеник	
Работно место	се внесува работното место на јавниот службеник	
ЕМБГ	се внесуваат податоците за ЕМБГ директно од л.к. на јавниот службеник	
2. Податоци за дисциплинска и материјална одговорност		
Вид на одговорност	се внесува вид на одговорност 1= дисциплинска неуредност; 2=дисциплински престап; 3= материјална одговорност	☐
Основ за одговорност	се внесува основот на одговорност според шифрарникот 1= Непридржување на работното време, распоред и користење на работното време и покрај опомената од непосредно претпоставениот јавен службеник 2= неоправдано недоаѓање на работа до два работни дена во текот на една календарска година 3= неносење на ознаките со личното име, работно место и институција во која работи, ако таква обврска постои 4= неизвествување на непосредно претпоставениот јавен службеник, односно раководното лице на институцијата, за спреченоста за недоаѓање на работа во рок од 24 часа од неоправдани причини 5= одбивање на стручно оспособување и усовршување на кое јавниот службеник се упатува 6= неизвршување или несовесно, непристојно, ненавремено или небрежно вршење на работите и работните задачи 7= Носење или истакнување на партиски симболи во работната просторија 8= одбивање да се даде или давање на неточни податоци на државните органи, правните лица и на граѓаните, доколку давањето на податоци е пропишано со закон 9= незаконито располагање со материјалните средства 10= одбивање на вршење на службените задачи од работното место на кои е распореден или одбивање на наредби од раководното лице на институцијата 11= преземање или делумно преземање на пропишаните мерки за осигурување на безбедноста на доверените предмети 12= предизвикување на поголема материјална штета 13= повторување на дисциплинска неуредност 14= примање на подароци или друг вид корист спротивно на законот 15= злоупотреба на статусот или пречекорување на овластувањата во вршењето на службените задачи 16= злоупотреба на боледување 17= оддавање класифицирана информација со степен на тајност определен согласно закон 18= внесување, употреба и работење под дејство на алкохол или наркотични средства 19= непридржување кон прописите за заштита од болест, заштита при работа, пожар, експлозија, штетно дејствување на отрови и други опасни материи и повреда на прописите за заштита на животната средина 20= поставување на личниот финансиски интерес во судир со положбата и статусот на јавниот службеник 21= навредливо или насилничко однесување 22= неоправдано одбивање учество во изборни органи 23= спречувањето на изборите и гласањето, повреда на избирачкото право, повреда на слободата на определување на избирачите, поткуп при изборите, повреда на тајноста на гласањето, уништување на изборни исправи, изборна измама што како член на изборен орган го извршил јавниот службеник	☐

Изречена мерка	<i>се внесува изречената мерка според шифрарникот</i>																						
	<i>шифрарник од изречени мерки:</i> <table border="0" style="width: 100%;"> <tr> <td>1 = Јавна опомена</td> <td>11 = Парична казна од 20% во траење до 4 месеци</td> </tr> <tr> <td>2 = Парична казна од 10% во траење до 1 месец</td> <td>12 = Парична казна од 20% во траење до 5 месеци</td> </tr> <tr> <td>3 = Парична казна од 10% во траење до 2 месеци</td> <td>13 = Парична казна од 20% во траење до 6 месеци</td> </tr> <tr> <td>4 = Парична казна од 10% во траење до 3 месеци</td> <td>14 = Парична казна од 30% во траење до 1 месец</td> </tr> <tr> <td>5 = Парична казна од 10% во траење до 4 месеци</td> <td>15 = Парична казна од 30% во траење до 2 месеци</td> </tr> <tr> <td>6 = Парична казна од 10% во траење до 5 месеци</td> <td>16 = Парична казна од 30% во траење до 3 месеци</td> </tr> <tr> <td>7 = Парична казна од 10% во траење до 6 месеци</td> <td>17 = Парична казна од 30% во траење до 4 месеци</td> </tr> <tr> <td>8 = Парична казна од 20% во траење до 1 месец</td> <td>18 = Парична казна од 30% во траење до 5 месеци</td> </tr> <tr> <td>9 = Парична казна од 20% во траење до 2 месеци</td> <td>19 = Парична казна од 30% во траење до 6 месеци</td> </tr> <tr> <td>10 = Парична казна од 20% во траење до 3 месеци</td> <td>20 = Престанок на вработувањето</td> </tr> <tr> <td></td> <td>21 = Надоместување на материјална штета</td> </tr> </table>		1 = Јавна опомена	11 = Парична казна од 20% во траење до 4 месеци	2 = Парична казна од 10% во траење до 1 месец	12 = Парична казна од 20% во траење до 5 месеци	3 = Парична казна од 10% во траење до 2 месеци	13 = Парична казна од 20% во траење до 6 месеци	4 = Парична казна од 10% во траење до 3 месеци	14 = Парична казна од 30% во траење до 1 месец	5 = Парична казна од 10% во траење до 4 месеци	15 = Парична казна од 30% во траење до 2 месеци	6 = Парична казна од 10% во траење до 5 месеци	16 = Парична казна од 30% во траење до 3 месеци	7 = Парична казна од 10% во траење до 6 месеци	17 = Парична казна од 30% во траење до 4 месеци	8 = Парична казна од 20% во траење до 1 месец	18 = Парична казна од 30% во траење до 5 месеци	9 = Парична казна од 20% во траење до 2 месеци	19 = Парична казна од 30% во траење до 6 месеци	10 = Парична казна од 20% во траење до 3 месеци	20 = Престанок на вработувањето	
1 = Јавна опомена	11 = Парична казна од 20% во траење до 4 месеци																						
2 = Парична казна од 10% во траење до 1 месец	12 = Парична казна од 20% во траење до 5 месеци																						
3 = Парична казна од 10% во траење до 2 месеци	13 = Парична казна од 20% во траење до 6 месеци																						
4 = Парична казна од 10% во траење до 3 месеци	14 = Парична казна од 30% во траење до 1 месец																						
5 = Парична казна од 10% во траење до 4 месеци	15 = Парична казна од 30% во траење до 2 месеци																						
6 = Парична казна од 10% во траење до 5 месеци	16 = Парична казна од 30% во траење до 3 месеци																						
7 = Парична казна од 10% во траење до 6 месеци	17 = Парична казна од 30% во траење до 4 месеци																						
8 = Парична казна од 20% во траење до 1 месец	18 = Парична казна од 30% во траење до 5 месеци																						
9 = Парична казна од 20% во траење до 2 месеци	19 = Парична казна од 30% во траење до 6 месеци																						
10 = Парична казна од 20% во траење до 3 месеци	20 = Престанок на вработувањето																						
	21 = Надоместување на материјална штета																						
Дата на конечност на решението	<i>се внесува точниот датум на конечноста на решението</i>																						

** Образецот ЈС-3 се доставува до Министерството за информатичко општество и администрација по конечност на одлуката донесена по завршување на дисциплинската постапка, преку јавниот службеник кој врши работи и задачи од областа на управување со човечки ресурси во институцијата, во писмена или електронска форма со користење на информациониот систем за водење на Регистарот.*

Образец ЈС-4

РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА
МИНИСТЕРСТВО ЗА ИНФОРМАТИЧКО ОПШТЕСТВО И
АДМИНИСТРАЦИЈА

ПОДАТОЦИ ЗА ОЦЕНУВАЊЕ НА ЈАВЕН СЛУЖБЕНИК

институција: _____

(назив и место на институцијата)

1. Лични податоци за државен службеник

- Име _____

- Презиме _____

- Работно место _____

- ЕМБГ

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

2. Податоци за оценување на државен службеник

- Период за кој се однесува оценувањето _____ полугодие година _____

- Дали службеникот е оценет? ДА ☐ НЕ ☐

- Оценка (нумеричка и дескриптивна) ☐, ☐ ☐ _____

- Причина за неоценетост ☐

(потпис на јавниот службеник кој врши работи и задачи од
областа на управување со човечки ресурси)

УПАТСТВО ЗА ПОПОЛНУВАЊЕ НА ОБРАЗЕЦОТ ЈС-4

личните податоци за јавниот службеник да бидат идентични со податоците од личната карта и истите се пополнуваат со големи печатни букви

ПОДАТОЦИ ЗА ОЦЕНУВАЊЕ НА ЈАВНИОТ СЛУЖБЕНИК

институција:

(назив и место на институцијата)

3. Лични податоци за јавниот службеник		
Име	се внесува името на јавниот службеник	
Презиме	се внесува презимето на јавниот службеник	
Работно место	се внесува работното место на јавниот службеник	
ЕМБГ	се внесуваат податоците за ЕМБГ директно од л.к. на јавниот службеник	
4. Податоци за оценување на јавниот службеник		
Период за која се однесува оценувањето	се внесува полугодие/година на оценувањето	1= прво полугодие 2= второ полугодие
Пример 1: Се обележува "Да" доколку вработениот е оценет, и потоа и се внесува нумеричката оцена и дескриптивната оцена. Забелешка: Нумеричката оцена се внесува според ограничувањата (1. "Незадоволува.,: доколку постигнал просечна оцена под 1,50; 2. "Делумно задоволува., доколку постигнал просечна оцена од 1,50 - 2,50; 3. "Задоволува., доколку постигнал просечна оцена од 2,50 - 3,50; 4. "Се истакнува., доколку постигнал просечна оцена над 3,50)		
Дали службеникот е оценет?	ДА ☐ НЕ ☐	
Оценка (нумеричка и дескриптивна)	—	
Причина за неоценетост	☐	
Пример 2: Се обележува "Не" доколку вработениот не е оценет, и потоа во квадратчето се внесува една од причините поради кои не е оценет.		
Дали службеникот е оценет?	ДА ☐ НЕ ☐	
Оценка (нумеричка и дескриптивна)	☐ ☐ ☐ _____	
Причина за неоценетост	Причини за неоценетост: 1=отсутен од работа подолго од 3 месеци (боледување, неплатено отсуство, и слично) 2=по првпат се вработени во институцијата во периодот во кој се врши оценувањето и работеле пократко од 3 месеци ☐	

Образецот ЈС-4 се доставува до Министерството за информатичко општество и администрација секои шест месеци за секој вработен службеник во институцијата (без оглед на тоа дали е извршено оценувањето или не), преку јавниот службеник кој врши работи и задачи од областа на управување со човечки ресурси во институцијата во писмена или електронска форма со користење на информациониот систем за водење на Регистарот.

1637.

Врз основа на член 78 став (3) од Законот за јавни службеници („Службен весник на Република Македонија“ бр. 52/10 и 36/11), министерот за информатичко општество и администрација, донесе

**П Р А В И Л Н И К
ЗА ФОРМАТА И СОДРЖИНАТА НА ГОДИШНИОТ
ИЗВЕШТАЈ ЗА ПОДАТОЦИТЕ ОД РЕГИСТАРОТ
НА ЈАВНИ СЛУЖБЕНИЦИ**

Член 1

Со овој правилник се пропишува формата и содржината на Годишниот извештај за податоците од Регистарот на јавни службеници.

Член 2

Годишниот извештај за податоците од Регистарот на јавни службеници (во натамошниот текст: Годишниот извештај) се води во електронска форма.

Член 3

Годишниот извештај ги содржи следниве збирни податоци:

1. вкупен број на јавни службеници и
2. структура на јавните службеници според
 - вид на работно место,
 - пол,
 - возраст,
 - степен на образование и
 - национална припадност.

Член 4

Покрај збирното прикажување на податоците од членот 3 од овој правилник, податоците треба да се претстават и според поделбата на институции по дејности, и тоа:

- образование;
- здравство;
- култура;
- наука;
- труд и социјална политика;
- социјална и детска заштита;
- установи, фондови, агенции, јавни претпријатија основани од Република Македонија, општините, општините во Градот Скопје и Град Скопје.

Член 5

Податоците од членовите 3 и 4 од овој правилник треба да се искажат и со меѓусебно вкрстување, секаде каде што тоа е возможно и логично.

Член 6

Годишниот извештај може да содржи и дополнителни податоци и информации со кои располага Регистарот на јавни службеници.

Член 7

Со денот на отпочнувањето на примена на овој правилник, престанува да важи Правилникот за содржината на Годишниот извештај за податоците од Регистарот на јавни службеници („Службен весник на Република Македонија“ бр. 128/10).

Член 8

Овој правилник влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“, а ќе отпочне да се применува со отпочнувањето на примената на Законот за јавните службеници.

Бр. 16-1511/1
13 април 2011 година
Скопје

Министер,
м-р **Иво Ивановски**, с.р.

1638.

Врз основа на член 61 став (4) од Законот за јавните службеници („Службен весник на Република Македонија“ бр. 52/10 и 36/11), министерот за информатичко општество и администрација донесе

**П Р А В И Л Н И К
ЗА ФОРМАТА И СОДРЖИНАТА НА ОБРАЗЕЦОТ
ЗА ОЦЕНУВАЊЕ НА ЈАВНИОТ СЛУЖБЕНИК**

Член 1

Со овој правилник се пропишува формата и содржината на Образецот за оценување на јавниот службеник.

Член 2

(1) Образецот за оценување на јавниот службеник содржи: штембил на институцијата во која е вработен јавниот службеник со архивски број и датум; основни податоци за јавниот службеник (име и презиме, датум и место на раѓање, ЕМБГ, степен и вид на образование, работно место, работно искуство и датум од кога јавниот службеник е на работното место за кое се оценува, период за кој се оценува); податоци за работните цели на јавниот службеник за претходното шестомесечје (краток опис на работните цели, три најважни работни цели кои требало да ги постигне во претходното шестомесечје, шест најважни основни работни активности во претходното шестомесечје); други податоци за претходното шестомесечје (за извршените работи на јавниот службеник, за обуката која ја посетувал, за наградите кои ги добил, за дисциплинските мерки кои му биле изречени, за отсуствата кои ги имал); податоци за оценката дадени во табела; оценка, конечна оценка (нумеричка и дескриптивна); работни цели на јавниот службеник за наредното шестомесечје (краток опис на работните цели, три најважни работни цели кои треба да ги постигне наредното шестомесечје, шест најважни основни работни активности за наредното шестомесечје); коментари (на оценувачот и на оценуваниот); потписи на оценувачот и оценуваниот и место за печат на институцијата.

(2) Образецот за оценување е достапен на оценуваниот, оценувачот, организациониот облик за човечки ресурси во институцијата и на Агенцијата за администрација при решавање на жалбите по основ на оценувањето.

(3) Образецот за оценување на јавниот службеник е даден во Прилог бр. 1 и е составен дел на овој правилник.

Член 3

Овој правилник влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“, а ќе отпочне да се применува со отпочнувањето на примената на Законот за јавните службеници.

Број 16-1512/1
13 април 2011 година
Скопје

Министер,
м-р **Иво Ивановски**, с.р.

(штембил на институцијата)

Прилог бр.1

ОБРАЗЕЦ
ЗА ОЦЕНУВАЊЕ НА ЈАВНИОТ СЛУЖБЕНИК ЗА _____ ГОДИНА

I. Основни податоци

1. Име и презиме _____
2. Датум и место на раѓање _____
3. ЕМБГ _____
4. Степен и вид на образование _____
5. Работно место _____
6. Работно искуство _____
7. Датум од кога е на работното место за кое се оценува _____
8. Период за кој се оценува _____

II. Податоци за работни цели

9. Краток опис на работните цели на јавниот службеник за претходното шестомесечје

10. Наведете ги трите најважни работни цели кои јавниот службеник требало да ги постигне претходното шестомесечје
— _____;
— _____ и
— _____.
11. Наведете ги шестте најважни основни работни активности на јавниот службеник за претходното шестомесечје
— _____;
— _____;
— _____;
— _____;
— _____ и
— _____.

III. Други податоци

12. Податоци за извршените работи на јавниот службеник за претходното шестомесечје

13. Обука која ја посетувал јавниот службеник во претходното шестомесечје

14. Наградите кои ги добил јавниот службеник во претходното шестомесечје

15. Дисциплински мерки кои му се изречени на јавниот службеник во претходното шестомесечје

16. Отсуства кои ги имал јавниот службеник во претходното шестомесечје

IV. Податоци за оценката

17. Оценување на јавниот службеник

	Оценка (1) - (4)	Коментари во прилог на дадената оценка
1. Резултати од работата		
• познавање и примена на прописите, практиките, протоколите и техниките од соодветната дејност		
• остварување на работните цели		
• навремено извршување на работата		
• квалитетно извршување на работата		
• организирање на работата		
2. Лични квалитети		
• креативност, иницијативност и заинтересираност за работата		
• способност за тимска работа		
• способност за работа под притисок		
• комуникациски вештини		

18. Конечна оценка (нумеричка и дескриптивна)

V. Работни цели на јавниот службеник за наредното шестомесечје

19. Краток опис на работните цели на јавниот службеник за наредното шестомесечје

20. Наведете ги трите најважни работни цели кои јавниот службеник треба да ги постигне наредното шестомесечје

— _____ ;
 — _____ и
 — _____ .

21. Наведете ги шестте најважни основни работни активности на јавниот службеник за наредното шестомесечје

— _____ ;
— _____ ;
— _____ ;
— _____ ;
— _____ ;
— _____ и
— _____ .

VI. Коментари

22. Коментар на оценувачот

23. Коментар на оценуваниот

ОЦЕНУВАЧ

ОЦЕНУВАН

(М.П)

1639.

Врз основа на член 62 ставови (2) и (3) од Законот за јавните службеници (“Службен весник на Република Македонија“ бр. 52/10 и 36/11), министерот за информатичко општество и администрација, донесе

П Р А В И Л Н И К
ЗА ФОРМАТА И СОДРЖИНАТА НА ИЗВЕШТАЈОТ ЗА ИЗВРШЕНИТЕ ОЦЕНУВАЊА
НА ЈАВНИТЕ СЛУЖБЕНИЦИ

Член 1

Со овој правилник се пропишува формата и содржината на Извештајот за извршените оценувања на јавните службеници (во натамошниот текст: Извештај).

Член 2

Со Извештајот се обезбедуваат податоци и информации за извршените оценувања на јавните службеници.

Член 3

(1) По завршеното оценување, Извештајот потпишан од раководното лице на институцијата се доставува до Министерството за информатичко општество и администрација.

(2) Доколку настапат промени во оценките како резултат на одлучувањето по жалба на оценувањето, до Министерството за информатичко општество и администрација се доставува дополнување на Извештајот.

Член 4

(1) Образецот за Извештајот содржи: штембил на институцијата во која се вработени јавните службеници со архивски број и датум, податоци за бројот и процентот на оценети и неоценети јавни службеници, причините за неоценетост, податоци за бројот и процентот на поединечни оценки, податоци за евентуалните потешкотии во оценувањето и предлози за нивно отстранување, податоци за бројот и процентот на доставени жалби до Агенцијата за администрација и за бројот на прифатени жалби, други коментари, како и табеларен приказ на извршените оценувања на јавните службеници (реден број, име и презиме, ЕМБГ, работно место, оценка-нумеричка и дескриптивна, потпис на раководно лице во институцијата и место за печат.

(2) Образецот од ставот (1) на овој член е даден во Прилог бр.1 и е составен дел на овој правилник.

Член 5

Овој правилник влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“, а ќе отпочне да се применува со отпочнувањето на примената на Законот за јавните службеници.

Бр. 16-1513/1
13 април 2011 година
Скопје

Министер,
м-р **Иво Ивановски**, с.р.

Прилог бр. 1

(штембил на институцијата)

ИЗВЕШТАЈ
ЗА ОЦЕНУВАЊЕ НА ЈАВНИТЕ СЛУЖБЕНИЦИ
за _____ година

1. Податоци за бројот и процентот на оценети и неоценети јавни службеници

2. Причини за неоценетост

3. Податоци за бројот и процентот на поединечни оценки

4. Податоци за евентуалните потешкотии во оценувањето и предлози за нивно отстранување

5. Податоци за бројот и процентот на доставени жалби до Агенцијата за администрација и за бројот на прифатени жалби

6. Други коментари

6. Табеларен приказ на извршените оценувања на јавните службеници

Реден број	Име и презиме	ЕМБГ	Работно место	Оценка	
				нумеричка	дескриптивна
1.					
2.					
3.					
4.					
5.					
6.					
7.					
8.					
9.					
10.					

М.П.

(потпис на раководно лице)

1640.

Врз основа на член 59 став (2) од Законот за јавните службеници („Службен весник на Република Македонија“ бр. 52/10 и 36/11), министерот за информатичко општество и администрација, донесе

П Р А В И Л Н И К
ЗА СОДРЖИНАТА И ФОРМАТА НА ГОДИШНИОТ ИЗВЕШТАЈ ЗА ИЗРЕЧЕНИТЕ МЕРКИ
ЗА УТВРДЕНА ДИСЦИПЛИНСКА И МАТЕРИЈАЛНА ОДГОВОРНОСТ
НА ЈАВНИТЕ СЛУЖБЕНИЦИ

Член 1

Со овој правилник се пропишува содржината и формата на Годишниот извештај за изречените мерки за утврдена дисциплинска и материјална одговорност на јавните службеници (во натамошниот текст: Извештајот).

Член 2

Извештајот содржи податоци и информации за спроведените постапки за утврдување на дисциплинска и материјална одговорност на јавните службеници.

Член 3

Извештајот се води на Образец, во писмена и електронска форма.

Образецот на Извештајот од став (1) на овој член е даден во прилог и е составен дел на овој правилник.

Член 4

Образецот на Извештајот содржи: штембил на институцијата со архивски број и датум; назив: „ГОДИШЕН ИЗВЕШТАЈ за изречени мерки за утврдена дисциплинска и материјална одговорност“; периодот за кој се однесува; основни податоци за институцијата (назив, адреса, контакт); наративна оценка на спроведувањето на постапките за утврдување на дисциплинска и материјална одговорност; поединечен преглед на спроведените постапки за утврдување на дисциплинска и материјална одговорност на јавните службеници; збиен преглед на спроведените постапки за дисциплинска одговорност (дисциплинска неуредност и дисциплински престап); збиен преглед на спроведените постапки за материјална одговорност; печат на институцијата и потпис од овластен потписник на институцијата; шифрарник за пополнување на Извештајот во збирниот преглед, во делот на видот на одговорноста, основата за одговорноста и видот на изречените мерки.

Член 5

Овој правилник влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“, а ќе отпочне да се применува со отпочнувањето на примената на Законот за јавните службеници.

Бр. 16-1514/1
13 април 2011 година
Скопје

Министер,
м-р **Иво Ивановски**, с.р.

(штембил на институцијата)

образец

ГОДИШЕН ИЗВЕШТАЈ
за изречени мерки за утврдена дисциплинска и материјална одговорност
за _____ година

I) Основни податоци

1. Назив на институцијата

2. Адреса

3. Контакт

(телефон; факс; интернет страница; е-пошта)

4. Контакт лице

4.1. Име и презиме

4.2. Звање и работно место

4.3. Контакти

(телефон; факс; е-пошта)

II) Наративна оцена на спроведувањето на постапките за утврдување на дисциплинска и материјална одговорност

(Во овој дел се дава оценка за квалитетот на изведувањето на постапките, ефектот на изречените мерки врз работењето на службеникот и институцијата. Исто така се наведуваат и евентуалните потешкотии при спроведувањето на постапките за утврдување на дисциплинска и материјална одговорност и образложение за причините за таквите потешкотии.)

III) Посдинечен преглед на спроведените постапки за утврдување на дисциплинска и материјална одговорност на јавните службеници

(Во оваа табела се даваат податоци за сите спроведени постапки, вклучувајќи име и презиме на јавниот службеник, звање, вид и основ на одговорноста, информација за поднесениот предлог/извештај до јавниот службеник и неговиот одговор, предложената мерка, изречената мерка, поднесена жалба до второстепенниот орган и одлука на второстепената комисија.)

	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Ред. број	Име и презиме	Вид на работно место	Вид и основ за одговорност	Писмен извештај	Писмен одговор од ЈС	Предложен а мерка	Изречена мерка	Поднесена жалба во втор степен	Одлука на второстепената комисија
1.									
2.									
3.									
4.									
5.									
6.									
7.									
8.									
9.									
10.									

(Објаснување за пополнување: Во колона 1 се внесува реден број; во колона 2 се внесува име и презиме на јавниот службеник; во колона 3 неговото звање при започнувањето на постапката; во колона 4 се внесува шифрата за видот и основот на одговорност; во колона 5 се внесува информација дали јавниот службеник то добил во писмена форма извештајот/предлогот за дисциплинска/материјална одговорност со впишување на ДА или НЕ; во колона 6 се внесува информација дали јавниот службеник во писмена форма одговорил по добиениот извештај за дисциплинска/материјална одговорност со впишување на ДА или НЕ; во колона 7 се внесува шифрата на предложената мерка; во колона 8 се внесува шифрата на изречената мерка; во колона 9 се внесува информација дали јавниот службеник поднел жалба до второстепената комисија со впишување на ДА или НЕ; во колона 10 се внесува шифрата на одлуката на второстепената комисија.)

ШИФРАРНИК ЗА ПОПОЛНУВАЊЕ НА ИЗВЕШТАЈОТ ВО ЗБИРНИОТ ПРЕГЛЕД, ВО ДЕЛОТ НА ВИДОТ НА ОДГОВОРНОСТА, ОСНОВОТ НА ОДГОВОРНОСТА И ВИДОТ НА ИЗРЕЧЕНИТЕ МЕРКИ

Шифра	Вид на одговорност
А	Дисциплинска неуредност
Б	Дисциплински престап
В	Материјална одговорност
Шифра	Основ на одговорност
А.1	непридржување на работното време, распоредот и користењето на работното време и покрај опомената од непосредно претпоставениот јавен службеник
А.2	неоправдано недоаѓање на работа до два работни дена во текот на една календарска година
А.3	неносење на ознаките за лично име, работното место и институцијата во која работи
А.4	неизвршување или несовесно, ненавремено, непристојно или небрежно вршење на работите и работните задачи со полесни последици од повредата
А.5	неизвестување на непосредно претпоставениот јавен службеник, односно раководното лице на институцијата, за спреченоста за недоаѓање на работа во рок од 24 часа од неоправдани причини
А.6	одбивање на стручно оспособување и усовршување на кое јавниот службеник се упатува
Б.1	неизвршување или несовесно, ненавремено, непристојно или небрежно вршење на работите и работните задачи
Б.2	Носење или истакнување партиски симболи во работната просторија
Б.3	одбивање да се даде или давање на неточни податоци на државните органи, правните лица, и на граѓаните, доколку давањето на податоци е пропишано со закон
Б.4	незаконито располагање со материјалните средства
Б.5	одбивање на вршење на работите и работните задачи од работното место на кои е распореден или одбивање на наредби од раководното лице на институцијата
Б.6	непреземање или делумно преземање на пропишаните мерки за осигурување на безбедноста на доверените предмети
Б.7	предизвикување на поголема материјална штета
Б.8	повторување на дисциплинска неуредност
Б.9	примање на подароци или друг вид корист спротивно на закон
Б.10	злоупотреба на статусот или пречекорување на овластувањата во вршењето на работите
Б.11	злоупотреба на боледување
Б.12	одавање класифицирана информација со степен на тајност определен согласно со закон

Б.13	внесување, употреба и работење под дејство на алкохол или наркотични средства
Б.14	непридржување кон прописите за заштита од болест, заштита при работа, пожар, експлозија штетно дејствување на отрови и други опасни материи и повреда на прописите за заштита на животната средина
Б.15	поставување на личниот финансиски интерес во судир со положбата и статусот на јавен службеник
Б.16	навредливо или насилничко однесување
Б.17	неоправдано одбивање учество во изборни органи
Б.18	спречување на избори и гласање, повреда на избирачко право, повреда на слободата на определување на избирачите, поткуп при избори, повреда на тајноста на гласањето, уништување на изборни исправи, изборна измама што како член на изборен орган го извршил јавниот службеник
Шифра	Вид на изречена мерка
1	Јавна опомена
2	Парична казна во висина од 20% од едномесечниот износ на нето платата исплатена во последниот месец пред извршувањето на дисц. неуредност во траење до 1м исп
3	Парична казна во висина од 20% од едномесечниот износ на нето платата исплатена во последниот месец пред извршувањето на дисц. неуредност во траење до 2м
4	Парична казна во висина од 20% од едномесечниот износ на нето платата исплатена во последниот месец пред извршувањето на дисц. неуредност во траење до 3м
5	Парична казна од 30% од едномесечниот износ на нето платата исплатена на јавн. службеник во месецот пред извршувањето на дисц престап во траење до 1м
6	Парична казна од 30% од едномесечниот износ на нето платата исплатена на јавн. службеник во месецот пред извршувањето на дисц престап во траење до 2м
7	Парична казна од 30% од едномесечниот износ на нето платата исплатена на јавн. службеник во месецот пред извршувањето на дисц престап во траење до 3м
8	Парична казна од 30% од едномесечниот износ на нето платата исплатена на јавн. службеник во месецот пред извршувањето на дисц престап во траење до 4м
9	Парична казна од 30% од едномесечниот износ на нето платата исплатена на јавн. службеник во месецот пред извршувањето на дисц престап во траење до 5м
10	Парична казна од 30% од едномесечниот износ на нето платата исплатена на јавн. службеник во месецот пред извршувањето на дисц престап во траење до 6м
11	Престанок на вработувањето
12	Надоместување на материјална штета

1641.

Врз основа на член 22 став (3) од Законот за јавните службеници („Службен весник на Република Македонија“ број 52/10 и 36/11), министерот за информатичко општество и администрација, донесе

П Р А В И Л Н И К
ЗА СОДРЖИНАТА НА ГОДИШНИОТ ПЛАН ЗА
СООДВЕТНА И ПРАВИЧНА ЗАСТАПЕНОСТ
НА ЗАЕДНИЦИТЕ

Член 1

Со овој правилник се пропишува содржината на Годишниот план за соодветна и правична застапеност на заедниците (во натамошниот текст: Годишен план).

Член 2

(1) Годишниот план содржи:

- податоци за: бројот и процентот на застапеност на Македонците и на припадниците на заедниците, и тоа: Албанци, Турци, Роми, Власи, Срби, Бошњаци и останати во вкупниот број вработени во државните органи и тела кои вршат работи од јавен интерес или доверени јавни овластувања, установи, фондови, агенции како и јавни претпријатија, основани од Република Македонија, општините, односно градот Скопје, а не се опфатени со Законот за државните службеници, нивната положа структура, застапеноста во групата на јавни службеници и во групата на другите вработени без статус на јавни службеници, со состојба заклучно со први септември тековната година.

- ефекти од претходно преземените и реализирани мерки, предвидени во претходниот годишен план, вклучувајќи податоци за активностите поврзани со вработувањата од последната година (број на објавени огласи за вработување јавни службеници и лица без статус на јавни службеници, податок за етничката припадност на кандидатите од листите за селекција и за селектираните кандидати, број на вработени припадници на заедниците и успешно реализирани испити за јавни службеници);

- податок за бројот на работни места за јавни службеници и лица без статус на јавни службеници кои би се пополниле со припадници на заедниците во текот на

наредната година (слободни, односно упразнети работни места и планирани нови работни места) и начинот и динамиката на нивното пополнување;

- мерки за стручно оспособување и усовршување поврзани со имплементацијата на начелото на соодветна и правична застапеност на припадниците на заедниците во институциите од став 1 алинеја 1 на овој член.

(2) Годишниот план содржи проценка за фискалните импликации за реализација на активностите предвидени во ставот (1) на овој член.

Член 3

Државните органи и тела кои вршат работи од јавен интерес или доверени јавни овластувања, установи, фондови, агенции како и јавни претпријатија, основани од Република Македонија, општините, односно градот Скопје, а не се опфатени со Законот за државните службеници во своите годишни планови може да предвидат и други мерки за подобрување на соодветната и правичната застапеност на припадниците на заедниците.

Член 4

(1) Податоците од член 2 став (1) алинеја 1 од овој правилник, се прикажуваат во образец за тековната состојба кој е даден во Прилог бр. 1 и е составен дел на овој правилник.

(2) Образецот од став (1) на овој член содржи: назив на институцијата, број на вработени Македонци, Албанци, Турци, Роми, Власи, Срби, Бошњаци и останати, процент на застапеност во вкупниот број на вработени, пол – машки/женски, јавни службеници и други вработени без статус на јавен службеник.

Член 5

Овој правилник влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“, а ќе отпочне да се применува со отпочнувањето на примената на Законот за јавните службеници.

Број 16-1515/1

13 април 2011 година

Скопје

Министер,

м-р **Иво Ивановски**, с.р.

ГОДИШЕН ПЛАН ЗА СООДВЕТНА И ПРАВИЧНА ЗАСТАПЕНОСТ НА
ЗАЕДНИЦИТЕ

Прилог бр.1

ОБРАЗЕЦ ЗА ТЕКОВНА СОСТОЈБА

Назив на институцијата _____

	Број	Процент од вкупниот број на вработени	Пол		Јавни службеници	Вработени без статус на јавни службеници
			Машки	Женски		
Македонци						
Албанци						
Турци						
Роми						
Власи						
Срби						
Бошњаци						
Останати						
Вкупно						

1642.

Врз основа на член 21 - в став (5) од Законот за јавните службеници („Службен весник на Република Македонија“ број 52/10 и 36/11), министерот за информатичко општество и администрација донесе

П РА В И Л Н И К
ЗА НАЧИНОТ НА СПРОВЕДУВАЊЕ НА ПРОБНАТА РАБОТА, ПОЛАГАЊЕТО НА СТРУЧЕН ИСПИТ И НАЧИНОТ НА ОЦЕНУВАЊЕ НА ПРОБНАТА РАБОТА НА ЈАВНИТЕ СЛУЖБЕНИЦИ

Член 1

Со овој правилник се пропишува начинот на спроведување на пробната работа, полагањето на стручниот испит и начинот на оценување на пробната работа на лицето кое за прв пат се вработува во јавната служба и за јавните службеници кои се вработуваат на повисоко работно место од претходното (во натамошниот текст: кандидат).

Член 2

(1) Пробната работа на кандидатот се спроведува согласно Програмата за пробна работа донесена од страна на институцијата во која се спроведува пробната работа.

(2) Програмата за пробна работа содржи начин на нејзина реализација, временска рамка, како и други поединости за работното место за кое се врши оспособувањето.

Член 3

(2) Стручниот испит се полага пред Комисијата за полагање на стручен испит формирана од раководното лице на институцијата.

Член 4

Стручниот испит се спроведува најдоцна 15 дена пред истекот на времетраењето на пробната работа.

Член 5

(1) Стручниот испит се состои од прашања поврзани со описот на работните задачи од работното место за кое се спроведува пробната работа.

(2) Времетраењето на полагањето на стручниот испит изнесува два часа.

Член 6

(1) Ако стручниот испит го полагаат едновременно повеќе кандидати, за време на одржување на испитот не е дозволен разговор, договарање и помагање меѓу кандидатите, нарушување на редот на полагањето и напуштање на просторијата во која се спроведува полагањето.

(2) Ако се констатира едно од наведените дејствија од ставот (1) на овој член, кандидатот може да биде отстранет од полагањето на испитот. Во тој случај се смета дека кандидатот не го положил испитот.

Член 7

Ако кандидатот кој е уредно поканет не се појави на испитот за јавен службеник или се откаже во текот на полагањето на испитот, се смета дека не го положил испитот.

Член 8

Ако кандидатот при полагањето точно одговори на најмалку 70% од прашањата при полагањето, се смета дека го положил стручниот испит.

Член 9

Оценувањето на пробната работа на кандидатот се врши врз основа на оценката за спроведената пробна работа од менторот и од резултатите од спроведениот стручен испит.

Член 10

Во извештајот за спроведената пробна работа изготвен од страна на менторот, се содржани податоци за: начинот на спроведување на пробната работа, за времето во кое кандидатот ги извршувал работите и задачите што му биле определени согласно работното место за кое се спроведува пробната работа и степенот на неговата оспособеност за самостојно извршување на работните задачи.

Член 11

Во записникот за спроведениот стручен испит изготвен од страна на Комисијата за полагање на стручен испит се внесуваат податоци за: кандидатите, текот на полагањето на испитот, резултатите од испитот и други прашања поврзани со спроведувањето на стручниот испит.

Член 12

За резултатот од спроведениот стручен испит, односно за оценката од пробната работа, кандидатот се известува најдоцна три дена по спроведениот стручен испит.

Член 13

Овој правилник влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“, а ќе отпочне да се применува со отпочнувањето на примената на Законот за јавните службеници.

Број 16-1616/1
26 април 2011 година
Скопје

Министер,
м-р **Иво Ивановски**, с.р.

1643.

Врз основа на член 17-а став (5) од Законот за јавните службеници („Службен весник на Република Македонија“ број 52/10 и 36/11), министерот за информатичко општество и администрација, донесе

П РА В И Л Н И К
ЗА НАЧИНОТ НА СЕЛЕКТИРАЊЕ И ВРАБОТУВАЊЕ НА ЈАВНИТЕ СЛУЖБЕНИЦИ ПРЕКУ ЈАВЕН ОГЛАС

Член 1

Со овој правилник се пропишува начинот на селектирање и вработување на јавните службеници по пат на јавен оглас.

Член 2

(1) Селектирањето и вработувањето на кандидатите кои се пријавиле на јавен оглас за вработување (во натамошниот текст: јавен оглас) започнува со доставување барање од институцијата од член 3 точка 3 од Законот за јавните службеници (во натамошниот текст: институција) за објавување на јавен оглас.

(2) Јавниот оглас содржи:

- основ за објавување на јавниот оглас,
- број на јавниот оглас,

- назив на институцијата за чии потреби се објавува,
- работно место кое се огласува,
- број на извршители,
- општи и посебни услови за работното место,
- рок за доставување на пријава за вработување,
- напомена дека условите наведени во огласот кандидатите треба да ги исполнуваат во моментот на пријавувањето,
- напомена дека ненавремените и некомплетно пополнетите пријави нема да се разгледуваат,
- напомена дека со петте најуспешни кандидати за секое работно место, односно извршител, се спроведува интервју во рок од пет дена по полагање на испитот, и
- информација за начинот за пријавување.

Член 3

(1) По објавениот јавен оглас, заинтересираните кандидати доставуваат пријава за вработување до Агенцијата за администрација (во натамошниот текст: Агенцијата), во писмена форма преку писарницата на Агенцијата, по пошта или во електронска форма, преку интернет страницата на Агенцијата.

(2) Пријавата од став (1) на овој член содржи:

1. Податоци за огласот:

- број на јавниот оглас,
- назив на институцијата,
- реден број на работно место за кое се пријавува.

2. Лични податоци за кандидатот:

- име,
- презиме,
- припадност на заедница,
- датум на раѓање,
- пол,
- ЕМБГ,
- адреса на живеење (улица, број и место),
- контакт адреса (улица, број и место),
- контакт телефон,
- e-mail адреса.

3. Податоци за исполнување на општите услови:

- државјанство,
- општа здравствена состојба,
- податоци за изречена казна со правосилна судска пресуда за забрана за вршење професија, дејност или должност.

4. Податоци за исполнување на посебните услови:

- степен на образование или стекнати кредити според ЕКТС,
- вид на образование (образовна институција и насока),
- држава на завршување на образованието,
- датум и број на дипломата и назив на институцијата која ја издала,
- просечна оценка,
- датум и број на документот за нострификација (за дипломи стекнати во странство),
- најниска преодна оценка (за кандидатите кои го завршиле своето образование во странство),
- највисока оценка (за кандидатите кои го завршиле своето образование во странство),
- податоци за работно искуство во струката (години и месеци, назив на институцијата и период),
- други услови утврдени во актот за систематизација на работните места,
- податоци за познавање на јазици,
- податоци за компјутерски вештини.

5. Податоци за стекнат повисок степен на образование од оној што како посебен услов е утврден во ог-

ласот, за положени испити, сертификати, дипломи и слично, од интерес за работното место

- сопствена изјава на кандидатот дадена под морална, материјална и кривична одговорност за потврдување на веродостојноста на податоците содржани во пријавата за вработување, подготвеност на кандидатот на барање на институцијата или Агенцијата да приложи документи во оригинал или заверени на нотар, како и согласност за начинот на известување на кандидатот, со напомена дека оној кандидат кој внел лажни податоци во пријавата се дисквалификува од натамошната постапка,

- потпис на кандидатот и датум на поднесување на пријавата.

(3) Образецот за пријавата за вработување на јавен службеник преку јавен оглас со Упатството за пополнување е даден во Прилог бр. 1 и е составен дел на овој правилник.

Член 4

Во записникот што го подготвува Комисијата за селекција врз основа на поднесените пријави за вработување на јавниот оглас, се набројуваат уредно и неуредно пријавените кандидати за секое работно место одделно.

Член 5

Од страна на Агенцијата, кандидатите кои се уредно пријавени на јавниот оглас се известуваат за времето и местото на одржување на испитот за јавен службеник и за достапноста на материјалите за подготовка на кандидатите за полагање на испитот.

ИСПИТ ЗА ЈАВЕН СЛУЖБЕНИК

Член 6

Испитот за јавен службеник, кој се состои од општ и практичен дел, се полага според Програма за полагање на испит за јавен службеник (во натамошниот текст: Програма) која е дадена во Прилог бр. 2 и е составен дел на овој правилник.

Член 7

(1) Врз основа на Програмата од член 6 од овој правилник од страна на Агенцијата се подготвува општиот и практичниот дел од испитот за јавен службеник со различна сложеност, во зависност од степенот и видот на образование како пропишан услов за работното место.

(2) Општиот и практичниот дел од испитот за јавен службеник е составен од прашања со избор на еден од повеќе понудени одговори.

Член 8

Полагањето на испитот за јавен службеник се спроведува во просториите на Агенцијата.

Член 9

Времетраењето за полагање на општиот и практичниот дел од испитот за јавен службеник изнесува 30 минути.

Член 10

Ако кандидатот кој е уредно поканет не се појави на испитот за јавен службеник или се откаже во текот на полагањето на испитот, се смета дека не го положил испитот.

Член 11

(1) За време на полагањето не е дозволено договарање меѓу кандидатите, препишување, ниту напуштање на просторијата во која се изведува полагањето.

(2) Ако се констатира едно од наведените дејствија од ставот (1) на овој член, кандидатот може да биде отстранет од полагањето на испитот. Во тој случај се смета дека кандидатот не го положил испитот.

Член 12

Испитот за јавен службеник се смета за положен доколку кандидатот освои минимум 70% од максималниот број на бодови за секој дел од испитот одделно.

Член 13

(1) Општиот и практичниот дел од испитот за јавен службеник одделно се составени од по 20 прашања.

(2) Секој точен одговор на прашање од испитот за јавен службеник се вреднува со 1,5 бода.

Член 14

(1) На кандидатот кој успешно го положил општиот и практичниот дел од испитот, од страна на Агенцијата му се издава потврда која може да ја користи при пријавување на друг јавен оглас, во период од две години од нејзиното издавање.

(2) Потврдата содржи: лого на Агенцијата, „Република Македонија“, „Агенција за администрација“, архивски број, датум и место на издавање, основ за издавање, име и презиме на кандидатот, ЕМБГ на кандидатот, број на оглас, датум на полагање на испитот, резултат од општиот и практичниот дел од испитот, потпис на директорот на Агенцијата или на лице кое за тоа е овластено од директорот на Агенцијата и место за печат.

(3) Кандидатот кој се пријавува на јавен оглас, а веќе се стекнал со потврда за положен општ и практичен дел од испитот, може со писмена изјава да се откаже од правото на користење на потврдата и повторно да го полага општиот и практичниот дел од испитот, но не порано од 90 дена од денот на издавањето на потврдата за положен општ, односно практичен дел од испитот за јавен службеник.

(4) Писмената изјава од ставот (3) на овој член кандидатот треба да ја достави најдоцна до почетокот на полагањето на испитот за јавен службеник.

Член 15

(1) Врз основа на бодовите за просечниот успех во образованието што се вреднува до 10 бодови и бодовите од испитот кои се вреднуваат до 60 бодови, за секој дел од испитот по 30 бодови, се подготвува листа од најмногу пет најуспешни кандидати за секое работно место одделно.

(2) Листата со пет најуспешни кандидати се усогласува со бројот на извршители за секое работно место, при што за секој извршител листата се дополнува со наредните пет кандидати.

Член 16

Бодовите со кои се вреднува успехот во вишото и високото образование се еквиваленти на просечната оценка, а бодовите со кои се вреднува успехот во средното образование се еквивалентни со просечната оценка помножена со коефициент 1,5.

ПСИХОЛОШКИ ТЕСТ И ТЕСТ ЗА ИНТЕГРИТЕТ**Член 17**

(1) Психолошкиот тест се состои од писмен дел и интервју со кандидатот.

(2) Психолошката способност на кандидатот се утврдува врз основа на:

- тест за емоционална интелигенција
- повеќе димензионален прашалник-интегративен тест и
- полуструктурирано психолошко интервју.

Член 18

Тестот за интегритет со кој се проверуваат етичките и моралните вредности на кандидатот се состои од:

- тест кој се спроведува во писмена форма врз основа на стандардно утврдена листа на прашања и
- устен дел кој подразбира проверка на знаењата на кандидатот и можноста за изразување, елоквенција и разбирање на значењето на јавната служба преку давање на одговори на прашањата од општа култура.

Член 19

По спроведениот психолошки тест и тестот за интегритет, за кандидатот се дава стручно мислење од ангажираното стручно лице во кое е утврдено:

- способност на кандидатот за извршување на јавна служба или
- неспособност на кандидатот за извршување на јавна служба.

Член 20

Мислењето од спроведениот психолошки тест и тестот за интегритет од членот 19 од овој правилник, од страна на ангажираното стручно лице се доставува до институцијата, заедно со другите докази за исполнување на општите и посебните услови од член 15 став 2 и 3 од Законот за јавните службеници, до Агенцијата и до кандидатот.

Член 21

Мислењето од спроведениот психолошки тест и тестот за интегритет од членот 19 од овој правилник, кандидатот може да го користи при пријавување на друг оглас за вработување, во период од две години од неговото издавање.

Член 22

(1) Со петте најуспешни кандидати, Комисијата спроведува интервју во органот за чии потреби е објавен јавен оглас, најдоцна седум дена од денот на завршувањето на испитот на државниот службеник, кое се вреднува до 30 бодови.

(2) Врз основа на резултатите од образованието, испитот за јавен службеник и интервјуто, најдоцна три дена по спроведување на интервјуто, од страна на Комисијата се доставува ранг- листа од три најуспешни кандидати за секое работно место до одговорното, односно до раководното лице на институцијата.

Член 23

Овој правилник влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“, а ќе отпочне да се применува со отпочнувањето на примената на Законот за јавните службеници.

Бр.16-1607-1
26 април 2011 година
Скопје

Министер,
м-р **Иво Ивановски**, с.р.

РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА
АГЕНЦИЈА ЗА АДМИНИСТРАЦИЈА

Прилог бр. 1

ПРИЈАВА

ЗА ВРАБОТУВАЊЕ НА ЈАВЕН СЛУЖБЕНИК (Јавен Оглас)

1. Податоци за огласот:			
Број на јавниот оглас			
Назив на институцијата			
Реден број на работно место за кое се пријавува			
2. Лични податоци за кандидатот:			
Име			
Презиме			
Припадност на заедница			
Датум на раѓање			
Пол		М	Ж
ЕМБГ			
Адреса на живеење			
улица и број			
место			
Контакт адреса			
улица и број			
место			
Контакт телефон	мобилен:		фиксен:
Е-mail адреса		@	
3. Податоци за исполнување на општите услови:			
Дали сте државјанин на Република Македонија?		Да	Не
Дали сте психо-физички здрав и способен за работа?		Да	Не
Дали Ви е изречена казна со правосилна судска пресуда за забрана за вршење на професија, дејност или должност?		Да	Не
4. Податоци за исполнување на посебните услови			
Степен на образование или стекнати кредити според ЕКТС		IV	VI
Вид на образование		VII/1	VII/2
Образовна институција		VIII	180 кр.
Насока		240 кр.	300 кр.
Држава на завршување на образованието			
Датум на дипломирање			
Број на диплома			
Назив на институцијата која ја издала дипломата			
Просечна оценка			

Пополнуваат само кандидатите кои го завршиле своето образование во странство

Датум и број на документот за нострификација на
диплома стекната во странство _____

Најниска преодна оценка _____

Највисока оценка _____

Податоци за работно искуство во структурата _____ години _____ месеци

Назив на институцијата и период (работно искуство стекнато по завршувањето на соодветниот степен на образование, кој како услов е одреден во огласот)

Други услови утврдени во актот за
систематизација на работните места
Познавање на јазици
Компјутерски вештини

5. Податоци за повисок стекнат степен на образование од оној што како посебен услов е утврден во огласот, за положени испити, сертификати, дипломи и слично, од интерес за работното место.

Изјавувам под морална, материјална и кривична одговорност, дека податоците наведени во пријавата за вработување се веродостојни и дека на барање на надлежниот орган ќе доставам докази, во оригинал или копија заверена кај нотар. Доколку во пријавата се пополнети податоците за e-mail адреса или/и мобилен телефон се согласувам сите известувања во врска со огласот да ги добивам на доставената e-mail адреса или преку SMS порака на доставениот мобилен телефон.

Кандидатот кој внесл лажни податоци во пријавата се дисквалификува од натамошната постапка.

ДАТУМ НА ПРИЈАВУВАЊЕ

ПОТПИС НА КАНДИДАТОТ

РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА
АГЕНЦИЈА ЗА АДМИНИСТРАЦИЈА

Упатство за пополнување на пријавата за вработување на јавен службеник (Јавен Оглас)

ПРИЈАВА
ЗА ВРАБОТУВАЊЕ НА ЈАВЕН СЛУЖБЕНИК (Јавен Оглас)

6. Податоци за огласот:

- Број на јавниот оглас

(Се впишува бројот на огласот)

- Назив на институцијата

(Се впишува целосниот назив на органот за кој се објавува огласот)

- Реден број на работно место за кој се пријавува

(Се впишува редниот број на местото(а) според огласот за кое(и) конкурира кандидатот)

7. Лични податоци за кандидатот:

(Во овој дел се впишуваат податоци од лична карта до делот контакт адреса)

- Име

- Презиме

- Припадност на заедница

- Датум на раѓање

(Датумот на раѓање се впишува во форма дд.мм.гггг)

- Пол

М Ж

(Се заокружува полот на кандидатот)

- ЕМБГ

(Во полињата се впишува единствениот матичен број)

- Адреса на живеење

■ улица и број

■ место

- Контакт адреса

■ улица и број

■ место

Контакт телефон

E-mail адреса

(Адреса на која што ќе се испраќаат известувањата)

Мобилен:

Фиксен:

3. Податоци за исполнување на општите услови: (Се заокружуваат вистинитите одговори)

- Дали сте државјанин на Република Македонија?

Да Не

- Дали сте психо-физички здрав и способен за работа?

Да Не

- Дали Ви е изречена казна со правосилна судска пресуда за забрана за вршење на професија, дејност или должност

Да Не

4. Податоци за исполнување на посебните услови

- Степен на образование или стекнати кредити според ЕКТС

IV VI VII/1 VII/2 VIII 180 кр. 240 кр. 300 кр.
(Се заокружува завршениот степен на образование)

- Вид на образование

■ Образовна институција

(Се впишува институцијата каде што е завршено образованието)

■ Насока

(се впишува насоката на која што завршил кандидатот)

- Држава на завршување на образованието _____
(Се впишува државата каде кандидатот го завршил образованието)
- Датум на дипломирање _____
(Се впишува датумот на дипломирање)
- Број на диплома _____
(Се впишува бројот на дипломата/уверението)
- Назив на институцијата која ја издала дипломата _____
(Се впишува институцијата каде е дипломирано)
- Просечна оценка _____
(просекот се запишува со две децимали (xx,yy); доколку кандидатот завршил во друга држава го внесува просекот од државата каде завршил)

(Пополнуваат само кандидатите кои го завршиле своето образование во странство)

- Датум и број на документот за нострификација на диплома стекната во странство _____
- Најниска преодна оценка _____
- Највисока оценка _____

- Податоци за работно искуство во струката ___ години ___ месеци *(Се внесува работното искуство во струката)*

Назив на институцијата и период (работно искуство стекнато по завршувањето на соодветниот степен на образование, кој како услов е одреден во огласот)

- Други услови утврдени во актот за систематизација на работните места _____
(Се внесуваат другите услови утврдени во актот за систематизација на работните места)
- Познавање на јазици: _____
(Се набројуваат странските јазици со кои владее кандидатот)
- Компјутерски вештини: _____
(Се набројуваат програмите што ги владее кандидатот)

5. Податоци за повисок стекнат степен на образование од оној што како посебен услов е утврден во огласот, за положени испити, сертификати, дипломи и слично, од интерес за работното место:

(Во овој дел се впишуваат други положени испити или добиени сертификати на кандидатот кои не се утврдени како посебен услов, а кои би можеле да бидат од интерес за работното место)

Изјавувам под морална, материјална и кривична одговорност, дека податоците наведени во пријавата за вработување се веродостојни и дека на барање на надлежниот орган ќе доставам докази, во оригинал или копија заверена кај нотар. Доколку во пријавата се пополнети податоците за e-mail адреса или/и мобилен телефон се согласувам сите известувања во врска со огласот да ги добивам на доставената e-mail адреса или преку SMS порака на доставениот мобилен телефон. Кандидатот кој внел лажни податоци во пријавата се дисквалификува од натамошната постапка.

ДАТУМ НА ПРИЈАВУВАЊЕ _____

ПОТПИС НА КАНДИДАТОТ _____

ПРИЛОГ БР. 2

ПРОГРАМА ЗА ПОЛАГАЊЕ НА ИСПИТ ЗА ЈАВЕН СЛУЖБЕНИК**ОБЛАСТ I**

1. Основни правни поими
2. Суверенитет
3. Основни слободи и права на човекот и граѓанинот
4. Политичко претставување, избори и политички партии

ОБЛАСТ II:

1. Организација на власта во Република Македонија
2. Собрание на Република Македонија
3. Претседател на Република Македонија
4. Влада на Република Македонија
5. Органи на државната управа
6. Судство
7. Јавно обвинителство
8. Уставен суд на Република Македонија
9. Народен правобранител
10. Совет за меѓунационални односи
11. Совет за безбедност на Република Македонија
12. Локална самоуправа

ОБЛАСТ III:

1. Системот на јавна администрација
2. Јавен службеник

ОБЛАСТ IV:

Управна постапка

ОБЛАСТ V:

Буџетски и даночен систем

ОБЛАСТ VI:

Заштита на личните податоци и транспарентност на податоците од јавен интерес

ОБЛАСТ VII:

Европска унија

ОБЛАСТ VIII:

Канцелариско и архивско работење

ОБЛАСТ IX:

Прашања од областите, односно секторите специфични за органите од членот 3 ставот (2) и членот 3-а од Законот за државните службеници, за чии потреби се води постапка за вработување

ОБЛАСТ X:

Информатичко-комуникациски технологии (Основни поими од ИКТ, Користење на компјутерите, Ефикасно управување со компјутерите, е-Влада и е-Демократија)

УСТАВЕН СУД НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА 1644.

Уставниот суд на Република Македонија, врз основа на членовите 110 и 112 од Уставот на Република Македонија и член 70 од Деловникот на Уставниот суд на Република Македонија („Службен весник на Република Македонија“ бр.70/1992) на седницата одржана на 20 април 2011 година, донесе

ОДЛУКА

1. СЕ УКИНУВА член 7 став 2 алинеја 2 во делот: „неговите деца и брачниот другар“ и алинеја 3 во делот: „неговите деца, брачниот другар, родителите и за другите лица со кои тој живее во иста семејна заедница“ од Уредбата за безбедност на лица корисници на класифицирани информации („Службен весник на Република Македонија“ бр. 82/2004).

2. Оваа одлука произведува правно дејство од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

3. Уставниот суд на Република Македонија, по повод иницијатива поднесена од Стамен Филипов од Скопје, со Решение У. бр. 209/2010 од 2 март 2011 година, поведе постапка за оценување на уставноста и законитоста на одредбите од Уредбата означена во точката 1 на оваа одлука, затоа што основано се постави прашањето за нивната согласност со Уставот и Законот за класифицирани информации.

4. Судот на седницата утврди дека според член 7 став 2 алинеја 2 од Уредбата за безбедност на лица корисници на класифицирани информации, постоењето на безбедносен ризик за лицето за кое се бара издавање на соодветен безбедносен сертификат, се утврдува од страна на Дирекцијата врз основа на спроведена оперативна безбедносна проверка за кандидатот, неговите деца и брачниот другар, за проверки од втор степен, а според алинеја 3 од истиот став, врз основа на спроведена оперативна безбедносна проверка за кандидатот, неговите деца, брачниот другар, родителите и за другите лица со кои тој живее во иста семејна заедница, за проверките од трет степен.

5. Согласно член 8 став 1 алинеја 3 од Уставот на Република Македонија, владеењето на правото е темелна вредност на уставниот поредок на Република Македонија.

Во членот 51 од Уставот е предвидено дека во Република Македонија законите мораат да бидат во согласност со Уставот, а сите други прописи со Уставот и со закон. Секој е должен да ги почитува Уставот и законите.

Според член 91 алинеја 1 од Уставот, Владата на Република Македонија ја утврдува политиката на извршувањето на законите и другите прописи на Собранието и е одговорна за нивното извршување, а согласно алинеја 5 од истиот член, Владата донесува уредби и други прописи за извршување на законите.

Со Законот за класифицирани информации („Службен весник на Република Македонија“ бр. 9/2004 и 113/2007 и 145/2010) се уредува класификацијата на информациите, условите, критериумите, мерките и активностите што се преземаат за нивна заштита, правата, обврските и одговорностите на создавачите и корисниците на класифицирани информации, меѓународната размена, како и други прашања во врска со користењето на класифицирани информации (член 1).

Согласно член 3 од Законот, овој закон се применува и за заштита на класифицирани информации примени од странски држави и меѓународни организации или создадени во меѓусебна соработка, доколку со ратификуваните меѓународни договори или со меѓународните договори на кои им пристапила Република Македонија поинаку не е уредено.

Според член 5 точка 3 од овој закон, „Класифицирана информација“ е информација која се заштитува од неовластен пристап или употреба и која се определува со степен на класификација.

Согласно член 6 став 2 од Законот, информациите кои се предмет на класификација се однесуваат особено на: јавната безбедност; одбраната; надворешните работи; безбедносни, разузнавачки и контраразузнавачки активности на органите на државната управа на Република Македонија; системи, уреди, проекти и планови од важност за јавната безбедност, одбраната, надворешните работи; научни истражувања и технолошки, економски и финансиски работи од значење за Република Македонија.

Според член 7 став 3 од истиот закон, информацијата се определува со еден од степените на класификација: државна тајна; строго доверливо; доверливо и интерно.

За заштита на класифицираните информации, согласно член 24 од Законот, се преземаат мерки и активности за административна, физичка, информатичка и индустриска безбедност, како и за безбедност на лицата.

Според член 27 од Законот, мерки и активности за безбедност на лица се: определување на овластени лица за работа и постапување со класифицирани информации; одговорно постапување со класифицирани информации; безбедносна проверка; издавање на безбедносен сертификат; издавање на дозвола за пристап до класифицирани информации и проверка и оценување на способноста за постапување со класифицирани информации.

Согласно член 30 од истиот закон, Владата со уредби ги уредува мерките и активностите од членовите 25 до 29 на овој закон.

Според член 41 став 1 од Законот, исполнувањето на условите за издавање на безбедносен сертификат се утврдува преку безбедносна проверка. Според став 2 на истиот член, безбедносната проверка од ставот 1 на овој член се врши врз основа на претходна писмена согласност од лицето на кое треба да му се издаде безбедносен сертификат, која е составен дел на барањето од членот 35 став 1 на овој закон.

Безбедносна проверка, според член 42 став 1 од Законот, се презема пред издавање на безбедносен сертификат на правни и физички лица за пристап и користење на класифицирани информации, со цел да се утврди постоење или непостоење на околности што го ограничуваат пристапот и користењето на класифицираните информации.

Согласно член 45 од Законот, во зависност од степенот на класифицираната информација за која е поднесено барање за издавање безбедносен сертификат, се врши безбедносна проверка соодветна на степенот на класифицираната информација и тоа:

а) од прв степен за информација класифицирана „ДОВЕРЛИВО“;

б) од втор степен за информација класифицирана „СТРОГО ДОВЕРЛИВО“ и

в) од трет степен за информација класифицирана „ДРЖАВНА ТАЈНА“.

Владата на Република Македонија, врз основа на член 30 од наведениот закон, има донесено Уредба за безбедност на лица корисници на класифицирани информации.

Со оваа уредба се уредуваат мерките и активностита за безбедност на лица корисници на класифицирани информации (член 1).

Според член 7 став 2 од наведената уредба, постоењето на безбедносен ризик за лицето за кое се бара издавање на соодветен безбедносен сертификат, се утврдува од страна на Дирекцијата врз основа на спроведена оперативна безбедносна проверка:

- само за кандидатот, за проверка од прв степен;
- за кандидатот, неговите деца и брачниот другар, за проверки од втор степен;
- за кандидатот, неговите деца, брачниот другар, родителите и за другите лица со кои тој живее во иста семејна заедница, за проверките од трет степен.

Според член 10 алинеја 11 од Уредбата, при оценката за постоење на безбедносен ризик за лицето за кое се бара издавање на безбедносен сертификат, помеѓу другото, се проверува дали лицето е способно да го издржи притисокот на роднините или блиските соработници за оддавање на класифицирани информации на странски разузнавачки служби и организации, терористички групи или други слични организации или лица кои можат да ја загрозат безбедноста на Република Македонија.

Според Судот, одредбите од член 7 од Уредбата според кои, постоењето на безбедносен ризик се бара, освен за лицето за кое се бара издавање на соодветен безбедносен сертификат, и за неговите деца, брачниот другар, родителите, па дури и за други лица со кои тој живее во иста семејна заедница, не се во согласност со Уставот и Законот за класифицирани информации.

Согласно одредбите на Законот за класифицирани информации, безбедносниот ризик на лицето се утврдува од надлежен орган при безбедносна проверка од прв, втор и трет степен (член 46-член 48).

Како разработка на овие законски одредби, Владата со член 7 од Уредбата пропишува дека постоењето на безбедносен ризик за лицето за кое се бара издавање на соодветен безбедносен сертификат, Дирекцијата за безбедност на класифицирани информации го утврдува врз основа на спроведена оперативна безбедносна проверка, која за проверки од втор степен покрај кандидатот, ги опфаќа и неговите деца и брачниот другар, а за проверките од трет степен, покрај кандидатот, ги опфаќа и неговите деца, брачниот другар, родителите и другите лица со кои тој живее во иста семејна заедница. По оценка на Владата, односот на лицето кое бара безбедносен сертификат према напред наведените лица треба да даде одговор за неговата лојалност, доверливост и одговорност во пристапот, ракувањето и чувањето на класифицираните информации кои треба да му бидат дадени за извршување на работните задачи, при што треба да се има предвид дека станува збор за класифицирани информации степенувани како „СТРОГО ДОВЕРЛИВО“ и „ДРЖАВНА ТАЈНА“.

Исто така, Владата, во својот одговор до Уставниот суд на наводите од иницијативата – акт бр. 51-7455/1 од 28.12.2010 година, укажува дека ваквиот начин на проверка на еден од елементите на безбедносниот ризик со утврдување на лојалноста, доверливоста и одговорноста на лицето во ракувањето со класифицирани информации преку неговата способност да го издржи влијанието или притисокот на роднините или блиските соработници, бил елемент кој што бил прифатен и во земјите членки на НАТО и Европската унија. Во оваа смисла, се укажува дека според НАТО Директивата за персонална безбедност (Документ AC/35-D/2000-Rev.1 од 04.02.2005 година), на која соодветствува оспорената Уредба, во која се уредуваат критериумите за оценување на подобноста за добивање на безбедносен сертификат за физички лица, во точките 7, 8 и 9 се опфатени и брачните партнери и лицата со кои се живее во заедница и блиското семејство, како лица чиј карактер, однесување и услови можат исто така да бидат релевантни и би требало да бидат земени предвид при оценувањето на подобноста на кандидатот за добивање безбедносен сертификат.

Судот го имаше предвид наведеното, при што оцени дека е неспорно уставното овластување на Владата да донесува прописи за извршување на законите, односно во конкретниот случај со уредба да разработи одредби од Законот за класифицирани информации, заради нивна операционализација. Меѓутоа, определбата во Уредбата, оперативната безбедносна проверка, во случаи кога станува збор за заштита на класифицирани информации од највисок степен кои се однесуваат за безбедноста и одбраната на Република Македонија, да ги опфати и лицата од најблиското опкружување на лицето за кое се бара утврдување на безбедносен ризик, во отсуство на законска регулатива која утврдува дека оперативната безбедносна проверка треба да ги опфати

и овие лица, значи дека Владата со подзаконски акт пропишува права и обврски за граѓаните, што ги надминува уставните овластувања на Владата да ја утврдува политиката на извршувањето на законите и другите прописи на Собранието и да е одговорна за нивното извршување, што води кон повреда на владеењето на правото и поделбата на државната власт на законодавна, извршна и судска, како темелни вредности на уставниот поредок на Република Македонија.

Тргнувајќи од наведеното, Судот оцени дека член 7 став 2 алинеја 2 во делот: „неговите деца и брачниот другар“ и алинеја 3 во делот: „неговите деца, брачниот другар, родителите и за другите лица со кои тој живее во иста семејна заедница“ од Уредбата за безбедност на лица корисници на класифицирани информации не се во согласност со член 8 став 1 алинеја 3, член 51, член 88 и член 91 алинеја 5 од Уставот и со одредбите на Законот за класифицирани информации.

6. Врз основа на изнесеното, Судот одлучи како во точката 1 од оваа одлука.

7. Оваа одлука Судот ја донесе со мнозинство гласови, во состав од претседателот на Судот, Бранко Наумоски и судиите: д-р Наташа Габер-Дамјановска, Исмаил Дарлишта, Лилјана Ингилизова-Ристова, Вера Маркова, Игор Спировски, д-р Гзиме Старова, Владимир Стојаноски и д-р Зоран Сулејманов.

У.бр.209/2010
20 април 2011 година
Скопје

Претседател
на Уставниот суд на Република
Македонија,
Бранко Наумоски, с.р.

РЕГУЛАТОРНА КОМИСИЈА ЗА ЕНЕРГЕТИКА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

1645.

Врз основа на член 22 став 1 алинеја 16, член 39 став 1 од Законот за енергетика („Службен весник на РМ“ бр. 16/11) и член 15 од Правилникот за условите, начинот и постапката за издавање, менување, продолжување и одземање на лиценци за вршење на енергетски дејности („Службен весник на РМ“ бр. 31/09) Регулаторната комисија за енергетика на Република Македонија, на седницата одржана на 28.4.2011 година, донесе

О Д Л У К А ЗА ИЗДАВАЊЕ НА ЛИЦЕНЦА ЗА ВРШЕЊЕ НА ЕНЕРГЕТСКА ДЕЈНОСТ ПРОИЗВОДСТВО НА ЕЛЕКТРИЧНА ЕНЕРГИЈА

1. На Друштвото за производство, транспорт, трговија и услуги БТФ - СОЛАР увоз-извоз ДООЕЛ Кичево со седиште на ул. „4-ти Јули“ бр. 131 Кичево, му се издава лиценца за вршење на енергетска дејност производство на електрична енергија.

2. Енергетската дејност производство на електрична енергија носителот на лиценцата ќе ја врши преку фотоволтаичен систем лоциран на КП бр. 768/19 за КО Другово, Општина Другово.

3. Правата и обврските на носителот на лиценцата во поглед на вршењето на енергетската дејност производство на електрична енергија ќе бидат утврдени во прилог на посебна одлука за утврдување на содржината на лиценцата и ќе бидат објавени во „Службен весник на Република Македонија“ по доставувањето до Регулаторната комисија за енергетика на Република Македонија на одобрувањето за употреба на објектот и документите кои што треба да се достават согласно член 27, став 5, од Правилникот за условите, начинот и постапката за издавање, менување, продолжување и одземање на лиценци за вршење на енергетски дејности („Службен весник на РМ“ бр. 31/09).

4. Оваа одлука ќе се објави во „Службен весник на Република Македонија“, а ќе влезе во сила по објавувањето на условите утврдени во точка 3 од оваа одлука.

УП1 Бр. 07-15
28 април 2011 година
Скопје

Претседател,
Димитар Петров, с.р.

1646.

Регулаторната комисија за енергетика на Република Македонија врз основа на член 22 став 1 алинеја 16 од Законот за енергетика („Службен весник на РМ“ бр. 16/11) и член 27 став 1 од Правилникот за условите, начинот и постапката за издавање, менување, продолжување и одземање на лиценци за вршење на енергетски дејности („Службен весник на РМ“ бр. 31/09), постапувајќи по барањето на Друштвото за внатрешна и надворешна трговија ПЕТРО М ДОО Илинден, за издавање на лиценца за трговија со електрична енергија, на седницата одржана на 28.4.2011 година, донесе

О Д Л У К А ЗА ИЗДАВАЊЕ НА ЛИЦЕНЦА ЗА ВРШЕЊЕ НА ЕНЕРГЕТСКА ДЕЈНОСТ ТРГОВИЈА СО ЕЛЕКТРИЧНА ЕНЕРГИЈА

1. На Друштвото за внатрешна и надворешна трговија ПЕТРО М ДОО Илинден, ул. Нас. Илинден бб Илинден, Скопје, му се издава лиценца за вршење на енергетската дејност трговија со електрична енергија.

2. Правата и обврските на носителот на лиценцата во вршењето на енергетската дејност трговија со електрична енергија се утврдени во Прилог 1, „Лиценца за вршење на енергетска дејност трговија со електрична енергија“, кој што е составен дел на оваа одлука.

3. Жалбата изјавена против оваа Одлука не го одлага нејзиното извршување.

4. Оваа одлука влегува во сила со денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

УП1 Бр. 07-16
28 април 2011 година
Скопје

Претседател,
Димитар Петров, с.р.

Прилог 1

**ЛИЦЕНЦА
ЗА ВРШЕЊЕ НА ЕНЕРГЕТСКА ДЕЈНОСТ
ТРГОВИЈА СО ЕЛЕКТРИЧНА ЕНЕРГИЈА**

1. Име и седиштето на носителот на лиценцата
Друштвото за внатрешна и надворешна трговија
ПЕТРО М ДОО Илинден, ул. Нас. Илинден бб. Илин-
ден - Скопје, Република Македонија

**2. Енергетската дејност за која се издава лицен-
цата**

Трговија со електрична енергија

3. Датум на издавање на лиценцата:
28.4.2011 година

4. Период на важење на лиценцата:
10 години

5. Датум до кога важи лиценцата:
28.4.2021 година

6. Евидентен број на издадената лиценца:
EE-70.10.1/11

7. Број на деловниот субјект - 5548110

8. Единствен даночен број - 4030001423259

**9. Вид и обем на енергетската дејност што ќе се
врши**

Со оваа лиценца се определуваат условите за вршење на енергетската дејност трговија со електрична енергија.

Како трговија со електрична енергија, во смисла на оваа лиценца се смета купување на електрична енергија од земјата и од странство, заради продажба на други трговци, снабдувачи, операторот на електропреносниот и операторите на дистрибутивните системи како и продажба на купувачи во странство. Трговецот во својство на снабдувач може да продава електрична енергија и на потрошувачи кои ги исполнуваат условите за самостојно учество на пазарот на електрична енергија, утврдени во пазарните правила.

Трговецот со електрична енергија, во случаите кога врши прекугранични трансакции на електрична енергија која се обврзал да ја испорача на своите купувачи е должен да обезбеди доволен прекуграничен преносен и/или дистрибутивен капацитет и регулирани услуги во согласност со пазарните правила, мрежните правила за пренос на електрична енергија и мрежните правила за дистрибуција на електрична енергија како и Правилата за доделување на прекуграничните преносни капацитети.

**10. Опис на условите и начинот на вршење на
дејноста**

Енергетската дејност трговија со електрична енергија, носителот на лиценцата ќе ја врши преку склучување на соодветни договори за купување и продажба на електрична енергија и договори за закупување на преносен и/или дистрибутивен капацитет.

11. Подрачје на кое ќе се врши дејноста

Енергетската дејност трговија со електрична енергија, носителот на лиценцата може да ја врши на целата територија на Република Македонија и странство.

12. Општи обврски за носителот на лиценцата

Носителот на лиценцата е должен да:

- обезбеди непречена и континуирана испорака на електрична енергија согласно купопродажните договори;

- обезбеди доволен преносен или дистрибутивен капацитет и регулирани услуги во случаите кога врши прекугранични трансакции на електрична енергија за своите купувачи, согласно пазарните правила, мрежните правила за пренос на електрична енергија и мрежните правила за дистрибуција на електрична енергија како и Правилата за доделување на прекуграничните преносни капацитети;

- работи во согласност со правилата за пазар на електрична енергија во однос на доверливоста и обемот на снабдување, со цел да се исполнат обврските кон купувачите;

- ги исполни барањата за финансиско обезбедување утврдени со пазарните правила;

- им фактурира на потрошувачите за испорачаната електричната енергија кога е во својство на снабдувач на потрошувачи кои ги исполнуваат условите за самостојно учество на пазарот на електрична енергија, согласно пазарните правила, како и за обезбедениот преносен и дистрибутивен капацитет и регулираните услуги, согласно превземените обврски за потрошувачите кога врши прекугранични трансакции;

- достави во определен рок до операторот на пазарот на електрична енергија информации за количините на електрична енергија и соодветниот временски распоред од сите договори за купопродажба на електрична енергија како и соодветните договори за прекугранични трансакции низ преносната мрежа во согласност со пазарните правила;

- достави во определен рок до Регулаторната комисија за енергетика, по нејзино барање, информации и извештаи за своите трансакции и деловни активности при продажбата на електрична енергија во својство на снабдувач, на потрошувачи кои ги исполнуваат условите за самостојно учество на пазарот на електрична енергија, утврдени во пазарните правила;

- работи во согласност со законите, другите прописи и општи акти на Република Македонија, а особено оние кои се однесуваат на вршење на дејноста трговија со електрична енергија, заштита на конкуренцијата, заштита на потрошувачите, заштита на животната средина, животот и здравјето на луѓето и заштита при работа;

- работи во согласност со мрежните правила за пренос на електрична енергија, мрежните правила за дистрибуција на електрична енергија и правилата за пазар на електрична енергија, како и техничките нормативи и стандарди за работа на системот за пренос и системот за дистрибуција на електрична енергија;

- работи во согласност со правилниците и другите прописи кои ги пропишува или одобрува Регулаторната комисија за енергетика во согласност со закон, а особено Правилникот за условите, начинот и постапката за издавање, менување, продолжување и одземање на лиценци за вршење на енергетски дејности.

13. Обврска за одвоена сметководствена евиденција

Носителот на лиценцата е должен:

- во своите интерни пресметки да води одвоена евиденција за секоја од енергетските дејности за кои што поседува лиценца;

- во согласност со сметководствените стандарди со кои се уредува сметководственото работење на претпријатието: да изготвува финансиски извештаи кои ќе обезбедат информации за средствата, обврските, капиталот, приходите и расходите со резултатите од работењето, како и паричните текови на претпријатието, како и

- да обезбедува консолидирани финансиски извештаи.

14. Обврска за доставување на Годишен извештај за финансиското и деловното работење

Носителот на лиценцата е должен до Регулаторната комисија за енергетика најдоцна до 10 март во тековната година да доставува Годишен извештај за работењето во претходната година (извештајна година), кој особено треба да содржи податоци за количините на електричната енергија и големината на моќноста, податоци за субјектите од кои е набавена и на кои е продадена електричната енергија, како и податоци за обезбедениот преносен и дистрибутивен капацитет и регулирани услуги, во текот на извештајната година, за секој месец поодделно.

15. Обврска за доставување на други извештаи, информации и податоци во врска со вршењето на дејноста, до Регулаторната комисија за енергетика

Носителот на лиценцата е должен до Регулаторната комисија за енергетика да доставува:

- информации за испорачаните количини на електрична енергија според купопродажните договори, согласно Табела 1 која е составен дел на оваа лиценца.

- известувања за сите околности, настани и промени кои што имаат или би можеле да имаат влијание врз вршењето на дејноста.

- други податоци во врска со вршењето на дејноста.

16. Обврска за овозможување на пристап до деловните простории и непосреден увид во документацијата

Носителот на лиценцата е должен по барање на Регулаторната комисија за енергетика да овозможи непосреден увид во целокупната документација која што се однесува на вршењето на енергетската дејност за која што е издадена лиценцата, во согласност со Правилникот за условите, начинот и постапката за издавање, менување, продолжување и одземање на лиценци за вршење на енергетски дејности.

17. Изменување и дополнување на лиценцата

Изменувањето и дополнувањето на оваа лиценца ќе се врши во согласност со одредбите од Законот за енергетика и Правилникот за условите, начинот и постапката за издавање, менување, продолжување и одземање на лиценци за вршење на енергетски дејности.

18. Мерки во случај на неисполнување на обврските на носителот на лиценцата

Доколку носителот на лиценцата не ги исполнува обврските содржани во оваа лиценца, Регулаторната комисија за енергетика ќе преземе мерки согласно Правилникот за условите, начинот и постапката за издавање, менување, продолжување и одземање на лиценци за вршење на енергетски дејности.

ПРИЛОГ - ТАБЕЛА 1

ИЗВЕШТАЈ ЗА ИСПОРАЧАНИ КОЛИЧИНИ НА ЕЛЕКТРИЧНА ЕНЕРГИЈА

Корисник	Испорачани количини во текот на месецот		Испорачани количини од почетокот на годината	
	Планирано согласно договор бр.	Реализирана Количина на електрична енергија (kWh)	Планирано согласно договор бр.	Реализирана Количина (kWh)
Снабдувачи				
Самостојни потрошувачи				
Електропреносен систем оператор				
Електродистрибутивен оператор				
Извоз и други трговци				

1647.

Регулаторната комисија за енергетика на Република Македонија врз основа на член 22 алинеја 16 од Законот за енергетика („Службен весник на РМ“ бр. 16/2011) и член 27 став 1 од Правилникот за условите, начинот и постапката за издавање, менување, продолжување и одземање на лиценци за вршење на енергетски дејности („Службен весник на РМ“ бр. 31/09), постапувајќи по барањето на Претпријатието за нафтни цевоводи Солун – Скопје - ВАРДАКС АД - Подружница ВАРДАКС Скопје, за издавање на лиценца за вршење на енергетска дејност Транспорт на сурова нафта или нафтни деривати преку нафтоводи, односно продуктоводи, на седницата одржана на 28.4.2011 година, донесе

О Д Л У К А**ЗА ИЗДАВАЊЕ НА ЛИЦЕНЦА ЗА ВРШЕЊЕ НА ЕНЕРГЕТСКА ДЕЈНОСТ ТРАНСПОРТ НА СУРОВА НАФТА ИЛИ НАФТЕНИ ДЕРИВАТИ ПРЕКУ НАФТОВОДИ, ОДНОСНО ПРОДУКТОВОДИ**

1. На Претпријатието за нафтни цевоводи Солун – Скопје - ВАРДАКС АД - Подружница ВАРДАКС Скопје, му се издава лиценца за вршење на енергетска дејност Транспорт на сурова нафта или нафтни деривати преку нафтоводи, односно продуктоводи.

2. Правата и обврските на носителот на лиценцата за вршење на енергетската дејност Транспорт на сурова нафта или нафтни деривати преку нафтоводи, односно продуктоводи, се утврдени во Прилог 1, „Лиценца за вршење на енергетската дејност Транспорт на сурова нафта или нафтни деривати преку нафтоводи, односно продуктоводи“ кој што е составен дел на оваа Одлука.

3. Жалбата изјавена против оваа Одлука не го одлага нејзиното извршување.

4. Оваа одлука влегува во сила со денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

УП1 Бр. 07-75/10
28 април 2011 година
Скопје

Претседател,
Димитар Петров, с.р.

ПРИЛОГ 1

Л И Ц Е Н Ц А ЗА ВРШЕЊЕ НА ЕНЕРГЕТСКА ДЕЈНОСТ ТРАНСПОРТ НА СУРОВА НАФТА ИЛИ НАФТЕНИ ДЕРИВАТИ ПРЕКУ НАФТОВОДИ, ОДНОСНО ПРОДУКТОВОДИ

1. Име и седиштето на носителот на лиценцата

Претпријатие за нафтени цевоводи Солун – Скопје - ВАРДАКС АД - Подружница ВАРДАКС Скопје, со седиште на ул. МИЛАДИНОВЦИ, Бр.ИНСТАЛАЦИИ/ОКТА П.Ф.-66 МИЛАДИНОВЦИ, Општина Илинден, Скопје, Република Македонија.

2. Енергетската дејност за која се издава лиценцата

Транспорт на сурова нафта или нафтени деривати преку нафтови, односно продуктови.

3. Датум на издавање на лиценцата:

28 април 2011 година

4. Период на важење на лиценцата:

35 години

5. Датум до кога важи лиценцата:

28 април 2046 година

6. Евидентен број на издадената лиценца:

НД - 27.01.1/11

7. Број на деловниот субјект - 6161138

8. Единствен даночен број – 4030006611851

9. Вид и обем на енергетската дејност што ќе се врши

Со оваа лиценца се определуваат условите за вршење на дејноста Транспорт на сурова нафта или нафтени деривати преку нафтови, односно продуктови.

Како Транспорт на сурова нафта или нафтени деривати преку нафтови, односно продуктови, во смисла на оваа лиценца се смета товарање, растоварување и пренесување на сурова нафта или нафтени деривати преку нафтови, односно продуктови.

10. Опис на начинот, објектите и средствата за вршење на енергетската дејност

1. За вршење на енергетската дејност ќе се користи Нафтоводот Солун-Скопје со должина од 213,5 км и пречник од 16 инчи NPS со носивост за транспорт од 2,5

милиони тони годишно на повеќе вида на сурова нафта. Нафтоводот се протега од ХЕЛПЕ.ПЕ.-ТИК (Хеленик Петролеум, Индустриски Комплекс-Солун) терминал до терминалот на ОКТА Рафинерија на нафта.

Системот на нафтоводот го сочинуваат: Терминал на истовар (ХЕЛПЕ.ПЕ.-ТИК терминалска станица), Нафтовод, Вентили за блокирање (15 блок вентилни станици), Pigging станици, Мерни системи (2 мерни системи инсталирани кај двата терминала), Приеман терминал (терминалска станица во ОКТА Рафинерија на нафта) и SCADA систем (за следење и прибирање на податоците при работа на нафтоводот).

2. Носителот на лиценцата е должен да обезбеди објектите, уредите и постројките за вршење на енергетската дејност Транспорт на сурова нафта или нафтени деривати преку нафтови, односно продуктови, да ги користи и одржува во согласност со техничките прописи и стандарди и другите прописи за сигурно и безбедно работење и заштита на животната средина.

3. Носителот на лиценцата е должен да донесе Правилата за работа на нафтоводот, односно продуктоводот, во кои ќе бидат уредени: техничките услови за транспорт на сурова нафта, односно нафтени деривати; техничките услови за одржување и безбедно функционирање на нафтоводот, односно продуктоводот; мерки и постапки во случај на хаварии; начин, услови и постапка за договорен пристап на трети страни до системот за транспорт на сурова нафта, односно нафтени деривати; функционалните барања и класата на точност на мениите уреди, како и начинот на мерење на транспортираните количини на сурова нафта, односно нафтени деривати и други услови неопходни за безбеден и сигурен транспорт.

4. Носителот на лиценцата е должен да ја извести Регулаторната комисија за енергетика на Република Македонија за секоја промена во системот на нафтоводот, најдоцна во рок од 30 дена по настаната промена.

11. Подрачје на кое ќе се врши дејноста

Дејноста Транспорт на сурова нафта или нафтени деривати преку нафтови, односно продуктови, носителот на лиценцата може да ја врши на целокупната територија на Република Македонија преку нафтоводот изграден за таа намена и цел. Потенцијален купувач на сурова нафта или нафтени деривати е ОКТА Рафинерија на нафта и трети страни.

12. Општи обврски за носителот на лиценцата

Носителот на лиценцата е должен да:

- обезбеди сигурно и безбедно снабдување со сурова нафта и нафтени деривати.

- обезбеди нафтените деривати, кои ги транспортира да ги исполнуваат пропишаните норми за квалитетот;

- ги почитува законите, другите прописи и општи акти кои се однесуваат на вршење на дејноста Транспорт на сурова нафта или нафтени деривати преку нафтови, односно продуктови, заштита на конкуренцијата, заштита на потрошувачите, заштита на животната средина, животот и здравјето на луѓето и заштита при работа;

- ги почитува техничките правила, нормативи и стандарди за работа на енергетските објекти и опрема;
- ги почитува правилниците и другите прописи кои ги пропишува или одобрува Регулаторната комисија за енергетика во согласност со закон, а особено Правилникот за условите, начинот и постапката за издавање, менување, продолжување и одземање на лиценци за вршење на енергетски дејности.

13. Обврска за поседување на раздвоени сметки, забрана за меѓу-субвенционирање

Носителот на лиценцата е должен:

- во своите интерни пресметки да води одвоена евиденција за секоја од енергетските дејности за кои што поседува лиценца;
- во согласност со сметководствените стандарди со кои се уредува сметководственото работење на претпријатието: да изготвува финансиски извештаи кои ќе обезбедат информации за средствата, обврските, капиталот, приходите и расходите со резултатите од работењето, како и паричните текови на претпријатието, како и
- да обезбедува консолидирани финансиски извештаи.

14. Обврска за доставување на Годишен извештај за финансиското и деловното работење

1. Носителот на лиценцата е должен до Регулаторната комисија за енергетика најдоцна до 10 март во тековната година да доставува Годишен извештај за финансиското и деловното работење во претходната година (извештајна година).

2. Годишниот извештај треба да содржи податоци за:

2.1. Транспортирани количини на сурова нафта или нафтени деривати, во текот на извештајна година, презентирани согласно Табелата 1, која е составен дел на оваа лиценца.

2.2. годишна сметка и финансиски извештај составен од:

- биланс на состојба и биланс на успех,
- извештај за промените во главнината,
- извештај за паричните текови,
- применетите сметководствени политики,
- други објаснувачки белешки подготвени во согласност со меѓународните сметководствени стандарди, и
- интерни пресметки за секоја од енергетските дејности за кои што поседува лиценца,

2.3. превземени мерки во текот на извештајна година, за:

- заштита на опремата и објектите од надворешни влијанија и хаварии и осигурување на објектите и опремата за вршење на енергетска дејност;
- заштита при работа;
- обука и стручно усовршување на вработените заради сигурно, безбедно и квалитетно вршење на дејноста;
- заштита на животната средина, животот и здравјето на луѓето;
- спроведување на мониторинг врз сопственото работење;
- обезбедување на услови за сигурно, континуирано и квалитетно вршење на дејноста;

- вршење на дејноста во услови на кризна состојба, промена на условите на светскиот пазар, како и воена и вонредна состојба.

2.4. извршување на програма за ремонти во извештајна година;

2.5. состојба со кадровска екипираност за извршување на поделни задачи во врска со дејноста;

2.6. извршени инспекциски надзори и контроли од страна на надлежни инспекциски и други државни органи, со приложени фотокопии на записниците, извештаите и решенијата од извршените надзори и контроли;

2.7. оценка за реализирање на планот за работа за извештајната година;

2.8. бизнис план за тековната година.

15. Обврска за доставување на други извештаи, информации и податоци во врска со вршењето на дејноста

- Носителот на лиценцата е должен до Регулаторната комисија за енергетика да доставува месечни извештаи за транспортирани количини на сурова нафта или нафтени деривати, презентирани согласно Табелата 1, која е составен дел на оваа лиценца.

- Носителот на лиценцата е должен да ја известува Регулаторната комисија за енергетика за сите околности, настани и промени кои што имаат или би можеле да имаат влијание врз вршењето на дејноста.

- Носителот на лиценцата е должен по барање на Регулаторната комисија за енергетика да доставува и други податоци во врска со вршењето на дејноста.

16. Обврска за овозможување на пристап до објектите и инсталациите и непосреден увид во документацијата

Носителот на лиценцата е должен по барање на Регулаторната комисија за енергетика да овозможи непосреден увид од страна на Регулаторната комисија во вршењето на дејноста за која е издадена лиценцата, увид во целокупната документација на носителот на лиценцата, објектите, деловните простории, простори, инсталациите, како и на средствата и опремата потребни за вршење на дејноста, во согласност со Правилникот за условите, начинот и постапката за издавање, менување, продолжување и одземање на лиценци за вршење на енергетски дејности.

17. Изменување и дополнување на лиценцата

Изменувањето и дополнувањето на оваа лиценца ќе се врши исклучиво во согласност со одредбите од Правилникот за условите, начинот и постапката за издавање, менување, продолжување и одземање на лиценци за вршење на енергетски дејности.

18. Мерки во случај на неисполнување на обврските на носителот на лиценцата

Доколку носителот на лиценцата не ги исполнува обврските содржани во оваа лиценца, Регулаторната комисија за енергетика ќе преземе мерки согласно Правилникот за условите, начинот и постапката за издавање, менување, продолжување и одземање на лиценци за вршење на енергетски дејности.

ПРИЛОГ : ТАБЕЛА 1

ТРАНСПОРТИРАНИ КОЛИЧИНА НА СУРОВА НАФТА или НАФТЕНИ ДЕРИВАТИ, ВО ТЕКОТ НА _____ ГОДИНА (МЕСЕЦ) (тони)

Вид на Сурова нафта и нафтени деривати	Влезни количини во терминалот на истовар ХЕЛ.ПЕ-ТИК	Транспортирани количини низ нафтоводот	Излезни количини во приемниот терминал на ОКТА Рафинерија на нафта
1	2	3	4
Сурова нафта			
Нафтени деривати			
-			
-			
-			
-			
-			
-			
-			
ВКУПНО			

Одговорно лице

М.П.

Датум: _____

(полно име и презиме)_____
(потпис)

ФОНД ЗА ЗДРАВСТВЕНО ОСИГУРУВАЊЕ НА МАКЕДОНИЈА

1648.

Врз основа на член 9 став 1а точка 8 и став 1-в точка 2 и член 56 став 1 точка 3 од Законот за здравствено осигурување („Службен весник на Република Македонија“ број 25/2000, 34/2000, 96/2000, 50/2001, 11/2002, 31/2003, 84/2005, 37/2006, 18/2007, 36/2007, 82/2008, 98/2008, 6/2009, 67/2009, 50/2010 и 156/2010), Управниот одбор на Фондот за здравствено осигурување на Македонија на седницата одржана на 18.03.2011 година, донесе

ОДЛУКА

ЗА ИЗМЕНУВАЊЕ И ДОПОЛНУВАЊЕ НА ЛИСТАТА НА ЛЕКОВИ КОИ ПАЌААТ НА ТОВАР НА ФОНДОТ ЗА ЗДРАВСТВЕНО ОСИГУРУВАЊЕ НА МАКЕДОНИЈА

Член 1

Во Листата на лекови кои паѓаат на товар на Фондот за здравствено осигурување на Македонија („Службен весник на Република Македонија“ број 102/07, 104/07, 151/07, 22/08, 100/2008, 95/2009, 131/2009, 44/2010 и 171/2010), во член 1, во табелата се вршат следните измени и дополнувања:

Кај АТС кодот A02BA02 - „(+Ranitidine - Инјекции 50 mg/2ml“ , во колоната 7 - „Режим на препишување“, ознаката „R“ се заменува со ознаката „*“.

По АТС кодот B05XA02 се додава следната табела:

B05XA03	Sodium chloride	-	P	Раствор за инјектирање(инфузија)	0,9% (100ml,500ml, 1000ml)	*
---------	-----------------	---	---	----------------------------------	----------------------------	---

Кај АТС кодот C01AA05- „(+Digoxin – Инјекции 0,25 mg/ml“, во колоната 6 - „Јачина“ -, „0,25mg/ml“ се заменува со „0,25mg/2ml“.

Кај АТС кодот G02AB01 - „(+Methylephedrine - Инјекции 0,20 mg/ml“, во колоната 7 - „Режим на препишување“, ознаката „RS“ се заменува со ознаката „*“.

Кај АТС кодот G03HA01- „Cypoterone –Таблети 50 mg“ како објаснување се додава следниот текст: „RS-специјалист интернист-ендокринолог, уролог“.

Кај генеричкото име „(+Methylprednisolone succinate sodium-инјекции CPJ“ , во колоната 1 - „АТС код“, АТС кодот „H02BX01“се заменува со АТС кодот „H02AB04“, во колоната 2 –“Генеричко име-INN“, „(+Methylprednisolone succinate sodium“ се заменува со „(+Methylprednisolone“, а во колоната 6 –„Јачина“- ознаката „CPJ“ се заменува со „500 mg“

Кај АТС кодот J01FF02 - „Lincomycin – Капсули 500mg“ , „(+Lincomycin – Инјекции 300mg/ml“ и „(+Lincomycin – Инјекции 600mg/2ml“, во колоната 2 –“Генеричко име-INN“, после „Lincomycin“ се брише ознаката (*). Кај овој АТС код се брише и објаснувањето „**Индикации: Инфекции на коскено ткиво“.

Кај АТС кодот J06BB01 - „AntiD(Rho) Immunoglobulin - Инјекции 200 mcg/ml“ и „AntiD(Rho) Immunoglobulin - Инјекции 300 mcg/2ml“ во колоната 2 –“Генеричко име-INN“, пред „AntiD(Rho) Immunoglobulin“ се додава ознаката (+), додека во колоната 7 - „Режим на препишување“, ознаката „RS“ се заменува со ознаката „*“.

Кај АТС кодот N01BB52 - „Lidocain+Adrenaline - Инјекции (40+0,025)mg/2ml“ и „Lidocain+Adrenaline - Инјекции (40+0,05) mg/ml“, во колоната 2 –“Генеричко име-INN“, пред „Lidocain+Adrenaline“ се додава ознаката (+), додека во колоната 7 - „Режим на препишување“, ознаката „R,D“ се заменува со ознаката „*“.

Кај генеричкото име „Morphine-Таблети/Капсули/Гранули CPJ“, во колоната 1 - „АТС код“, АТС кодот „N02AA02“ се заменува со АТС кодот „N02AA01“.

Кај АТС кодот N03AA02 - „Phenobarbital - Инјекции 220 mg“ и „Phenobarbital - Инјекции 200 mg/ml“, во колоната 2 –“Генеричко име-INN“, пред „Phenobarbital“ се додава ознаката (+), додека во колоната 7 - „Режим на препишување“, ознаката „RS“ се заменува со ознаката „*“.

Кај АТС кодот N04AA02 - „Biperiden- Инјекции 5mg/ml“, во колоната 2–“Генеричко име-INN“, пред „Biperiden“ се додава ознаката (+), додека во колоната 7 - „Режим на препишување“, ознаката „RS“ се заменува со ознаката „*“.

Кај генеричкото име „Beclometasone-Назален спреј 50mcg/doza“, во колоната 1 - „АТС код“, АТС кодот „R03BA01“се заменува со АТС кодот „R01AD01“.

Кај генеричкото име „Budesonide-Назален спреј 50mcg/doza“ и „Budesonide-назален спреј 100mcg/doza“, во колоната 1 - „АТС код“, АТС кодот „R03BA02“се заменува со АТС кодот „R01AD05“.

Кај генеричкото име „Fluticasone-Назален спреј 50mcg/doza“, во колоната 1 - „АТС код“, АТС кодот „R03BA08“ се заменува со АТС кодот „R01AD08“.

Кај АТС кодовите : R03BA01 - „Beclometasone-Аеросол 50mcg/doza“, R03BA02 - „Budesonide-Аеросол 50mcg/doza“ и „Budesonide-Аеросол 200mcg/doza“, R03BA05 - „Fluticasone-Аеросол 50mcg/doza“ и „Fluticasone-Аеросол 125mcg/doza“, во објаснувањето по зборовите: „RS- По препорака на: лекар специјалист интернист, педијатар“, се додава запишка и зборот „пнеумофтизиолог“.

Кај генеричките имиња: „Beclometasone-Назален спреј 50mcg/doza“, „Budesonide-Назален спреј 50mcg/doza“, „Budesonide-Назален спреј 100mcg/doza“, „Fluticasone-Назален спреј 50mcg/doza“, во објаснувањето по зборовите: „RS- По препорака на: лекар специјалист интернист, педијатар“, се додава запишка и зборовите „пнеумофтизиолог и ОРЛ“.

По АТС кодот R03AK06 се додава следната табела:

R03AK06	Salmeterol,fluticasone**	-	Inh	Прашок за инхалирање	50mcg+100mcg	RSS
---------	--------------------------	---	-----	----------------------	--------------	-----

Кај АТС кодот V07A- „Препарат без gluten-брашно, млеко kg“, во колоната 2 –“Генеричко име-INN“, после „Препарат без gluten“ се додава ознаката „*“. Како објаснување за овој АТС код се додава „Индикации: целијакија“.

Член 2

Оваа одлука влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“, а ќе се објави по добивањето на согласност од министерот за здравство.

Бр. 02 - 3846/4
18 март 2011 година
Скопје

Управен одбор
Претседател,
Ирфан Хоџа, с.р.

ДИРЕКЦИЈА ЗА ТЕХНОЛОШКИ ИНДУСТРИСКИ РАЗВОЈНИ ЗОНИ**1649.**

Врз основа на член 34 став 1 од Законот за технолошки индустриски развојни зони („Службен весник на Република Македонија” бр. 14/07, 103/08, 130/08, 139/09 и 156/10), Дирекцијата за технолошки индустриски развојни зони во име на Владата на Република Македонија како основач на Технолошката индустриска развојна зона „Скопје 1”, на ден 25.3.2011 година донесе

П Р А В И Л А
ЗА ИЗМЕНУВАЊЕ НА ПРАВИЛА ЗА УСЛОВИТЕ ЗА КОРИСТЕЊЕ НА ТЕХНОЛОШКО
ИНДУСТРИСКАТА РАЗВОЈНА ЗОНА “СКОПЈЕ 1” - СКОПЈЕ

Член 1

Во Правилата за условите за користење на технолошко индустриската развојна зона „СКОПЈЕ 1”- Скопје („Службен весник на Република Македонија” бр. 117/07, 106/08, и 108/10) Тарифникот на основачот за надоместоци за извршени услуги на корисници, се заменува со нов Тарифник кој е даден во прилог и е составен дел на овие правила.

ТАРИФНИК НА ОСНОВАЧОТ НА ТИРЗ “СКОПЈЕ 1”
на надоместоци за извршени услуги кон Корисниците на ТИРЗ “Скопје 1”

I

	Опис на услуга	Цена во MKD
1.	Месечен паушал за одржување на инфраструктурата во ТИРЗ “Скопје 1” - одржување на јавните површини и инфраструктурата во составот на јавните површини, а во границите на зоната; - одржување на уличното осветлување на јавните површини во зоната; - физичко обезбедување на оградата и територијата на зоната; - 24-часовна контрола на главниот влез на зоната и обезбедување на услови за работење на Царинските и даночните служби, - надзор над спроведувањето на мерките за противпожарна заштита	6,20 MKD/m ²
2.	Запис за влез/излез и паркинг тарифа за користење терминал при обавување на увоз, извоз, реекспорт и евиденција за влез и излез на стоки во ТИРЗ согласно Правилникот на Царинската управа за задолжителна евиденција. Наплатата се врши по број на изготвени Записи за влез/излез во и од ТИРЗ “Скопје 1” - важи за сите видови возила - од оваа тарифа се изземаат возилата кои корисниците во зоната ги користат во секојдневните редовни активности т.е. за истите е издадена Идентификациона картичка за Влез во ТИРЗ “Скопје 1” од страна на ДТИРЗ	700,00 MKD по запис
3.	Мерење на вага на возило	500,00 MKD
4.	Надоместоци за издавање на документи за влез и движење во ТИРЗ “Скопје 1”	
4.1	Идентификациона картичка за вработено лице кај корисник	350,00 MKD годишно
4.2	Идентификациона привремена картичка за посетител	350,00 MKD годишно
4.3	Идентификациона картичка за посетител кај корисник (еднократно)	бесплатно

4.4	Идентификациона картичка за возило на корисник	1.000,00 MKD годишно
4.5	Идентификациона картичка за возило на вработено лице кај корисник	1.000,00 MKD годишно
4.6	Идентификациона картичка за возило на посетител кај корисник (еднократно)	бесплатно
4.7	Идентификациона картичка за возило на посетител кај корисник	1.000,00 MKD годишно
4.8	Идентификациона картичка за возило за групен транспорт	1.000,00 MKD годишно
5.	Почетна месечна Закупнина за 1м ² опремен деловен простор за вршење царинско застапување и платен промет	2.000,00 MKD месечно
6.	Почетна месечна Закупнина за 1м ² деловен простор за вршење на угостителска дејност	1.000,00 MKD месечно
7.	Закупнина за 1м ² затворен магацински простор	200,00 MKD месечно
8.	Закупнина за 1м ² отворен магацински простор	60,00 MKD месечно

II

Обврската за надоместоците од Дел I точки 1, 2, и 4 од овој тарифник, корисникот е обврзан да ја плаќа од денот на добивање на Решение за работа од Дирекцијата за технолошки индустриски развојни зони.

Надоместоците за услугите од Дел I точки 1. и 4. од овој тарифник се наплатуваат во рок од осум дена од денот на доставување на фактурата, а надоместоците на услугите од Дел I точки 2. и 3. од овој тарифник се наплатуваат авансно на приходната сметка на Дирекцијата за технолошки индустриски развојни зони.

III

Изготвувањето на Записот за влез/излез во и од ТИРЗ “Скопје 1” од Дел I точка 2. на овој тарифник се врши по избор на корисникот и тоа: по превозно средство или по фактура за стока транспортирана со повеќе превозни средства со неограничен број на влез/излез на превозни средства во текот на денот најдоцна до 24 часот.

Стока наменета за испитување, анализирање или тестирање согласно со член 196 точка 8 од Царинскиот закон е ослободена од плаќање на Записот за влез/излез во и од ТИРЗ “Скопје 1” од Дел I точка 2. на овој тарифник.

IV

Надоместоците за закупнината од Дел I точки 5. 6. 7. и 8. од овој тарифник се наплатуваат во согласност со условите предвидени со Договорот за закуп на приходната сметка на Дирекцијата за технолошки индустриски развојни зони.

Член 2

Овие правила се објавуваат во „Службен весник на Република Македонија”.

Бр. 02-263/5
25 март 2011 година
Скопје

Дирекција за ТИРЗ
Потпретседател на УО
Ејуп Љатифи, с.р.

1650.

Врз основа на член 12 став 2 точка 13 од Законот за технолошки индустриски развојни зони („Службен весник на Република Македонија“ бр. 14/07, 103/08, 130/08 139/09 и 156/10), Управниот одбор на Дирекцијата за технолошки индустриски развојни зони на својата осма редовна седница одржана на 25.3.2011 година, донесе

ТАРИФНИК ЗА НАДОМЕСТОЦИ ЗА ИЗВРШЕНИ УСЛУГИ НА КОРИСНИК НА ТЕХНОЛОШКА ИНДУСТРИСКА РАЗВОЈНА ЗОНА

I

Надоместоци за извршени услуги на корисник на технолошка индустриска развојна зона:

	Опис на услуга	Цена во МКД
1.	Годишен паушал за вршење на дејност за вкупната површина под закуп	3,10 МКД/м²
2.	Поединечни услуги	
2.1	Барање Согласно за вршење дејност во ТИРЗ и склучување на договор за закуп и подзакуп меѓу Основачот и Корисникот	31.000,00 МКД
2.2	Барање за издавање Решение за отпочнување со работа на Корисник	31.000,00 МКД
2.3	Жалба по Решение за престанок со работа на Корисник	31.000,00 МКД
2.4	Барање за даночно ослободување	31.000,00 МКД
2.5	Обработка на податоци по број на изготвени Записи за влез и излез во и од ТИРЗ	500,00 МКД/запис

II

1. Наплатата на годишниот паушал од Дел I точка 1 од овој тарифник се врши авансно за календарска година (01. Јануари - 31. Декември), најдоцна до 01. Февруари во тековната година на приходната сметката на Дирекцијата за технолошки индустриски развојни зони.

2. Наплатата на услугата од Дел I точка 2.1 од овој тарифник се врши авансно пред склучување на Договор за закуп на земјиште во технолошка индустриска развојна зона. Уплатата на средствата се врши на приходната сметката на Дирекцијата за технолошки индустриски развојни зони.

3. Пресметката и наплатата на услугата од Дел I точка 2.5 од овој тарифник се врши збирно за сите записи за влез и излез во и од ТИРЗ доставени од Основачот на ТИРЗ за предходниот календарски месец, во рок од осум дена од денот на доставување на фактурата.

Од наплатата на услугата од Дел I точка 2.5 од овој тарифник се ослободуваат Записите за влез/излез во и од ТИРЗ за Стока наменета за испитување, анализирање или тестирање согласно со член 196 точка 8 од Царинскиот закон.

4. Овој тарифник се применува и за Оснивач на зона, кога тој се јавува и во својство на Корисник во истата зона.

5. Со денот на отпочнување на примена на овој тарифник престанува да важи Тарифникот за надоместоци за извршени услуги на Корисник на технолошка индустриска развојна зона („Службен весник на Република Македонија“ бр.108/2010).

III

Овој тарифник влегува во сила со денот на донесувањето, а ќе се применува по добивањето на согласност од Владата на Република Македонија.

Бр. 02-263/3
25 март 2011 година
Скопје

Дирекција за ТИРЗ
Потпретседател на УО
Ејуп Љатифи, с.р.

www.slvesnik.com.mk
contact@slvesnik.com.mk

Издавач: ЈП СЛУЖБЕН ВЕСНИК НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА, ц.о.-Скопје
бул. "Партизански одреди" бр. 29. Поштенски факс 51.
Директор и одговорен уредник - Тони Трајанов.
Телефон: +389-2-55 12 400.
Телефакс: +389-2-55 12 401.
Претплатата за 2011 година изнесува 10.100,00 денари.
„Службен весник на Република Македонија“ излегува по потреба.
Рок за рекламации: 15 дена.
Жиро-сметка: 300000000188798.
Депонент на Комерцијална банка, АД - Скопје.
Печат: ГРАФИЧКИ ЦЕНТАР ДООЕЛ, Скопје.

ISSN 0354-1622

2011061